

НІ Універсум

Матеріали

Міжнародної
науково-практичної
конференції

Universum View

Краматорськ
28 вересня 2018 року

ББК 60.5+74+80+87.3+88.3+65+65.4+34.3
УДК 001+101+159.9+37+316+801+330.1+339.1+669
М34

М34 Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Universum View».– Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 281с.

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Universum View». Представлені результати робіт з широкого кола дисциплін.

Роботи подаються мовою оригіналу. Відповідальність за зміст робіт несуть автори та наукові керівники.

ББК 60.5+74+80+87.3+88.3+65+65.4+34.3
УДК 001+101+159.9+37+316+801+330.1+339.1+669

Наукова ініціатива «Універсум»
84301, а/с 65, м. Краматорськ, Україна
Тел.: +38 063 867 32 93
E-mail: mail@iscience.me
Web: www.iscience.me

© Автори робіт, 2018
© Наукова ініціатива «Універсум», 2018
© ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018

SECTION 1. PHYSICS AND MATHEMATICS.....	8
MEDVEDEVA V.J. USE OF VISUALIZATION IN THE SPECIAL SCHOOL "ORTHOGONAL MULTIPLE AND SPECIAL RATIONAL FUNCTIONS	8
SECTION 2. BIOLOGY	10
IVAKHNIUK M.O., VORONENKO A.A. PECULIARITIES OF MICROBIAL EXOPOLYSACCHARIDE ETHAPOLAN SYNTHESIS ON MIXTURE OF WASTE OILS.....	10
KLIMASHEVICH S.V ASSESSMENT OF THE ECOLOGICAL STATUS OF THE WATER THE AGRO-TOWN KOPTEVKA WITH THE HELP OF AMPHIBIANS	12
MOTSAR A.V., SOLOSHENKO K.I., LYCH I. V. ANTICANCER PROPERTIES OF A COMPLEX OF BIOACTIVE COLOSTRUM FRAGMENTS.....	13
PETRENKO N.M., PIROG T.P. INFLUENCE OF CALCIUM CATIONS ON THE BIOLOGICAL PROPERTIES OF SURFACTANTS RHODOCOCCUS ERYTHROPOLIS IMV AC-5017	15
STAROVOITOVA S. PROBIOTICS AND STRESS FACTORS.....	16
TOLSTAYA L.V. THE STUDY OF THE SEASONALITY OF BACTERIAL ACTIVITY IN THE CULTIVATION OF THE CEREAL MYCELIUM OF INDUSTRIAL MUSHROOMS (OYSTER MUSHROOMS (PLEUROTUS OSTREATUS) AND CHIITAKE (LENTINULA EDODES)).....	18
VORONENKO A.A., YAROSH M.B., IVAKHNIUK M.O., PIROG T.P. INFLUENCE OF METHOD OF MOLASSES PREPARATION ON EXOPOLYSACCHARIDE ETHAPOLAN SYNTHESIS ON MIXTURE OF SUBSTRATES	20
SECTION 3. GEOLOGICAL SCIENCES	22
SODOMA R. I., GROMYK N. V. FEATURE OF BANKING LENDING OF AGRICULTURAL ENTERPRISES	22
SECTION 4. ENGINEERING SCIENCE.....	24
BEKISH YU.V. FUNCTIONAL AND NONFUNCTIONAL REQUIREMENTS IN IT PROJECT.....	24
BONDAROVETS V. Y., DOVYDENKO V.V. INFLUENCE OF COMPACTION OF ASPHALT-CONCRETE MIXTURE ON THE QUALITY OF PAVEMENT.....	26
HARASYMCHUK T.M. STUDY OF THE MODERN MOBILE APPLICATIONS IN THE TOURISM INDUSTRY.....	28
KOLIVOSHKO N. A., PORTNOY A. E. THE USE OF SIMULATION IN ROAD BUILDING IN THE FORMATION OF ROAD-BUILDING THREADS IN THE CONDITIONS OF UNCERTAINTY AND RISK.....	31
KOLIVOSHKO N. A. SAFETY OF ROAD TRAFFIC IN NON-REGULATED PEDESTRIAN TRANSITIONS	34
KRYZHNSKA T.A. SUSPICIOUS PRODUCTS OF ANIMAL TREATMENT IN UKRAINE	36
SAVCHYN H.P., POBIHYN O.V. ESTIMATION OF MOBILE TOURISM APPLICATIONS OF THE CITY OF IVANO-FRANKIVSK	37
ZHEZHERA I.V., VIRKO O.S. METHOD ENSURING FUNCTIONAL STABILITY OF THE CONTROL SYSTEM	39
SECTION 5. AGRICULTURE	41
HAVRYLINA D.V., KLYMENKO N.O., LEONOVA N.O. BARLEY YIELD WHEN TREATED WITH A COMPLEX MICROBIAL PREPARATION FROM ACINETOBACTER CALCOACETICUS IMV B-7241.....	41
SECTION 6. HISTORY.....	43
LEUS O. P.	43
FOREING AUTHORS ABOUT B. KHMELNITSKY'S LIBERATION WAR.....	43
SECTION 7. ECONOMICS AND MANAGEMENT.....	49
VARANETS V.S. MARKETING SOLUTIONS FOR IMPROVEMENT OF MANUFACTURING OF INNOVATIVE MEASURING INSTRUMENTS OF ""AJAX"" FIRM	49
ALEKSEEVA A.I. FACTORS OF INCREASING PROFITS.....	51
BARSUK Y. THE POTENTIAL OF CHINA'S AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX AND CHINESE INVESTMENTS IN UKRAINE	53
BIDNENKO A.R. PROBLEMS OF FORMING CONSUMER BASKET IN UKRAINE	55
BOGUTSKA O. A. THE IMPACT OF FOREIGN INVESTMENT ON THE ECONOMY OF UKRAINE.....	57
BOLBAT A.A. CONCEPT "7P"	59

CHESHUK V. A., POLINKEVICH O. N. ECONOMIC ASPECT OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CONSTRUCTION COMPANIES	61
DEBELO M. V. SENSORY MARKETING AS A TOOL TO INCREASE PROFITS ON THE EXAMPLE OF INDITEX	63
FROLOVA A. A. SCIENTIFIC APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF ESSENCE OF THE CONCEPT "MIGRATION POLICY"	65
GALIUK I. B. DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE COMPETENCES OF LOGISTICS MANAGEMENT	67
GIRMAN A.P. HUMANIZATION OF LABOR: UKRAINE AND THE WORLD	68
GIRMAN A.P. YOUTH WORLD: SOME TRENDS IN INTERNATIONAL SOCIAL-ECONOMIC PROCESSES	70
GOLOVACH S. S., THE PHILLIPS CURVE: RELATION BETWEEN UNEMPLOYMENT AND INFLATION	71
GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. FOREIGN AND INTERNAL ENVIRONMENT IN INNOVATION MARKETING	73
GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. INNOVATIVE ACTIVITY AS OBJECT OF MARKETING	74
GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. MARKETING INDICATORS OF INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISE AND THEIR EVALUATION	76
GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. MARKETING INNOVATIONS AS AN ELEMENT OF THE COMPANY'S MANAGEMENT SYSTEM	78
GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. MARKETING RESEARCH IN THE INNOVATIVE PROCESS	79
GRINKO I. N. PROBLEMS OF APPLICATION OF DOCUMENTARY FORMS OF INTERNATIONAL CALCULATIONS	81
GRITSENKO V. ADAPTATION OF THE FUNCTIONS OF MONEY TO MODERN ECONOMIC CONDITIONS	83
HAPAK N.M., BOIKO YA.M. TRANSFRONTAL COLLABORATION AS FACTOR OF STANDARD OF LIVING OF POPULATION OF FRONTIER REGIONS	85
HARBUZIUK O.O. FEATURES OF THE ENTERPRISE MANAGEMENT WORK	87
HROMA Y.V. THE STATE AND PROSPECTS OF THE MARKET OF ELECTRIC VEHICLES IN UKRAINE	88
HRUBA O.A. PROBLEMS OF TAX REFORM IN UKRAINE	90
HUSAKOVSKA T.O., SEREDYCH M.I. ESTIMATION OF EFFICIENCY OF INTELLECTUAL PROPERTY MANAGEMENT OF ENTERPRISE	91
HYRYCH A. BASIC OF THE BANK ACTIVITIES	93
IVANIUK K.R. THE SYSTEM OF MANAGEMENT AND PERSONNEL DEVELOPMENT AS A FACTOR IN IMPROVING THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE	95
KOHOITYK I., AGRES O. BUSINESS DEBT SECURITIES AS A FINANCIAL RESOURCES	97
KOLODIY A.V., STOLYAR R.V. WAYS OF IMPROVING OF PENSION REFORM IN UKRAINE	99
KOLODIY A.V., YASHCHUK M.M. RAISING OF FINANCIAL RESOURCES USING CROWDFUNDING	100
KOTOVA I.M. ECOLOGICAL SECURITY AS THE BASIS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE STATE	102
KULESH E. B. ESTIMATION OF ATTRACTION OF STATE BORROWINGS BY THE REPUBLIC OF BELARUS	104
KULIESHOV B.S. ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT MANAGEMENT OF ENTERPRISE	106
LOZOVA O.V., FEDORYS E.O. MODERN MANAGEMENT THEORY ASSESSMENT PERSONNEL	107
MITSKOVICH O.A. DEVELOPMENT OF SERVICE POLICY OF THE ORGANIZATION SPELEO-SPA "HIMALAYAS"	109
OKHRIMENKO I.V. DEVELOPMENT OF A COMPREHENSIVE STRATEGY OF THE ENTERPRISE ON SERVICE FACILITIES	111
PANCHENKO V.A. FUZZY KNOWLEDGE BASES IN THE ENTERPRISE PERSONNEL SECURITY SYSTEM	113
PASKEVICH A. EFFECT OF CHANGES IN MONEY SUPPLY ON AGGREGATE DEMAND	115
PAVLOVA T.V. MODEL OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE UNIVERSITY AND INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP	117
PLEKAN U.M. FUNCTIONAL LOAD OF THE MANAGEMENT MECHANISM OF SOCIALLY RESPONSIBLE ACTIVITIES OF ENTERPRISES	118
POKLONSKAYA L.S., NOVIK S.O. OPTIMIZATION OF LABOR EXPENDITURE IN MODERN BUSINESS AS A PRESERVATION OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE"	120
POLINKEVYCH O.M. INNOVATIVE MECHANISM OF FORMATION OF ASSORTMENT OF CORPORATIONS	121
POLISCHUK K. V., SHVIDANENKO G.O. FEATURES OF MODERN INTERPRETATION OF THE CONTENT OF THE STRATEGY OF THE ENTERPRISE	123
PULIAK L.V. MODERN MOTIVATIONAL APPROACHES TO STAFFING INCENTIVES	125
RYBALKO-RAK L.A., SEROKUROVA A.V., ROZUMNYI K.Y. GOAL-SETTING AS CONSTITUENT FUNCTION OF MANAGEMENT BY THE ENTERPRISE	126
RYSHKO D. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF BITCOIN CRYPTOCURRENCY	128
SAVITSKAYA K. B. GENDER FEATURES IN THE MANAGERIAL SPHERE	130
SEDLYAR M.O. ASYMMETRY OF THE SOCIAL STRUCTURE OF STAFF AS A PHENOMENON IN ORGANIZATION	131

SEMENOVA K. D. FEATURES OF RISKS' ANALYSIS IN THE TOURISM ACTIVITY	133
SHKIL V.A., LOZOVA O.V. APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE «POTENTIAL» CATEGORY	135
SHKOMPLETOVA A.G., THE ESSENCE AND PRACTICE OF CONTROLLING IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF TRANSPORT ORGANIZATIONS.....	137
SOROKOTIAHA Zh. IMPACT OF THE MONEY MARKET ON THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY'S ECONOMY	145
SOVA O.YU. THE SURVEY OF THE SEPARATION OF MONEY AND CREDIT.....	147
SUGONYAKO D.O. CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR SMALL ENTERPRISE DEVELOPMENT IN UKRAINE	149
SYMYR A.O., MOROZ N.V. NEW DIRECTIONS FOR USE OF ELECTRONIC MONEY.....	151
TARASOVA K. I. POSITIVE IMAGE OF A COMPANY AS FACTOR OF COMPETITIVENESS	153
TISTECHOK N. WAYS TO IMPROVE THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE	154
USIK D.M., THE STATE OF THE RESOURCE BASE OF THE BANKING SECTOR OF THE REPUBLIC OF BELARUS: PROBLEMS AND PROSPECTS OF ITS DEVELOPMENT.....	156
VOLCHKOVA H.K. SOCIAL AND ECONOMIC ASPECTS OF SOCIAL CAPITAL FORMATION IN UKRAINE	161
VORONETSKAYA L.G. COMPENSATION ROLE IN THE SYSTEM OF MOTIVATION OF PERSONNEL IN MODERN CONDITIONS	163
YAROSHENKO N. POSITION OF FINANCES OF HOUSEHOLDS IN THE FINANCIAL SYSTEM OF THE STATE	164
ZEMLIANA A. CONSIDERATION OF PERSONAL INSURANCE ISSUES IN UKRAINE	166
SECTION 8. PHILOSOPHY	168
EFREMENKO A.A. LIMITED INFORMATION CONSCIOUSNESS AND CRITICAL THINKING IN MODERN EDUCATION	168
GORBATYUK T. V., THE HIGGS BOSON IS A FACTOR IN THE LATEST DISCOVERIES IN MODERN FUNDAMENTAL SCIENCE	169
GROMTSEV R. S., BLOKHA YA.YE. SPECIFICATION OF CLASSIC DANCE AS A SIGN SYSTEM	171
MAISTRENKO S. V. ORTHODOX ETHICAL VALUES AS PHILOSOPHICAL BASICS OF THE ECONOMIC RELATIONS	177
SECTION 9. PHILOLOGY	179
BANDURA A. V., PONOMARENKO O. V. FORMATION OF COMPETENCE IN AN ENGLISH AUDIENCE OF PRESCHOOLS OF SENIOR SCHOOL	179
KOMPANIETS V.A., MAISTRENKO S.V. DISPUTES AS A MEANS OF FINDING OUT THE TRUTH.....	181
NIMCHUK O.S. CONCEPT "SWINE" IN PHRASEOLOGY (COMPARATIVE ASPECT).....	182
PROKOPENKO O.V. FORMATION OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCE IN HIGHER SCHOOL BY ENGLISH NEWS.....	184
SHMYRKO O.S. SYNONYMIC PHRASEOLOGICAL UNITS WITH ANIMALISTIC COMPONENTS.....	186
SECTION 10. GEOGRAPHICAL SCIENCES	188
DEKHTIAR Y. L., POBIGUN O.V. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF PHOTO-TURISM IN IVANO-FRANKIVSK	188
SECTION 11. JURISPRUDENCE.....	190
BERDOVICH V.M., HISTORY AND DEVELOPMENT OF ELECTRONIC PETITIONS IN THE REPUBLIC OF POLAND	190
BEZUGLA O.A., MAISTRENKO S. V. FEATURES MEMBERS PLAINTIFF AND DEFENDANT IN CIVIL CASES.....	191
BILOUS I.M., MAISTRENKO S.V. FORMAL AND LOGICAL LAWS OF THINKING AND PUBLIC SPEAKING IN THE LAWYER'S ACTIVITY.....	193
DOLGOPOLOV K.I. PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY IN UKRAINE	194
DUBINA K.K. CONSUMER RIGHTS PROTECTION IN E-COMMERCE.....	196
HRUDNYTSKYI V. M. REGARDING THE WORKING HOURS OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL WORKERS	198
KHOMENKO I.I., SHAKHBAZIAN K.S. FOREIGN EXPERIENCE OF REGULATION OF INTELLECTUAL PROPERTY PROTECTION & MANAGEMENT IN RESEARCH ORGANIZATIONS AND UNIVERSITIES	200
MYTYCH S.P. CHARACTERISTICS OF THE OFFENDER WHO IS COMMITTING THE CRIME IN THE SPHERE OF MANUFACTURING AND CIRCULATION OF MEDICINES.....	202
SECTION 12. PEDAGOGICAL SCIENCES	204
BILYK V. V. PECULIARITIES OF PROFESSIONAL PREPARATION IN FUTURE CLOTHING ENGINEERING EDUCATORS IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES	204
BONDARENKO H. G. ORGANIZATION OF GROUP WORK IN A SMALL SCHOOL AT THE LESSONS OF NATURAL SCIENCE ..	205
BORYSIUK I.O., HUN'KO V.V., STECIUK K.S. FEATURES OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF CHILDREN WITH DISABILITIES IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION.....	207
DAVYDENKO O.V., PONOMARENKO O. V. USING PODCASTS TO IMPROVE STUDENTS' LISTENING SKILLS	209

DMYTRENKO K. A., COMMUNICATION TRAINING - EFFECTIVE FORMATION OF COMMUNICATION IMAGE OF FUTURE SOCIAL WORKERS.....	210
FANDIEIEVA A.YE. INVESTIGATION OF ORGANIZATION OF BLENDED LEARNING IN UNIVERSITIES.....	212
HAPONIUK Y.R., BORYSIUK S.O., OKHON'KO S.M. PROBLEMS OF THE SOCIAL PROTECTION ORGANIZATION OF COMBATANTS IN THE EAST OF UKRAINE	214
HAVRYLENKO K. M. DISTANCE EDUCATION EVALUATION IN TECHNICAL UNIVERSITIES	216
KOLOSHINA A.O., OKHON'KO S.M., BORYSIUK S.O. YOUTH UNEMPLOYMENT AS AN ACTUAL SOCIAL PROBLEM IN MODERN UKRAINE.....	217
LEPESHKIN S.A. PRACTICE OF USING THE METHODS OF CINOPEDICOGRAPHY ON LESSONS OF HISTORY IN SECONDARY SCHOOL.....	219
OPANASENKO O.O., BORYSIUK S.O. MARKETING OF THE SOCIAL SERVICES FOR THE RETIREMENT-AGE PEOPLE IN THE EDUCATIONAL SPHERE	222
PETRUNYAK V.V. "DIALOGUE OF CULTURES" AS A PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCE FORMING BETWEEN SENIOR STUDENTS OF PUBLIC SCHOOLS.....	224
PLATAVA P.O., TEMPERAMENTAL'S MATHEMATICS	226
POLOVIN S. M. EDMODO IS AN EASY WAY TO MANAGE YOUR CLASSES.....	228
SAFRONOVA I.V. CREATING A STUDENT LEARNING OUTCOMES ON THE BASIS OF SYSTEM-ACTIVITY APPROACH	229
STRONSKA E.F. UPBRINGING A PRESCHOOLER IN THE FAMILY – THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ANALYSIS.....	231
TSAREVA O.S, PODUBYNKA N. D. EMAIL AS AN ELEMENT OF ADAPTIVE LEARNING.....	235
VORONA M.M., BORYSIUK S.O. HELPLINE AS A SPECIALIZED SOCIAL SERVICE IN THE FIELD OF CONSULTATIVE HELP TO THE PEOPLE.....	236
SECTION 13. MEDICAL SCIENCES	238
OGORODNYK I.M. EXPRESS METHOD OF RESTORING PHYSIOLOGICAL PROCESSES – QUANTON.....	238
SKYBCHYK V.A. MELEN Y.P. INFLUENCE OF THE PRIMARY STENTING OF CORONARY ARTERIES IN PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION WITH ST ELEVATION AT DIASTOLIC LEFT VENTRICULAR DYSFUNCTION	239
SECTION 14. ARCHITECTURE.....	241
BURAK K. O., LYSKO B. O. INFLUENCE DOP ON ACCURACY OF RTN MEASUREMENTS	241
SECTION 15. PSYCHOLOGY	243
DIDYK N. M. TECHNOLOGIES OF GAMMODELING	243
GOLOVACH S.S., THE INFLUENCE OF TEMPERAMENT ON CAREER CHOICE	245
HUTSOL K.V. DEVELOPMENT FACTORS OF A PERSON'S ABILITY TO SELF-DESIGNING	247
KASHCHEEVA M.A. THE STRATEGY COPING BEHAVIOR OF EMPLOYEES OF THE DETENTION FACILITY	249
RUDNYTSKA S.Y. DISCURSIVE TECHNOLOGY AS A MODERN HUMANITARIAN TECHNOLOGY.....	250
TSYMBAL S.V. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING.....	252
YUDINA V. Y. THE CONNECTION BETWEEN LONELINESS AND ADDICTION	253
SECTION 16. SOCIOLOGY	256
BIDA O. A., SOCIAL PROTECTION OF CHILDREN-DISABLED FROM BIRTH	256
CHEREMISIN A.G. INTERNET AS A SOCIETY OF THE GENERAL POSITION IN POSTMODERNE	258
KOLESNIK V.V. THE PROBLEM OF SOCIAL WORK SPECIALIST'S PROFESSIONAL DEFORMATION IN A PENITENTIARY INSTITUTION	260
KUPA O.A. HIV-AIDS PREVENTION AMONG YOUTH: CURRENT TRENDS	262
MYKYTIUK K. M., OBLIGATORY STATE MEDICAL INSURANCE IN UKRAINE: REALITIES.....	264
PANKIV O. A. SOCIAL INSPECTORATE'S LEGAL BASES FOR THE CHILDREN'S WITHDRAWAL OF FROM FAMILY.....	267
ROMANOVA O. O., TIPOLOGIZATION OF UKRAINIAN POPULATION'S SPECIFIC GROUPS IN THE DIRECTION OF SOCIAL WORK ORGANIZATION (REGIONAL ASPECT).....	269
ROPIANA V. S. THE CHILD'S RIGHTS IN UKRAINE: DOMESTIC VIOLENCE.....	271
RUZHITSKY S.A. VOLUNTEERING AS A FACTOR OF THE INDIVIDUAL'S SOCIALIZATION	273
TRON' E. A. BULLING AND ITS APPLICATIONS IN THE YOUTH SURROUNDINGS	275
SECTION 17. POLITOLOGY	277

POPOVYCH Y.M., PROSPECTS FOR CIVIL SOCIETY DEVELOPMENT: POLITICAL CONTEXT277
SUKHORUKOVA A.L. MECHANISM OF STATE REGULATION OF THE RECREATIONAL SPHERE: THEORETICAL APPROACHES
TO THE DEFINITION OF THE CONCEPT279

SECTION 1. Physics and mathematics

MEDVEDEVA V.J. USE OF VISUALIZATION IN THE SPECIAL SCHOOL "ORTHOGONAL MULTIPLE AND SPECIAL RATIONAL FUNCTIONS

Setko E.A.

Scientific adviser – Associate Professor, Candidate of Physical and Mathematical Sciences

Современные средства информационно-коммуникационных технологий, обладая уникальными дидактическими возможностями, значительно расширяют возможности визуализации в образовательном процессе.

К основным средствам компьютерной визуализации относятся: системы компьютерной математики; пакеты фирмы Adobe; графические редакторы; табличные процессоры.

Среди них особенно выделяется Maple, который обладает богатыми графическими возможностями, особенно в области интерактивной и динамической графики, что позволяет создавать многопараметрические графические модели.

Теория классических ортогональных многочленов и специальных рациональных функций в последние годы активно развивается и широко применяется в различных сферах науки, техники и вычислительной математики. Ортогональные многочлены и рациональные функции имеют определенное количество параметров, особенно значительное их количество в случае рациональных функций. Поэтому проблема визуализации поведения классических ортогональных многочленов и специальных рациональных функций является актуальной.

Для визуализации преподавания спецкурса «Ортогональные многочлены и специальные рациональные функции» следует решить следующие задачи:

- 1) построить динамичный образ графиков классических ортогональных многочленов в зависимости от их порядка;
- 2) построить динамичный образ специальных рациональных функций в зависимости от их порядка и расположения полюсов;

3) найти значения нулей классических ортогональных многочленов и специальных рациональных функций и построить их изображение в зависимости от порядка и расположения полюсов.

Классические ортогональные многочлены пригодны для применения компьютерных технологий визуализации, так как все виды ортогональных многочленов изучаются по одной и той же схеме. При этом с помощью средств визуализации можно наглядно и эффективно продемонстрировать графики многочленов, свойства их корней, а также некоторые специфические свойства.

Рассмотрим, например, многочлены Чебышева 1-го рода, которые являются классическим инструментом в теории приближений. Так, все корни многочлена Чебышева 1-го рода простые, действительные и лежат в интервале $(-1,1)$. При больших n корни многочлена $T_n(x)$ накапливаются около концов отрезка $[-1,1]$, что легко показать графически.

Одно из свойств корней соседних многочленов Чебышева 1-го рода выражается теоремой: между двумя соседними корнями многочлена находится один и только один корень предыдущего многочлена. Построение графиков многочлена Чебышева 1-го рода позволяет продемонстрировать, что эти многочлены наименее отклоняются от нуля на $[-1,1]$ среди всех многочленов с тем же старшим коэффициентом.

Отметим, что динамическая визуализация позволяет наглядно представить графики классических ортогональных многочленов и их изменение, корни и некоторые специальные свойства. С её помощью можно также наглядно продемонстрировать графики специальных рациональных функций в зависимости от их порядка и выбора полюсов.

SECTION 2. Biology

IVAKHNIUK M.O., VORONENKO A.A. PECULIARITIES OF MICROBIAL EXOPOLYSACCHARIDE ETHAPOLAN SYNTHESIS ON MIXTURE OF WASTE OILS

Івахнюк М.О.

аспірант кафедри біотехнології і мікробіології, Національний університет харчових технологій

Вороненко А.А.

аспірант кафедри біотехнології і мікробіології, Національний університет харчових технологій" "Особливості синтезу екзополісахариду етаполану на суміші відпрацьованих олій

Вступ. Незважаючи на тривале дослідження мікробних екзополісахаридів (ЕПС) та широке використання в різних галузях – основним субстратом їх одержання залишаються дорогі вуглеводи (глюкоза, сахароза, крохмаль) і є лише поодинокі повідомлення щодо синтезу ЕПС на промислових відходах.

У наших попередніх дослідженнях було показано можливість синтезу полісахариду етаполану при вирощуванні продуцента *Acinetobacter* sp. IMB B-7005 на середовищі з 5 % відпрацьованої після смаження м'яса або картоплі соняшникової олії. Пізніше, з метою розширення сировинної бази для синтезу даного ЕПС, як субстрат використали відпрацьовані кукурудзяну, оливкову та ріпакову олії. Проте на підприємствах, що переробляють рослинну сировину чи у закладах харчування, олії різного типу та після смаження різноманітних продуктів змішуються разом без розділення. Виходячи з вищенаведеного, мета даної роботи – дослідити здатність *Acinetobacter* sp. IMB B-7005 синтезувати етаполан на суміші різних видів відпрацьованих олій.

Матеріали та методи. Культивування *Acinetobacter* sp. IMB B-7005 здійснювали на рідкому мінеральному середовищі. Як джерело вуглецю та енергії використовували наступні типи олій у кількості 5 % (об'ємна частка):

- рафіновані: соняшникова (ТМ «Олейна», Україна), оливкова холодного віджиму (ТМ« Salvadori», Італія);

- відпрацьовані: соняшникова після смаження м'яса (з мережі Mcdonald's м.Київ, Україна), оливкова після смаження картоплі (отримана в домашніх умовах після трьохкратного смаження впродовж 20 хв), змішана соняшникова олія після смаження м'яса, картоплі, цибулі, сиру, (отримана з ресторанів швидкого харчування «RockerPub» Київ, Україна). Соняшкову та оливкову олії вносили в середовище у співвідношенні: 4:1; 1:4 та 1:1.

Результати та обговорення. Експерименти показали, що за умов росту *Acinetobacter* sp. IMB B-7005 на суміші відпрацьованих соняшкової та оливкової олій у будь-якому співвідношенні спостерігали деяке зниження кількості синтезованого етаполану (на 20–30 %), але в той же час ЕПС-синтезувальна здатність підвищувалася на 14–41 % порівняно з показниками на рафінованій соняшковій олії. Звертають на себе увагу дані щодо використання змішаної соняшкової олії як субстрату для біосинтезу ЕПС: незалежно від типу олії для одержання інокуляту (рафінована соняшникова чи оливкова) концентрація синтезованого етаполану була практично такою самою, як під час вирощування продуцента на рафінованій олії (13,0 г/л), що робить використання такого субстрату перспективним у розробці високоефективної технології отримання ЕПС.

Висновки. Одержані результати засвідчують можливість створення універсальної технології одержання мікробного екзополісахариду етаполану на змішаній відпрацьованій соняшковій олії, незалежної від типу та постачальника цього субстрату.

KLIMASHEVICH S.V ASSESSMENT OF THE ECOLOGICAL STATUS OF THE WATER THE AGRO-TOWN KOPTEVKA WITH THE HELP OF AMPHIBIANS

Климашевич С.В.

*Студентка 1 курса факультета инновационных технологий машиностроения
ГрГУ им.Я.Купалы*

*Научный руководитель – доцент, кандидат физ.-мат. наук Сетько Е. А.
Scientific supervisor - associate professor, candidate of physical and mathematical
Sciences Setko E. A.*

Экономическое развитие г. Гродно базируется на промышленном производстве. На данный момент экологическая обстановка стабильная и благоприятная, но его территории имеются крупные предприятия. Поэтому необходимо отслеживать экологическую обстановку в городе и области, следить за состоянием окружающей среды.

С целью выявления качества водной среды и стабильности развития животных-гидробионтов, весной-летом 2017г. нами было проведено исследование водоёмов В1, В2, В3 агрогородка Коптёвка, Гродненского района. Объектом исследования явились земноводные отряда Бесхвостые и Хвостатые. Нами было выявлено 6 видов амфибий: остромордая лягушка, прудовая лягушка, травяная лягушка, зеленая жаба и тритон обыкновенный.

Доступным способом оценки качества водной среды является определение величины флуктуирующей асимметрии. Для этого на каждом водоеме мы подсчитывали число асимметричных признаков для 15 особей *R. Esculentus*. Определяли среднее число асимметричных признаков (X) и коэффициент асимметрии (K). Чем выше коэффициент асимметрии, тем ниже уровень стабильности развития [1].

У амфибий из водоемов В1 и В2 значение показателей асимметрии составило 2 балла. Популяционная характеристика стабильности развития земноводных находится в пределах нормы, но начинаются незначительные нарушения. Показатель асимметрии на В3 - 1 балл, т.е. популяционная характеристика земноводных водоема условно благоприятная.

Степень антропогенной нагрузки на водоемы мы определяли по методике Янчуревич. Учитывали количественные и качественные показатели. Чем выше влияние фактора – тем выше балл. Данный показатель для В1 составил 15 баллов,

для B2– 12 баллов, для B3 – 5 баллов. B1 и B2 относятся к водоемам со средней степенью антропогенной нагрузки, а B3 – водоем с низкой [2].

В целом оценка экологического состояния B1, B2 и B3 показала, что они имеют низкий уровень загрязнения и благоприятны для обитания животных-гидробионтов. Результаты исследований земноводных необходимы для организации биомониторинга окружающей среды, определения стабильности развития популяций земноводных в целях снижения ущерба, причиняемого животным.

MOTSAR A.V., SOLOSHENKO K.I., LYCH I. V. ANTICANCER PROPERTIES OF A COMPLEX OF BIOACTIVE COLOSTRUM FRAGMENTS

Моцар А. В.,

Магістрантка

Солошенко К. І.,

Студентка

Лич І.В., кандидат біологічних наук

кафедри біотехнології і мікробіології

Національного університету харчових технологій

Онкологічні захворювання є однією з основних причин смертності українців. Щороку в Україні діагностують понад 140 тисяч нових випадків онкологічних захворювань, з яких впродовж першого року захворювання вмирають майже 90 тисяч осіб. Тому, одним з найбільш актуальних питань теоретичної та практичної медицини сьогодення, є боротьба з онкологічною експанцією.

Потенційними препаратами для застосування в онкології можуть бути біологічно активні білкові фрагменти молозива корів, що пригнічують метастазування. Основними біологічно цінними білками молозива є казеїн, β -лактоглобулін, α -

лактальбумін, лактоферин і сироватковий альбумін. Вони проявляють свою активність після розщеплення на специфічні біоактивні пептиди ферментами шлунково-кишкового тракту, шляхом ферментативного гідролізу або мікробної ферментації.

Лактоферин - залізов'язуючий білок молозива, який володіє гальмівною дією на проліферацію ракових клітин, а також має протизапальні та антиоксидантні властивості. Протипухлинна активність лактоферину нещодавно була встановлена в кількох моделях *in vivo*: раку товстої кишки, сечового міхура, язика, стравоходу, раку легенів.

Молозиво містить молочні жири, такі як кон'югована ліноленова кислота (CLA), що в комплексі з лактоферином проявляє антиканцерогенні властивості. Дослідження тварин та експерименти *in vitro* показали антипроліферативну дію CLA у молочній залозі самок, оскільки вона або пригнічує шлях циклооксигенази-2, або індукує експресію апоптичних генів, або гальмує синтез ейкозаноїдів.

Альфа-лактальбумін демонструє противірусні, протипухлинні та антистресові властивості в комплексі з олеїною кислотою (HAMLET), в моделі гліобластоми людини, імплантованої в щурів, зменшуючи внутрішньочерепний об'єм пухлини. HAMLET швидко проникає через лізосомальну мембрану та специфічно накопичується в ендолізосомальному відділенні пухлинних клітин, що спонукає ранній витік лізосомальних катепсинів до цитозолю з наступною активацією білка Вах, проапоптичного білка родини Bcl-2.

В своїй роботі ми вивчали антипроліферативні властивості суміші біологічно активних фрагментів молозива корів на онкологічні клітини молочної залози MCF-7, клітини раку легенів A-549, і T-24 клітини раку сечового міхура.

При дослідженні антипроліферативних властивостей, встановлено, що найбільший вплив суміші біологічно активних фрагментів спостерігався на клітини раку молочної залози MCF-7, що у відсотковому співвідношенні склало 70 %, T-24 клітини раку сечового міхура також піддалися апоптозу на 20 %, а дія препарату на клітини раку легенів A-549 проявлялася дуже слабо та склала 10 %.

Отже, саме завдяки низькій цитотоксичності, сильній специфічності, здатності проникати в пухлину, невеликим розмірам та легкій модифікації, біологічно активні пептиди молозива, можуть стати кращою альтернативою для профілактики і лікування раку молочної залози та сечового міхура.

PETRENKO N.M., PIROG T.P. INFLUENCE OF CALCIUM CATIONS ON THE BIOLOGICAL PROPERTIES OF SURFACTANTS RHODOCOCCLUS ERYTHROPOLIS IMV AC-5017

Петренко Н.М.

магістр 1-го року навчання Національного університету харчових технологій

Пирог Т.П.

Д.б.н., професор Національного університету харчових технологій

У зв'язку з швидким розвитком резистентності мікроорганізмів до багатьох відомих біоцидів, актуальним є пошук нових антимікробних препаратів якими можуть бути мікробні поверхнево-активні речовини (ПАР). Виділений із зразків ґрунту штам *Rhodococcus erythropolis* IMV Ac-5017 синтезує ПАР, які за хімічною природою є комплексом аміно-, гліко-, фосфо- і нейтральних ліпідів. Відомо, що саме аміноліпіди є найбільш ефективними антимікробними агентами. Отже, збільшення їх вмісту у комплексі може супроводжуватися підвищенням антимікробної активності синтезованих ПАР. Встановлено, що ключовим ферментом біосинтезу аміноліпідів у штаму Ac-5017 є НАДФ⁺-залежна глутаматдегідрогеназа. У зв'язку з цим мета даної роботи дослідити біологічні властивості ПАР *R. erythropolis* IMV Ac-5017 за змін умов культивування, а саме внесення активаторів ферменту біосинтезу антимікробних агентів.

Штам IMV Ac-5017 вирощували на рідкому поживному середовищі наступного складу, г/л: NaNO₃ – 1,3, MgSO₄·7H₂O – 0,1; NaCl – 1,0; Na₂HPO₄ – 0,6; KH₂PO₄ – 0,14; FeSO₄·7H₂O – 0,01 (базове середовище), у іншому варіанті у середовище додатково вносили катіони кальцію – активатори НАДФ⁺-залежної глутаматдегідрогенази – CaCl₂ (0,1 г/л). Етанол у концентрації 2 % (об'ємна частка) використовували як джерело вуглецю. Антимікробні властивості ПАР аналізували за показником мінімальної інгібуючої концентрації (МІК). Ступінь руйнування біоплівки (%) визначали як різницю між адгезією клітин (спектрофотометричним методом) у необроблених і оброблених ПАР лунках полістиролового планшету.

Встановлено, що при додаванні Ca²⁺ в середовище культивування штаму IMV Ac-5017 підвищувалась антимікробна дія синтезованих поверхнево-активних речовин. Так, МІК таких ПАР щодо *Escherichia coli* IEM-1, *Bacillus subtilis* БТ-2 та *Candida utilis* БВС-65 була у 1,3-4 рази нижча ніж мінімальна інгібуюча

концентрація препаратів, синтезованих на базовому середовищі (1,25-52,5, 2-65 мкг/мл і 31,25-125 мкг/мл відповідно).

На наступному етапі досліджували здатність препаратів до руйнування мікробних біоплівки. Так, поверхнево-активні речовини, синтезовані на середовищі з підвищеною концентрацією Ca^{2+} у концентрації 7,2 мкг/мл руйнували біоплівку *E. coli* IEM-1 на 45%. Такий ступінь руйнування біоплівки спостерігався і у разі використання ПАР, синтезованих на базовому середовищі, однак за вищої (125 мкг/мл) концентрації ПАР. За впливу препаратів, синтезованих за наявності в середовищі культивування активаторів синтезу аміноліпідів, ступінь руйнування біоплівки дріжджів *Candida utilis* БВС-65 та бактерій *B. subtilis* БТ-2 та *Pseudomonas* sp. МІ-2 збільшився у 1,2 та 1,5-2,2 рази (до 70 %) відповідно у порівнянні з використанням ПАР, одержаних на базовому середовищі.

STAROVOITOVA S. PROBIOTICS AND STRESS FACTORS

Старовойтова С.А.

*к.б.н., доц., доцент кафедри біотехнології і мікробіології Національного
університету пищевих технологій, Київ*

Starovoitova Svitlana

docent, PhD

National University of Food Technologies

Kyiv, Ukraine

Central nervous system (CNS) and neuroendocrine activity, stress reactions in particular, can affect the composition of the intestinal microbiome by differential changes in the growth of bacterial species and the production of bacterial virulence factors. Different types of diets also modify the composition and functions of the microbiome in complex ways, which differ in individuals and national cultures.

The intestine receives regulatory signals from CNS, and vice versa. Changes in the nature of the diet as a result of CNS control of food intake can affect the availability of

nutrients for the intestinal microbiota and, consequently, their composition. Signal saturation proteins are key molecular mediators that provide this control. CNS can affect intestinal microbiome through the nerve and endocrine pathways both in direct and indirect ways.

The influence of microbiome on the CNS function manifests in both normal and pathological conditions. There is a key link between the intestinal microbiome and the maturation of CNS. External signals obtained from local microbiota affect prenatal and postnatal programming of brain development. On the other hand, the concomitant morbidity with mood disorders, such as depression and anxiety, is common in such intestinal pathological conditions as irritable bowel syndrome.

Increase in CNS regulation by microbiome can be achieved through neural, endocrine, metabolic and immunological mechanisms. Since multiple mechanisms determine the influence of microbiome on CNS, a particular interest in the study is the role of microbiome in the regulation of CNS disorders. Despite the absence of epidemiological data linking the microbiome with CNS pathologies, the accumulated studies have emphasized the importance of microbiome influence in a number of CNS disorders. CNS disorders can be classified as immune-mediated and non-immune-mediated according to the underlying etiologies. However, this dichotomy is not arbitrary, since there is often a cross-linkage of etiology.

Since microbiome belong to the collective genomes of general microbiota, microbiota studies are broad in scope and include: the overall composition of the microbiota or specific bacteria, products of the microbiota metabolism, external microbiota change, and integrity status of the barrier affecting the host-microbiota contact. Probiotics can regulate immune manifestations, especially in the case of autoimmunity of the CNS. Probiotics can transmit anxiolytic effects in various types of neuro-behavioral disorders, indicating a common neuronal and endocrine etiology of these disorders. Neuronal mechanisms that are associated with direct bacterial activation or inhibition of neurons, can explain the antinociceptive effects of probiotics.

TOLSTAYA L.V. THE STUDY OF THE SEASONALITY OF BACTERIAL ACTIVITY IN THE CULTIVATION OF THE CEREAL MYCELIUM OF INDUSTRIAL MUSHROOMS (OYSTER MUSHROOMS (PLEUROTUS OSTREATUS) AND CHIITAKE (LENTINULA EDODES))

Толстая Л.В.

*магистрант 2 года обучения; кафедра генетики, цитологии и биотехнологии;
факультет медико-биологический; Воронежский государственный
университет; г. Воронеж; Россия;*

научный руководитель – д-р биол. наук Попов В.Н.

Изучалась степень влияния фактора сезонности на возникновение очагов бактериоза на зерновом мицелии, не связанных со случаями контаминации стерильного субстрата. В исследовании использовались следующие штаммы: К-17 (вешенка); 4080 и D2 (шиитаке) – все штаммы собственной селекции. Анализировалась ситуация проявления бактериозов в ходе выращивания зернового мицелия в лабораторных условиях. В качестве субстрата использовали предварительно обработанное зерно овса.

Было отмечено, что на протяжении шести лет в период март – апрель в ходе колонизации зернового субстрата формируются локальные участки, где развитие бактерий препятствует росту гифов шиитаке. Было выявлено, что бактериальные очаги формируются как следствие размножения бактерий-симбионтов в тех случаях, когда в качестве посевного материала использовался очень старый мицелий шиитаке, частично утративший физиологическую активность. По нашим наблюдениям зерновой мицелий после двух месяцев культивирования сохраняет жизнеспособность, но физиологическая активность его существенно снижается. В некоторых случаях, когда исходный мицелий засеивался не отдельными зёрнами, а крупными агрегатами, состоящими из мицелиальных тканей и зёрен овса массой до 15 граммов, наблюдалось формирование очага бактериоза, охватывающего весь объём вносимого мицелиального агрегата на фоне нормального роста гифов шиитаке по свежему зерновому субстрату.

У двух исследуемых штаммов шиитаке частота встречаемости бактериозов при использовании старого посевного материала, по нашему мнению, имеет выраженный сезонный характер. Так в конце зимнего периода (февраль – начало марта) использование посевного мицелия не вызывает образования бактериозов.

Но ситуация меняется с наступлением весеннего периода, когда использование посевного материала с длительным периодом хранения становится нежелательным вследствие формирования многочисленных очагов бактериоза.

При культивировании мицелия вешенки штамма К-17 в лабораторных условиях на аналогичном зерновом субстрате было отмечено, что частота образования очагов бактериоза при использовании посевного материала со сроком хранения два месяца и более, как правило, значительно выше, чем при культивировании мицелия исследуемых штаммов шиитаке. Однако пик образования бактериальных очагов у штамма К-17 приходится на летний период. Было отмечено, что для развития бактериоза температурный фактор не является главенствующим. Так, например, в зимний период при температуре инкубации 23 – 25 °С частота образования бактериозов при использовании посевного материала с длительным сроком хранения близка к нулю. В летний период данный температурный диапазон инкубации зернового мицелия провоцирует формирование крупных очагов бактериального развития с высокой частотой.

Сравнивая результаты культивирования зернового мицелия двух видов промышленных грибов, было отмечено наличие выраженной сезонности при образовании очагов развития симбиотических бактерий на фоне активно растущих мицелиальных клеток. Существует видоспецифичность, связанная с максимумом бактериальной активности при развитии на зерновом субстрате. В случае с изучаемыми штаммами максимальная бактериальная активность двух штаммов шиитаке приходится на конец марта – начало апреля. У штамма вешенки К-17 максимальная активность бактериальной микрофлоры, связанной с ростом грибного мицелия, приходится на август.

**VORONENKO A.A., YAROSH M.B., IVAKHNIUK M.O., PIROG T.P.
INFLUENCE OF METHOD OF MOLASSES PREPARATION ON
EXOPOLYSACCHARIDE ETHAPOLAN SYNTHESIS ON MIXTURE
OF SUBSTRATES**

Вороненко А.А.

Аспірант 1-го року навчання, НУХТ

Ярош М.Б.

Студентка 4-го курсу, НУХТ

Івахнюк М.О.

Аспірант 4-го року навчання, НУХТ

Пирог Т.П.

Завідувач кафедри, професор, доктор біологічних наук, НУХТ

Вступ. На сьогоднішній день все більшого розповсюдження набирає проблема утилізації промислових відходів, зокрема пересмаженої соняшникової олії. Так, тільки у Європі щорічно накопичується 700-100 тис. тон даного токсичного відходу. Нині більшість відпрацьованої олії неконтрольовано зливається у каналізацію, що призводить до ряду екологічних та економічних проблем. У розвинених країнах значну частину олії використовують для виробництва біодизелю. При цьому у всьому продовжується активний пошук альтернативних технологій її утилізації (виробництво біодеградабельних змащувальних матеріалів, використання як субстрату у біотехнологічних процесах). Нами у попередніх дослідженнях показано можливість одержання мікробного екзополісахариду (ЕПС) етаполану (продуцент *Acinetobacter* sp. IMB B-7005) на суміші меляси та пересмаженої соняшникової олії. Раніше встановлено, що нейтралізація меляси після стерилізації супроводжується підвищенням показників синтезу етаполану за умов росту штаму IMB B-7005 на суміші меляси та етанолу.

Беручи до уваги наведену вище інформацію метою роботи є дослідження впливу способу підготовки меляси на синтез етаполану *Acinetobacter* sp. IMB B-7005 на суміші меляси та пересмаженої соняшникової олії.

Матеріали та методи. Культивування штаму IMB B-7005 здійснювали у рідкому мінеральному середовищі, що містило як джерело вуглецю та енергії суміш гідролізованої або нейтралізованої після гідролізу меляси (масовою часткою 1,5-4,0 % за вуглеводами) і рафінованої або змішаній відпрацьованої соняшникової

олії (об'ємною часткою 1,5-4,0 %). Концентрація мінерального джерела азотного живлення в середовищі для біосинтезу становила 0 г/л. Інокулят вирощували на рафінованій або змішаній пересмаженій олії (0,5 %). Концентрація нітрату амонію в середовищі – 0,2 г/л.

Результати. Встановлено, що нейтралізація меляси у суміші з рафінованою олією призводить до збільшення концентрації синтезованого ЕПС у 1,2-1,25 рази, порівняно з використанням звичайної гідролізованої меляси. Зростання показників синтезу етаполану обумовлено підвищенням рН культуральної рідини до оптимального для синтезу ЕПС рівня (7,0-7,5).

На наступному етапі замінювали рафіновану олію у суміші з нейтралізованою мелясою на змішану відпрацьовану. Показано, що незалежно від партії використаної змішаної олії показники синтезу етаполану перебували на одному рівні і лише незначною мірою відрізнялися від показників, отриманих за використання рафінованого субстрату. Найвищі показники синтезу ЕПС спостерігалися за концентрації моносубстратів у суміші 3 % (концентрація етаполану 15-16 г/л, ЕПС-синтезувальна здатність – 1,5-2,0 г ЕПС/ г біомаси).

Висновки. Таким чином, у результаті проведених досліджень встановлено, що використання у суміші з олією меляси, додатково нейтралізованої після гідролізу, призводить до зростання показників синтезу полісахариду у 1,25 рази порівняно зі застосуванням звичайної гідролізованої меляси.

SECTION 3. Geological sciences

SODOMA R. I., GROMYK N. V. FEATURE OF BANKING LENDING OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Содома Руслана Іванівна

к.е.н., в.о.доцента кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Львівського національного аграрного університету

Громик Назарій Володимирович

студент 4 курсу економічного факультету

Львівського національного аграрного університету

Розвиток банківського кредитування вітчизняних сільськогосподарських підприємств відбувається за умов впливу багатьох негативних факторів, таких як недостатнє становлення чинної кредитної системи та недосконалість наявних механізмів її реалізації, неприйнятна сільгосппідприємствам ціна кредиту та високий рівень їх індивідуального ризику, що широко висвітлено у літературі наукового та прикладного характеру [1, с. 6].

Кредитування сільськогосподарських підприємств відіграє досить вагомую роль у розвитку як самих підприємств, так і комерційних банків та охоплює близько 10% їх кредитного портфеля. Кредитні операції є найприбутковішим видом активу банку, але і найризикованішим водночас.

Варто відзначити, що комерційні банки тривалий час залишаються основними кредиторами сільськогосподарських підприємств, а банківський кредит – вагомим джерелом фінансового забезпечення їх функціонування [2, с. 46].

У більшості випадків кредитні послуги банків є подібними, однак дещо різняться. Найбільш поширеними серед кредитних послуг комерційних банків для сільськогосподарських підприємств є кредитні лінії, короткострокові кредити на поповнення оборотного капіталу, середньострокові кредити на придбання сільгосптехніки та обладнання, а також овердрафт. Поступово набувало популярності інвестиційне кредитування, фінансування проектів і постімпортне фінансування, гарантії, акредитиви, кредитування на основі векселів, лізинг і факторинг. Більшість банків фактично надають кредити на поповнення обігового капіталу.

В українських умовах для моніторингу кредитного ризику на рівні кредитного портфеля можливо використовувати моделі оцінки портфельного кредитного ризику. Проте їх застосування у повноформатному вигляді неможливе, оскільки у вітчизняних умовах бракує вхідної інформації, тому використання таких моделей реальне лише за умови адаптації до українських реалій і спрощення.

Список літератури

1. Гаряга Л. О. Проблеми розвитку ринку банківського кредитування в Україні / Л. О. Гаряга // Вісник Української академії банківської справи. – 2016. – № 2. – С. 73–77.
2. Дем'яненко М.Я. Особливості фінансових відносин в аграрному секторі економіки / М.Я. Дем'яненко // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9(33). – Ч. 1. – 2012. "

SECTION 4. Engineering science

BEKISH YU.V. FUNCTIONAL AND NONFUNCTIONAL REQUIREMENTS IN IT PROJECT

Бекиш Ю.В.

Студентка 4 курса, Гродненского государственного университета им. Янки Купалы, г. Гродно, Республика Беларусь

Научный руководитель Сетько Е.А.

Кандидат физ.-мат. наук, доцент кафедры ФиПМ, Гродненский государственный университет им. Янки Купалы, г. Гродно, Республика Беларусь

Термин ""ИТ-проект"" обычно используется для обозначения деятельности, связанной с использованием или созданием некоторой информационной технологии. Это приводит к тому, что ИТ-проекты охватывают очень разнообразные сферы деятельности: разработку программных приложений, создание информационных систем, развертывание ИТ-инфраструктуры. Для разработки любого ИТ проекта существует ряд требований для создания требуемого заказчиком продукта.

Требования к решению описывают характеристики решения, отвечающего требованиям бизнеса и требованиям заинтересованных сторон. Они разрабатываются и определяются с помощью анализа требований. Они часто делятся на подкатегории, особенно когда требования описывают программное решение:

- **Функциональные требования** описывают поведение и информацию, которыми будет управлять решение. Они описывают возможности, которые система сможет выполнять с точки зрения поведения или действий приложений или ответов приложений, связанных с конкретными операциями.
- **Нефункциональные требования** - требования, которые напрямую не связаны с поведением или функциональностью решения, а скорее описывают условия окружающей среды, при которых решение должно оставаться эффективным или качествами, которые должны иметь системы. Они также известны как качество или дополнительные требования. Они могут включать требования, связанные с пропускной способностью, скоростью, безопасностью,

доступностью и информационной архитектурой и представлением пользовательского интерфейса.

Функциональные требования определяют конкретные поведения, ответы, информацию, правила или операции решения. Они намечают какие функции или функциональные возможности будут поддерживать решение, какие конкретные заинтересованные стороны будут делать или испытывать, будучи частью или используя решение, какая информация или данные будут управляться, при каких обстоятельствах поведение и ответы происходят (или нет), чтобы обеспечить требуемые результаты.

Нефункциональные требования определяют способ или среду, в которой предполагается использовать решение. Они описывают качества, которые должны иметь решения, и любые дополнительные ожидания или условия, которые он должен поддерживать. Они определяют стандарты для юзабилити (насколько легко должно быть решение, чтобы понять или выяснить), надежности (насколько пользователи могут полагаться на решение, чтобы быть доступным и работать, когда это необходимо), производительности (как быстро и эффективно работает решение и как оно реагирует на команды и запросы на действия), безопасности (уровень защиты системы и ее данных, как ожидается, будет иметь место), дизайна (визуальные элементы, ожидаемые от решения), доступности (поддержка, которая должна предоставляться для пользователей с ограниченными возможностями), документации (тип и объем ожидаемой или необходимой письменной документации).

Следовательно, функциональные и нефункциональные требования-это те «киты» на которых будет основываться вся дальнейшая разработка ИТ продукта или услуги.

BONDAROVETS V. Y., DOVYDENKO V.V. INFLUENCE OF COMPACTION OF ASPHALT-CONCRETE MIXTURE ON THE QUALITY OF PAVEMENT

Bondarovets V. Y.

student

faculty of construction

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Dovydenko V.V.

student

faculty of construction

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Tsarenkova I.M.

associate Professor

faculty of construction

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Уплотнение асфальтобетонной смеси дорожного покрытия имеет большое значение в долговечности законченного объекта. Если уплотнение было выполнено неправильно, то как следствие появятся различные дефекты на дорожном покрытии («волны», трещины), повышается риск образования колеи, происходит шелушение покрытия.

Процесс уплотнения представляет собой увеличение плотности материала за счет приложения внешних сил. В дорожном строительстве несущая способность асфальтобетона, способность противостоять нагрузкам напрямую связана со степенью уплотнения, например, увеличение степени уплотнения на 1 % соответствует повышению прочности примерно на 10-12 %.

Предварительное уплотнение асфальтобетонной смеси осуществляется асфальтоукладчиком, а окончательное производится катками. На сегодняшний день имеются различные типы катков для уплотнения, а именно: легкие вибрационные катки, пневмоколесные катки, статические гладковальцовые и вибрационные катки. После уплотнения необходимо иметь одинаковую толщину слоя и однородную степень уплотнения. Для горячей асфальтобетонной смеси на уплотняемость в большой степени влияет ее температура, температура смеси в начале уплотнения должна быть в пределах 100-145°С для различных асфальтобетонных смесей. Процесс уплотнения должен начинаться сразу же после укладки, основная часть уплотнения должна произойти при температуре выше 100° С, с целью гарантировать необходимую степень уплотнения.

Асфальтобетон приобретает необходимые физико-механические свойства только после надлежащего уплотнения. В процессе уплотнения горячей асфальтобетонной смеси происходит взаимное сближение компонентов, перераспределение битума в смеси, сближенные частицы остаются связанными между собой битумом.

Контроль качества уплотнения асфальтобетонных слоев дорожных одежд производится с помощью неразрушающих и разрушающих методов. В первом случае применяются ультразвуковые приборы, определяющие значения коэффициента уплотнения непосредственно на объекте строительства, во втором необходимо производить отбор образцов для последующих испытаний в лабораторных условиях.

Стандартный метод контроля за плотностью заключается в отборе образцов-кернов с помощью буровой установки (керноотборника). Плотность и водонасыщение определяют на образцах-кернах в лаборатории. Для определения плотности отбирают керны без трещин и сколов.

Следующий этап - высушивание образцов до того момента, пока их масса не станет постоянной. Для этого производится высушивание в течение не менее 60 мин при температуре до 50°С, далее производится охлаждение в течение не менее 30 минут и взвешивание. После получения постоянной массы определяется плотность образцов и водонасыщение. Масса определяется взвешиванием, объём определяется по методике гидростатического взвешивания.

В условиях лаборатории проводят переформовку образцов-кернов с целью провести испытания на переформованных образцах.

Эффективность уплотнения асфальтобетонных покрытий зависит от многих технологических факторов, в том числе, от типа катков, режима их работы, температуры асфальтобетонной смеси, толщины уплотняемого слоя и т.д.

HARASYMCHUK T.M. STUDY OF THE MODERN MOBILE APPLICATIONS IN THE TOURISM INDUSTRY

Гарасимчук Т.М

Архипова Л.М, доктор технічних наук.

На сьогодні етапи розвитку економічних відносин та глобалізаційні процеси охопили всі сфери світового господарства, у тому числі й туристичну галузь. Туризм став "" феноменом XXI століття, адже є одним з найбільш динамічних і прибуткових серед усіх галузей світового господарства.

Сьогодні мобільні додатки, створені для планшетів і смартфонів, це інноваційний засіб стимулювання внутрішнього туризму і просування інвестпроектів. Також, важко уявити собі подорож без персонального смартфона або планшета. Існуючі сучасні програми дають можливість кожному користувачу за допомогою декількох кліків на власному смартфоні забронювати собі номер у готелі, купити квиток, спланувати свій маршрут подорожі, почитати про визначні пам'ятки місця майбутнього візиту і навіть поговорити з місцевими жителями на їхній мові, використовуючи інтерактивний перекладач.

Основні переваги мобільних додатків: економічна вигода і зручність використання. Залежно від специфіки компанії і поточних бізнес-пріоритетів, мобільні додатки можуть стати ефективним маркетинговим інструментом для залучення нових клієнтів або зручним сервісом для роботи з існуючою клієнтською базою. Можна впроваджувати в додатки маркетингові інструменти - акції, опитування. Спеціальні лічильники дозволять вести детальний аналіз взаємодії користувача з контентом.

Мета роботи: дослідити сучасні мобільні туристичні додатки їх роль в індустрії туризму та розробка транскордонного тур в мобільній програмі «Google Earth».

«Google Earth» є безкоштовним додатком 3D моделі Землі, за допомогою цієї програми можна робити кругосвітні подорожі не виходячи з дому. Крім цього, програма володіє галереєю фотографій необхідного міста або місцевості, яка була зібрана зі знімків самих користувачів. Даний тур передбачений на 4 дні та включає в себе 8 об'єктів найцікавіших історико-культурних пам'яток, група складається з 13 чоловік. Тип маршруту є тематичним, тому що тут переважає екскурсійне обслуговування й пізнавальна спрямованість. Маршрут туру:

- Румунія: Марамуреш, Сепінца.
- Україна: Івано-Франківська та Закарпатська області.

Основні пункти маршруту : Скелі Довбуша, м.Яремче, озеро Синевір, палац Шенборнів, замок Паланок, Ужгородський замок, Невицький замок, «Веселе кладовище», Марамуреш.

Розробка маршруту в даному додатку полегшує подорож, дозволяє туристу використовувати власну 3D карту в офлайн режимі , пошук вулиць та будівель займе всього декілька секунд , так як зображення карти є максимально реальним (здіяні аерознімки знімки з супутника найвищої якості). В оглядачі можна побачити кольори машин, навіть тіні людей та дорожні знаки. « Google Earth» також дозволяє проводити пошук за адресою (тільки у декількох країнах), вводити географічні координати, або просто використовуватись як програма огляду космічного простору, включно з поверхнями деяких об'єктів сонячної системи, таких як Марс, Місяць. При бажанні подивитися визначні пам'ятки планети, можна скористатися вкладкою «Тури», в якій зібрані найкрасивіші і відвідувані місця Землі. Крім цього, додаток Google планета Земля містить у собі маршрути пішохідних прогулянок, карти землетрусів і багато іншого.

Для визначення цільової аудиторії запропонованого транскордонного турпродукту , було використано метод опитування (письмовий) , анкету було поширено в соціальні мережі Facebook та серед студентів університету. В ході дослідження взяло участь понад 100 людей, після проведення маркетингового дослідження (анкетування) , виявилось ,що запропонований транскордонний тур «Україна-Румунія», є цікавим серед 50 % опитуваних та 53 % б відвідали його , дані свідчать про те , що туристичний продукт має потенціал і шанси на реалізацію серед молоді .

В роботі було здійснено загальну характеристику сучасних мобільних додатків та їх застосування в сфері туризму, охарактеризовано розвиток інформаційних технологій , проектування туристичного маршруту в мобільному додатку « Google Earth». Також, було визначено, що основними перевагами мобільних додатків є

економічна вигода і зручність використання. Залежно від специфіки компанії і поточних бізнес-пріоритетів, мобільні додатки можуть стати ефективним маркетинговим інструментом для залучення нових клієнтів або зручним сервісом для роботи з існуючою клієнтською базою. Можна впроваджувати в додатки маркетингові інструменти - акції, опитування. Спеціальні лічильники дозволять вести детальний аналіз взаємодії користувача з контентом.

В одному із розділі роботи , охарактеризовано цінову політику створення мобільних туристичних додатків , розраховано вартість запропонованого транскордонного туру «Україна-Румунія» та визначено цільову аудиторію для нового туристичного продукту.

Отже, туристична сфера є інформаційно насиченою, тому для забезпечення якісного рівня її управління необхідно використовувати та удосконалювати сучасні інформаційні технології. Система інформаційних технологій, що використовуються в туризмі, складається з комп'ютерної системи резервування, системи проведення телеконференцій, відеосистем, мобільних додатків, інформаційних систем управління, електронних інформаційних систем авіаліній, електронної пересилки грошей, телефонних мереж, рухливих засобів повідомлення і т.д. Застосування сучасних інформаційних технологій підвищує безпеку та якість туристичних послуг.

KOLIVOSHKO N. A., PORTNOY A. E. THE USE OF SIMULATION IN ROAD BUILDING IN THE FORMATION OF ROAD-BUILDING THREADS IN THE CONDITIONS OF UNCERTAINTY AND RISK

Kolivoshko N. A.

students

faculty of construction

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Portnoy A. E.

students

faculty of construction

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Tsarenkova I.M.

associate Professor

faculty of construction

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Оптимальные методы организации подвергаются планированию с учетом вероятностного характера производства, который проявляется с поэтапным выполнением хода работ в связи с воздействием различных случайных факторов.

Понятие риска появилось на этапе развития современных методов оценки проектных решений и сопровождает все этапы функционирования системы. Риски различных систем характеризуются по своему и имеют различный характер.

Использование имитационного моделирования дает возможность количественно оценить степень воздействия различных факторов и рассмотреть процессы так, как они проходили бы в действительности.

Все факторы можно разделить на две составляющие. Первая составляющая – это различные факторы действующие в системе заказчика. Вторая – в системе подрядных организаций.

Отрицательное воздействие первой составляющей проявляется в: несвоевременности финансирования производства; процессах, связанных с инфляцией; некорректной выдаче проектной документации; нестабильных рыночных отношениях; невнимательности в разработке определенной проектной документации; несвоевременном согласовании отвода земли и перенесении подземных коммуникаций и т.д.

К недостатком второй составляющей относятся неблагоприятные последствия, связанные с различными процессами реализации дорожно-строительного проекта подрядчиком. Факторы, входящие в данную группу риска: технические; технологические; организационные; социальные; природные; климатические и т.д.

Если рассматривать дорожно-строительную систему со стороны вероятностных условий, то ее работоспособность характеризуют время работы потоков и их простои, сменная производительность отрядов. Так как эти процессы характеризуются законами распределения и параметрами случайных величин, следовательно, они подвергаются вероятностным условиям.

При проектировании производства работ дорожно-строительной организацией можно добиться снижения степени риска, проводя комплекс организационных и технических мероприятий. Большинство резервов повышения надежности дорожно-строительных организаций скрыты в так называемых внутренних резервах. К ним относятся:

- рациональное расположение производственной базы;
- оптимизация перевозок;
- повышение трудовой дисциплины, сокращение текучести кадров;
- повышение квалификации рабочих;
- диспетчерский контроль и оперативное управление;
- баланс объемов работ и мощности организации;
- совершенствование технологических способов производства работ;
- использование резервных машин, применяемых при внезапных отказах плановых машин;

- запасы материалов на приобъектных складах, а так же запасы продукции подсобного производства;
- резервный фронт работ (заделы) и т.д.

При организационно-технологическом проектировании должны решаться определенные задачи. К ним относятся:

- определение минимальной величины капитальных вложений в резервирование для снижения степени риска проекта до оптимальных размеров;
- распределение ограниченной суммы капитальных вложений по видам резервирования таким образом, чтобы обеспечить минимальный риск;
- количественная оценка влияния различных мероприятий по резервированию на величину эффекта от снижения риска проекта;
- учитывая многоаспектность проблемы, возможны и другие постановки задач.

Показатель эффективности поточного метода при использовании различных методов резервирования будет иметь вид

$$F = C_1 + C_2 \text{ стремится к } \min \quad (1)$$

где C_1 – затраты на производство работ (с учетом затрат на резервирование);

C_2 – эффект от досрочного ввода объекта в эксплуатацию (или потери от увеличения фактических сроков строительства).

С увеличением затрат величина C_1 будет возрастать, а величина C_2 убывать. Рассчитываемая этими величинами целевая функция имеет минимум F_{\min} , соответствующий оптимальному уровню надежности, а значит, оптимизации риска выполнения работ в установленные сроки.

KOLIVOSHKO N. A. SAFETY OF ROAD TRAFFIC IN NON-REGULATED PEDESTRIAN TRANSITIONS

Kolivoshko N. A.

student

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

Tsarenkova I. M.

associate Professor

Belarusian State University of Transport

Gomel, Republic of Belarus

К строительству подземных и надземных пешеходных переходов в разных уровнях прибегают редко из-за ряда причин. В первую очередь, реализация таких проектов влечет за собой высокую стоимость строительства и значительную продолжительность работ. Во-вторых, ограничения в пространстве, либо вовсе отсутствие места для производства работ, приводят к возникновению помех для движения транспортных средств. Усложняет ситуацию наличие многочисленных подземных коммуникаций. Так же возникают сложности пользования подземными и надземными пешеходными переходами у лиц с ограниченными физическими возможностями и у пожилых людей. Поэтому, чаще всего, прибегают к строительству пешеходных переходов в одном уровне.

Традиционные дорожные знаки и разметка даже при полном соответствии нормативным требованиям зачастую не позволяют водителю своевременно среагировать на изменяющиеся условия дорожного движения. При этом факторы могут быть различными. Это может быть и переизбыток поступающей водителю информации, и установка большого количества наружной рекламы, объектов сервиса и т. д. Все это влечет за собой потерю концентрации внимания у водителя и увеличение количества числа дорожно - транспортных происшествий.

С целью повышения эффективности действия традиционных технических средств организации дорожного движения предлагается увеличить значимость параметров, обеспечивающих их различимость. Так, на дорожном знаке «Пешеходный переход» необходимо обеспечить контрастность знака, усилив его

специальными лампочками. Устроив горизонтальную дорожную разметку с крупными стеклошариками (световозвращающие элементы) повышается её видимость в отсутствии естественного или искусственного стационарного освещения.

К распространенному способу, усиление горизонтальной разметки «шумовыми полосами», целесообразно добавить эффект иллюзии. Создание трехмерных пешеходных переходов, значительно лучше будет провоцировать водителей транспортных средств сбавлять скорость перед пешеходным переходом, так как подобная горизонтальная разметка создаёт визуальный эффект реально уложенных бетонных блоков, выступающих над поверхностью проезжей части.

Актуально применение опыта зарубежных стран по использованию нестандартных технических средств организации дорожного движения в виде устройства на дорожном покрытии резиновых пешеходных переходов, также способствующих усилению концентрации и повышению внимания водителей. Монтаж «резиновой зебры» очень прост и выполняется из специальных блоков, изготовленных из резиновой смеси. Перед монтажом дорожное покрытие не требует предварительной подготовки. Значительное количество отработанных резиновых шин делает данное мероприятие экономически целесообразным.

Усилив данную конструкцию световозвращателями (катафотами) повышается уровень передачи необходимой визуальной информации водителям транспортных средств.

Все перечисленные элементы совершенствования традиционных технических средств не являются дорогостоящими, что позволяет прибегнуть к одному из способов для уменьшения числа дорожно-транспортных происшествий.

KRYZHNSKA T.A. SUSPICIENT PRODUCTS OF ANIMAL TREATMENT IN UKRAINE

Крижська Т.А., доцент факультету харчових технологій,

Сумський Національний Аграрний Університет

м. Суми

Інтенсивний розвиток птахопереробної галузі та сучасний рівень внутрішніх ресурсів потребує інноваційних впроваджень, а саме мало- і безвідходних технологій, що дозволяють максимально і комплексно залучити всі сировинні ресурси, які постійно утворюються і накопичуються в птахівничих господарствах. Раціональність цього підходу обумовлена двома причинами: виключення збитку, що завдається навколишньому природному середовищу в результаті накопичення відходів (побічних продуктів переробки птиці) та створення умов для отримання додаткового прибутку від реалізації вже перероблених відходів.

Збільшення обсягів продукції птахівництва призводить до виникнення негативних тенденцій – утворенню та накопиченню великих обсягів пташиного гною та неможливості його утилізації в якості органічного добрива, оскільки незнезаражений гній є джерелом забруднення навколишнього середовища, водного та повітряного басейнів.

Згідно Наказу Міністерства сільського господарства і продовольства № 334, на частку відходів птахівничих господарств припадає від 23% до 28% по-чаткової маси птиці до моменту забою при отриманні патраних тушок і від 15% до 18,5% - при виробництві напівпатраних тушок. До складу зазначених відходів потрапляють кров, стравоходи, зоби, кишечники, залізисті шлунки, жовчні міхури, трахеї, селезінки, яєчники, кутикули тощо. Часто до них додаються голови, ноги. Якщо більш детально, то відходи сировини у відсотках до передзабійної маси, наприклад, курчат-бройлерів складають: перо-пухової сировини - 3,6; технічні (у тому числі залозистих шлунків) - 11,6; голів, ніг - 8,1.

В Україні основними продуктами переробки побічних продуктів, отриманих при обробці птиці, є корми. При цьому, дуже мало сучасних підприємств, здатних виробляти товари з високою доданою вартістю, зокрема з побічної продукції переробки птиці. А чим гірше налагоджена переробка, тим вихід основно-го продукту менше, його собівартість - вища, а якість - нижча.

Таким чином, у м'ясній промисловості є надзвичайно актуальним впровадження безвідходних технологічних процесів, за рахунок технічного переоснащення виробництв на основі сучасного обладнання. Ці заходи забезпечать комплексну переробку сировини і високу якість продукції, як наслідок, - суттєво зменшиться шкідливий вплив на навколишнє середовище.

SAVCHYN H.P., POBİHN O.V. ESTIMATION OF MOBILE TOURISM APPLICATIONS OF THE CITY OF IVANO-FRANKIVSK

Савчин Г.П.

ст. гр. ТУМ-18-1, Івано-Франківського національного технічного університету

Побігун О.В.

к.геогр.н., доцент

Розвиток сучасних інформаційних технологій сприяє тому, що необхідна мандрівникові довідкова інформація впевнено перекочує з паперових носіїв в інтернет і електронні пристрої. Тому зараз нараховується сотні створених туристичних додатків, а через велику їх кількість виникає потреба їх аналізу та виокремлення найкорисніших з-поміж них.

Закордонна статистика стверджує, що додатки, пов'язані з подорожами, займають 7-е місце серед найбільш завантажуваних типів додатків. Дивовижно 60% із 1,75 мільярда користувачів смартфонів в усьому світі завантажили додатки, пов'язані з подорожами, і 45% тієї ж групи будуть використовувати мобільні додатки для планування майбутніх свят. Відповідно 85 % користувачів використовують свої смартфони під час відпочинку за кордоном; 30 % використовують мобільні додатки для пошуку готелів; 15% завантажують мобільні додатки спеціально для майбутньої відпустки; 72 % виставляють свої фото у соціальних мережах; 46% визначають свою локацію під час відпустки.

Що стосується національних уподобань, то американці, німці і британці, мабуть, є найбільш старанними користувачами додатків, пов'язаних з подорожами, що підтверджується даними Trivalgo Survey. А також люди використовують туристичні

додатки для: пошуку ресторану (62,1%), використання функції карти (49,1%), використання GPS для проїзду (48,1%), пошуку готелю (46%) та ін..

Через велику кількість туристичних додатків виникає потреба їх аналізу та виокремлення найкорисніших з-поміж них. Для цього нами були обрані найважливіші критерії для їх оцінки. Ці критерії умовно можна розділити на три групи. Перша група дає загальну оцінку турдодатків, друга – оцінку їх функціональності, третя – оцінку технологічних параметрів.

Згідно цього методу, проведена оцінка туристичних додатків міста Івано-Франківськ. Нами було досліджено 7 туристичних додатків, що діють в Івано-Франківську. Серед них: «Івано-Франківськ City Guide», «Мобільний Івано-Франківськ», «Івано-Франківськ для туристів», «IF City», «Guide If», «Franyk.com», «Ivano-Frankivsk : Travel Guide». Всі додатки можна завантажити безкоштовно на Google Play.

Проаналізувавши обрані туристичні додатки по даним критеріям найкращим додатком було визначено мобільний туристичний додаток «Мобільний Івано-Франківськ». Хоча і для нього можна порадити вдосконалення щодо можливості користуватись ним у режимі оффлайн, а саме мати доступ до карт, коли немає підключення до інтернету, а також додати екскурсійні маршрути по Івано-Франківську.

ZHEZHERA I.V., VIRKO O.S. METHOD ENSURING FUNCTIONAL STABILITY OF THE CONTROL SYSTEM

Жежера І.В.

*аспірант Національного аерокосмічного університету ім М. Є. Жуковського
"ХАІ"*

Вірко О.С.

*магістрант Національного аерокосмічного університету ім М. Є. Жуковського
"ХАІ"*

Фірсов С.М.

*д.т.н., професор кафедри Мехатроніки та електротехніки Національного
аерокосмічного університету ім М. Є. Жуковського "ХАІ"*

Підвищення ефективності та безпеки застосування безпілотних літальних апаратів (БПЛА), пов'язане з розробкою автономних систем управління (СУ), спроможних функціонувати без участі оператора у разі часткової втрати працездатності. Головним завданням при розробці подібних систем є процес переходу від парадигми класичного управління до інтелектуального, спроможного самостійно приймати рішення по відновленню працездатності системи щодо забезпечення повноцінного функціонування.

Рішенням задачі може бути безліч різних підходів функціонально стійкого управління, до числа яких відноситься застосування надмірності системи за рахунок резервування органів або відмовостійкості системи. При цьому задача зводиться до підвищення готовності до виникнення позаштатної ситуації (ПС), а не до мінімізації можливості її виникнення. При цьому інтеграція таких заходів передбачає необхідність виконання ряду апаратних модернізацій, що значно ускладнює процес та збільшує його коштовність.

Так як всі можливі види ПС мають свою певну природу походження, залежну від зовнішніх параметрів середовища, параметрів системи та часу, то маючи ряд даних тимчасової зміни параметрів об'єкта (імпактфакторів) з урахуванням інформації про появу ПС можна побудувати залежності.

Для зменшення вагомості або уникнення факторів, що впливають на ймовірність виникнення ПС та формування передумов реалізації СУ, здатної змінювати внутрішні параметри запропоновується виявлення причини виникнення ПС за

допомогою дерев машинного навчання з використанням елементів контрольованого навчання, де визначення причини ПС вирішується методом класифікації. В якості вхідних даних використовуються динамічні параметри об'єкту, у відповідність яким встановлюється набір цільових змінних де відновлюється залежності вхідних параметрів до вихідних. До вихідних параметрів належать інформація щодо наявності чи ненаявності ПС та її причини. При обчисленні наближення параметрів виконується ітеративно, за допомогою метода градієнтного спуску.

Так як система повинна визначати причину самостійно, то необхідно надати максимально повну базу знань, що містить в собі імпаکتфактори, що впливають на походження ПС певного виду.

База знань формується попередньо, де аналізуються всі дані (динаміка переміщення, час, зовнішні фактори та їх залежності) досліджуваного об'єкта управління. Побудувавши залежності формується складне дихотомічне дерево умов та соціальні обставини, кінцевим відгалуженням яких буде причина появи ПС.

У процесі навчання, формується модель, здатна по динаміці зміни вхідних параметрів прогнозувати ймовірність виникнення ПС певного виду, що може бути необхідним для запобігання збоїв і відмов в системі.

Підвищивши інтелектуалізацію системи до рівня прогнозування причини відмови до моменту її появи на підставі математичного очікування, прогнозування і даних машинного навчання можна мінімізувати ризики виходу з ладу системи, що надасть сприятливий вплив на експлуатацію літального апарату в цілому.

SECTION 5. Agriculture

HAVRYLKINA D.V., KLYMENKO N.O., LEONOVA N.O. BARLEY YIELD WHEN TREATED WITH A COMPLEX MICROBIAL PREPARATION FROM ACINETOBACTER CALCOACETICUS IMV B-7241

Havrylkina D.V.

6-year student, National University of Food Technology, Kyiv, Ukraine

Klymenko N.O.

4-year student, National University of Food Technology, Kyiv, Ukraine

Leonova N.O.

PhD, Senior Researcher, Zabolotny Institute of Microbiology and Virology of the NASU, Kyiv, Ukraine

Вступ. Раніше було встановлено здатність продуцента поверхнево-активних речовин (ПАР) *Acinetobacter calcoaceticus* IMV B-7241 утворювати речовини фітогормональної природи (ауксини і цитокініни) на різних вуглецевих субстратах. Також відомо, що ґрунтові мікроорганізми зазвичай синтезують сполуки гіберелової природи у комплексі з іншими фітогормонами.

У зв'язку з цим мета даної роботи – дослідити здатність продуцента ПАР *A. calcoaceticus* IMV B-7241 синтезувати гібереліни і дослідити вплив екзометаболітів штаму на врожайність ячменю.

Матеріали і методи дослідження. Культивування бактерій здійснювали в рідкому мінеральному поживному середовищі з використанням таких вуглецевих субстратів як етанол, технічний гліцерин, рафінована олія та відпрацьована олія після смаження м'яса. Фітогормони виділяли з супернатанту після екстракції з нього ПАР. Якісне і кількісне визначення гіберелінів проводили методом високоефективної рідинної хроматографії (ВЕРХ). Вегетаційний дослід проводили на вегетаційному майданчику Інституту мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного протягом трьох місяців з використанням у якості тест-культури ячменю.

Результати та обговорення. На першому етапі досліджень визначали якісний і кількісний склад гіберелінів. За результатами ВЕРХ було відзначено, що штам В-

7241 синтезує три класи сполук гіберелової природи – ГК3, ГК4 і ГК7, де останній був присутній у незначних кількостях на всіх вуглецевих субстратах. Найкращі показники синтезу досліджуваних фітогормонів було отримано при культивуванні *A. calcoaceticus* IMB В-7241 на етанолі і пересмаженій олії, концентрація ГК3 становила 2,40 і 2,16 мкг/л, а ГК4 – 6,88 і 7,33 мкг/л відповідно на цих субстратах.

На наступному етапі досліджень перевіряли вплив екзометаболітів *A. calcoaceticus* IMB В-7241, синтезованих на відпрацьованій олії, на врожайність ячменю. Найкращі показники було отримано при обробці насіння фільтратом культуральної рідини, розведеної водою у співвідношенні 1:20, де приріст врожаю відносно контролю становив 69,23%.

Висновки. Здатність *A. calcoaceticus* IMB В-7241 до синтезу комплексу сполук (ПАР і фітогормонів) на відпрацьованій після смаження м'яса олії дає перспективи для розробки безвідходної технології одержання мікробних препаратів для використання у сільському господарстві.

SECTION 6. History

LEUS O. P. FOREING AUTHORS ABOUT B. KHMELNITSKY'S LIBERATION WAR

ІНОЗЕМНІ АВТОРИ ПРО ВИЗВОЛЬНУ ВІЙНУ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Леус Олександр Петрович

студент

факультет історії, етнології і права

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

Науковий керівник – канд. іст. наук Криворучко О.І.

В даній статті автором охарактеризовано джерельну базу проблеми визвольної війни Богдана Хмельницького. Показано ставлення та враження іноземних очевидців про козаків.

Ключові слова: Визвольна війна, Богдан Хмельницький, джерела.

FOREING AUTHORS ABOUT B. KHMELNITSKY'S LIBERATION WAR

Leus O. P.

student

department of history, ethnology and law

Vinnitsia State Pedagogical University named after M. Kotsyubinsky

Vinnitsia, Ukraine

Scientific adviser – PhD, Krivoruchko O. I.

In this article the author describes the source of the problem of the liberation war Bohdan Khmelnytsky. The attitude and impression of foreign eyewitnesses about the Cossacks are shown.

Key words: Liberation War, Bogdan Khmelnytsky, sources.

Часи козацької держави відбилися в західній історичній і політико – мемуаристичній літературі широким відгомонам. Козацька сила, що «струснула навіть польським трон», як каже один французький автор, та визначна індивідуальність самого гетьмана, розуміється, дуже зацікавили найближчих і дальших сусідів, зокрема державних мужів, дипломатів і письменників [2, с.25]. Відтепер чужинці старалися на власні очі побачити українську землю та спішилися здобути собі прихильність козаків, зокрема Богдана Хмельницького. Французи, італійці, англійці, німці, шотландці, данці, шведи, голандці, сирійці, описують нашу землю з подивом і захопленням.

Актуальність теми зумовлена масовістю іноземних джерел про Визвольну війну і самого Богдана Хмельницького, які й дотепер недостатньо проаналізовані і вивчені.

Виходячи з того, що деякі історики хронологічно обмежують період визвольної війни 1648 – 1654 рр., метою статті буде характеристика на основі наукової літератури іноземних джерел про Визвольну війну та саму постать Богдана Хмельницького саме цього періоду.

Відомим іноземним автором, що зацікавився постаттю Богдана Хмельницького був П'єр Шевальє - автор відомої праці про війну козаків проти Польщі, яка вийшла в Парижі 1663 року.

1663 р. він надрукував свої твори: «Розвідка про козаків», «Розвідка про землі, звичаї, управління, походження та релігію козаків», «Розвідка про перекопських татар» і «Історія війни козаків проти Польщі»[1, с.5].

Найбільше історіографічне значення має, зрозуміло, «Історія війни козаків проти Польщі». Вона є стислим, але зв'язним викладом найважливіших політичних і воєнних подій перших чотирьох років визвольної війни українського народу. Автор не вдається в спеціальні роздумування з приводу причин подій, а висвітлює їх скупими, нібито карбованими фразами.[1, С. 9]

Особливо детально і в основному у відповідності з відомими нам на сьогодні документальними джерелами Шевальє описує «другу козацьку війну» — насамперед битву під Берестечком, а також Білоцерківську угоду. Звертає на себе увагу, що французький автор точно і правильно виклав зміст Білоцерківської угоди. До того ж з достатньо логічною підставою поділив її не на 11 пунктів, як це офіційно зробили комісари обох договірних сторін, а на 14. Ще важливішим слід

вважати твердження Шевальє про те, що після поразки українського війська під Берестечком польський уряд «не хотів знищити Україну, одну з головних провінцій королівства, яка була для інших оборонною твердинею, і внаслідок цього зруйнувати безліч шляхти та навіть найбільших магнатів, котрі, маючи великі землі, не могли б діставати з них жодних прибутків, якщо б знелюднити ті землі, бо в Польщі селяни становлять частину спадкових маєтків, і якщо якась земля втратить їх, то на їх місце можна знайти інших лише з великими труднощами; це було справжнім мотивом, який цього разу, а також в інших випадках перешкоджав повністю знищити козаків» [1, с. 11].

З різних послів, що їздили до гетьмана Богдана Хмельницького, один з найбільш цікавих записок залишив посол Венеції Альберт Віміна, що був в Україні в 1650 році [2, с.25]. Про багатство землі на Запоріжжі пише, що «вона до тієї міри плодюча, що не тільки може бути поставлена поруч з найбільш культурними країнами Європи, але й задовольнити вимоги найбільш завзятого хлібороба» [2, с.25]. Про козацький побут пише: «По зовнішньому вигляді і манерам козаки видаються простими, але вони не простаки і не позбавлені бистрого розуму. Про це можна судити по їх розмовах і способу правління». Далі Віміна каже, що найвищим державним органом є Рада, на котрій присутній Гетьман, «У Раді козаки обмірковують справи, підтримують свої погляди без чваньства все маючи на меті спричинитися до загального добра. Якщо визнають кращим погляд інших, то того не встилаються (з цим не ховаються) без впертості відмовляються від власного погляду і приєднуються до більш правдивого. Через те я сказав би, що ця Республіка може рівнятися спартанській, коли б тільки у козаків так само шанували тверезість» [2, с.25].

Також Віміна висловлює цікавий погляд, що козаки лише тому не живуть у повному достатку і комфорті, бо зайві свої прибутки пропивають і взагалі за ніщо вважають багатство і задовольняються малим, зате понад усе ставлять свободу [2, с.25-26]. Не менш цікава характеристика самого гетьмана. Віміна пише, що Б. Хмельницький «росту скорше високого, ніж середнього, широкий в костях і міцної будови. Його мова і спосіб правління вказують, що він володіє розсудливою думкою і проникливим розумом. У поведінці він м'який і простий, і тим з'єднає собі любов вояків, але з другого боку, він тримає їх у дисципліні гострими вимогами. Усім, хто входить до його кімнати, він простягає руку і всіх просить сідати, якщо це козаки». Також світлиця гетьмана навмисне уряджена просто, «щоб пам'ятати про своє становище і не захопитися духом черезмірної гордості» [2, с. 26]. Таким чином Віміна залишив доволі цікаві відомості про Богдана Хмельницького, ввійшовши до когорти іноземних авторів, що описували Визвольну війну 1648 – 1657 рр.

Особливо цікавий щоденник та подорожні нотатки шведського дипломатичного агента Й. Маєра [13, с.8-59], який влітку 1651 р., напередодні битви під Берестечком, проїжджав західноукраїнськими землями, повертаючись із Криму до Швеції, а також реляції шведських послів до Хмельницького Г. Веллінга й Г. Лільєкрони [13, с.201-278]. Розпочалася нова війна з поляками, і Маєр фіксує в щоденнику вісті про цю війну, що до нього доходили, зокрема про успішні дії Богуна у відбитті польського наступу на Поділлі весною 1651 р. Цікаво зазначити, що, називаючи українські землі «Руссю» (Russland), Маєр говорить про намір Хмельницького звільнити «всю Русь» від польського панування. Про це, зокрема, він дізнався від турка-яничара і татар, які йому повідомили, що, «підійшовши до Кам'янця, Хмельницький послав угорського палатина до польського короля і доручив йому передати, що вся земля від Кам'янця до Львова має належати Україні». Отже, наміри гетьмана визволити від шляхетської Польщі всі «руські землі» і об'єднати їх в українській козацькій державі були в той час досить відомі в сусідніх державах. До цього слід додати, що Маєр не відділяв козаків від українського населення і називав їх «руськими шляхтичами». У щоденнику Маєра зібрана різноманітна інформація про Україну, головним чином військово-політичного змісту. Вона позбавлена системності, нерідко не підтверджена, заснована на чутках, але разом з тим автор щоденника ретельно вказує на джерела інформації, наводить документи, які побували в його руках, або ж переказує їхній зміст. Говориться у нього про лист константинопольського патріарха до гетьмана України, в якому «патріарх дуже хвалить Хмельницького і, посилаючи йому благословення, суворо його напучує, щоб він і надалі залишався вірним захисником православної релігії» [13, с.14].

Про Визвольну війну вже в 1648-1649 рр. на Заході з'явилося багато брошур, памфлетів. Події в Україні систематично висвітлювали також часописи різних західних країн, зокрема французькі «Gazette de France», англійські «Le Mercure Anglais» і «The Moderate Intelligencer», німецька «Frankfurt Post-Zeitung», голландські газети тощо. Ці та інші часописи містять велику інформацію про Визвольну війну як у вигляді коротких повідомлень та депеш, так і у вигляді реляцій та нарисів про її окремі визначні події. Багату й систематичну інформацію про Визвольну війну давала французька преса, зокрема відома у той час «Gazette de France». Вона ще 16 лютого 1648 року повідомляла, що на Україні не зовсім спокійно і розміщені там польські ґарнізони приведені в бойову готовність [7].

В Німеччині мали поширення також латиномовні реляції і брошури про «велику козацьку війну», які видавалися в Речі Посполитій і призначалися для всієї Європи, як, наприклад, видана у Вільно 1651 р. книга А. Кояловича «Про дії проти запорозьких козаків у 1648 і 1649 рр.» [8] або ж урочиста урядова реляція про

перемогу під Берестечком [9, с.21-30]. Відомий був у Німеччині й твір Й. Пасторія «Скіфсько-козацька війна, або про змову татар, козаків і руської черні проти Польського королівства»[10], який був виданий 1652 року в Ґданську і пізніше послужив джерелом відомостей і компіляцій для деяких західноєвропейських видань про Визвольну війну на Україні.

Отже, важливим джерелом з вивчення Визвольної війни Богдана Хмельницького 1648 – 1654 рр. є твори іноземного походження. Вони складають вагомую групу історичних джерел, які потребують детального вивчення і додаткового аналізу.

Література:

1. Шевальє П'єр. Історія війни козаків проти Польщі. Пер. з фр. Ю. Назаренко. - К.: Томіріс, 1993. - 224 с., іл.
2. Січинський В. Чужинці про Україну. – Львів. – 1991. – 90 с.
3. Грушевський М. С. Історія України-Руси. Т. 9. Пол. 1. — Київ, 1928. — 602 с.
4. Наливайко Д. Очима заходу: рецепція України в Західній Європі XI – XVIII століття. – К. – 1998.
5. Мыцык Ю. А. Записки иностранцев как источник по истории Украины (втор. пол. XVI — середина XVII в.). — Днепропетровск, 1981.
6. Оляничин Д. Опис подорожі шведського посла на Україну 1656-1657 рр. // ЗНТШ. — 1937. — Т. 154.
7. Борщак І. Хмельниччина й тодішня французька преса // Українська трибуна. — 1921. — 16-17 грудня
8. Kojalowicz A. Derebus Anno 1648 el 1649 contra Zaporovios cosa-cosgeslis. — Vilnae, 1651.
9. Зарубежная историография истории запорожского казачества. — Запорожье, 1992. — С. 21 - 30
10. Pastorius J. Bellum scytico-cosacicum seudeconjuratiōne Tartarorum, Cosacorum et plebis Russiae contra regnum Poloniae. — Dantisci, 1652.
11. Theatrum Europeum. — Frankfurt a/M, 1652. — Bd. 6 (1647-1650); Frankfurt a/M. 1661. — Bd. 7 (1651-1657); Frankfurt a/M, 1720. -Bd.
12. Bisaccioni M. Historic della guerra civile di questi ultimi tempi. Quinta editione rīcorretta et dinovissimī accident! accresciuta. — Venetia, 1654.

13. АЮЗР. — К., 1908. — Ч. 3. — Т. 6. АктыШведскогогосударственногоархива, относящиеся к историиМалороссии (1649 — 1660 гг.). — 482 с.
14. Макарчук С. Писемні джерела з історії України. Курс лекцій. — Львів, 1999. — 352 с.

SECTION 7. Economics and management

VARANETS V.S. MARKETING SOLUTIONS FOR IMPROVEMENT OF MANUFACTURING OF INNOVATIVE MEASURING INSTRUMENTS OF "AJAX" FIRM

Воронец В.С.

студентка 3 курса УО «Гродненский государственный университет имени Я. Купалы»

Научный руководитель - Сетько Е.А.

кандидат физ.-мат. наук, доцент кафедры ФиПМ, ГрГУ

Развитие инноваций безальтернативно. Инструментарий и взгляды традиционного маркетинга не используются в инновационной сфере, поэтому выделяют особый вид маркетинга – инновационный.

Фирма «Аякс» производит инновационные измерительные приборы.

Маркетинговое решение при продвижении продукции рассматривает следующие факторы:

- инновации в изготовлении продукции, так как новым измерительным приборам должна соответствовать более высокая точность параметров показателей и большая производительность;
- цена. Фирма повысила точность показателей, но ценовая политика не изменилась. Большая часть организаций, покупающих продукцию у «Аякс», заботит производительность и точность показателей и только потом цена;
- распространение. Фирма ведёт сотрудничество с многочисленными организациями. Продукция «Аякс» размещена в каталогах, которые рассылаются всем предприятиям, связанным с данной отраслью, и отображена на официальном сайте фирмы.
- продвижение – оповещение целевой аудитории о превосходном товаре, который продаётся по доступной цене. У клиента должно появиться желание купить, поэтому фирма используют рекламу, распродажи, специальные предложения и прочее. В результате клиент остаётся довольным, а компания зарабатывает.

Фирма «Аякс» также предлагает постоянным клиентам скидки и скидки на заказ большой партии. Она рассылает своим потребителям информацию о ближайших акциях, появлении нового товара и специальных предложениях. Так потребители всегда имеют информацию о продукте компании и получают возможность сэкономить свой бюджет.

Можно дополнительно предложить предприятию организовать выставки и презентации, на которых потребитель сможет получить более детальную информацию о товаре и задать вопросы.

Касательно продвижения важным являются индивидуальные продажи. Представитель фирмы, общаясь с клиентом, обращает его внимание на продукт и приводит много плюсов, которые вынуждают потребителя заинтересоваться и купить товар.

На улучшение производства и продвижения продукта могут повлиять обучение и подготовка кадров. Хорошо обученный персонал может генерировать свои идеи и умело продвигать товар. Правильная мотивация для сотрудников повысит качество работы.

Для решения проблемы высоких затрат нужно реализовать изготовление продукции на имеющихся производственных мощностях по аутсорсинговой схеме.

Оценка и разработка инновационной политики положительно повлияет на будущую деятельность фирмы. Нужно составить алгоритм выбора оптимальных методов анализа и процедуры оценки на различных этапах инновационного цикла.

Исходя из всего сказанного, можно сделать вывод о том, что анализ проблем и поиск путей их решения могут предопределить дальнейшую направленность исследования в области инновационного маркетинга.

ALEKSEEVA A.I. FACTORS OF INCREASING PROFITS

Алексеева А. І.,

студентка магістратури, Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Літвінов О. С.,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

Анотація. На основі розгляду сутності обґрунтовано важливість підвищення прибутку підприємства. Розглянуто сутність прибутку та фактори впливу.

Ключові слова: підприємство, прибуток, продукція, витрати, доходи, фактори, управління.

Прибуток є однією з головних категорій в економіці та важливою рушійною силою економічних процесів. Погляди різняться у визначенні функцій прибутку, місця та його ролі в народному господарстві. В економічній літературі деякі науковці визначають прибуток як заробітну плату, відсотки та ренти, інші вважають, що – це відсоток на капітал[1, с.78]. В часи марксизму прибуток розглядався у вигляді перетвореної форми додаткової вартості, створеною найманою працею[2, с.157].

На нашу думку поняття прибутку може бути розкрито таким як виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що визначає його винагороду за ризик втілення підприємницької діяльності, є різницею між сукупним доходом та сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності.

Для збільшення розміру позитивного фінансового результату суб'єкти господарської діяльності повинні забезпечувати зростання обсягів їх діяльності, ефективно управляти витратами, підвищувати ефективність використання матеріально-технічної бази, оптимізувати склад та структуру обігових коштів, підвищувати продуктивність праці та системи управління. [3, с.250] Все це вказує на правильно сформовану політику управління формуванням прибутку підприємства.

На формування прибутку суб'єктів господарювання впливають різні фактори, які можна класифікувати так: матеріально-технічні, організаційно-управлінські, економічні, соціальні, екологічні, господарсько-правові та адміністративні. [4, с.115]

Формування прибутку суб'єктів господарювання, відповідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», здійснюється в декілька етапів з огляду на необхідність розрахунку різних видів прибутку, що передує визначенню загального прибутку, а саме: прибутку від продажу продукції (робіт, послуг), тобто валового прибутку; прибутку від операційної діяльності (операційного прибутку); прибутку від звичайної діяльності до оподаткування; прибутку від звичайної діяльності після оподаткування; чистого прибутку. Лише після визначення цих видів прибутку уможливорюється розрахунок загального прибутку підприємства та його чистої величини. [5, с.48]

На сьогоднішній день однією з актуальних проблем є розгляд і вивчення чинників, які прямо пропорційно впливають на величину прибутку. Величина прибутку формується під впливом чинників різноманітного характеру, узагальнити які дуже складно. [6, с.87] Одними із найважливіших внутрішніх чинників зростання прибутку в сучасних умовах є такі: зростання обсягу готової продукції, зниження її собівартості, підвищення якості, поліпшення асортименту, підвищення ефективності використання виробничих фондів, зростання продуктивності праці. Усі інші фактори впливають на них опосередковано. [7, с.97]

Загальне поняття факторів в економіці викладено, наприклад, у „Большом экономическом словаре” під ред. А.Н.Азрилияна: „Фактор – (от лат. Factor – делающий, производящий) – существенное обстоятельство в каком-либо явлении, процессе, исходные составляющие чего-либо”. [8,с.1100]Таким чином, фактори виступають як умови, обставини, рушійні сили економічних явищ та процесів. [9, с.65]

Висновки. Будучи джерелом виробничого і соціального розвитку, прибуток займає провідне місце в забезпеченні самофінансування підприємства, можливості якого багато в чому визначаються тим, наскільки доходи перевищують витрати. Проблематика прибутковості підприємств охоплює питання виникнення прибутку в процесі виробництва, його формування у сфері обслуговування і розподілу і використання для капіталізації. Для вирішення цієї проблеми необхідно системно аналізувати прибуток підприємства і фактори, які на нього впливають, постійно відстежувати і встановлювати резерви збільшення прибутку і комбінувати різноманітні шляхи підвищення рівня прибутку.

BARSUK Y. THE POTENTIAL OF CHINA'S AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX AND CHINESE INVESTMENTS IN UKRAINE

Barsuk Y. Postgraduate student of the department of Public Administration and Administration SHEI ""Kherson State Agrarian University"" Kherson, Ukraine

Huba M. Supervisor - PhD in Economics, Associate professor of the department of Public Administration and Administration SHEI ""Kherson State Agrarian University"" Kherson, Ukraine

В останні роки Китай активізував інвестування в розвиток інфраструктури та сільського господарства по всьому світу. Разом з тим, Україна зіткнулася з низьким кредитним рейтингом і, як наслідок, невисоким рівнем надходження інвестицій в країну.

Китай є найбільшим в світі виробником рису, пшениці і кукурудзи, а також картоплі. Коефіцієнт самозабезпеченості зерновими в країні більш ніж 96%. У Піднебесній виробляється чверть від світового врожаю зернових культур, що здатне забезпечити п'яту частину світового населення, при тому, що площі сівби складають лише десяту частину. З 2016 р. частка Китаю в світовому виробництві рису - 27,9%, картоплі - 25%, кукурудзи - 21,1%, пшениці - 17,3% і соєвих бобів - 4%.

Що стосується інших продуктів сільського господарства Китаю, то в 2016 р. виробництво овочів збільшилось (800 млн. тон), фруктів (283 млн. тон), цукру (125 млн. тон) і м'яса (83 млн. тон).

З 2010-2017 рр. КНР нарощувала імпорт зернових культур, в 2017 р. частка імпортованої сільськогосподарської продукції досягла 90% (кукурудза, пшениця, рис і ячмінь).

Основною причиною зростання імпорту виступає велика чисельність населення Китаю: в 2017 році вона вже майже досягла 1,4 млрд. чол., при цьому до 2020 р. цей показник може збільшитися ще на 300 млн. чол. Зважаючи на це в країні фіксується високий рівень споживання, як в харчовій промисловості, так і в тваринницькому секторі. Також одним з важливих факторів збільшення імпорту є природні ресурси і кліматичні зміни.

В 2011 р. між Китаєм і Україною, була підписана угода про встановлення і розвиток стратегічного партнерства. За останні 10 р. КНР наростила закупівлі українських сільськогосподарських товарів з \$ 20 млн. до \$ 1,3 млрд. В 2017 р - імпорт зріс в 55

разів. В основному - це соняшникова олія, насіння льону, соєві боби і зернові культури (пшениця, кукурудза).

Ключові інвестиції Китаю в Україну на даному етапі спрямовані на розвиток транспорту і логістики, йдеться про ініціативу КНР під назвою «Один пояс і один шлях», яка націлена з'єднати Китаю з європейськими країнами, так як географічне положення України робить її привабливою як транзитного центру. Низька вартість праці в Україні та Угода про зону вільної торгівлі з ЄС означають, що Китай може створювати в Україні бази для зберігання готової продукції і їх подальшого відвантаження в Європу. З 2015 р. і до 2017 р. Китай увійшов в ТОП-5 імпортерів сільськогосподарських товарів з України. Наразі близько 95% імпортованої в Китай кукурудзи поставляється з України, тоді як ще 5 років тому 97% зернової закуповувалося з США.

Проте, обсяг інвестицій КНР в Україні залишається все ще досить невеликим. Згідно з даними Національного бюро статистики України, прямі іноземні інвестиції з Китаю на кінець 2017 р. оцінювалися на рівні \$ 18,2 млн. Це пояснюється тим, що китайські компанії зацікавлені здійснювати інфраструктурні проекти в Україні, проте не мають наміру збільшувати свій вплив на економіку країни.

BIDNENKO A.R. PROBLEMS OF FORMING CONSUMER BASKET IN UKRAINE

Бідненко А.Р.

студентка групи ЕК-17

кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

Науковий керівник – канд. екон. наук Волчкова Г. К.

У багатьох розвинених країнах світу рівень життя громадян визначається вартістю їх споживчого кошика – це набір товарів, що характеризує типовий рівень і структуру місячного споживання людини або сім'ї в актуальних цінах.

Від вартості споживчого кошика залежать прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата та пенсія, обсяг соціальної допомоги, формування державного та місцевих бюджетів. Згідно із Законом «Про Державний бюджет України на 2018 рік» мінімальна заробітна плата у 2018 році становить 3723 гривні, а прожитковий мінімум – 1762 гривні[1].

Споживчий кошик українців формує уряд. На думку чиновників, склад кошика дозволяє українцям не голодувати, стежити за зовнішнім виглядом, більш-менш пристойно одягатися і навіть долучатися до прекрасного — в «кошику» враховані походи на концерт або в театр. Пропонований набір ліків дає зрозуміти, що хворіти громадянам України не дозволяється. Грошей же на одяг, після купівлі їжі і предметів особистої гігієни, не залишається взагалі[2].

У країнах Західної Європи про населення дбають набагато краще. Наприклад, в Англії у споживчий кошик закладено шампанське, MP3-плеєр з записами, акустична гітара і великий перелік товарів для дому (дверні ручки та витрати на садівника тощо). Кошик США передбачає витрати на тютюнові та алкогольні вироби, освіту, мобільний та комп'ютерний зв'язок. А французи заклали у кошик навіть витрати на відвідування перукарні, купівлю гелів для душу тощо, без яких сучасне життя неможливе. Крім цього передбачені кошти на няню, апарати для виправлення зубів, таксі, їжу для тварин[3].

Враховуючи наведене вище, слід виділити наступні завдання щодо формування споживчого кошика в Україні:

- 1) здійснювати реальну вартісну оцінку складу вже встановленого мінімального набору товарів та послуг;
- 2) щорічний перегляд складу споживчого кошика відповідно до потреб, інтересів, прогресу тощо, включення витрат на мобільний зв'язок, інтернет, комп'ютерну техніку;
- 3) розширення переліку товарів (ліків, одягу тощо) для різних категорій населення (пенсіонерів, дітей, осіб з особливими потребами, багатодітних сімей);
- 4) адекватне встановлення термінів використання побутової техніки, меблів, осучаснення їх складу;
- 5) проведення оцінки та аналізу співвідношення витрат на комунальні послуги, продовольчі та господарчі товари у структурі споживання, врахування досвіду розвинутих країн та внесення відповідних змін до законодавства України.

Література:

1. Про Державний бюджет України на 2018 рік. Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – №3-4.
2. Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 780. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/780-2016-%D0%BF>.
3. Ротчук І. Споживчий кошик українця – суцільний мінімалізм. – Режим доступу : <https://harchi.info/articles/spozhivchiy-koshik-ukrayincy-a-sucilniy-minimalizm>.

BOGUTSKA O. A. THE IMPACT OF FOREIGN INVESTMENT ON THE ECONOMY OF UKRAINE

Богуцька О.А.,

К.е.н., старший науковий співробітник

Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

м. Київ, Україна

Суперечність думок дослідників щодо доцільності нарощування обсягів іноземних інвестицій в країну зводиться до того, що, з одного боку, вони є запорукою входження країни в світове економічне співтовариство, сприяють конкуренції на ринку шляхом спонукання вітчизняних підприємств до підвищення виробничого потенціалу, забезпечують розширення досягнень у сфері НДДКР та менеджменту, сприяють підвищенню зайнятості населення та експорту, призводять до створення нових виробничих потужностей та підвищення технічного рівня виробництва, дозволяють залучати зарубіжні технології, що, загалом, сприяє прискоренню економічного зростання країни.

З іншого боку, надходження іноземного капіталу в закріплює сировинну орієнтацію приймаючої сторони, сприяють виникненню політичних та соціальних зворушень в країні шляхом прямого втручання в політичне життя; розширюють «корупційне інвестування» шляхом «відмивання грошей» та приходу в країну «брудних виробництв»; мають офшорне «походження» що, в кінцевому випадку, може виступати причиною економічної кризи в країні.

Враховуючи неоднозначний вплив іноземного інвестування на економіку приймаючої країни, можна зробити висновок, що переважання позитивних або негативних наслідків використання цього джерела залежить від методів державного регулювання інвестиційних процесів в країні. Державна політика в країні повинна бути направлена на визначення максимального ефекту від іноземного інвестування з одночасним нівелюванням можливості проявлення негативних наслідків. Найбільш прийнятним для розвитку економіки є прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал), які, на відміну від боргових, не призводять до зростання зовнішньої заборгованості країни. У теперішній час (2016-2017 рр.) співвідношення акціонерного капіталу та боргових інструментів в економіці України складає близько 5/1.

Результати емпіричного аналізу свідчать, що темпи зростання капітальних інвестицій в Україні не визначаються темпами зростання іноземних інвестицій (коефіцієнт кореляції – 0,25, коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,06$). У 2017 р. темпи зростання іноземного інвестування капітальних інвестицій знизилися вдвічі порівняно з 2014, 2015 та 2016 рр. У загальній структурі джерел капітальних інвестицій іноземні інвестиції складала за цей період не більш ніж 6%.

Державне регулювання потоків прямих іноземних інвестицій повинно полягати у направленні його в ті галузі економіки, які є пріоритетними для країни-реципієнта, а не для транснаціональних корпорацій, що є актуальним в умовах гострої боротьби за природні ресурси та конкуренції в галузі впровадження нових технологій. Державну підтримку у вигляді податкових пільг доцільно надавати лише тим іноземним інвесторам, інвестиційні проекти яких сприятиме досягненню цілей національних пріоритетів – впровадженню в Україні передових технологій, які пов'язані з п'ятим та шостим технологічними укладами. А усі інші прямі іноземні інвестиції повинні здійснюватися виключно за рахунок іноземних інвесторів.

BOLBAT A.A. CONCEPT "7P"

Болбат А.А.,

студентка 3 курса УО «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы»

Сетько Е.А., кандидат физ.-мат. наук, доцент кафедры ФиПМ, ГрГУ

Маркетинг-микс считается главной составляющей любой бизнес-стратегии. Ее составляющие 4P (Product, Price, Place, Promotional) могут быть использованы любой компанией. Новые 3P's, включенные в модель 7P (Process, People и Physical Evidence) более соответствуют рынку B2B (business-to-business) и подходят для комплекса маркетинга на рынке услуг.

Итак, концепция «7P» включает следующие элементы: продукт, цена, продвижение, место продажи, люди, процесс и физическое окружение.

Product

Ассортимент товаров должен быть сбалансирован. Функциональность, гарантия, дизайн, торговая марка, надежность – показатели, которые необходимо анализировать.

Price

Цена продукта состоит из трех частей: затраты производства, запланированная прибыль, психологические факторы. Следует формировать ценовую политику фирмы: компания должна получать прибыль, потребителю должно быть интересно, выгодно приобретать продукцию.

Предприятие может позволить себе менять стоимость, но только с учетом эластичности спроса. Чтобы проанализировать эластичность спроса, нужно провести опрос среди покупателей о том, какое количество услуг или товаров они готовы приобретать при разной их стоимости.

Place

Грамотная политика сбыта продукции – основа успешного продвижения товаров/услуг. Покупатели должны обладать возможностью получения продукта компании в удобном месте, в комфортное время.

Promotion

Используя разнообразные способы донесения информации, компания вызывает у потребителя желания покупать продукцию. Методов продвижения множество: специальные предложения, дегустации, рекламные акции, распродажи и др. Итог – довольный клиент, полученный доход.

People

Это люди или персонал. Важно учитывать следующее:

- контакт с персоналом формирует впечатления о компании и её продукции и влияет на удовлетворенность (или неудовлетворенность) потребителей;
- весь персонал, который будет контактировать с клиентами должен пройти соответствующую подготовку. Персонал должен соответствовать ожиданиям клиента и корпоративной культуре компании;
- многие клиенты не разделяют компанию и её сотрудников, которые их обслуживают (другими словами, очень важен личный контакт; именно этим объясняется то, что порой сотрудники при переходе в другую компанию уводят за собой часть клиентов: им комфортно работать с этими людьми, а компания значения может и не иметь вовсе);
- качество послепродажного обслуживания может стать конкурентным преимуществом. Иногда качество обслуживания важнее, чем уровень цен.

Process

Это непосредственно сервис. По обслуживанию клиентов формируется впечатление о работе компании. Если оно позитивно, то клиенты рассказывают об этом своим знакомым, часть из них станет новыми клиентами.

Physical evidence

Сервис (обслуживание) относится к разряду неосязаемых вещей. Поэтому требуются подтверждения: отзывы клиентов, рекомендации, сертификаты.

Таким образом, описаны и систематизированы все инструменты маркетинга, необходимые для создания маркетингового плана по развитию товара.

CHESHUK V. A., POLINKEVICH O. N. ECONOMIC ASPECT OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CONSTRUCTION COMPANIES

Чешук В. О.

аспірант Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Полінкевич О. М.

д-р екон. наук професор, завідувач кафедри економіки, безпеки та інноваційної діяльності Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Сфера будівництва перебуває в умовах інноваційного розвитку, тому виникають нові підходи моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств. На глобальному рівні постають питання прискореного економічного розвитку України. Основними складовими зростання будівництва в економічній площині виступають: економічна ситуація в державі та світі, впровадження інноваційних розробок, технологій в будівництві та управлінні такими підприємствами.

Під час будівництва використовуються різні матеріали, створюються нові робочі місця, збільшуються податкові виплати. Сучасні житлові комплекси включають офісні приміщення, сервісні центри, студії, творчі майстерні, що сприяє можливості відкривати та розвивати бізнес, покращується інфраструктура, держава отримує нові значні надходження до бюджету

Будівництво України в останні роки отримало кардинальні зміни та вийшло на новий рівень. В ньому кардинальні реформи, які спрямовано на впорядкування всіх процесів будівництва, забезпечення їх доступності та створення належних умов роботи для усіх суб'єктів господарювання.

Сучасна економіка України має складний механізм взаємодії економічних суб'єктів на різних ринках. Стійкий розвиток будівельного сектору передбачає взаємну надійність елементів всієї системи, захист форм власності, впровадження активної підприємницької діяльності, здатність усіх суб'єктів господарювання до прогресивного розвитку, для забезпечення їх стійкої економічної безпеки. Ефективне вирішення поставлених завдань залежить від результативності діяльності конкретних виробничих одиниць. Для своєчасного задоволення економічних потреб суспільства потрібно мати потужну виробничу базу, міцні високотехнологічні одиниці, які здатні досягати найкращих результатів.

Рівень економічної безпеки будівельних підприємств знаходиться на досить низькому рівні у порівнянні з Європейським Союзом. Для підвищення рівня економічної безпеки будівельних підприємств необхідно приймати нові ефективні управлінські рішення на державному, місцевому рівнях та на рівні підприємств, спрямовані на стимулювання інноваційно-активних нововведень у виробничі процеси, перехід на енергоефективні технології, приведення будівельної продукції до європейських стандартів та норм підвищувати якість продукції та зменшувати її вартість, відновлювати попит.

Якщо будівельний сектор України здатний функціонувати в складних економічних умовах, в умовах агресії іноземних держав та проведенні антитерористичної операції, в умовах часткової окупації території, то вирішення певних проблем будівництва сприятиме поступовому та стабільному розвитку будівництва у наступних роках.

DEBELO M. V. SENSORY MARKETING AS A TOOL TO INCREASE PROFITS ON THE EXAMPLE OF INDITEX

Debelo M. V.

student, faculty of economics and management, Grodno State University, Grodno, Belarus

Setko E. A.

Scientific supervisor, associate professor, candidate of physical and mathematical Sciences

Дебело М. В.

студентка, факультет экономики и управления, Гродненский государственный университет, Гродно, Беларусь

Сетко Е. А.

Научный руководитель, доцент, кандидат физико-математических наук

Маркетологи все чаще используют современные технологии. Одним из таких комплексов технологий является сенсорный маркетинг – тип маркетинга, главной задачей которого является воздействие на органы чувств потребителей, на их эмоциональное состояние с целью увеличения продаж.

Компания Inditex – испанская компания розничной торговли, занимающаяся деятельностью, связанной с текстильным дизайном, созданием и распределением модных товаров. В ходе исследования был проведен анализ магазинов Inditex: Zara, Pull&Bear, Bershka, Massimo Dutti, Stradivarius, Oysho, Zara Home. При оформлении магазинов использовалась новая концепция интерьера, основанная на красоте, ясности, функциональности и экологичности. Внутреннее пространство магазинов выполнено либо в черно-белом минималистичном стиле (Zara, Massimo Dutti), либо в стиле современного лофта с преобладанием искусственных зеленых растений (Pull&Bear, Bershka), либо более современные прочтения минималистичного стиля (Stradivarius, Oysho, Zara Home). Что же касается аудиомаркетинга, то в компании уделяют особое внимание музыке. Многие покупатели интересуются музыкой, которая играет в залах. У Zara есть собственное радио, которое играет в магазинах по всему миру. Трек-листы формируются в Испании и постоянно автоматически обновляются. Задача сотрудников – включить проигрыватель и найти нужную частоту. Музыка должна быть обязательно на

иностранным языке и соответствовать позиционированию бренда. Кстати, в некоторых магазинах компании Inditex, например, в Pull&Bear, музыка в залах проигрывается с USB-флеш-накопителей, которые записывают сотрудники магазина. В основном это непопулярные композиции смежных музыкальных жанров (Felon – The feeling, Wild Beasts – Alpha female, Weezer – Happy hour, Todd Terry – Nite & Day и т. д.). Аромаркетинг представлен ароматом сирени, который расслабляет посетителей и привлекает в магазины на 15–20% больше клиентов. Запах очень хорошо уловим на входе, чтобы заинтересовать и привлечь посетителей. Стоит отметить хорошую вентиляцию в залах, что помогает избавиться от неприятного запаха и сделать ароматизацию помещения ненавязчивой. В Oysho и Zara Home улавливается сладкий ванильный запах, это связано с тем, что эти бренды позиционируют себя как магазины товаров, создающих уют, спокойствие, расслабленность и домашнюю атмосферу. Освещение представлено либо холодным белым светом, либо теплым желтым в зависимости от ценового сегмента и возраста целевой аудитории. Чем выше ценовой сегмент и чем старше аудитория, тем более холодное освещение использует бренд.

Благодаря грамотному проведению сенсорного маркетинга чистые продажи компании Inditex выросли на 9% в 2017 финансовом году до 25,34 миллиардов евро. Выручка от онлайн-продаж увеличилась на 41%. Чистая прибыль составила 3,37 миллиардов евро, рост составил 7% в годовом исчислении.

В итоге, сенсорный маркетинг предлагает новые технологии, позволяющие воздействовать на потребителя, и является эффективным инструментом увеличения прибыли.

FROLOVA A. A. SCIENTIFIC APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF ESSENCE OF THE CONCEPT "MIGRATION POLICY"

Фролова Аліна Анатоліївна

студентка

кафедра міжнародної економіки

факультет менеджменту та маркетингу

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

м. Київ, Україна

Науковий керівник – канд. екон. наук Грінько І.М.

Frolova Alina Anatolyevna

Student

Department of international economics

Faculty of management and marketing

National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Academic adviser – PhD in Economics Grinko I.N.

Удосконалення міграційної політики обумовлює необхідність чіткого формулювання сутності економічної категорії «міграційна політика». Оскільки немає чіткого єдиного визначення «міграційної політики», дане визначення потребує систематизації. Відмінність поглядів науковців та практиків щодо трактування сутності даного поняття потребує окремого наукового дослідження.

На думку А. У. Хомри, «міграційна політика — це комплекс розробок і заходів, спрямований на формування необхідних потоків і потрібної інтенсивності міграції населення» [1, с. 50].

На нашу думку, найповнішим є визначення міграційної політики, що було сформовано О. В. Кокоревою, адже в даному визначенні чітко вказані особливості, які необхідно враховувати задля подолання наслідків процесів міграції. Тобто, на думку вищезазначеного автора, «міграційна політика — це концептуально-

обґрунтована сукупність заходів державних і недержавних установ щодо регулювання й контролювання міграційних потоків з урахуванням соціально-економічного розвитку приймаючого регіону, національної сумісності, специфіки психології мігрантів і кліматичних особливостей місць розселення з дотриманням принципів захисту економічної безпеки національної економіки, а також подолання наслідків процесів міграції, що розвиваються стихійно» [2, с. 5]. О. Малиновська стверджує, що під міграційною політикою розуміє систему умов, способів і заходів управління міграційною рухливістю населення [3, с. 47].

В. М. Мойсеєнко: «Міграційна політика у вузькому сенсі – це вплив на механізми міграційного руху шляхом його стимулювання або, навпаки, обмеження, тоді як у широкому – на суспільні та соціально-економічні умови, які формують міграційну поведінку людей» [4, с. 101]. Вчений у своїй науковій праці [4] розглядає міграційну політику у вузькому та широкому значеннях як дії держави, пов'язані з упорядкуванням міграційних процесів.

Проаналізувавши різні погляди науковців щодо визначення поняття «міграційна політика», представимо авторське трактування цієї категорії. На наш погляд, міграційна політика — це діяльність держави щодо контролю міграційних процесів в умовах глобалізаційного розвитку. Адже дане визначення включає характерний йому зміст.

GALIUK I. B. DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE COMPETENCES OF LOGISTICS MANAGEMENT

Галюк І. Б.

к.е.н., доцент кафедри

менеджменту і адміністрування

Івано-Франківський національний

технічний університет нафти і газу

Первинні рівні конкуренції – конкуренція на рівні ціни та на рівні якості, уже не є тими платформами, які дозволяють успішно конкурувати. Однак, питання маркетингового та логістичного управління дозволяють отримувати конкурентні переваги на рівні конкуренції сервісного обслуговування.

Класична теорія менеджменту розглядає конкурентоспроможність підприємства як здатність підприємства створювати, виробляти і продавати товари та послуги, цінові й нецінові якості яких привабливіші, ніж в аналогічній продукції конкурентів. При цьому більшість авторів зазначають, що досягнення бажаного рівня конкурентоспроможності можливе за умови забезпечення конкурентоспроможності товару, ототожнюючи при цьому поняття конкурентоспроможності підприємства і товару.

Однак окремі науковці визначають конкурентоспроможність підприємства як рівень його компетенції щодо ефективного ведення діяльності. Згідно трактувань даних авторів конкурентоспроможність підприємства є результатом ефективної управлінської діяльності.

Конкурентоспроможність підприємства є результатом ефективного використання власних й позикових ресурсів в умовах конкурентного ринку. Тобто ефективна робота забезпечується внаслідок правильного підходу до використання матеріальних та нематеріальних ресурсів, у тому числі й інтелектуальних, які в сукупності формують потенціал підприємства. Оскільки поняття потенціалу включає такі складові як матеріально-ресурсний потенціал та управлінсько-організаційний, то можна стверджувати, що конкурентоспроможність підприємства є результатом ефективного використання потенціалу. При цьому слід зазначити, що якість використання і перетворення матеріально-ресурсного потенціалу прямо визначається якістю використання організаційно-управлінського

потенціалу, тобто якістю управлінських компетенцій. А значить, і питання маркетингового та логістичного управління слід розглядати виключно через призму управлінських компетенцій.

Практика господарювання доводить, що ефективна економічна діяльність підприємств лише на третину залежить від матеріально-ресурсної складової. Основна роль у забезпеченні бажаних результатів роботи належить організаційно-управлінській складовій і визначається якістю використання управлінського потенціалу у сфері маркетингу та логістики.

GIRMAN A.P. HUMANIZATION OF LABOR: UKRAINE AND THE WORLD

Гірман А.П.

*к.політ.н., доцент кафедри економіки та соціально-трудоких відносин,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна*

ГУМАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ: УКРАЇНА ТА СВІТ

Індустріальна філософія, що сформувалася в українському суспільстві та отримала назву «корпоративного егоїзму» наразі витісняється принципами гуманізації економіки, що формуються під впливом об'єктивних постіндустріальних тенденцій розвитку. Гуманізація праці являє собою актуальну проблему для української економіки, так як має на своїй меті підвищення змістовності праці, моральності соціально-трудоких відносин, запровадження інтелектуалізації праці, розширення економічної свободи працюючих та підвищення безпечності виробничих умов, а це призведе до підвищення продуктивності та якості праці, а відповідно, до конкурентоздатності вітчизняних підприємств на світовому ринку.

Дослідженням проблеми гуманізації праці на підприємствах займалися Куценко В.В., Перфильєва М.Б., Ровбель С.В., Щокін П.В. та інші [1-3]. З огляду на проблеми в нашій країні, сьогодні доречно застосовувати досвід американських фірм «Форд», «Дженерал Моторс» де використовуються різні методи мотивації та гуманізації праці: аналітичні системи заробітної платні, диференційована оцінка в балах ступеня складності праці з урахуванням кваліфікації працівників, фізичних зусиль, умов праці та ін.

Проте реальна ситуація в Україні з низьким їх рівнем доходів населення несе загрозу як економічній, так і політичній нестабільності, обумовлює роз'єднаність трудових колективів. Разом з тим, за останні десять років починають формуватися моделі щодо гнучкої індивідуальної організації робочого місця. До нововведень цього ряду можна віднести специфічний режим праці флекс-тайм, скорочення часу обов'язкового перебування на робочому місці та ін.

Не зважаючи складність підготовки, це нововведення сприяє суттєвій віддачі: скорочує невиходи на роботу, знижує витрати на оплату позаурочних робіт, підвищує індивідуальну продуктивність праці. Про це свідчить досвід Австрії, Швейцарії, Франції, Італії, США, який яскраво демонструє багатоаспектність поняття гуманізації праці: поліпшення умов праці та їх безпечність, охорона здоров'я, професійна підготовка, забезпечення житлом та ін.

В Україні слід змістити акцент на цілісний підхід, в основі якого лежить довгостроковий розвиток інтелектуального і трудового потенціалу працівників. Постає завдання створення нової, «синтетичної» моделі гуманізації праці. Соціальні умови, що забезпечують гуманізацію праці та якість трудового життя, вимагають коригування з боку державних, місцевих органів управління та профспілок, повинні ґрунтуватися на принципах соціального партнерства.

GIRMAN A.P. YOUTH WORLD: SOME TRENDS IN INTERNATIONAL SOCIAL-ECONOMIC PROCESSES

Гурман А.П.

МОЛОДЬ СВІТУ: ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

У сучасному світі все чіткіше проявляється тенденція збільшення безповоротного виїзду за кордон молодих фахівців, випускників ВНЗ і студентів старших курсів. Дослідженню цих процесів приділяли увагу Грішнова О.А., Сичова В.В., Статівка Н.В. та ін. [4-6].

Глобалізація сучасного світу висуває нові виклики до соціально-економічної політики країни. Так, міграція, з одного боку, позитивно впливає на економіку: переміщення знань і компетенцій, просування технологій. З іншого боку, згідно з інформацією Федерації профспілок України, близько 60% мігрантів - громадяни до 35 років, причому серед них до 50% люди з вищою освітою [1].

Вочевидь, ключовою проблемою є те, що Україна входить в процеси глобалізації з низькою заробітною платою, зношеним устаткуванням із відсталими технологіями. Це робить вітчизняний ринок праці непривабливим порівняно з ринками країн Євросоюзу. Крім того, держава фактично знімає з себе повноваження щодо захисту молоді, тому для зниження відпливу молодих фахівців за кордон, важливо створити для них необхідні можливості. Це може бути поверненням до практики учбово-виробничих комбінатів та системи працевлаштування молодих фахівців. Інший цікавий досвід - практика укладання студентами контрактів з працевлаштування з окремими фірмами. Тож постає необхідність напрацювання ефективної державної політики щодо молодих фахівців.

Соціально-економічні кризи останніх років призвели до різкого зростання безробіття серед молоді у всьому світі і збільшили недовіру молодих людей до інститутів, урядів та корпорацій. Більш як 1,2 млрд. осіб у світі – це молодь у віці до 24 років. За даними Всесвітнього економічного форуму, 357 млн. з них ніде не навчалися і не працювали [2]. Втрати європейської економіки від молодіжного безробіття сягають 153 млрд. євро на рік. Така ситуація призводить до економічних збитків які щотижня перевищують 3 млрд. євро [3].

Проблеми ринку праці в країнах ЄС почали набувати актуальності у зв'язку з глобалізацією світової економіки, зміною структури загальноєвропейського ринку

праці. Ринок праці єдиної Європи з 1 січня 2011 р. став однаково доступним для всіх жителів ЄС.

Слід зазначити, що європейські країни регулюють свій ринок праці переважно за рахунок трудових мігрантів. Кожна з країн має свої інструменти регулювання соціально-трудова відносин. В Австрії і Німеччині мігранти з інших країн ЄС потребують спеціальний дозвіл на роботу. У Бельгії, Франції ринок праці відкритий, але тільки в галузях, де спостерігається кадровий дефіцит.

У 2001 році Європейський Союз прийняв Білу книгу «Новий імпульс для європейської молоді», в 2005 р. – Європейський молодіжний Пакт, в 2009 р. стратегію «Молодь – інвестування і надання можливостей». В Україні існує нагальна потреба впровадження закордонного досвіду, комплексного підходу до вирішення питань конкурентоспроможності молоді в умовах ринкових відносин на макроекономічному рівні.

GOLOVACH S. S., THE PHILLIPS CURVE: RELATION BETWEEN UNEMPLOYMENT AND INFLATION

Сетько Е.А. - научный руководитель

доцент, кандидат физико-математических наук

Новозеландский экономист Олбан Филлипс в 1958 г опубликовал в английском журнале «Econometrica» статью «Зависимость между безработицей и темпом изменения номинальной заработной платы в Великобритании в период с 1861 по 1957 год», где показал существование обратной зависимости между уровнем безработицы и темпом инфляции.

Через два года после выхода в свет работы Филлипса экономисты Пол Самуэльсон и Роберт Солоу опубликовали в журнале «American Economic Review» статью «Анализ антиинфляционной политики», в которой привели доказательства аналогичной обратной зависимости между инфляцией и безработицей для экономики США. Её возникновение учёные связывали с тем, что высокий совокупный спрос, с одной стороны, ведёт к снижению уровня безработицы, а с другой, оказывает давление в сторону повышения заработной платы и цен.

В 1968 г экономист Милтон Фридмен опубликовал в журнале «American Economic Review» статью «Роль денежно-кредитной политики». Его работа состояла из двух разделов «Что позволяет сделать денежно-кредитная политика» и «Чего не стоит ожидать от монетарной политики».

Фридмен утверждал, что инструменты денежно-кредитной политики не позволяют добиться комбинации уровней инфляции и безработицы, соответствующих кривой Филлипса, разве только на короткий промежуток времени.

Приблизительно в то же время вышла работа другого экономиста – Эдмунда Фелпса, отрицавшего долгосрочные взаимосвязности между ростом цен и числом занятых.

Аргументация М. Фридмена и Э. Фелпса базировалась на классических принципах макроэкономики. В классической теории рост объемов денежной масс рассматривается как основной фактор инфляции.

Фридмен и Фелпс пришли к заключению об отсутствии в долгосрочном периоде взаимосвязи темпов роста цен с уровнем безработицы.

До 1960 г кривая Филлипса не подвергалась сомнению. Основным выводом, который следовал из выведенной закономерности, состоял в том, что экономическая политика должна быть нацелена на нахождение некой «золотой середины» между допустимыми уровнями инфляции и безработицы.

Однако шоки предложения, созданные Организацией стран-экспортеров нефти (ОПЕК) вызвали стагфляцию в 1974-1975 гг. В результате повышения цены на нефть инфляция выросла до 10%. Рост цен на бензин, электроэнергию вызвал рост издержек производства в других отраслях. В результате часть предприятий, относящихся к отраслям с высоким уровнем энергопотребления, разорилась, а предприятия-монополисты повышали цены. Спад производства сопровождался повышением цен.

Таким образом, споры о характере взаимосвязи между инфляцией и безработицей не затихают и по сей день. Представители различных научных школ проявляют единство только относительно вида долгосрочной кривой Филлипса. Тем не менее, государство, используя бюджеты, инструменты экономической политики, может перевести экономику в оптимальное положение.

GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. FOREIGN AND INTERNAL ENVIRONMENT IN INNOVATION MARKETING

Пузыревская Алла Александровна

старший преподаватель

Инновационная предпринимательская среда — сложившаяся определенная социально-экономическая, организационно-правовая и политическая среда, обеспечивающая или тормозящая развитие инновационной деятельности. Ее можно подразделить на: внешнюю среду — совокупность хозяйствующих субъектов и движущих сил, оказывающих влияние на инновационную деятельность, но не прямо и непосредственно, а через элементы макросреды. В данном случае факторы, участвующие в формировании внешней среды, делятся на факторы прямого и косвенного воздействия; внутреннюю среду — совокупность активных субъектов и сил, действующих на возможности фирмы устанавливать и поддерживать с целевыми клиентами отношения успешного сотрудничества. Внутренняя среда представлена силами, имеющими непосредственное отношение к самой фирме и ее возможностям.

Все факторы внешней среды можно объединить в 2 группы: 1. непосредственно влияющие на работу предприятия (поставщики, потребители, конкуренты и различные посредники). 2. косвенно воздействуют на работу предприятия (состояние экономики, НТП, политические, демографические, природные и др.).

Также необходимо учитывать следующие обстоятельства. Внутренняя среда является генератором жизненной силы организации, своего рода механизмом по переработке ресурсов в продукт или услугу. Внешняя среда является: с одной стороны источником, питающим организацию ресурсами, необходимыми для поддержания ее внутреннего потенциала на должном уровне; с другой стороны - потребителем продукции организации, а значит и источником прибыли.

Управление инновационной фирмой осуществляется в окружении, т.е. в среде, состоящей из множества элементов: рынок, с его предложениями и запросами; акционеры с их интересами получения дивидендов и реализации прав собственности; правительство с налоговыми и законодательными требованиями; партнеры, по отношению к которым организация имеет свои обязательства; изменяющиеся технологии, оборудование, требования к качеству продукции, а также к образовательному уровню исполнителей; возрастающие запросы

наемных работников; деятельность конкурентов; последствия экономических кризисов и т.п.

Таким образом, среда влияет на деятельность фирмы и обуславливает определенные требования. Поэтому инновационный менеджер должен учитывать это влияние. Внешняя среда рассматривается как совокупность двух относительно самостоятельных подсистем: макроокружения и непосредственного окружения. Макроокружение создает общие условия среды функционирования фирмы. Сутью инновации всегда был и есть постоянный эксперимент.

Правильное соотношение и использование этих факторов, а также тесная взаимосвязь между инновационной, производственной и маркетинговой деятельностью предприятия приводят к положительным результатам в осуществлении инновационной стратегии.

GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. INNOVATIVE ACTIVITY AS OBJECT OF MARKETING

Пузыревская Алла Александровна

старший преподаватель

Инновационный процесс означает инновационную деятельность какого-либо субъекта экономики, т. е. процесс, направленный на разработку, на реализацию результатов законченных научных исследований и разработок либо иных научно-технических достижений в новый или усовершенствованный продукт, реализуемый на рынке, в новый или усовершенствованный технологический процесс, используемый в практической деятельности, а также связанные с этим дополнительные научные исследования и разработки.

Логика развития бизнеса требует повышения рентабельности производства и расширения ассортимента. Обе эти цели или одну из них можно достичь, разрабатывая новые продукты. Разумеется, это не единственный инструмент для достижения указанных целей, но очень важный. В результате успешного вывода на рынок нового продукта компания обычно либо расширяет свою продуктовую линейку, либо закрепляет за собой новую товарную категорию. Наиболее часто

встречается, конечно, первый вариант: он проще, менее рискован. Зато в случае вывода на рынок совершенно нового продукта, можно получить гораздо большую прибыль и занять стратегически выгодную позицию лидера в новой товарной категории.

Маркетинг инноваций – это процесс, который включает в себя планирование производства инноваций, исследование рынка, налаживание коммуникаций, установление цен, организацию продвижения инноваций и развертывание служб сервиса.

На сегодняшний день маркетинг инноваций определяется как тип хозяйственно-производственной деятельности компании, направленный на контроль над инновацией, оптимизацию производства и сбыта на базе проводимых исследований, а главное – активное влияние на рынок путём внедрения новых продуктов.

Особенности маркетинга инноваций на сегодняшний день имеют довольно слабую специфику. Тем не менее, уже можно выделить некоторые методы регулирования в данной области.

Специфика маркетинга инноваций, как впрочем, и других типов услуг и товаров, определяется особенностями площадки и представленной на нем продукции.

Виды инновационного маркетинга:

1. Стратегический маркетинг;
2. Оперативный маркетинг.

Особенности маркетинга инноваций имеют множество аспектов, в том числе зависящих от стратегий, присущих рынку. Например, в России инновационному рынку присуще «проталкивание нового продукта», следовательно, должны быть применены методы поиска сфер использования новинок. Это процесс творческий, имеющий слабую структуру.

Здесь могут быть применены следующие действия:

- «мозговой штурм»;
- фронтингование;
- бенчмаркинг (метод аналогов);
- широкий поиск по отраслям для ввода продукта;
- анализ систем бизнеса в профильных отраслях и прочее.

Структура инновационного маркетинга находится в процессе созидания. Маркетинг и инновации взаимно влияют друг на друга. Маркетинг подбирает инструменты и методы, соответственно сам вид деятельности подвергается деформациям. И появляются инновации в маркетинге.

GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. MARKETING INDICATORS OF INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISE AND THEIR EVALUATION

Пузыревская Алла Александровна

Старший преподаватель

Инновационная политика – это совокупность управленческих методов, обеспечивающих ускорение процессов интеграции всех типов нововведений к созданию на предприятии благоприятного климата, который стимулирует инновации во всех областях производственной и коммерческой деятельности. Три основные звенья инновационной политики на предприятии: продукт; технология и организация производства и сбыта. Оценка инновационного потенциала предприятия проводится для решения следующих задач:

- определение уровня инновационного потенциала и его влияния на экономику предприятия;
- определение и сравнение уровней составляющих потенциала с целью выявления основных направлений его развития;
- совершенствование управления инновационным потенциалом;
- определение взаимосвязи между мероприятиями по развитию инновационного потенциала и очередности их внедрения на предприятия.

Для оценки инновационного потенциала компании могут быть использованы следующие показатели:

- 1) научно-технический потенциал (численность сотрудников, имеющих научную степень, количество рациональных предложений на одного сотрудника, количество патентов и др.);

- 2) показатели коммерциализации (доля новой продукции в общем объеме производимой продукции, количество лицензионных договоров и др.);
- 3) продолжительность выполняемых работ (величина инновационного лага);
- 4) характеристика инновационности управляющей системы (формы стимулирования инновационной деятельности на предприятии, участие в реализации инновационных проектов руководства, уровень свободы, предоставляемой участникам инновационной деятельности).

На втором этапе находятся уровни отдельных компонентов инновационного потенциала предприятия как вычисление корня из произведения частных индикаторов, характеризующих отдельные компоненты инновационного потенциала предприятия. На третьем этапе находится обобщенный уровень инновационного потенциала предприятия, который определяется как отношение суммы произведений уровня отдельного компонента инновационного потенциала и соответствующего ему веса к сумме весов компонентов инновационного потенциала предприятия.

Данная методика позволяет определить: уровень инновационного потенциала на предприятии за отчетный период; средний темп роста уровня инновационного потенциала.

В работе рассмотрена следующая методика оценки инновационного потенциала: индикаторный метод. Индикаторный метод предполагает несколько этапов оценки инновационного потенциала предприятия. На первом этапе рассчитываются частные индикаторы, характеризующие уровень каждого компонента инновационного потенциала. При использовании разнообразных комбинаций методов управления, форм стимулирования и организации труда работников, возникает потребность исследования возможностей предприятия на предмет быстрого и эффективного освоения новшеств, т.е. восприимчивости предприятия к инновациям. По результатам применения данной методики можно дать оценку уровню восприимчивости предприятия к инновациям как низкий, средний и высокий.

GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. MARKETING INNOVATIONS AS AN ELEMENT OF THE COMPANY'S MANAGEMENT SYSTEM

Пузыревская Алла Александровна

старший преподаватель

Инновационная деятельность – основа устойчивого экономического развития как страны в целом, так и отдельных предприятий, в частности. В современных условиях возросшей конкуренции на рынке разработка и доведение инноваций до потребителя становится основным условием повышения конкурентоспособности. Инновация – это создаваемые, осваиваемые, новые или усовершенствованные технологии в виде продукции или услуги, а также организационно-технические решения производственного, административного, коммерческого или иного характера. Главным сдерживающим фактором инноваций является предпринимательский риск. Поэтому развитие и широкое распространение инноваций, в первую очередь, зависит от возможностей компенсации риска. Эти возможности обеспечивает государство путем проведения соответствующей экономической политики.

Инновационный маркетинг - концепция маркетинга, согласно которой организация должна непрерывно совершенствовать продукты и методы маркетинга. Объектом инновационного маркетинга являются интеллектуальная собственность, новые материалы и компоненты, новые продукты, новые процессы, новые рынки, новые способы продвижения товаров и услуг, новые организационные формы управления. Главным в маркетинге инноваций является исследование и прогнозирование спроса на новый товар, основанное на доскональном изучении восприятия потребителем новшества и значимых для потребителя качеств, свойств товара. Маркетинг в системе управления предприятием выполняет функцию координации различных аспектов коммерческой деятельности с целью смягчения кризисов перепроизводства, сбалансирования спроса и предложения. Маркетинговая деятельность обеспечивает создание, производство и сбыт товаров, отвечающих существующему и особенно потенциальному спросу конкретных потребителей. Таким образом, инновационный маркетинг отталкивается не от товара, а от потребности покупателя и рыночного спроса и в этом смысле является важнейшей технологией менеджмента. Отсюда незыблемым остается основной закон маркетинга, реализуемый при принятии управленческих решений, - определить потребность клиента и удовлетворить ее лучше, чем конкуренты. Управление

маркетингом является необходимостью, вызванной разнообразными изменениями в процессе воспроизводства, способствующими возникновению не менее разнообразных проблем руководства. Чем мобильнее маркетинговая деятельность, тем больше потребность в управлении. Так как важным атрибутом инновационной деятельности является риск, соответственно эффективное управление инновациями предполагает поиск оптимальных форм предпринимательства, которые в наибольшей степени снизят последствия риска. Обычно такой формой являются малые предприятия, которые пробуют на рынке различные виды инноваций и, в случае успеха, организуют масштабное производство.

GOSPODARIK A.V., KARPACH L.V. MARKETING RESEARCH IN THE INNOVATIVE PROCESS

Пузыревская Алла Александровна

старший преподаватель

Маркетинговые исследования — это непрерывный процесс сбора, обработки и анализа информации о внешней и внутренней среде предприятия с целью подготовки рекомендаций для принятия эффективных стратегических и тактических управленческих решений в условиях неопределенности. Инновационный процесс — это процесс преобразования научного знания в инновацию, который можно представить как последовательную цепь событий, в ходе которых инновация вызревает от идеи до конкретного продукта, технологии или услуги и распространяется при практическом использовании. Инновационный процесс не заканчивается стадией потребления, так как по мере распространения совершенствуется, делается более эффективным, приобретает ранее не известные потребительские свойства. Структуру инновационного процесса определяет совокупность составляющих его содержание стадий и включаемых в них этапов. Инновационный процесс начинается с проведения и поисков, направленных на получение новых научных знаний и выявление наиболее существенных закономерностей развития. Цель фундаментальных исследований — раскрыть новые связи между явлениями, познать закономерности развития природы и

общества безотносительно к их конкретному использованию. Инновационные маркетинговые исследования обычно планируются при формировании проекта и при определении графика для его реализации. Заранее их планируют только в случае разработки длительного инновационного проекта. Как правило, для инновационных маркетинговых исследований выделяется отдельный бюджет, чтобы не расходовать средства других спланированных исследований. Маркетинговое исследование в инновационной сфере предваряется определением области, в которой будут вестись разработки. С этой целью необходимо определить направление наиболее перспективного инновационного развития. Выделяют пять основных методов:

1. Метод структурно-морфологического анализа. 2. Метод определения характеристик публикационной активности. 3. Метод, базирующийся на выявлении групп патентных документов с семейством патентов-аналогов большой мощности, или просто метод патентов-аналогов. 4. Метод терминологического и лексического анализа. 5. Метод показателей.

В целях выявления инновационных идей могут использоваться следующие способы: патентные исследования; изучение потребительских предпочтений; конкурентный анализ; внутренний аудит.

Маркетинговое исследование нацеливается на оценку существующего и прогноз динамики будущего спроса на продукт на конкретных сегментах. Особенностью маркетингового исследования по инновациям является то, что здесь потребители изначально не имеют представления о предлагаемом им продукте. В связи с чем их отношение к инновации определяется на основе того, какую часть своих располагаемых доходов они будут готовы потратить на приобретение инновации при различных уровнях достижения полезности (удовлетворенности уровнем жизни либо финансовым состоянием).

GRINKO I. N. PROBLEMS OF APPLICATION OF DOCUMENTARY FORMS OF INTERNATIONAL CALCULATIONS

Грінько Ірина Миколаївна

канд. екон. наук, доцент

кафедра міжнародної економіки

факультет менеджменту та маркетингу

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОКУМЕНТАРНИХ ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

Грінько Ірина Миколаївна

канд. екон. наук, доцент

кафедра міжнародної економіки

факультет менеджменту та маркетингу

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Комплексне дослідження можливостей і проблем використання міжнародних розрахунків набуває все більшої актуальності й потребує уваги, оскільки це надасть змогу підприємницькому сектору ефективно проводити міжнародну діяльність налагодити зв'язки з іноземними партнерами та отримати довіру. Вибір оптимальної форми є важливою умовою забезпечення нормального кругообігу коштів у господарстві, зміцнення фінансової та господарської самостійності підприємства і підвищення ефективності його діяльності [2, с. 45].

Міжнародні розрахунки охоплюють розрахунки по зовнішній торгівлі товарами та послугами, а також некомерційними операціями, кредитами і руху капіталів між

країнами. Міжнародна діяльність вітчизняних підприємств відбувається за допомогою використання наступних форм міжнародних розрахунків: недокументарні (авансований платіж, платіж на відкритий розрахунок, банківський переказ, розрахунок чеками, розрахунок векселями) та документарні форми (акредитив; інкасо). Погоджуємося із думкою вчених у науковій праці [1], що використання документарних форм розрахунків є достатньо складним в Україні. Головними проблемами є те, що ці форми передбачають тісну взаємодію іноземних і українських банків, хоча іноземні банки висловлюють відсутність довіри до українських, також умови обслуговування акредитивів і гарантій, що встановлені західними банками для українських банків, є часто неприйнятними для останніх [1, с.73].

Встановлено, що під час використання такої міжнародної форми розрахунку, як документарне інкасо, банки не беруть власне зобов'язання (оскільки покупець може не виконати своїх зобов'язань) щодо здійснення даного виду платежу. Вони відповідають лише за переказування та вручення відповідних документів щодо сплати або акцепту. Акредитивна форма розрахунків є достатньо дорогою порівняно з іншими, такими як інкасо та переказами. Розглянемо деякі тарифи на оформлення акредитивів, що надають українські найбільші та найнадійніші банки за ТОП-рейтингом 2017 р. складеним страховою компанією Insurance на основі даних НБУ. Наприклад, попереднє авізування акредитива становить у середньому 30 USD; авізування акредитива – 50 USD; перевірка документів за акредитивами 0,2-0,15% від суми документів (не менше 50 USD та не більше 5000 USD); виконання операцій за акредитивами – не менше 50-75 USD тощо.

Системність оптимального вибору повинна залежати від вибору компромісного варіанта угоди, тобто ретельного дослідження всіх переваг і недоліків застосування конкретної документарної форми розрахунків як експортерам, так та імпортерам під час здійснення міжнародної діяльності, а також від ефективності здійснення даних розрахунків, тобто забезпечення відповідного рівня платоспроможності та ліквідності підприємства.

Література:

1. Дячек В. В., Колосовська О. Д., Оніщенко В. С. Особливості використання форм міжнародних розрахунків українськими підприємствами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності // Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. 2018. Вип. 21. С. 70-76.

2. Носач Л. Л., Величко К. Ю. Системний вибір оптимальної форми міжнародних розрахунків // Бізне Інформ. 2016. № 10. С. 39-46.

GRITSENKO V. ADAPTATION OF THE FUNCTIONS OF MONEY TO MODERN ECONOMIC CONDITIONS

Gritsenko V.,

student FCin-16c,

College of Economics, Law and

Information technologies.

Thesis adviser – Sova O.Yu., PhD in economics.

Assistant Professor of National economy

and finance Department,

«KROK» University,

Ukraine, Kyiv

Non-cash and cash money is only a small part of the assets that are in circulation in the world economy. Money is just the universal equivalent of the value of any goods and services and can be exchanged directly on them. If money is needed more than the cost of a product, they simply "print out". In this case, the same thing can change its price in tens or hundreds of times in a short period of time. However, it is always possible trying to estimate the volume of the world economy and, accordingly, the volume of financial assets [1].

Cash is only a small part of the world's finances. In 2017 they were released at 7.6 trillion dollars. For many years, wealth has been associated not with bundles of cash, but with zeros in Bank accounts. Total in the world about 90 trillion. Those dollars or other currency units. By the way, if you divide it into all the inhabitants of the planet, then everyone has not so much – 12 thousand dollars. Separately, experts consider such an indicator as the world debt. Last year, this figure rose to 217 trillion. or- 327%

of world GDP. In fact, each inhabitant of the Earth took a loan of 29 thousand dollars [2].

However, the main money revolves in a completely different place. Most of them are business assets. In 2017 the volume of the world stock market was 73 trillion. and the value of shares of only one company ""Apple"" exceeds 800 billion dollars. But this is not the world's largest financial assets. And finally, a fantastic amount, which varies, according to various estimates, is from 545 trillion. up to 1.2 quadrillion dollars, accounted for derivatives.

A derivative is a financial contract between the parties that is based on the future value of the underlying asset. On the market they exist since ancient times, concluded derivatives for tulips, rice, etc. The owner of the derivative enters into a contract for the purchase of the main product in the future, while he does not need to think about storage and delivery. The purpose of the contract is to make a profit by changing the price of the asset [2].

Substantial economic, demographic, and technological changes have already affected state and local government revenues greatly. With the prospect of these changes continuing, or even intensifying, state and local governments are expected to continue to consider a number of substantial reforms to their revenue structure [3, p. 87].

References:

1. Шевченко Л.С. Основи економічної теорії: Підручник. / Шевченко Л.С. – Х.: Право, 2016, с. 268.
2. Крайняк С. Готівкові гроші покидають ринок / Крайняк С. // [Electronic resource]. – Access mode:: <https://svidok.online/gotivkovi-groshi-poky-dayut-ukrayins-ky-j-ry-nok/>
3. Sova O. Local government finance: issues and options / Sova O. // Матеріали Щорічної науково-практичної конференції молодих учених «Наукові тренди сучасності», КРОК, м. Київ, 2017. – Р. 87-89.

НАПАК N.M., BOIKO YA.M. TRANSFRONTAL COLLABORATION AS FACTOR OF STANDARD OF LIVING OF POPULATION OF FRONTIER REGIONS

Гапак Н.М.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»*

Бойко Я.М.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»*

Одним з особливих факторів рівня якості життя населення прикордонних регіонів є транскордонне співробітництво. Закарпаття має 7 укладених Угод про транскордонне співробітництво, які стосуються правових, економічних, організаційних та інших аспектів його прояву. Транскордонне співробітництво розглядається як стратегічний пріоритет розвитку області, що закладено в Стратегії регіонального розвитку, діють регіональні програми щодо розвитку транскордонного співробітництва [1].

Неформальна взаємодія учасників транскордонного співробітництва проявляється через: 1) прикордонну торгівлю – закупівля мешканцями прикордонних територій товарів на транскордонному ринку для власних потреб або потреб місцевих ринків без митних платежів у межах, дозволених законодавством; 2) транскордонну трудову маятникову міграцію – короткочасна і регулярна зайнятість мешканців прикордонних територій по іншій бік кордону [2]. На відміну від довготермінової чи перманентної міграції, міграційні процеси у транскордонному просторі несуть у собі менші загрози погіршення сімейних стосунків, знецінення сімейних цінностей, оскільки такі мігранти не змінюють місця постійного проживання; 3) неформальну взаємодію з питань транзитних перевезень для автомобільного транспорту – наймані працівники прикордонних територій працюють в середньому на 50-80 годин (6-10 днів) менше при середньому рівні 1800 год./рік [1]. Це є індикатором того, що працівники використовують вивільнений час на поїздки за кордон. Також обсяг оптової та роздрібної торгівлі в загальному обсязі виробленої/реалізованої продукції на прикордонних територіях вищий від інших територій. Крім того, як засвідчують відповідні дослідження [1], на загальнообласному рівні чинник близькості до пунктів пропуску через кордон не здійснює значного впливу на

рівень добробуту, зате на рівень добробуту членів прикордонних територіальних громад він впливає позитивно.

Таке співробітництво також позитивно впливає на створення спільних підприємств, розвиток малого бізнесу та поживлення в цілому підприємницької діяльності в регіоні, що часто можуть спиратися на міжособисті та родинні контакти мешканців прикордоння. Доходи від формальної економічної активності значно впливають на приріст житлової площі в прикордонних територіальних громадах. Формальність економічної активності притягує потенційних членів прикордонних територіальних громад.

Разом з тим, транскордонне співробітництво передбачає спільне використання природних ресурсів, вирішення проблем екологічної безпеки, охорону навколишнього природного середовища та запобігання надзвичайним ситуаціям по обидві сторони державного кордону, що теж має свій позитивний вплив на рівень якості життя громадян регіону.

Отже, ТКС сприяє досягненню вільного руху людей, товарів, послуг, капіталів, розширює можливості отримання благ за рахунок діяльності транскордонних ринків, прискорює формування громадянського демократичного суспільства і в цілому сприяє підвищенню якості життя жителів прикордоння.

HARBUZIUK O.O. FEATURES OF THE ENTERPRISE MANAGEMENT WORK

Гарбузюк О.О.

магістрант

науковий керівник - Гусаковська Т.О.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту

ВНЗ Укоопспілки ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нові умови господарювання вимагають від власників та менеджерів уміння розробляти дієву стратегію і тактику розвитку своєї організації. Її результативність визначається багатьма факторами. Одним з них є вміння менеджерів організовувати не тільки працю підлеглих, а й свою особисту працю. Сьогодні на багатьох вітчизняних підприємствах існує тенденція погіршення якісного складу управлінського персоналу, зниження ефективності його праці, порушення системи відтворення управлінського потенціалу. Це свідчить про актуальність дослідження у сфері підвищення ефективності використання управлінського персоналу підприємства, організаційних аспектів управлінської праці.

Під організацією управлінської праці розуміють порядок, правила службової поведінки в апараті управління, які спрямовані на виконання поточних та перспективних завдань управлінськими працівниками відповідно до діючих посадових інструкцій та положень про структурні підрозділи. Організація управлінської праці як система є результатом упорядкованої діяльності і невід'ємною складовою управління.

Організація праці управлінського персоналу на підприємстві включає наступні заходи: вдосконалення оперативного управління, інформаційного забезпечення та діловодства, чітке визначення функцій працівників, удосконалення форм розподілу і кооперації праці, вдосконалення організації та обслуговування робочих місць, забезпечення професійного розвитку персоналу та творчої активності працівників, забезпечення дисципліни праці, вдосконалення методів морального і матеріального стимулювання управлінського персоналу.

Для підвищення ефективності управлінської праці пропонується застосовувати на підприємстві поетапний процес адаптації форм організації управлінської праці,

який складається з послідовного виконання наступних етапів: формування складу функцій управління з обрахунком конкретних існуючих умов роботи; регламентації існуючої системи управління, оптимізації управлінських процесів та їхньої автоматизації; удосконалення системи контролю, для забезпечення безперервного процесу, спрямованого на досягнення цілей і завдань, за допомогою системи виявлення й усунення виникаючих в управлінні проблем; формування й удосконалення корпоративної культури; удосконалення системи роботи з кадрами (в першу чергу, управлінського апарату).

Кожний структурний відділ підприємства повинен мати Положення про організацію його роботи, де встановлюються основні завдання і структура даного відділу, основні функції виконавців відділу, права та обов'язки даного відділу і його керівника, взаємовідносини з іншими підрозділами підприємства тощо. Таким чином в даному Положенні буде визначений чіткий розподіл праці і службових зв'язків між підрозділами і працівниками апарату управління з підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень.

Застосування даних заходів призведе до раціоналізації розподілу праці працівників в апараті управління та підвищить їх продуктивність.

ГРОМА Я.В. THE STATE AND PROSPECTS OF THE MARKET OF ELECTRIC VEHICLES IN UKRAINE

Грома Я.В.

Світовий ринок електромобілів швидко розвивається, особливо в останні 10 років. Про це свідчать наступні показники: у 2009 р. їх було 10 тис. одиниць, у 2011-му — 45 тис., 2013-му — 200 тис., 2014-му — 405 тис, в 2015-му — 740 тис, в 2016-му — 2 млн, в 2017-му — 3,1 млн. У 2018 році лише в Європі налічувалось більше мільйона електромобілів. До 2030 року очікується збільшення кількості електромобілів у світі у 40 разів.

Найбільш розвинені країни світу зацікавлені в використанні екологічного транспорту і стимулюють активізацію ринку електромобілів у своїх країнах. Зокрема, виробники у США, Китаї, Німеччині, Франції, Норвегії планують надалі

диверсифікувати автомобільне виробництво, а також вдосконалювати якість продукції. Це свідчить про те, що популярність електромобілів зростатиме і надалі.

Порівняно із автомобілем з двигуном внутрішнього згорання, електромобіль більш екологічний та зручний у використанні, створює менше шуму. Конструкція електричного автомобіля є простішою, що полегшує технічний огляд та ремонті роботи. Значною перевагою є те, що електрика дешевша за паливо, повністю зарядити авто можна за 2 години, на що витратиться близько 12 кВт.

Для України важливим питанням є енергоефективність. Активізація ринку електромобілів допоможе підвищити цей показник, використовуючи менше нафтопродуктів як пального. Станом на 1 червня 2018 року в Україні було зареєстровано 7871 електромобіль. Найбільша частка електромобілів зосереджена у великих містах – Києві (та Київській області), Харкові, Одесі, Дніпрі.

Серед причин розвитку ринку вагомим є схвалення у 2015 році Президентом України законодавчих змін, які відмінили ввізне мито на електромобілі. У 2017 році також було скасовано сплату ПДВ (20%) та акцизного збору (109 євро). Внаслідок цих дій ціна на електроавтівки зменшилась на 17%.

За даними аналітиків, українці найчастіше купують вживані електромобілі (близько 80% від загальної кількості зареєстрованих машин не є новими). Найпопулярнішою моделлю є Nissan Leaf, далі йдуть BMW і3 і Tesla Model S. Зараз 4% новозареєстрованих автомобілів є електромобілями. Згідно з дослідженнями, Україна зайняла п'яте місце за темпами розвитку електромобільного ринку серед країн світу.

Разом із стимулюванням ринку, необхідною умовою є розвиток належної інфраструктури для електромобілів.

Проблемами на шляху до розвитку ринку електромобілів в Україні можуть бути: обмежена кількість зарядних станцій, значно менший вибір, порівняно із звичайними автомобілями, висока ціна, обмеженість пробігу на одній зарядці.

Актуальним питанням є стимулювання власного виробництва акумуляторів та електромобілів, що допоможе сформувати споживчий та промисловий попит на екологічний вид транспорту.

Якщо зараз це альтернативний вид транспорту, то до 2040 року, за даними експертів, електромобілі становитимуть половину світових продажів у галузі. Можна зробити висновок, що сьогодні ринок електромобілів в Україні стрімко розвивається, відповідно до світових тенденцій.

HRUBA O.A. PROBLEMS OF TAX REFORM IN UKRAINE

Груба О.А.

студентка групи МК-17

кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

Науковий керівник – канд. екон. наук Волчкова Г. К.

В умовах глобалізації податкова система є одним із найпотужніших інструментів економічної та інвестиційної політики держави. Проблема оподаткування в усі часи була надзвичайно актуальною, адже саме податки є тим джерелом надходження коштів до державної скарбниці, без якого неможливо уявити процвітаючу та стабільну країну. Податки – це ефективний інструмент впливу держави на суспільне виробництво, його динаміку і структуру, на розвиток науки і техніки, масштаби соціальних гарантій населенню.

За інформацією OECD's Revenue Statistics 2014, у структурі податкових надходжень розвинених країн світу основу складають доходно-прибуткові податки (в середньому 11,6% ВВП). Найвище значення таких надходжень спостерігається у Данії (30,7% ВВП), Норвегії (18,6%) та Новій Зеландії (17,8%). Найнижче відповідно у Словаччини (5,3 %), Туреччини (5,9%) та Мексики (6%). Слід зазначити, що близько 34% усіх податкових надходжень складають саме податки на доходи населення і прибуток корпорацій. Вказані податки виступають основним джерелом фінансування бюджетних видатків у 15 країнах; у 9 з 34 країн частка надходжень від них перевищує показник 40% сумарних податкових надходжень.

Корпоративні податки мають негативний вплив на нагромадження основного капіталу, знижують його продуктивність, а відповідно і ріст ВВП. Зниження податкового навантаження сприяє збільшенню вільних коштів у суб'єктів господарювання, проте у короткостроковому періоді скорочує доходи бюджету. Часовий лаг з моменту зміни податкової політики до початку реального зростання доходів бюджету становить від 0,5 до 2 років. Дослідження економістів OECD доводять те, що саме податки на корпорації є найбільш шкідливі для економічного зростання. Далі за негативним впливом названі високі індивідуальні податки з населення, і на третьому місці – майнові податки.

Основними джерелами надходжень до державного бюджету України залишаються податок на прибуток, податок на додану вартість, акцизи та мита; до місцевих бюджетів – податки на доходи фізичних осіб. Враховуючи досвід розвинених країн, слід підкреслити стимулюючу роль у розвитку економіки знижених ставок податку на прибуток підприємств, та необхідність запровадження шкали податкових ставок залежно від рівня доходів фізичних осіб.

Україна визначила свій зовнішньополітичний вектор, уклавши угоду про асоціацію з Європейським союзом. Реформування податкової системи має відповідати європейським прагненням. Створення прозорих правил ведення господарської діяльності та оподаткування, а також забезпечення єдиних справедливих підходів до всіх суб'єктів господарювання сприятиме укріпленню партнерських відносин між громадянами, суб'єктами господарювання, державою і міждержавними організаціями та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, залученню в країну потенційних інвесторів, зростанню добробуту усіх верств населення.

HUSAKOVSKA T.O., SEREDYCH M.I. ESTIMATION OF EFFICIENCY OF INTELLECTUAL PROPERTY MANAGEMENT OF ENTERPRISE

Гусаковська Т.О.

к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, ВНЗ Укоопспілки ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

Середич М.І.

магістрант, ВНЗ Укоопспілки ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Виходом процесу оцінки системи управління інтелектуальною власністю підприємства є дані про ефективність функціонування даної системи, оскільки саме вони характеризують якість механізму організаційного забезпечення процесу

управління та можуть служити критерієм ефективності функціонування системи управління інтелектуальною власністю.

Процес управління інтелектуальною власністю підприємства передбачає виконання цілого ряду різноманітних функцій. Тому оцінка системи управління інтелектуальною власністю повинна проводитись саме відносно якості виконання базових функцій системи. Першим етапом аналізу системи управління інтелектуальною власністю підприємства є розробка системи показників, що характеризують якість системи управління інтелектуальною власністю підприємства в цілому та ефективність виконання функцій наступними її складовими:

- системою управління створенням інтелектуальних продуктів;
- системою управління портфелем інтелектуальної власності;
- системою управління організаційно-методичною базою управління інтелектуальною власністю підприємства;
- системою управління внутрішньою та зовнішньою інформацією і комунікаціями.

Оцінку системи управління створенням інтелектуальних продуктів пропонується здійснювати шляхом аналізу виконання функцій даної системи щодо планування та організації науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт за основними стратегічними напрямками підприємства, а також мотивації творчої активності персоналу та забезпечення його розвитку.

Для оцінки управління формуванням та захистом портфеля інтелектуальної власності, на нашу думку, необхідно враховувати такі аспекти як якість та результативність забезпечення правової охорони створених інтелектуальних продуктів.

Оцінка функціонування системи управління використанням об'єктів інтелектуальної власності підприємства повинна включати оцінку ефективності використання об'єктів інтелектуальної власності всередині підприємства та використання об'єктів інтелектуальної власності в зовнішньому середовищі (передача виключних прав третім особам, продаж ліцензій, створення спільних підприємств тощо). При цьому слід враховувати такі аспекти як рівень витрат підприємства на інноваційну діяльність, оновлення технологічної бази та асортименту продукції, що виробляється підприємством, ефективність проведення вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності, їх прибутковість та ефективність використання.

При цьому при проведенні аналізу системи управління інтелектуальною власністю на конкретному підприємстві можливі варіанти ранжування її складових за значимістю. Це пояснюється тим, що в залежності від специфіки підприємства важливість кожної зі складових системи управління інтелектуальною власністю може змінюватись.

HYRYCH A. BASIC OF THE BANK ACTIVITIES

Hyrych A.,

student FCin-16c,

College of Economics, Law and

Information technologies.

Thesis adviser – Sova O.Yu., PhD in economics,

Assistant Professor of National economy

and finance Department,

«KROK» University,

Ukraine, Kyiv

Banks and financial institutions are for-profit businesses that offer individuals and companies a wide variety of services. While larger institutions feature a plethora of products, most banks offer standard services.

Individual Banking – Banks typically offer a variety of services to assist individuals in managing their finances, including:

- Checking accounts.
- Savings accounts.
- Debit & credit cards.
- Insurance.

- Wealth management.

Business Banking – Most banks offer financial services for business owners who need to differentiate professional and personal finances. Different types of business banking services include:

- Business loans.
- Checking accounts.
- Savings accounts.
- Debit and credit cards.
- Merchant services (credit card processing, reconciliation and reporting, check collection).
- Cash management (payroll services, deposit services, etc.).

Digital Banking – The ability to manage your finances online from your computer, tablet, or smartphone is becoming more and more important to consumers. Banks will typically offer digital banking services that include:

- Online, mobile, and tablet banking.
- Mobile check deposit.
- Text alerts.
- Online bill pay.

In addition to providing financial services, the Bank is also entitled to carry out activities related to:

- investment;
- issue of own securities;
- issue, distribution and conduct of lotteries;
- the storage of valuables or provision of property lease of an individual bank safe;
- cash collection and transportation of currency values;
- keeping registers of holders of registered securities (except for own shares);
- providing consulting and information services on banking and other financial services.

Such financial institutions as banks have showed their great ability of risk assessment and management. Moreover, they are carrying out this function much better than any

other institution, and this feature becomes the most important reason of their existence [5, p. 93].

The Bank carries out activities, provides banking and other financial services in the national currency, and in the presence of a corresponding license of the National Bank of Ukraine – in foreign currency.

In Ukraine the Bank shall notify the National Bank of Ukraine, in accordance with the requirements and in the procedure established by the National Bank of Ukraine, not later than one month before the beginning of a new activity or providing a new type of financial services (except banking).

References:

1. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/>
2. Brandenburg D. Main Activities of Banks and Financial Institutions / Brandenburg D. // [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.sapling.com/7336549>
3. Закон України Про банки та банківську діяльність // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт First bank // [Electronic resource]. – Access mode: <https://localfirstbank.com/content/different-types-of-banking-services/>
5. Sova O. The realities of Ukraine’s banking sphere: current risks and development prospects / Sova O. // Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky. – 2016. – № 4. – P. 92-95.

IVANIUK K.R. THE SYSTEM OF MANAGEMENT AND PERSONNEL DEVELOPMENT AS A FACTOR IN IMPROVING THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE

Іванюк К. Р., студентка 2 курсу магістратури ІФНТУНГ

Проблема системи управління та розвитку персоналу є досить актуальною, її вивчало багато вчених, оскільки одним з найбільш вагомих чинників підвищення

ефективності діяльності підприємств є формування та активне функціонування відповідної системи безперервного професійного розвитку кадрів.

Один з головних результатів сучасного етапу науково-технічної революції – є перетворення людини в головну рушійну силу виробництва. Тому сьогодні для організації її персонал основне багатство. Якби не були прекрасні ідеї, новітні технології, найсприятливіші зовнішні умови, без добре підготованого персоналу високоєфективної роботи домогтися неможливо.

Стратегічним фактором успішної діяльності промислових підприємств в умовах ринкових відносин є підвищення освітньо-професійного рівня працівників та співробітників. Доведено, що інвестиції в підвищення освітнього та професійно-кваліфікаційного рівнів працівників є важливим фактором конкурентного успіху підприємства, а недоінвестування має руйнівні наслідки для інтелектуального капіталу підприємства й країни.

Професійний розвиток, в свою чергу, позитивно впливає і на самих працівників підприємства. При підвищенні кваліфікації, отриманні нових знань та навичок, працівники підприємства стають більш конкурентоздатними на ринку праці та отримують додаткові можливості для професійного росту як всередині організації так і за її межами. Все це слугує окремим мотиватором підвищення продуктивності праці співробітників підприємства, а в свою чергу, сприяє отриманню товариством додаткового прибутку.

На ПАТ «Прикарпаттяобленерго» запроваджено процес атестації персоналу, яка дає можливість об'єктивно оцінити ділові якості, професійні знання, відповідність займаним посадам працівників, а також визначити можливості професійного зростання, необхідності навчання і особистісного розвитку для підвищення ефективності праці. Для кадрового резерву є програма «Менеджмент». Резервісти на керівні посади навчаються теорії і практики управління. Управлінський персонал проходить навчання зовнішнє або організовує корпоративне навчання для управлінців у компанії.

Управління персоналом покликане забезпечити сприятливе середовище, в якому реалізується трудовий потенціал, розвиваються особисті здібності, люди отримують задоволення від виконаної роботи і суспільне визнання своїх досягнень.

В практичній діяльності, кадрові служби слабо впроваджують наукові методи оцінки, розставлення і підготовки персоналу із використанням результатів соціологічних і психологічних досліджень. Тому потрібно ретельно підходити до вивчення цієї проблеми та більш детально її вивчати.

KOHOTYK I., AGRES O. BUSINESS DEBT SECURITIES AS A FINANCIAL RESOURCES

Коготюк І.,

студентка економічного факультету

Львівський національний аграрний університет

Агрес О.,

доцент

Львівський національний аграрний університет

Боргові цінні папери використовуються з метою забезпечення залучення капіталу на умовах позики. До боргових цінних паперів відносяться: облігації підприємств; державні облігації України; облігації місцевих позик; казначейські зобов'язання України; ощадні (депозитні) сертифікати; векселі.

Облігації підприємств (організацій) - це вид боргових цінних паперів, що служить цілям залучення грошових ресурсів для оновлення основного капіталу. Емітент несе зобов'язання перед власниками облігацій щодо їх викупу в обумовлений термін та щодо виплати доходу.

Казначейські зобов'язання - боргові цінні папери, що емітуються державою в особі її уповноважених органів, розповсюджується винятково на добровільних засадах серед фізичних та юридичних осіб і засвідчують внесення їх власниками грошових коштів до бюджету та дають право на отримання фінансового доходу або інші майнові права, відповідно до умов їх випуску.

Ощадний (депозитний) сертифікат відображає операції з депонування інвесторами коштів до банку на умовах позики.

Депозитні та ощадні сертифікати - відносно молоді види цінних паперів: їх почали випускати у 60-х роках.

Вексель - це цінний папір, за яким боржник має безумовне грошове зобов'язання (векселедавця або платника) сплатити у певний період зазначену суму грошей власникові векселя.

На відміну від боргових розписок векселі мають властивість обігу - за допомогою передаточного напису вони можуть переходити з рук до рук. Ця властивість забезпечує векселям можливість: виступати як засіб кредитування; прискорювати

розрахунки між суб'єктами господарювання; служити інструментом оформлення взаємної заборгованості контрагентів; замінювати низку бартерних операцій.

Проведений в роботі науково-теоретичний аналіз боргових цінних паперів як засобу залучення фінансових ресурсів, їх юридичної природи, окремих різновидів та специфіки участі у обороті капіталу держави дозволяє дійти наступних висновків.

По-перше, основними перевагами випуску боргових цінних паперів для емітентів є диверсифікація боргу за рахунок доступу до широкого кола інвесторів, формування публічної кредитної історії та репутації, можливість залучати значні суми коштів, здійснювати довгострокові запозичення, управляти параметрами позики, економія на масштабах, адаптація структури позики під свої фінансові потоки, відсутність змін у структурі акціонерного капіталу, можливість планування та оптимізації оподаткування.

По-друге, фінансовий інжиніринг на ринку боргових цінних паперів є безперервним процесом створення інноваційних фінансових продуктів на основі використання діючих боргових інструментів або нових інструментів з метою задоволення специфічних потреб емітентів та інвесторів у забезпеченні відповідного рівня ліквідності, доходності та ризикованості. Виділено чотири методи фінансового інжинірингу: модифікація, комбінування, декомпозиція та пакетний метод, на основі яких створюються інноваційні інструменти з різним співвідношенням ліквідності, доходності та ризикованості.

KOLODIY A.V., STOLYAR R.V. WAYS OF IMPROVING OF PENSION REFORM IN UKRAINE

*Колодій А.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Львівського національного аграрного університету*

Столяр Р.В., студентка групи Фін-31 економічного факультету ЛНАУ

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОВЕДЕНОЇ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Пенсійне страхування – це сукупність певних заходів держави, задля забезпечення матеріальних потреб людей похилого віку, після втрати працездатності чи у випадку хвороби. Питання пенсійного забезпечення є одним з найважливішим протягом багатьох років, яке вимагає грамотного, термінового та ефективного рішення. В Україні цей процес тільки набуває обертів, так як з 01.01.2018 р. набув чинності закон про пенсійну реформу. Ця тема є доволі актуальною, хоча прийнятий закон містить ряд прогалин.

Одним з його основних недоліків є те, що все навантаження, пов'язане з накопиченням фондів з виплати пенсій, лягло на працюючих людей. На сьогодні, кількість пенсіонерів становить близько 12,1 млн. осіб, а кількість працюючих осіб щоразу зменшується. Так, наприклад, за даними 2017 р. в Україні з 26 млн. людей працездатного віку зайнятими були лише трохи більше 15 млн. осіб. Цей показник має тенденцію до зниження, так як існує ряд факторів, які негативно впливають на кількість зайнятих людей, зокрема: негативний демографічний індекс; численна еміграція; військові дії на Сході України та анексія АРК; зайнятість у тіншовій економіці та ін. Нині 10 працівників повинні забезпечувати 9 пенсіонерів. При цьому кошти, які сплачують робітники мають йти не лише на пенсійне забезпечення теперішніх пенсіонерів, а й відкладатися на їхні майбутні пенсії. Це призводить до того, що доволі велика частина сумлінних роботодавців намагаються сплачувати ЄСВ не з повного обсягу заробітної плати, а з мінімального, який є удвічі менший, ніж мінімальна пенсія.

У 2018 р. дотації з бюджету України до Пенсійного фонду складуть приблизно 141,5 млрд гривень, власні надходження фонду становлять 142.5 млрд .грн., а це може призвести до банкрутства сучасної пенсійної системи. За даними Мінпраці України кількість людей похилого віку до 2026 року зросте з теперішніх 22% до 26% а це означає, що діюча солідарна система не зможе надати можливість

виплачувати пенсії теперішньому поколінню працівників навіть на рівні мінімального прожиткового мінімуму. Також до негативних сторін пенсійної реформи можна віднести підвищення пенсійного віку як для чоловіків, так і для жінок (65 і 60 років відповідно). Отже, основним завданням реформи можна вважа-ти не збільшення надходжень до ПФУ, а зменшення кількості пенсіонерів.

Отож, для покращення становища майбутніх пенсіонерів необхідно підвищити заробітну плату та зменшити ЄСВ. Такий підхід дозволить сфор-мувати високоефективну пенсійну систему, яка буде стимулювати праців-ників та пенсіонерів до здійснення пенсійних заощаджень, а роботодавців – до пенсійних відрахувань. До того ж, це дозволить накопичити додаткові фінансові та інвестиційні ресурси задля стабільного розвитку економіки та зростання розміру пенсії.

KOLODIY A.V., YASHCHUK M.M. RAISING OF FINANCIAL RESOURCES USING CROWDFUNDING

*Колодій А.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Львівського національного аграрного університету*

Ящук М.М., студентка групи Фін-41 економічного факультету ЛНАУ

ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КРАУДФАНДИНГУ

На сьогодні, ситуація на ринку така, що кількість компаній, які потребують позикових і залучених ресурсах значно переважає над компаніями, які здатні самостійно закрити власні потреби в фінансуванні, особливо це характерно для новостворюваних підприємств при реалізації ними високотехнологічних інноваційних проектів і рішень, так званих стартапів (від англ. startup company, startup - «початок процесу»). Такий стан справ зміщує увагу на пошук фінансування за рахунок інших джерел, ніж власний капітал компанії.

Спосіб фінансування позиковими джерелами передбачає різноманіття форм і інструментів фінансування. В якості альтернативних інноваційних форм

фінансування проектів розглядають використання венчурних фондів, краудфандингу, краудінвестменту тощо.

Краудфандинг (англ. Crowdfunding, crowd - «натовп» і funding - «фінансування») – як окрема складова краудсорсингу, являє собою процес залучення вільних фінансових ресурсів широкого кола осіб (фізичних осіб, мікроінвесторів), які керуються власними інтересами, для фінансування, головним чином за допомогою мережі Інтернет, як комерційних, так і некомерційних проектів, без отримання або з подальшим отриманням інвесторами нефінансової винагороди. В якості винагороди може виступати подяка, якийсь матеріальний презент, сувенір тощо.

Краудфандинг у світі є досить популярною моделлю фінансування благодійних проектів, проектів в музичній і кіноіндустрії, різних культурних і соціальних проектів. Дана модель фінансування передбачає мобілізацію вільних коштів населення і їх подальший перерозподіл за тими напрямками, які пройшли так званий «народний відбір» і мають потенційний успіх. Досить популярна і модель попередніх замовлень, що реалізується через майданчик Kickstarter.

Існує більше 20 інтернет-ресурсів різного напрямку, які в тій чи іншій мірі реалізують принципи краудфандингу. Можна виділити три основні види краудфандингу, орієнтованих на різні типи стартапів:

1. Платформи працюють на основі використання інструментів позики (типу Kickstarter і Indiegogo), тобто на принципі короткострокового кредитування, коли в обмін на фінансову підтримку проекту учасники отримують через певний час нагороду (зазвичай це продукт, на виробництво якого збирають кошти). Такі платформи орієнтовані на проекти з вартістю до 50 тис. дол. США.

2. Платформи, що працюють на основі використання інструментів власності (Fundable.com), де інвестор, вкладаючи кошти, отримує частину акцій компанії. Вони підходять для стартапів вартістю від 50 тис. дол. США і більше.

3. Благодійні проекти.

В Україні є досить велика потреба у використанні такого інноваційного інструмента, як краудфандинг, з метою стимулювання діяльності малого та середнього бізнесу, стимулювання підприємницької активності та для боротьби з безробіттям.

KOTOVA I.M. ECOLOGICAL SECURITY AS THE BASIS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE STATE

Котова Інна Миколаївна

Загострення екологічних проблем, яке призводить до негативних тенденцій у соціально-економічному розвитку країн світу, поставило людство перед необхідністю формування нового світогляду. Сталий розвиток визнано на глобальному рівні як основний напрям розвитку цивілізації XXI століття, який вимагає переосмислення існуючих цінностей, кардинальної зміни світогляду, пріоритетів. Порушення балансу «природа-людство» виявляється перш за все у погіршенні здоров'я націй, зменшенні тривалості життя при народженні, значному соціальному розшаруванні у суспільствах внаслідок нерівних можливостей доступу до ресурсів. У зв'язку із цим виникає об'єктивна необхідність у дослідження взаємозв'язку між екологічною безпекою та сталим розвитком економіки, виокремленні причин та наслідків, визначенні характеру взаємовпливу.

Концепція сталого розвитку економіки передбачає досягнення гармонізації між екологічною, економічною та соціальною складовими сталого розвитку. Тому на сучасному етапі постає питання досягнення такого рівня екологічної безпеки, який би відповідав принципам сталого розвитку економіки.

Поняття сталого розвитку виражає дві найважливіші ідеї:

- розв'язання економічних, соціальних та екологічних проблем і досягнення рівноваги між ними для забезпечення якісного рівня життя людини;
- впровадження зобов'язань нинішнього покоління, які гарантують таке збереження природних, соціальних та економічних ресурсів, щоб рівень добробуту наступних поколінь лишався не нижчим за сучасний.

Головні принципи сталого розвитку:

- принцип «задоволення потреб» – на перший план висуваються потреби найбільш вразливих прошарків населення;
- принцип «встановлення обмежень»: на розвиток людства та стан технологій накладаються обмеження задля збереження довкілля.

Виокремлюють три складові сталого розвитку економіки: економічна, екологічна та соціальна.

Економічна складова визначає переоцінку економічною теорією ролі екологічного фактора в економічному розвитку, відмову від тупикових сучасних моделей економічного розвитку і споживання; поступове скорочення негативного впливу на природу техногенного типу економіки, перехід на позицію «людина як мета економічного зростання, а не його засіб».

З точки зору екологічної складової, головним завданням сталого розвитку є збереження екосистем для підтримання життя всього людства. Для цього необхідним є: охорона і раціональне використання ресурсів; збереження біологічного різноманіття; боротьба з винищенням лісів; видалення відходів.

Соціальна складова перш за все орієнтована на людський розвиток, на збереження стабільності громадських та культурних систем, на зменшення кількості конфліктів у суспільстві.

В межах концепції сталого розвитку пріоритетним завданням для всіх країн світу є екологічна безпека.

Забезпечення екологічної безпеки являє собою здійснення превентивної системи заходів, спрямованих на виключення або мінімізацію ймовірності появи і дії потенційних і наявних факторів екологічного ризику.

KULESH E. B. ESTIMATION OF ATTRACTION OF STATE BORROWINGS BY THE REPUBLIC OF BELARUS

Кулеш Е. Б.,

Студент

Кафедра банковского дела

Факультет «Банковское дело»

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь.

Научный руководитель – профессор Киевич А. В.

Для обеспечения бесперебойного финансирования различных потребностей общества и покрытие своих расходов государство может привлекать свободные финансовые ресурсы организаций и средства населения. Одним из способов их получения является государственный кредит.

На практике государственный кредит реализуется посредством государственных займов. Источником погашения государственных займов и выплаты процентов по ним выступают бюджетные средства. Таким образом, функционирование механизма государственного кредита приводит к появлению государственного долга.

Государственный долг Республики Беларусь на 1 января 2018 года составил 42,2 млрд. рублей и увеличился по сравнению с началом 2017 года на 5,2 млрд. рублей, или на 14,1%.

Внешний государственный долг по состоянию на 1 января 2018 года составил 16,7 млрд. долларов США, увеличившись с начала года на 3,1 млрд. долларов США (с учетом курсовых разниц), или на 22,6%.

В январе-декабре 2017 года привлечены внешние государственные займы на сумму 4 040,7 млн. долларов США.

Внутренний государственный долг по состоянию на 1 января 2018 года составил 9,2 млрд. рублей, уменьшившись с начала года на 1,1 млрд. рублей (с учетом курсовых разниц), или на 10,3%.

Для контроля размеров государственного долга ежегодно законом о республиканском бюджете устанавливаются лимиты внешнего и внутреннего государственного долга.

Лимиты внешнего государственного долга Республики Беларусь на 1 января 2017 года:

- лимит внешнего государственного долга составил 17,85 млрд долларов США;
- Лимит внешнего долга, гарантированного Республикой Беларусь составил 3,4 млрд. долларов США.

Лимиты внешнего государственного долга Республики Беларусь на 1 января 2018 года:

- лимит внешнего государственного долга составил 19,6 млрд долларов США;
- Лимит внешнего долга, гарантированного Республикой Беларусь составил 3 млрд. долларов США.

Основными проблемами управления государственным кредитом Республики Беларусь являются следующие:

- кредиты предоставляются и получаются на условиях, определенных межправительственными соглашениями, которые не всегда являются выгодными для Беларуси;
- часть инвестиционных проектов, финансируемых с помощью кредитных средств – социально ориентированные некупаемые проекты с необходимостью обслуживания кредитной задолженности за счет средств государственного бюджета;
- долговые обязательства государства, накапливаясь, формируют внутренний и внешний государственный долг. Его приходится выплачивать с процентами. Поэтому правительство прибегают к новым займам: покрывая старые долги, они делают еще большие новые (практика рефинансирования государственного долга).

Таким образом, разумное управление государственным долгом будет служить источником ускоренного социально-экономического развития и укрепления финансового положения для Республики Беларусь.

KULIESHOV B.S. ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT MANAGEMENT OF ENTERPRISE

Кулешов Б.І.

магістрант

науковий керівник: Гусаковська Т.О.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту

ВНЗ Укоопспілки ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі розвиток підприємств залежить від ефективного управління ними. Зі змінами парадигми управління підприємством змінюються й концептуальні основи цього процесу. Проблема організаційного розвитку є актуальним напрямком досліджень як на теоретико-методологічному, так і на практичному рівні управління сучасним підприємством.

Сьогодні організаційний розвиток розглядається як набір стратегій, цінностей, технологій, спрямованих на плановані зміни в організації для кращого узгодження можливостей організації, поточних і очікуваних вимог її оточення, також являє собою складне явище, в якому поєднуються суто організаційно-адміністративні явища із соціально-психологічними процесами.

Необхідність управління організаційним розвитком підприємства обґрунтована наявністю динамічних змін, що відбуваються в сучасних економічних умовах, та їх впливом, часто негативним, на функціонування підприємства як економічної системи.

У сучасних умовах вітчизняні та зарубіжні вчені велику увагу приділяють проблемам управління розвитком, при цьому існують різні підходи до його визначення, серед яких два основних:

1. Розширений підхід. Передбачає включення в систему управління розвитком підсистеми інвестиційного, інноваційного, інтелектуального, кадрового розвитку, а також інші інструменти стратегії розвитку.
2. Звужений підхід. Передбачає включення в систему управління розвитком тільки механізмів інноваційного розвитку, що забезпечують можливості впровадження

результатів науково-технічного прогресу та використання новітніх технологій, нової техніки, випуску інноваційної продукції.

Виходячи із сутності поняття «організаційний розвиток» та на основі аналізу існуючих трактувань слід зазначити, що управління організаційним розвитком – це поступовий процес управління змінами, які відбуваються з підприємством та окремими його функціональними підрозділами, що здійснюється з метою підвищення ефективності функціонування організаційних, структурних і кадрових складових діяльності підприємства. Управління організаційним розвитком, перш за все, здійснюється у вигляді змін організаційної структури підприємства.

Процес управління організаційним розвитком включає: визначення цілей управління організаційним розвитком, оцінку зовнішніх умов функціонування підприємства, діагностику діючої організаційної структури, оптимізацію організаційної структури підприємства. Процес удосконалення організаційної структури підприємства передбачає такі етапи: формулювання цілей і задач, визначення складу і місця підрозділів, їх ресурсне забезпечення, розробку регламентуючих процедур, документів, положень, що закріплюють регулюючі форми, методи, процеси, які здійснюються в системі управління організацією.

LOZOVA O.V., FEDORYS E.O. MODERN MANAGEMENT THEORY ASSESSMENT PERSONNEL

Лозова О.В.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

Федорус Є.О.

магістрант кафедри менеджменту ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

Будь яке підприємство базується на роботі своїх працівників, від їх кваліфікації, компетенції та бажання розвиватись залежить успіх та ефективність компанії. Тому керівництво ставиться досить серйозно до питання оцінки персоналу. Оцінку

працівників на підприємстві проводять на всіх етапах їх роботи. Саме тому питання вибору одного з численних підходів до оцінки персоналом підприємства в сучасних умовах його існування є досить актуальним і своєчасним.

Кожне підприємство має змогу обрати будь який підхід до оцінки персоналу, але для ефективності цієї оцінки необхідно чітко розуміти переваги та недоліки кожного із існуючих на сьогоднішній день підходів.

Так, на сьогоднішній день можемо виділити такі підходи до оцінки персоналу: системний, процесний, сучасний, традиційний (вітчизняний та закордонний) та комбінований.

Розглянемо більш детально кожен з вище зазначених підходів до оцінки персоналу.

Системний підхід – передбачає, що оцінка персоналу є одним із основних елементів загальної системи управління персоналом підприємства та досліджує всі його взаємозв'язки (суб'єкти, об'єкти, методи, процедури, закономірності та залежності).

Процесний підхід – розглядає оцінку персоналу, як елемент процесу підготовки працівника до атестації, при цьому підході майже зовсім не простежується взаємозв'язок оцінки персону з іншими елементами системи управління персоналом.

В свою чергу, сучасний підхід до оцінки персоналу передбачає проведення самої оцінки, як елемент розвитку перш за все самої компанії і орієнтує її результати не тільки на минулий період, а й на процес оцінки в майбутньому. Оскільки саме за цим підходом оцінка персоналу розглядається, як спосіб виявлення інтелектуального потенціалу підприємства на довгострокову перспективу.

Традиційний підхід до оцінки персоналу поєднує в собі закордонний та вітчизняний досвід її проведення та передбачає оцінку персоналу, орієнтовану на результат виконаної роботи працівником, тобто пов'язує її виключно з роботою працівника, а також необхідними навичками та можливостями для ефективного її виконання в майбутньому.

Найбільш розповсюджений на сьогоднішній день підхід до оцінки персоналу підприємства – комбінований. Даний підхід орієнтований на результат з системою оцінки, заснованої на компетенція працівника.

Отже, періодичний аналіз компетенцій та ділових і особистих якостей працівників стають одним із завдань менеджменту, без яких неможливо забезпечити ефективне функціонування найціннішого виробничого ресурсу підприємства –

людського. А правильний вибір підходу до оцінки його працівників, забезпечує ефективність та дієздатність системи управління персоналом підприємства.

MITSKOVICH O.A. DEVELOPMENT OF SERVICE POLICY OF THE ORGANIZATION SPELEO-SPA "HIMALAYAS

Мицкович О. А.

Автор работы - студентка Гродненского государственного университета имени Янки Купалы, факультета инновационных технологий машиностроения, 3 курс

Mitskovich O.A.

Author - student of Grodno State University named after Yanka Kupala, Faculty of Innovative Technologies Machine Engineering, 3 year

Сетько Е. А.

Научный руководитель – доцент, кандидат физ.-мат. наук

Setko

E. A.

Scientific supervisor - associate professor, candidate of physical and mathematical Sciences

РАЗРАБОТКА СЕРВИСНОЙ ПОЛИТИКИ ОРГАНИЗАЦИИ СПЕЛЕО-СПА «ГИМАЛАИ»

Сервисная политика – это деятельность, направленная на создание подкрепления товара (т. е. дополнительных услуг, сопровождающих продажу товара) для повышения его конкурентоспособности. При налаживании службы сервиса любая фирма должна принять три решения: какие услуги включать в рамки сервиса, какой уровень сервиса предложить, в какой форме предложить услуги клиентам.

Соленая пещера Спелео-Спа «Гималаи» – оздоровительный комплекс. Ее основная цель – комфортное оздоровление. Депрессия, тревога и негативные эмоции человека выравниваются с помощью музыкотерапии. Физически снять повседневный стресс поможет релаксирующий массаж. Кроме того, прилагается бесплатный Wi-Fi. Клиенты SPA могут в полной мере насладиться комфортом,

выпив чашку кофе, читая новости и общаясь с друзьями в социальных сетях. В связи с недавним выходом на рынок услуг компании предстоит ещё много работы по завоеванию хорошей репутации и формированию имиджа у населения.

Перечень услуг уже существующих в организации:

- SPA-услуги: массажные кресла до 40 минут;
- предоставление карты скидок;
- взвешивание;
- Wi-fi;
- услуги консультации администратора;
- оплата банковскими картами;
- вызов такси;
- участие в партнерских акциях.

Обычно за новинками в мире моды следят женщины (примерно 65%), поэтому они составляют основной сегмент потенциальных потребителей Спелео-Спа «Гималаи». В современном мире женская половина населения озабочена своим внешнем видом. Зачастую появление новой хорошо продуманной услуги существенно повышает уровень продаж и привлечение большего числа клиентов. С помощью соли можно составить серию услуг для коррекции тела и очистки лица:

- солевые ванны;
- обёртывание;
- пилинг лица и скрабирование тела.

Данный сервис будет включать следующие работы: солевые ванны; обёртывания в состав, которых входит гималайская соль; пилинг лица и скрабирование тела, также на основе гималайской соли. Услуги можно будет получить в Спелео-Спа «Гималаи».

Чтобы покупатели знали о новой услуге нужно разработать средства рекламы. Примером размещения рекламы могут быть: рекламные листки в лифтах, троллейбусах/автобусах, реклама на билбордах, попросту оповестить людей о новые услуги, которую представляет и что теперь данная услуга доступна для клиентов.

Для совершенствования сервисной политики Спелео-Спа «Гималаи» следует также учитывать следующие моменты: обслуживание должно быть высокого

уровня каждый день, каждую минуту. Организация уделяет особое внимание обеспечению качества обслуживания и для обеспечения работ используются ориентированная на клиента система управления внутренними процессами и персоналом, а также система менеджмента качества.

Внедрение предложенных мероприятий, а также создание хорошей сервисной политики поможет SPA выгодно отличаться от конкурентов, тем самым привлекая дополнительных клиентов.

OKHRIMENKO I.V. DEVELOPMENT OF A COMPREHENSIVE STRATEGY OF THE ENTERPRISE ON SERVICE FACILITIES

Охріменко І.В.

Доктор економічних наук, професор

Проректор з навчальної та наукової роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права

РОЗРОБКА ВИТРАТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА НА СЕРВІСНИХ ЗАСАДАХ

Ринкове середовище вимагає якісно нових підходів до визначення завдань виробництва та реалізації продукції. Щоб уникнути збитковості підприємству необхідно переглядати не лише цінову, а й витратну стратегію ведення господарства. Це означає докорінний аналіз всіх витратних параметрів, і, в разі потреби, їх заміна. Для багатьох виробників подібна робота є нетрадиційною і багато в чому складною.

За кордоном виробники також мало займаються цією роботою, концентруючи всю свою увагу та сили безпосередньо на виробництві. Для прийняття ж якогось рішення вони звертаються у відповідні консультаційні служби, які і надають поради з тих чи інших питань на високому професійному рівні. Необхідність таких служб є і в Україні. Хоч на сьогоднішній день їх уже створено чимало, вони все ще не стали незамінними помічниками при виробництві та реалізації продукції.

Витратно-ціновий аналіз суттєво розширює перелік послуг, які можуть бути запропоновані консультаційними службами, і в яких відчують потребу виробники. Особливо важливою з-поміж них є допомога по внутрігосподарському управлінню витратами. Якщо ціна, яка склалася на ринку, не дає можливості підприємству отримувати прибуток, саме правильне управління витратами дасть змогу змінити ситуацію на краще.

Для підприємства, яке протягом багатьох років працювало практично в одному і тому ж витратному режимі, самостійно розробити модель найбільш ефективного витрачання ресурсів буде досить складним завданням. Як правило, для зниження собівартості виробник буде просто намагатися мінімізувати витрати, що не можна вважати їх управлінням, а отже не завжди дає очікуваний результат. Зміна витратної стратегії означає не лише зведення витрат до мінімуму, а саме їх оптимізація, тобто в першу чергу перегляд структури витрат, при якому можливо буде доцільним навіть збільшення окремих статей. Зменшення чи збільшення певного виду витрат розглядається з точки зору їх функціонального призначення, що виключає скорочення частки найбільш важливих витрат.

Функціональна структура витрат, на якій базується витратно-ціновий аналіз, є порівняно новою розробкою, тому необізнаність в цій сфері підприємств є закономірною. В цьому й полягає завдання консультаційних служб щоб пояснювати, а на перших етапах співпраці і самим розробляти для господарств необхідні моделі витрат.

Зміст функціональної структури в тому, що всі витрати, включаючи найменші, розподіляються залежно від їх зв'язку з показниками виробничої програми. При цьому значення, місце у структурі та функціональна належність будь-якого витратного параметра стають наглядними і зрозумілими.

Основним методом витратно-цінового аналізу є варіантні розрахунки. Вони полягають в тому, що для вибору моделі витрат певного господарства, спершу розробляється декілька їх варіантів, підставляючи в модель різні комбінації показників. Це дає змогу вибрати між ними оптимальну і добре вивчити всі її переваги і недоліки.

PANCHENKO V.A. FUZZY KNOWLEDGE BASES IN THE ENTERPRISE PERSONNEL SECURITY SYSTEM

Панченко В.А.

к.е.н., доцент, заступник директора ВНЗ, Кіровоградський кооперативний коледж економіки і права ім. М.П. Сая

Процес прийняття кадрових рішень на підприємстві вимагає високої точності та швидкості, тому що від результативності працівників, відповідності їх характеристик обраній посаді залежить ефективність роботи підприємства в цілому. Тому актуальним є питання кадрової безпеки на підприємстві, а саме побудови такої системи управління, яка б дозволила підвищити фінансову результативність організації і в той же час задовольняла потреби окремого працівника. Це потребує аналізу та обробки статистичної інформації, залучення думок експертів та обрання відповідного методу побудови бази знань для прийняття рішень.

Метою роботи є розробка баз знань у формі правил продукції для нечітких систем, що дасть змогу автоматизувати процес прийняття кадрових рішень на підприємстві. Необхідно розробити чотири нечіткі системи $k_1=f_1(K_1, K_2, K_3, K_4)$, $k_2=f_2(K_5, K_6, K_7, K_8)$, $k_3=f_3(K_9, K_{10})$, $D=f_4(k_1, k_2, k_3)$, де D – «відповідність кандидата посаді», k_1 – «особистісні характеристики кандидата», k_2 – «професійні характеристики кандидата», k_3 – «якісні характеристики кандидата», K_1 – «вік», K_2 – «сімейний стан», K_3 – «кількість дітей», K_4 – «житлові умови», K_5 – «стаж роботи», K_6 – «освіта», K_7 – «знання іноземних мов», K_8 – «рекомендації», K_9 – «зовнішній вигляд, охайність», K_{10} – «комунікативні навички».

В якості терм-множини для вхідних і вихідних лінгвістичних змінних використовується множина $T = \{\text{«низьке»}, \text{«середнє»}, \text{«високе»}\}$ або $T = \{\text{«Н»}, \text{«С»}, \text{«В»}\}$ [1].

Функції приналежності для вхідних змінних були побудовані з використанням методу статистичної обробки навчальної вибірки та експертної інформації, а для вихідних змінних – на основі методу парних порівнянь [2].

Для підвищення адекватності моделі були налаштовані вид і параметри функцій приналежності термів за допомогою навчальної вибірки.

Наступним етапом необхідно розробити базу знань виду (1):

Пі: ЯКЩО $K_1 \in T_{i1}$ ТА...ТА $K_j \in T_{ij}$ ТА ... ТА $K_m \in T_{im}$, то $D \in T_i$,

„

(1)

де n – кількість правил в базі знань;

m – кількість вхідних змінних.

Для розробки бази знань використані експериментальні дані та експертна інформація.

Активізація висновків в нечітких правилах продукцій здійснена за методом міні-активізації, акумуляція висновків – шляхом об'єднання нечітких множин, дефазифікація вихідних змінних – за методом центра ваги [3].

В роботі розроблені чотири нечіткі системи, для яких були визначені функції приналежності кожної із змінних, побудовані бази знань, налаштовані параметри моделей з метою підвищення точності розрахунків.

Перспективою дослідження є розробка автоматизованої нечіткої системи управління кадровою безпекою на підприємстві.

PASKEVICH A. EFFECT OF CHANGES IN MONEY SUPPLY ON AGGREGATE DEMAND

Paskevich A.,

student FCin-16c,

College of Economics, Law and

Information technologies.

Thesis adviser – Sova O.Yu., PhD in economics,

Assistant Professor of National economy

and finance Department,

«KROK» University,

Ukraine, Kyiv

Monetary mass – a set of consumer, payment and accumulated funds, serving economic ties and belonging to individuals and legal entities, as well as the state. Money supply is an important quantitative indicator of money and consists of two main components – active money, used in cash and non-cash turnover and passive (savings and savings, reserves, balances on accounts).

The use by the central bank the monetary policy instruments affects the volume and structure of the money supply, the rate of inflation. Central banks normally conduct monetary policy by setting a nominal interest rate, the central bank's instrument rate [1, p. 65].

The money supply is affected by two factors:

- amount of money in circulation;
- velocity of money.

The volume of money supply is determined by the state-issuer of money, its legislative power. The growth of emissions is conditioned by the needs of the commodity turnover and the state.

In Ukraine, the main reasons for the growth of the money supply are: excessive state budget deficit and a significant reduction in the rates of production and commodity turnover.

In general, since early 2018, the volume of the monetary base has grown by 5.2%, while the money supply – only 0.1%. Money supply in Ukraine in June 2018 increased by 1% – up to 1 trillion 209.84 billion UAH. Such dynamics of monetary aggregates is caused, first of all, by the growth of cash in circulation outside banks – by 3.6%, to UAH 345 billion, while the balance on deposits increased by only 0.2% to UAH 864.42 billion [2].

NBU specifies that the balance of UAH deposits of the population in solvent banks increased by 5.9% in June to 262.9 billion UAH, in foreign currency – by 1.1%, to \$ 8.5 billion. Thus, the total portfolio of UAH deposits in June practically did not change and remained at the level of 506.7 billion UAH.

According to the central bank, this dynamics is due to the growth in the balance of deposits – by 1.7%, to UAH 859.119 billion, and by the volume of cash in circulation outside banks (M0 unit). The level of dollarization of the money supply is reduced and amounted to 30% compared to 31% in March and 32% in 2017. Net international reserves in April increased by 5% – up to 6.661 billion dollars, bank debt on refinancing loans fell by 4.8% – to 59.973 billion UAH. In general, since the beginning of the year, net foreign exchange reserves decreased by 0.2%, banks' debt on refinancing loans – by 12.6%. The reason for the sharp increase in the monetary base in December 2016 was the monetization of government bonds during the capitalization of the nationalized Privatbank [3].

References:

1. Sova O. The transmission mechanism of monetary policy / Sova O. // Вчені записки. Ун-т економіки та права «КРОК». Сер.: Економіка. – 2017. – Випуск 47. – С. 63-70.
2. Клименко Е. В Нацбанке рассказали о росте денежной массы / Клименко Е. // [Electronic resource]. – Access mode: <https://replyua.net/news/109027-v-nacbanke-rasskazali-o-roste-denezhnoy-massy.html>
3. Колисниченко А. В Украине рекордно увеличилось количество наличных / Колисниченко А. // [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2018/05/13/636746/>

PAVLOVA T.V. MODEL OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE UNIVERSITY AND INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP

Павлова Т.В.

Старший научный сотрудник

Odessa National Economic University

Модель устойчивого развития университета и инновационного предпринимательства

Современные тенденции развития глобального рынка образовательных услуг демонстрируют постоянное нарастание конкуренции, прежде всего, между национальными системами образования. При этом именно эти системы обеспечивают будущее инновационное развитие национальной экономики и предпринимательства. Следовательно, устойчивость вузов в конкуренции с западно-европейскими коллегами определяет будущее всей экономики и предпринимательства. Эти обстоятельства актуализируют необходимость разработки моделей устойчивого развития вузов, обеспечивающих развитие инновационного предпринимательства в условиях повышения международной региональной конкуренции. Под устойчивостью вуза следует понимать его способность к самосохранению и развитию в соответствии с целевой функцией в ответ на изменения различных факторов среды. Управление устойчивым развитием представляется стратегической задачей его менеджмента, обеспечивающей долгосрочную конкурентоспособность образовательного учреждения на рынке. Устойчивое развитие вуза, как и любой другой социально-экономической системы, связано с постоянным обновлением его деятельности, поиском новых, более эффективных управленческих и технологических решений, внедрением инноваций в учебный процесс и административно-управленческую практику работы. Инновации в виде новых специальностей, образовательных программ и учебных планов позволяют вузу постоянно находить новые ниши для реализации образовательных услуг, совершенствовать их качество, задействовать имеющиеся резервы вузовского потенциала. Современные тенденции развития глобального рынка образовательных услуг демонстрируют постоянное нарастание конкуренции, прежде всего, между национальными системами образования. При этом именно эти системы обеспечивают будущее инновационное развитие национальной экономике и предпринимательству. Под учебно-производственным инновационным комплексом непрерывного образования понимается

совокупность образовательных учреждений разного уровня образования, научных организаций, научно-производственных и инновационных предпринимательских структур, а также предприятий сферы услуг, административных органов и общественных организаций, осуществляющих совместную скоординированную деятельность в целях согласованного развития непрерывного образования и науки в соответствии с инновационными потребностями региональной экономики и предпринимательства. Инновационный учебный комплекс нацелен на интеграцию фундаментальной науки, непосредственно учебного процесса и производства, чем обеспечивает не только развитие вуза и его партнеров по комплексу, но и развитие региональных инновационных и образовательных кластеров. В свою очередь, формирование инновационных и образовательных кластеров играет роль базиса для развития инновационной экономики и предпринимательства.

PLEKAN U.M. FUNCTIONAL LOAD OF THE MANAGEMENT MECHANISM OF SOCIALLY RESPONSIBLE ACTIVITIES OF ENTERPRISES

Плекан У.М.

асистент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя

Основними завданнями функціонування підприємств є максимізація прибутку, мінімізація ризиків діяльності, підтримання конкурентоспроможності тощо. Завдання і цілі соціально відповідальної діяльності можуть не співпадати з ними, але завжди узгоджуються з цілями підприємства в силу пріоритетності та визначальності останніх. Функції управління соціально відповідальною діяльністю знаходять своє відображення через систему управлінських рішень. Функціональне навантаження управління соціально відповідальною діяльністю напряму залежать від етапів розвитку соціальної сфери: законослухняність, благодійність, налагодження відносин з громадськістю, перебудова бізнес-процесів, стратегічний підхід до соціально відповідальної діяльності. Кожному етапу відповідає сукупність функцій.

1. Етап «законослухняність» передбачає дотримання вимог стандартів в екологічній сфері; своєчасну і в повному обсязі сплату податків у державний і місцевий бюджети; дотримання законів України;
2. Етап «благодійність» пов'язаний із добровільною допомогою нужденним, що не переслідує економічної вигоди;
3. Етап «налагодження відносин з громадськістю» передбачає покращення відносин із зацікавленими сторонами та розвиток соціального діалогу; якісний розвиток персоналу підприємства; співпрацю з урядом і неурядовими організаціями та розвиток партнерств; забезпечення високих соціальних стандартів у сфері навчання та розвитку, охорони праці та безпеки персоналу; підвищення соціальної активності підприємств у взаємодії із заінтересованими сторонами; розвиток програм соціального інвестування;
4. На етапі «перебудова бізнес-процесів» формується соціально орієнтована політика підприємства, спрямована на збалансування соціально-економічних інтересів основних груп впливу; організаційно-технічний і фінансово-економічний розвиток підприємства; забезпечення ефективності природоохоронної діяльності;
5. Етап «стратегічний підхід» передбачає врахування соціальної відповідальності у процесі розроблення стратегії розвитку підприємства; розвиток стратегічного партнерства на засадах гармонізації інтересів ключових стейкхолдерів.

Функціональний механізм включає в себе перелік завдань із формування і забезпечення реалізації соціально відповідальної діяльності, що виконується відповідним відділом у межах прийнятих на підприємстві наказів, планів, розпоряджень і залежить від того, наскільки глибоко вкорінилися принципи соціальної відповідальності в повсякденну діяльність конкретного суб'єкта господарювання.

POKLONSKAYA L.S., NOVIK S.O. OPTIMIZATION OF LABOR EXPENDITURE IN MODERN BUSINESS AS A PRESERVATION OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE"

Poklonskaya L.S.,

Candidate of Economic Science, lecturer of the Department of Economics, Enterprise Management and Logistics

Kharkiv National University of Economics. S.Kuznets

Novik S.O.

4 year student

Faculty of Management and Marketing

Kharkiv National University of Economics. S.Kuznets

Забезпечення достойної та стабільної оплати праці є запорукою добробуту громадян, а отже й добробуту країни. З поступовим підвищенням мінімальної заробітної плати перед багатьма підприємцями і бізнесом постало питання, щодо оптимізації трудових ресурсів.

Актуальністю даної теми є пошук рішень для оптимізації трудових витрат та отримання ефективнішої роботи сучасного бізнесу, на які впливають поступове підвищення мінімальної заробітної плати й нестача кваліфікованого персоналу.

Сучасні науковці, які досліджували та продовжують досліджувати питання розвитку трудових ресурсів та оптимізації витрат у сучасному бізнесі: Назарова Г.В., Отенко І.П., Василенко В. С., Ветлужська О. С. та ін.

Заробітня плата є одною з суттєвих статей в калькуляції витрат та включена до собівартості продукції. Тому фінансова стійкість сучасного бізнесу залежить від продуктивності працівників, показника співвідношення обсягу виготовленої продукції або виконаних послуг до чисельності працюючих. Для ефективної роботи підприємства необхідні кваліфіковані, обізнані та різнопланові робітники.

Згідно до даних Міністерства фінансів у період з 2016р. по 2018р. мінімальна заробітна плата зростала стрімкими темпами, у порівнянні 2016-го та 2017-го років ставка піднялась на 50%, а з 2017-го року по 2018-тий рік на 16,34%, що призвело до збільшення витрат на оплату праці.[2]

На думку авторів, для досягнення фінансової стійкості, необхідно розглянути й модернізувати такі основні питання, стосовно розвитку трудових ресурсів, а саме – прийом на роботу та мотивація працівників.

Отже, прийом на роботу повинен бути стратегічним планом на майбутнє, а не простим закриттям вакансії. Для підприємців, яким важлива якість й ефективність, необхідно ретельно відноситись до підбору кадрів проводячи анкетування, мозковий штурм, даючи практичні завдання на стажуванні надавати змогу новачку повною мірою проявити себе. Працівники, це свого роду інвестиції у майбутнє, а іноді, навіть й інновації.

В свою чергу, мотивація праці шляхом стимулювання працівників, призведе до кращих результатів ефективності роботи. Використовуючи моральне стимулювання можна створити оптимальний клімат у колективі по відношенню один до одного, керівництва, а головне це призведе до ефективнішої та завзятішої роботи над спільною справою.

Представлені вище пропозиції можуть істотно допомогти деяким підприємцям, але кожний суб`єкт господарської діяльності особливий, тому неможливо виявити чітких факторів для підвищення рівня фінансової стійкості підприємства.

Література:

1. Кодекс законів про працю (ст. 94)
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс]: режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/min/>
3. Управління діловою кар`єрою: навчальний посібник / Назарова Г.В., Отенко І.П., Мішина С.В. та ін. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2013.-324с.

POLINKEVYCH O.M. INNOVATIVE MECHANISM OF FORMATION OF ASSORTMENT OF CORPORATIONS

Інноваційний механізм формування асортименту корпорацій передбачає сукупність зв'язків, що забезпечують узгоджену і доцільну діяльність із управління вхідними та вихідними потоками, удосконалення матеріально-технічної та постачальницько-збутової діяльності, урізноманітнення асортименту продукції за

попитом окремих груп споживачів та з урахуванням вимог поведінкової економіки [1–2] . Механізм включає чотири блоки: 1) основний блок (комплекс маркетингу (маркетинг-мікс), маркетингові дослідження, маркетингові цілі, маркетингова програма); 2) допоміжний блок (закономірності розвитку економіки, методи та інструменти, принципи); 3) контрольний блок (оцінювання показників, моніторинг та контроль).

Комплекс маркетингу містить товарну, інноваційну, сервісну, асортиментну, цінову, збутову, комунікаційну політики. Маркетингові дослідження передбачають вивчення зовнішнього та внутрішнього середовища, покупної спроможності, політики держави, рівня маркетингу на ринку. Маркетингові цілі включають нарощування та насичення товарного асортименту, визначення маркетингової інформаційної системи, управління паливно-сировинними запасами. Маркетингова програма передбачає три варіанти: оптимістичний, реалістичний,, песимістичний.

Під час проведення маркетингових досліджень варто враховувати такі особливості: 1) чітко виражені переваги серед клієнтів; 2) специфіку роботи із окремими групами споживачів та постачальників; 3) стабільність товарного асортименту продукції вагової; 4) реакцію споживачів та постачальників на новий асортимент.

Основними принципами інноваційного маркетингового механізму є: системність, науковість, універсальність, комплексність, доступність вхідної інформації.

Методами отримання інформації в механізмі є: 1) основні методи збору інформації про асортимент (методи збору якісних даних (фокус-група, глибинне інтерв'ю, аналіз протоколу), методи збору кількісних даних (особисте опитування, поштове опитування, телефонне опитування, опитування фізичних або юридичних осіб, експертні оцінки, retail-audit)), mix-методики (hall-тести, home-тести, mystery shopping), методи дослідження асортименту (аналіз рентабельності асортиментної групи товарів, ABC-аналіз, матриця спільних покупок).

Корпорації повинні проводити такі види досліджень, як короткострокове (до року) та довгострокове (більше року) прогнозування, вимірювання ринкового потенціалу, аналіз збуту, сприйняття нової продукції і її потенціал, вивчення упаковки, каналів збуту, витрат по збуту, формування попиту і стимулювання збуту, аналіз ціноутворення, характеру впливу на екологію та ефективності реклами.

1. Методи діагностики при адміністративному управлінні стану маркетингової діяльності на підприємстві : монографія / В.М. Гончаров, В.В. Аронова, Г.І. Дібніс, М.М. Шевченко. – Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2011. – 219 с.

2. Стратегії та технології інноваційного розвитку корпорацій : монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. О.М. Полінкевич. – Луцьк : Вежи-Друк, 2018. – 416 с.

POLISCHUK K. V., SHVIDANENKO G.O. FEATURES OF MODERN INTERPRETATION OF THE CONTENT OF THE STRATEGY OF THE ENTERPRISE

Поліщук Катерина Вікторівна - студентка магістерської програми «Бізнес-економіка», ДВНЗ «КНЕУ імені В. Гетьмана», Київ, Україна

Науковий керівник: Швиданенко Генефа Олександрівна, к.е.н, професор, зав. кафедри економіки та підприємництва ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана», Київ, Україна

Анотація. Враховуючи багатоаспектність інтерпретацій змісту стратегії визначено її основні особливості за постіндустріальних умов функціонування та розвитку бізнесу.

Ключові слова: стратегія, план, стратегічні рішення, потік майбутніх подій.

Розуміння сутності стратегії у сучасних наукових дослідженнях є неоднозначним, а тому потребує уточнень та відповідних узагальнень. З точки зору тематичної інтерпретації у науковій економічній літературі стратегію досліджують як: сукупність дій, що спрямовані на забезпечення досягнення поставлених цілей (І. Ансофф, Ф. Глюк, К. Ендрюс, Дж. Майнер, М. Портер, Дж. Стейнер, К. Хаттен, М. Хаттен, А. Чандлер); план (Ф. Гіюк, Дж. Нейман); модель розміщення ресурсів для покращення результатів діяльності підприємства (Дж. Барні); спосіб реалізації теорії бізнесу у практичній діяльності (П. Друкер); правила формування управлінських рішень (І. Ансофф); результат творчості, стан розуму (К. Омає, Г. Константинов); інструмент взаємодії з майбутнім (С. Фінкельштейн, Ч. Харві, Т. Лотон); модель поведінки у потоці майбутніх подій (Г. Мінцберг, О. Мак-Хьюг, Г. Константинов). Кожна з представлених наукових позицій підкріплена достатньою науковою аргументацією та емпіричними даними, що дозволяє зробити висновок про багатогранність та складність даної наукової категорії.

У такій ситуації вважаємо за доцільне виділити такі змістовні особливості стратегії, які є спільними незалежно від напрямку її дослідження та враховують специфіку за постіндустріальних умов функціонування та розвитку бізнесу. Стратегія є [1 – 4]: продуктом мислення, а відтак формується у ментально-когнітивній площині організації; результатом системної єдності стратегічного процесу та стратегічного контексту; зумовленою змінами, як об'єктивною основою існування та розвитку бізнес-простору; орієнтованою на майбутнє, що передбачає розвиток організаційних здатностей проактивно реагувати на виклики та тренди динамічного бізнес-середовища.

Список використаних джерел:

1. Ансофф И. Стратегическое управление. /И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
2. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление /Д. Аакер. – СПб.: Питер, 2007. – 496 с.
3. Катькало В.С. Эволюция теории стратегического управления: монография /В.С. Катькало. – СПб. : Высшая школа менеджмента, ИД Санкт-Петербургского государственного университета, 2008. – 548 с.
4. Константинов Г. Н. Стратегический менеджмент. Концепции [Текст] : учебное пособие для слушателей программы МВА, обучающихся по специальностям «Общий и стратегический менеджмент» и «Финансы» /Г. Н. Константинов; Гос. ун-т – Высшая школа экономики, Высшая школа менеджмента. – М.: Бизнес Элайнмент, 2009. – 239 с.
5. Стратегический разрыв: Технологии воплощения корпоративной стратегии в жизнь /М. Ковени, Д. Гэнстер, Б. Хартлен, Д. Кинг; Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 232 с.

PULIAK L.V. MODERN MOTIVATIONAL APPROACHES TO STAFFING INCENTIVES

Пуляк Л.В.

Студентка другого курсу магістратури ІФНТУНГ

Організація не може існувати без головного ресурсу – людей, які мають власні цілі та потреби. Кожна людина має свій унікальний трудовий потенціал, який і становить предмет інтересу сучасних керівників. Але на сучасних підприємствах України здебільшого складається ситуація, за якої через різні причини працівник не хоче або не має можливості максимально використовувати свої знання, реалізовувати здібності, вміння, навички. Варто зазначити, що головною умовою задоволення потреб і досягнення цілей, в тому числі організаційних, є бажання персоналу працювати з повною віддачею і мати для цього належні умови. Проблеми мотивації персоналу завжди вважались актуальними в економічному розвитку, адже кожен з нас хоче працювати у нормальних умовах, отримувати як можна більшу заробітну платню, а працювати навпаки – менше. У силу цього постає задача перед керівництвом – знайти компроміс між умовами роботи та оплатою праці, таким чином, щоб задовольняли, як керівництво так і робітників в цілому[4]. Тому актуальним є дослідження сучасних мотиваційних підходи до стимулювання праці персоналу.

На сьогодні виділяють такі підходи щодо стимулювання праці працівників:

1.Формування заробітної плати шляхом оплати вартості витраченої праці (погодинний внесок) та оплати результатів праці (відрядний внесок). Це треба зробити за допомогою додержання певних критеріїв: складання прозорої системи оплати праці; встановлення мінімальної та максимальної заробітної плати; врахування результатів праці окремого працівника, підрозділу та усього підприємства[1].

2. Формування ефективної системи матеріальної та моральної винагороди працівників, визнавати цінність працівника для організації, надавати йому творчу роботу та застосовувати програми поліпшення умов праці та ротації кадрів, використовувати змінний графік. На робочих місцях формувати світосприйняття єдиної команди, надавати працівникам максимально можливий ступінь самоконтролю[2].

3.Формування системи розвитку персоналу завдяки навчанню, підвищенню кваліфікації та заохоченню раціоналізаторської діяльності. Наприклад,«у Японії видача премій за неефективні раціоналізаторські пропозиції носить повсюдний характер. Нагороджувати треба всіх раціоналізаторів,– інакше їх ентузіазм може згаснути.»[3].

4.Упровадження на підприємстві партисипативного управління, яке є об'єднуючою, підсумковою складовою новітніх підходів до формування стимулювання праці персоналу. Партисипативне управління допомагає зв'язати мотиви, стимули та потреби людей, що працюють у групах, на основі різноманітних форм самоуправління трудових колективів.[3] .

Таким чином, правильне застосування тих чи інших підходів мотивації в умовах сьогодення дозволить роботодавцю підвищити рівень вмотивованості працівників у досягненні кінцевих результатів роботи підприємства чи установи в цілому.

RYBALKO-RAK L.A., SEROKUROVA A.V, ROZUMNYJ K.Y. GOAL-SETTING AS CONSTITUENT FUNCTION OF MANAGEMENT BY THE ENTERPRISE

Рибалко-Рак Л.А.

*канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, ВНЗ Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Серокурова Аліна В'ячеславівна

*Студент магістратури спеціальності «Менеджмент і адміністрування», ВНЗ
Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Розумний Кирило Юрійович

*Студент магістратури спеціальності «Менеджмент і адміністрування», ВНЗ
Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Залежно від принципів управління, які беруться до уваги суб'єктом системи менеджменту, визначається змістовне наповнення категорії, що створила

підґрунтя для виникнення нового підходу – управління за цілями. Ціль управління системи менеджменту – кінцевий стан якого прагне досягти система в міру своєї структурної організації; це бажаний, можливий і необхідний стан об'єкта управління, якого потрібно досягти у майбутньому; це коротке формулювання змісту функціонування системи або її частин; визначення рівня якості продукції (послуг) із урахуванням економічних інтересів виробника (невиробничої сфери) та споживача, а також вимог безпеки й екологічності; сукупність властивостей і рівень якості, які варто встановити, досягти й отримати від цього ефективність виробництва (невиробничої сфери) і споживання.

Різні рівні управління (виконавець, підрозділ, підприємства й організації) будуть мати свої системи цілей. Усі цілі нижчого рівня повинні бути органічним розвитком цілей вищого рівня управління.

Враховуючи економіко-математичні дослідження науковців, основну ціль функціонування системи менеджменту в загальному вигляді можна представити як функцію від потенціалу системи, множини впливів при функціонуванні системи та множини параметрів системи, що визначають можливість використання її потенціалу.

Цілями системи менеджменту можуть бути збільшення обсягу продукції (послуг) вищої категорії якості, підвищення рівня якості за окремими ознаками якості, оптимізація номенклатури продукції (послуг), спрямована на більш повне задоволення різноманітних потреб суспільства. Ключовою ціллю функціонування системи менеджменту є забезпечення стратегічного успіху підприємства, організації, що має ґрунтуватися на постійному вдосконаленні діяльності, на повному задоволенні існуючих потреб зацікавлених сторін, своєчасному реагуванні на майбутні потреби.

RYSHKO D. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF BITCOIN CRYPTOCURRENCY

Ryshko D.,

student FCin-16c,

College of Economics, Law and

Information technologies.

Thesis adviser – Sova O.Yu., PhD in economics,

Assistant Professor of National economy

and finance Department,

«KROK» University,

Ukraine, Kyiv

Cryptocurrency – a kind of digital money, which uses distributed ones networks and publicly available journals signing deals, and key ideas of cryptography combined in them with money system for the sake of the possibility to create safe, anonymous and potentially stable virtual currency. The most widespread and most expensive cryptocurrency is bitcoin [1].

Economists attribute rising prices for bitcoins to the rise in demand for this cryptographic currency in China, although the country's government this year has limited its use due to the risk of using bitcoins as a channel for withdrawing money from the country. However, according to researchers, investors are increasingly buying bitcoins as a safe asset or in cases of lowering the price of shares. The market capitalization of bitcoins currently exceeds 16.7 billion \$, while the number of coins in circulation is over 16 million.

The most important reasons for the possible devaluation of bitcoin analysts are the complete absence of its inflation and the desire to take the turnover of cybercurrencies under state control. The latter is probably due to the desire of the state to concentrate the functions of the monetary issue at its disposal and to prevent the creation of alternative sources of emission of non-state-controlled means of payment [1].

Bitcoin has not been widely used in Ukraine, although the Internet industry is used quite actively. In our country, it is quite problematic to use this currency in everyday

activities, because it is impossible to pay for it goods or services. Only a few Ukrainian online stores and businesses indicate on their sites that they accept cryptography as a form of payment.

Central bank of Ukraine has stated that Bitcoin currency issue is not guaranteed and legally binding on individuals, is not controlled by the state authorities of any country. The NBU is guided by the fact that the European Banking Authority has urged EU banks to refrain from operations with cryptic currencies, including bitcoins, until a system of rules is created that can prevent potential abuse. Despite all this, Ukraine is among the top 5 countries in the world in terms of the number of users of different bitcoin-wallets. The reason for this is the fact that bitcoins are very popular among Ukrainian IT specialists who are actively investing in this currency. In 2016, the law firm Axon Partners became the first Ukrainian company to make bitcoins in its authorized capital. As of March 2017, the cost of bitcoins on the Ukrainian market is within the limits of 26995 - 27980 UAH for bitcoin [2].

The objective of financial stability, including a well-functioning payment system, can conveniently be considered as a restriction on monetary policy that does not bind in normal times, but does bind in times of financial crises [3, p. 69].

But due to the weakness of modern the Ukrainian financial market and the presence of many other problematic aspects of the socio-economic environment, massive spread of virtual currencies will not come soon, which can not be said about the world market.

References:

1. Kutsevol M.A. The concept and economic nature of the crypto currency / M.A. Kutsevol, O.A. Shevchenko-Naumova // [Electronic resource]. – Access mode: <http://kneu.edu.ua:8080/bitstream/16391/1/79-85.pdf>
2. Course Bitcoin // [Electronic resource]. – Access mode: <http://charts.finance.ua/ua/currency/bitcoin>
3. Sova O. The transmission mechanism of monetary policy / Sova O. // Вчені записки. Ун-т економіки та права «КРОК». Сер.: Економіка. – 2017. – Випуск 47. – С. 63-70.

SAVITSKAYA K. B. GENDER FEATURES IN THE MANAGERIAL SPHERE

Автор - Савицкая К. Б.

Студентка 2-ого курса факультета экономики и управления Гродненского государственного университета имени Янки Купалы

Научный руководитель – доцент, кандидат физ.-мат. наук Сетько Е. А.

В настоящее время наметилась тенденция изменения в соотношении количества мужчин и женщин на руководящих должностях: при найме на работу руководителя всё большее предпочтение отдают женщинам.

Поэтому актуально изучение гендерных особенностей в управленческой сфере.

По данным аналитического отчета Grant Thornton International «Women in business 2017: New perspectives on risk and reward», третий год подряд мировым лидером по количеству женщин-руководителей остаётся Российская Федерация — 47% высших управленческих позиций в этой стране занимают женщины. Причем доля женщин-управленцев за последние пять лет выросла на 16 процентных пунктов, с 31% в 2013.

В целом в мире доля женщин в руководстве в 2017 году составляет 25%, годовой рост - 1%. К странам-лидерам по количеству женщин -руководителей также относятся Филиппины (39%), Литва (39%), Эстония (37%), Таиланд (37%). При этом более трети компаний в мире (34% от общего числа) не имеют в составе высшего руководства ни одной женщины. В числе лидеров антирейтинга — Япония (только в 7% компаний женщины занимают руководящие посты) и Аргентина (в 15% компаний женщины входят в число топ-менеджеров).

Управленческая деятельность характеризуется стилем управления и во многом определяет успех и динамику развития организации. От этого зависит мотивация работников, их отношение к труду, взаимоотношения в коллективе.

Есть ли разница между «мужским» и «женским» стилем управления? Однозначного ответа нет. В одних ситуациях более эффективными могут оказаться женщины, а в других, наоборот, мужчины. Однако нельзя определить кто лучше, не проведя сравнительный анализ двух полов.

Например, при принятии решений начальник-мужчина руководствуется исключительно логикой, здравым смыслом. В то время как женщины-

руководители чаще полагаются на интуицию, свои ощущения. Это помогает верно выбрать решение и оценить перспективность начатого дела. Женщины действуют гибко, разумно сочетают жесткость, интуицию и дипломатичность.

При управлении персоналом руководители-женщины особое внимание уделяют психологическому климату коллектива: активно стараются создать благоприятную атмосферу взаимодействия со всеми подчинёнными. Мужчины часто склонны использовать авторитарный стиль руководства.

Исследования показывают, что в условиях риска руководители-женщины выбирают более осторожные стратегии в принятии решений, им требуется больше времени, чтобы сориентироваться. А руководители-мужчины наоборот чаще идут на риск, умело принимают решения и не боятся спонтанных решений.

Поэтому можно сделать вывод о том, что гендерные различия между мужчинами и женщинами могут оказывать некоторое влияние на эффективность руководства, но успешность организации не зависит напрямую от пола её руководителя.

SEDLYAR M.O. ASYMMETRY OF THE SOCIAL STRUCTURE OF STAFF AS A PHENOMENON IN ORGANIZATION

Седляр М.О.

к.е.н., доцент кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

Соціальна структура організації – це поняття, що визначає як трудовий колектив як сукупність суспільних груп, класифікованої за рядом соціальних ознак, наприклад, стать, вік, стаж роботи, освіта, соціальне походження, національність, сімейний стан, партійність, мотивація, прогресивність, рівень життя і відношення до власності.

Проблемі управління соціальною структурою організації зараз приділяють мало уваги, особливо впливам, які вона здатна чинити на ефективність функціонування операційних систем. Головним чином звертається увага на такі параметри, як

група передпенсійного віку, жінки, що з високим ступенем ймовірності можуть народити дітей, частка осіб-інвалідів та ін. Але взагалі майже не згадується проблема асиметрії соціальної структури персоналу і наслідки її появи в організації.

Ми пропонуємо розглядати поняття асиметрії соціальної структури персоналу організації як високий ступінь розсіювання (розпорошення) персоналу за певним критерієм (вік, стать, навички тощо) відносно його ж середнього параметру. Наприклад, обравши критерій «вікова структура» ми визначили, що середній вік персоналу становить 40 років. Але якщо 4 людини мають вік 35 років і ще 4 особи – 45 років, то це говорить про незначне розсіювання, і тут серйозної асиметрії не спостерігається. Іншим прикладом може слугувати ситуація, коли середній вік персоналу знову ж таки становить 40 років, але розподіл уже зовсім інший: 4 працівники мають вік 20 років і ще 4 – 60 років. В наведених ситуація чітко видно, що середні величини однакові (по 40 років), але в другому випадку чітко простежуватиметься суттєва асиметрія, що здатне чинити суттєвий негативний вплив на соціально-психологічний клімат в колективі та ефективність як командної роботи, так і діяльності організації в цілому.

Асиметрія соціальної структури здатна мати такі впливи в організації:

1. погіршувати рівень комунікацій між працівниками (особливо якщо мова йде про вікову асиметрію, коли сленг та поведки молодого покоління організації частонезрозумілі людям передпенсійного віку, що ускладнює наявність спільних тем для обговорення, ускладнює міжособисту комунікацію на рівні «молодий-старший» співробітник, спричиняє дискомфорт при спілкуванні у обох групах);
2. сприяти утворенню більшої кількості неформальних груп, а отже і кількості неформальних лідерів, посилюючи тим самим конфронтацію між працівниками;
3. посилює міжгрупову конфліктність через намагання однієї групи насадити власну домінуючу в групі культуру іншій групі (менш чисельній) (часто можна спостерігати ситуацію, коли «старші» співробітники намагаються повчати «молодших», мотивуючи це наявністю досвіду, або коли «молодші» працівники повчають «старших», обґрунтовуючи свої позиції знанням більш прогресивніших і сучасніших методів роботи);
4. складність проведення реорганізації (за умови домінування осіб старшого віку, які менш сприйнятні до інновацій та здатні гальмувати будь-які прояви модернізації колективними методами).

SEMENOVA K. D. FEATURES OF RISKS' ANALYSIS IN THE TOURISM ACTIVITY

Семенова К. Д.

к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Туризм у сучасному світі є потужною індустрією і відіграє ключову роль в економіці багатьох країн. Унаслідок швидких темпів розвитку його вважають економічним феноменом століття. Однак бурхливий розвиток туризму, особливо міжнародного, його поширення практично в усіх регіонах земної кулі загострює проблему безпеки туристів та ризиків діяльності підприємств туристичної галузі. Це, у свою чергу, призводить до необхідності вивчення ризиків.

Проблеми оцінки та управління ризиками в туристичній галузі на сьогодні є недостатньо вивченими і розробленими. В економічній літературі навіть немає єдиного погляду на визначення поняття ризику, для ідентифікації ризиків пропонуються різні їх класифікації.

Пропонуємо наступне визначення ризику туристичної діяльності: це ймовірність втрати туристичним підприємством частини своїх ресурсів, недоотримання доходів або появи додаткових витрат унаслідок невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища, а також унаслідок того, що розроблене управлінське рішення не було реалізованим або під час його розробки були здійснені помилки та прорахунки.

У науковій літературі під час аналізу ризиків туристичної діяльності багато уваги приділяється загальним питанням ризикології, зокрема класифікаціям ризиків за різними ознаками, загальним методам ризик-менеджменту тощо. Однак недостатньо уваги приділяється вивченню особливостей формування та прояву ризиків саме в туристичній галузі, факторів, що на них впливають, специфічних методів управління такими ризиками.

Пропонуємо в міжнародній туристичній діяльності виділяти наступні фактори ризиків:

- загальний економічний стан як у країні проживання туриста, так і в країні (країнах) відпочинку;

- політична ситуація в країні (країнах) відпочинку туриста;
- природно-екологічна ситуація в країні (країнах) відпочинку туриста;
- рівень виконання зобов'язань контрагентами, які приймають участь у створенні туристичного продукту (екскурсійні бюро, перевізники, підприємства гостинності, страхові компанії та ін.);
- сезонний характер попиту на туристичні послуги тощо.

У практичній діяльності питанням виявлення та управління ризиками в сучасних складних економічних та політичних умовах великі туристичні фірми стали приділяти більше уваги, оскільки відомі методи підвищення ефективності їх діяльності виявилися вичерпаними, а кількість і сфери прояву ризиків все більше зростають. Для управління ризиками на рівні підприємства туристичної галузі вважаємо за доцільне включення в бізнес-план окремого розділу ""Управління ризиками"", який повинен містити перелік різних попереджувальних заходів щодо запобігання форс-мажорних та інших негативних обставин, пов'язаних з ризиками. При цьому на перший план повинні виходити стосунки між суб'єктом підприємництва і його клієнтами, а вже далі – з кредиторами, конкурентами, контрагентами.

SHKIL V.A., LOZOVA O.V. APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE «POTENTIAL» CATEGORY

Шкіль В.А.

аспірант кафедри менеджменту ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

Лозова О.В.

к.е.н, доцент кафедри менеджменту ""Полтавський університет економіки і торгівлі""

Проведений аналіз літературних джерел щодо сутності категорії «потенціал» дає можливість виділи три основних підходи: ресурсний, соціально-спрямований (структурний або функціональний) та результативний (цільовий).

Представники ресурсного підходу (В. Архіпов, А. Б. Молчанов, В. Немчинов, Д. Черніков, Е Фігурнов та інші) стверджують, що потенціал сукупність всіх необхідних для створення, функціонування та розвитку економічної системи трудових, матеріальних, фінансових, інтелектуальних та інформаційних ресурсів, які залучаються в сферу обігу та використання економічних систем.

Відповідно до ресурсного підходу існують дві позиції: перша – потенціал враховує лише наявні ресурси, друга – крім наявних враховують можливості (приховані) ресурси. Ми є прихильниками другої позиції і вважаємо, що ресурсна концепція є базовою по відношенню до вивчення категорії потенціал, який включає в себе не тільки наявні ресурси, а ті що потенційно можуть бути використанні за тих чи інших умов.

Друга група науковців, що дотримуються соціально-спрямованого (структурного або функціонального) підходу (К. Андреев, М. Репіна, А. Воронкова, Р. Марушков, Ю. Одегов, В. Шаповал та інші), потенціал трактують як сукупність матеріальних та трудових факторів (можливості підприємства, суспільства, нації), що забезпечують досягнення поставленої мети та націлені на задоволення необмежених потреб в товарах та послугах.

Варто зазначити, що прихильники цього підходу визначають потенціал не як сукупність самих ресурсів, а як фактори, що здатні впливати на ці ресурси, оскільки сам по собі потенціал, без чіткої мети його використання та призначення, не може

існувати, а тому не має сенсу його досліджувати, виявляти, використовувати та оцінювати.

Представники третього (результативного або цільового) підходу: І. Ансофф, О. Федонін, Н. Краснокутська, Л. Мельник, Л. Костирко та інші) розглядають потенціал як здатність комплексу ресурсів економічної системи виконувати поставлені перед нею завдання. При цьому, реалізація виконання поставлених завдань залежить «від об'єктивних факторів – можливостей, обумовлених станом об'єкта й навколишнього середовища й від суб'єктивних факторів - здатностей їх усвідомлювати, створювати, використовувати й розвивати». Так, на нашу думку, даний підхід є найбільш системним, оскільки при визначенні самої суті економічного потенціалу враховується те, що ресурси економічної системи створюють самі по собі певні можливості, які можуть бути використанні для досягнення певної мети та задоволення потреб нації (суспільства, людини).

Отже, загальний рівень потенціалу не є постійною величиною і визначається як сума всіх його складових, а ефективна діяльність економічної системи потребує збалансованості темпів розвитку всіх елементів потенціалу. Найважливішим чинником дестабілізації потенціалу є зовнішнє оточення, яке постійно на нього впливає і залежить не лише від ресурсів, а й від умов доступу до них.

SHKOMPLETOVA A.G., THE ESSENCE AND PRACTICE OF CONTROLLING IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF TRANSPORT ORGANIZATIONS

Шкомплетова А.Г.

обучающаяся, кафедра экономики и логистики, Автотракторный факультет, Белорусский национальный технический университет, г.Минск, Беларусь

Якубовская Т.Л.

научный руководитель - старший преподаватель, кафедра экономики и логистики, Автотракторный факультет, Белорусский национальный технический университет, г. Минск, Беларусь

ВВЕДЕНИЕ

В быстроменяющихся условиях мирового рынка производители оказываются перед необходимостью перестраивать свою деятельность, так как изменившиеся условия влекут за собою смену целей производства и методов их достижения. Трансформируется и подход к управлению предприятием. Особо актуальными становятся вопросы обновления инструментов управления для производителей, работающих на рынке в условиях жесткой конкуренции. Наибольшим преимуществом в выживании на рынке обладают предприятия с эффективным, гибким управлением. Руководство вынуждено больше внимания уделять как анализу и планированию деятельности самого предприятия, так и анализу состояния рынка, спроса и предложения товара. Требования к уровню оперативности и надежности учета и контроля, глубине анализа настолько высоки, что появилась жесткая необходимость в создании единого информационного обеспечения этих функций управления и их интеграции в единую систему.

ПОНЯТИЕ КОНТРОЛЛИНГА, ЕГО ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

Одним из важнейших направлений в развитии теории и практики управления и совершенствования организации планирования, учета, контроля и анализа финансово-хозяйственной деятельности предприятия является концепция контроллинга, реализация которой позволяет в нужные сроки и качественно предоставлять необходимую информацию на различные уровни управления, изменив методы обработки экономической информации на основе использования последних достижений в области компьютерной и микропроцессорной техники.

Контроллинг — это контрольно-информационная система обеспечения управления развитием предприятия на основе измерения ресурсов, затрат и результатов внутрихозяйственной деятельности предприятия.

Среди целей логистического контроллинга на предприятии можно выделить следующие:

- прозрачность (идентификация) затрат и услуг логистики;
- минимизация затрат логистики;
- сбор информации, ориентированной на цели предприятия;
- обеспечение готовности осуществления поставок;
- оптимальное использование производственных и складских мощностей;
- сокращение времени выполнения заказа;
- минимизация риска запаздывания (невыполнение заказа);
- оптимизация системы транспортирования;
- оптимизация запасов складирования.

Задачи логистического контроллинга целесообразно рассматривать по отношению к внешней и внутренней среде предприятия, поскольку анализ внутреннего состояния проводится путем внутреннего аудита, связанного с исследованием соответствия существующей системы и поставленными перед ней целями, анализ конкурентоспособности логистической системы, ее рыночных преимуществ и недостатков путем проведения SWOT- анализа.

К основным функциональным задачам логистического контроллинга, отражающим его основные положения, следует отнести:

- классификация и учет логистических расходов по функциональным подразделениям и месту их образования;
- определение оптимальной (нормативной) величины логистических расходов;
- определение допустимых отклонений уровня условно переменных расходов;
- контроль уровня переменных и условно постоянных расходов с целью сохранения их на уровне, не превышающем расчетные нормы расходов ресурсов;
- гибкое планирование динамики программы производства и сбыта, учитывая возможные риски.

Качественное влияние контроллинга на результат функционирования предприятия наблюдается при повышении качества выполненных работ и произведенных товаров (услуг) путем оптимизации управления и контроля за деятельностью основных процессов, при этом избегая в деятельности предприятия лишних цепей и выполнения лишних работ, сокращения времени выполнения работ и предоставления услуг, а также сокращения расходов.

Система контроллинга встраивается в управленческую структуру предприятия и содержит задачи, организацию и подчинена стратегическим целям. Это в значительной мере определяет организацию и инструменты контроллинга.

Функции контроллинга включают виды управленческой деятельности, которые обеспечивают достижение стратегических целей. К ним относятся: учет, планирование, контроль, анализ, регулирование, информационно-аналитическое обеспечение бизнес-процессов в организации.

В условиях быстро меняющихся рынков, ориентации производства товаров на индивидуальные потребности заказчиков, постоянного совершенствования технических возможностей и острой конкуренции происходит смещение акцентов с управления использованием отдельных ресурсов на организацию динамических бизнес – процессов.

Основная функция контроллинга заключается в информационной поддержке руководства предприятия. Если речь идет о формировании системы оперативного управления на предприятии, то в данном случае речь также будет идти об оперативном контроллинге, который сопровождает принятие оперативных управленческих решений.

Основными элементами контроллинга в оперативном управлении являются следующие элементы: оперативное планирование, оперативный контроль и анализ текущей деятельности предприятия.

Планирование в контроллинге – это попытка осмысления будущих событий на основе их систематического и тщательного анализа. С помощью планирования появляется возможность вмешиваться в процесс достижения целей перспективного развития предприятия.

Контроль в системе контроллинга обеспечивает вторичную по отношению к планированию задачу, а именно осуществляется мониторинг исполнения плановых заданий и реализации поставленных целей.

Известно, что одним из основных направлений в стратегии управления предприятием является потребность в поиске эффективных организационных и

методических решений для совершенствования процессов управления на предприятии.

Внедрение системы контроллинга подразумевает решение вопроса о необходимости выделения самостоятельной службы контроллинга, либо разделение функций контроллинга среди уже имеющихся структурных подразделений — планового-экономического отдела, бухгалтерии.

Формируя систему контроллинга, которая будет механизмом внутрифирменного управления, важно учесть следующее: — это должна быть такая структура, где стратегическому и оперативному управлению будет уделяться равное внимание. Баланс внимания требует выполнения следующих условий: формирование методики анализа, который поможет сформулировать новую стратегию развития; разработка метода создания административной структуры, которая будет соответствовать новой стратегии; умение отслеживать переход от текущей стратегии к будущей.

ЭТАПЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЛИНГА

Система контроллинга должна образовывать систему информационно-аналитической и методической поддержки руководителей и сотрудников при планировании, контроле, анализе и принятии управленческих решений по всем функциональным сферам деятельности организации.

Наиболее благоприятным моментом для начала построения системы контроллинга является выявление предпосылок к возможным рискам для стабильного развития предприятия.

Модель контроллинга включает в себя три составляющие:

1. методологическую — определяет, чем и как;
2. организационную — определяет, кто будет управлять;
3. техническую — определяет, какие технические средства

Определение полномочий при принятии решений, требуется для определения места контроллинга в иерархии предприятия.

Создавая эффективную систему контроллинга, требуется выявлять и проводить оценку следующих существенных факторов влияния:

1. Внешние факторы, к которым можно отнести экономическую и политическую ситуации; уровень конкуренции.

2. Внутренние факторы, где важными являются: размер предприятия, продуктовая программа, технологии производственных процессов и информационные системы.

3. Факторы влияния, обусловленные персоналом предприятия, такие как образование и компетентность сотрудников предприятия, профессиональный опыт.

Для успешной и эффективной работы, после определения места специалиста, выполняющего функции контроллера, необходимо обозначить круг задач:

- проверка полноты, взаимосвязи и согласованности стратегических и тактических планов;
- определение областей контроля и системы показателей выполнения планов, анализ показателей;
- оперативный управленческий учет;
- сопровождение сбора данных, контроль соблюдения условий функционирования учетно-аналитической системы управления;
- мониторинг финансово-хозяйственной деятельности на предприятии;
- сравнение целевых результатов с фактически полученными, при необходимости – пересмотр целевых параметров и плана действий по достижению результата;
- анализ планов, результатов, отклонений;
- подготовка аналитических отчетов и рекомендаций для принятия управленческих решений.

Как уже было отмечено, основной целью деятельности службы контроллинга на предприятии является информационно-аналитическая и методическая поддержка руководителей на всех уровнях управления в процессе принятия ими управленческих решений, поэтому при создании на предприятии службы контроллинга важными являются вопросы, связанные с размещением службы в структуре предприятия.

В деятельности службы контроллинга заинтересован, прежде всего, высший руководитель предприятия (верхнее управляющее звено, собственники), поэтому работник службы контроллинга должен иметь доступ к любой необходимой для контроля информации. Степень необходимости и состав информации, которой он пользуется, определяется им самим.

Ориентация системы контроллинга на постоянное совершенствование системы управления на предприятии в части координации управленческой деятельности способствует определению и достижению оперативных и стратегических целей.

Особо следует отметить, что на первом этапе формирования комплекса контроллинга предполагается создание системы учета, включающей в себя детализацию учета затрат и прибыли.

Эффективное управление предполагает прозрачность всех функциональных областей, поэтому система учета должна охватывать практически все актуальные ракурсы управления.

Важно подчеркнуть, что контроллинг — это технология оперативного и стратегического управления, которая предполагает высокую степень компьютерного сопровождения.

Итоговым критерием полезности создания организационно-методического комплекса контроллинга на предприятии считаются объективные факты, улучшения и совершенствования систем и процессов управления, а как следствие этого — повышение результативности предприятия в целом.

Конечным итогом внедрения контроллинга становится система, которая способствует повышению эффективности деятельности предприятия и позволяет предугадывать результаты деятельности, планировать деятельность с целью повышения эффективности использования ресурсов, своевременно получать достоверную информацию, которая необходима для принятия управленческих решений.

Страны с развитой рыночной экономикой накопили большой опыт эффективной работы в условиях рынка на основе системы контроллинга, широко используемой, в частности на многих ведущих фирмах Германии (уже в 1974 году свыше 90% крупных немецких предприятий, на которых было занято свыше 5000 работников, обладали институционально обособленным подразделением контроллинга.). В теории и практике управления немецкими предприятиями важнейшей составной частью контроллинга служит управленческий учет, при этом бухгалтерия подразделяется на финансовую и производственную. В условиях глобализации мировой экономики происходит активное перемещение капитала из одной страны в другую. Например, на принадлежащих японскому капиталу автозаводах в США активно используются инструменты контроллинга, разработанные в Японии, а в Германии в то же время на вооружение принимается все то положительное, что накоплено в этой сфере в Соединенных Штатах Америки.

Анализ деятельности отечественных транспортных организаций показал, что для многих из них характерно отсутствие согласованных действий и стратегических целей, устаревшие методы планирования и анализа, сопровождающиеся ухудшением финансовых показателей. В то же время в экономически развитых и развивающихся странах имеются данные о положительном опыте внедрения системы управления предприятиями, основанной на применении контроллинга. Например, по данным торгово-промышленной палаты РФ эффект от применения контроллинговых программ на процесс управления (рост эффективности управления) составил на ОАО СПИ-РВВК – 36,9%, на ОАО «Лудинг» - 38,7%, ООО «Локатор» - 30,6%, а рост качества решений повысился на обследованных компаниях на 43 -19%. Этот положительный эффект обусловлен тем, что контроллинг ориентирует процесс управления организацией на достижение поставленных целей ее развития путем координации управленческой деятельности, информационной и консультационной поддержки принятия управленческих решений.

ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЛИНГА НА ТРАНСПОРТНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ "АВТОБУСНЫЙ ПАРК №2", ГП МИНСКТРАНС

Рассмотрим технологию формирования системы контроллинга на примере филиала «Автобусный парк №2» ГП «Минсктранс», осуществляющего городские, междугородные, международные перевозки. Анализ производственно-хозяйственной деятельности организации выявил тенденции снижения производительности, увеличения затрат, что связано не только с инфляционными процессами, но и с особенностями деятельности предприятия.

Первый этап формирования системы контроллинга – моделирование бизнес-процессов – позволит определить оптимальную модель работы организации, необходимые ресурсы для работы, понять какие процессы можно автоматизировать путем внедрения информационной системы, дать стоимостную оценку каждому отдельному процессу. Таким образом, были выделены следующие бизнес-процессы организации: «Перевозка пассажиров», «Техническое обслуживание и ремонт транспортных средств клиентов», «Диагностика» и др. и определены их параметры.

На втором этапе формируется сбалансированная система показателей (ССП), основанная на стратегических целях предприятия; строится стратегическая карта. В соответствии с бизнес-планом филиала «Автобусный парк №2» ГП «Минсктранс» его миссией является: удовлетворение потребностей населения, предприятий и организаций в пассажирских перевозках автобусным транспортом; осуществление хозяйственной деятельности, направленной на получение прибыли. Предлагается

добавить к миссии предприятия следующие направления: повышение конкурентоспособности, как на внутреннем, так и на внешнем рынках (оказание более качественных услуг по доступным тарифам за счет использования оптимального подвижного состава, профессионализма водителей); достижение финансовой устойчивости. На стратегической карте показаны те задачи, которые необходимо решить для достижения стратегических целей, сгруппированные по следующим перспективам – «финансы», «потребители», «внутренние бизнес-процессы», «обучение и рост» (наиболее значимые сферы, в которых предприятие стремится достигнуть результатов).

Сложность определения целевого значения того или иного показателя состоит в том, чтобы найти реально достижимый уровень. Например, для стратегической цели – повышения рентабельности – определено целевое значение роста рентабельности 6% в год на основе результатов исследования О.Ю. Матанцевой об оптимальном уровне рентабельности перевозок и выявленных резервов роста доходности исследуемой организации. На основе ССП формируется система KPI подразделений и работников организации.

На третьем этапе необходимо совершенствовать систему управления затратами организации, т.к. филиал «Автобусный парк №2» является дотируемым предприятием, и сокращение затрат является первостепенной задачей. Дополнение управленческого учета затрат расчетом себестоимости методом ABC (activity based costing) даст возможность точнее определять виды затрат, которые необходимо оптимизировать и принимать обоснованные решения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Таким образом, применение системы контроллинга для транспортной организации позволит эффективнее выполнять действия, направленные на достижение поставленных целей, оперативно реагируя на изменения внешней и внутренней среды.

SOROKOTIANA ZH. IMPACT OF THE MONEY MARKET ON THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY'S ECONOMY

Сорокотяга Ж.,

студентка ФКін-16к, КЕПІТ.

Наук. керівник – к.е.н. Сова О.Ю., доцент кафедри

національної економіки та фінансів,

Університет економіки та права «КРОК»,

Україна, м. Київ

Сучасні грошові системи перебувають у стані перманентної нестабільності. Головною їх ознакою є те, що центральні банки змушені виконувати державні економічні програми, які безпосередньо не пов'язані зі стабілізацією грошового обігу.

Успішній реалізації грошово-кредитної політики у посткризовий період перешкоджає суттєва сегментація економічної і фінансової систем через існування специфічних особливостей перебігу економічних і фінансових процесів в Україні, а саме: збереження протягом тривалого періоду потужної дії немонетарних чинників інфляції; переспрямування потоків фінансових ресурсів у державний сектор економіки; специфічна роль обмінного курсу гривні [3, с. 189].

Відомо, що грошовий ринок за своїм призначенням на регулярній основі забезпечує взаємодію попиту і пропозиції на товари та послуги, інакше кажучи, зводить продавців і покупців. Гроші є специфічним товаром, застосування якого регулюється не лише конкретно визначеними, а й загальними принципами ринкової економіки. Гроші не “продаються” і не “купуються”, гроші обмінюються на інші ліквідні активи за альтернативною вартістю, яка вимірюється через норму позичкового процента. Тому грошовий ринок є складовим сегментом грошової системи, де здійснюються короткострокові депозитно-позичкові операції.

Грошовий ринок виник у кожній країні для того, щоб забезпечити

проведення банківських операцій в національній валюті. Грошово-кредитний ринок – це ринок, на якому формуються попит та пропозиція на гроші через регулювання мережі інститутів, що забезпечують взаємодію попиту і пропозиції грошей.

Грошово-кредитний ринок прийнято поділяти на такі складові:

- обліковий (грошовий) ринок;
- міжбанківський (кредитний) ринок;
- валютний ринок [2, с. 241].

Сучасні грошові системи за своїми властивостями багатофункціональні і забезпечують здійснення грошового обороту та грошового обсягу. Кожна держава формує свою власну грошову систему, намагаючись надати їй повну незалежність та здатність протистояти зовнішнім впливам, коли вони загрожують інтересам національної економіки. Наявність такої суверенної грошової системи є однією з ключових ознак політичної та економічної самостійності держави [1, с. 11].

Література:

1. Варцаба В.І. Грошовий ринок України у контексті трансформаційних процесів / В.І. Варцаба, В.О. Огородник // Економіка та держава. – 2017. – № 10. – С. 9-12.
2. Кравчонок С.В. Дослідження теоретичних основ функціонування грошово-кредитного ринку України / С.В. Кравчонок // Бізнес Інформ. – 2015. – № 5. – С. 239-243.
3. Сова О.Ю. Еволюція грошової системи України / О.Ю. Сова // Еволюція наукової думки в контексті європейського вибору України: зб. матер. наук.-практ. конференції молодих учених, 21 жовтня 2015 р. / Університет економіки та права «КРОК» . – Київ, 2015. – С. 189-192.

SOVA O.YU. THE SURVEY OF THE SEPARATION OF MONEY AND CREDIT

Sova O.Yu.,

PhD in economics.

Assistant Professor of National economy

and finance Department,

«KROK» University,

Ukraine, Kyiv

In the current monetary system, the creation of money is closely linked to the granting of credit. The stock of money increases when commercial banks grant credit, stimulating aggregate demand and inflation, and it decreases when credit is paid back, exerting a downward pressure on prices [3].

As a matter of theory, it is challenging to model money and credit together, as assumptions adopted to make one viable often make the other untenable. Further, money is inessential even without commitment if there is perfect information (monitoring and record keeping) about actions, since then agents who renege on obligations can be punished, thus allowing credit without commitment. So any theory of essential money must have limited information as well as limited commitment.

In general, it is important to know what kinds of assumptions may or may not make credit matter [2, p. 33].

Promoting a monetary system based on one or the other conceptualisation of money, comes with particular assumptions that determine the thinking about the economy, too. Money can be understood as debt and/or credit which reflects the promise to honour an agreement of exchange [1, p. 17]. The transition from individually issuing banks to modern banks, shows how credit and debt has been established as the main means of exchange. As banks only need to keep a fraction of newly created deposits, they can use the rest of the money as asset to loan out new money, spiraling a chain of extra money created by every single loan made.

In our present-day financial system, the creation of deposits by banks is closely linked to the granting of loans. When a bank provides a loan, it credits the amount in question to the borrower in the form of a deposit to his or her account. This leads to an increase

in credits on the assets side and in customer deposits on the liabilities side of the bank's balance sheet. As a rule, borrowers will immediately use their new deposit to acquire the goods or services for which they requested and received the loan. They thereby trigger a payment that reduces their deposits while increasing the deposits on the payment recipient's account.

As a result, credit emission of money in the national economy is created necessary mass of means of payment ensuring circulation of social capital, GDP growth and national income. This means that credit fulfills the function of advancing the process of expanded reproduction. Advancement allows you to create credit relations at macro and micro levels of the economy and meet the needs of society in borrowed funds. Acceleration of the turnover of loan capital is of exceptional importance for the stability of monetary circulation, the stability of the purchasing power of the national currency and its rate in the world currency markets.

In modern interpretation, the turnover of non-cash credit money in bank accounts can be considered as the main sphere of money circulation.

References:

1. Carl F. Re-evaluating Money / Carl F. // [Electronic resource]. – Access mode: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=8889093&fileOld=8889096>
2. Gu Ch. Money and credit redux / Gu Ch., Mattesini F., Wright R. // [Electronic resource]. – Access mode: <http://econ.sciences-po.fr/sites/default/files/file/r-wright.pdf>
3. McLeay M. Money creation in the modern economy / McLeay M., Radia A., Thomas R. // Bank of England Quarterly Bulletin. – 2014. – Q1. – P.14-27.

SUGONYAKO D.O. CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR SMALL ENTERPRISE DEVELOPMENT IN UKRAINE

Сугоняко Д. О. "СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

*Сугоняко Дмитро Олександрович
кандидат економічних наук, доцент
кафедра публічного управління та менеджменту організацій
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна*

CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR SMALL ENTERPRISE DEVELOPMENT IN UKRAINE

*Sugonyako Dmytro
PhD, Associate Professor
Department of Public Administration and Organizations Management
Chernihiv National University of Technology
Chernihiv, Ukraine,*

Забезпечити соціально-економічний розвиток економіки України можливо завдяки активізації діяльності суб'єктів малого і середнього бізнесу. Високий потенціал малого та середнього бізнесу є помітним для економічного зростання саме тому, що останній вважається основним джерелом створення робочих місць. Розглянемо основні показники діяльності великих, середніх, малих та мікропідприємств в Україні.

У 2016 р. В Україні працювало 383 великих, 14832 середніх, 291154 малих та 247695 мікропідприємств. Частка малих підприємств у загальній їхній кількості складала 95 %. На великих підприємствах працювали 1586,6; на середніх - 2622,8; на малих - 1591,7; на мікропідприємствах - 642,7 тис. осіб.

Витрати на оплату праці складала на великих підприємствах - 39,8; середніх - 44,2; малих - 16,0; мікропідприємств - 4,8 % загальних витрат на оплату праці. Обсяг

реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств, у відсотках до загального обсягу реалізації складав на великих підприємствах - 38,3; середніх - 42,8; малих - 18,9; мікропідприємствах - 5,8 %. Фінансовий результат до оподаткування був 158665,9 млн грн на великих підприємствах, 177033,7 млн грн на середніх, 107312,5 млн грн на малих та 37963,0 млн грн на мікропідприємствах.

Аналіз наведених даних дозволяє зробити висновки щодо структури підприємницької діяльності в Україні. Кількісно малі підприємства мають суттєву перевагу над великими та середніми підприємствами - 95 %, серед яких 80,8 % складають мікропідприємства. Частка мікропідприємств в Україні навіть більша за середньоєвропейський показник (70%). Однак оцінити структурні співвідношення між малими, середніми та великими підприємствами краще по кількості зайнятих працівників, найбільша чисельність яких припадає на середні підприємства - 45,2 %. Разом на малих та середніх підприємствах працює 72,6 % зайнятих працівників, що відповідає середньоєвропейським показникам, згідно яких на малих та середніх підприємствах працює дві третини зайнятих.

Частка малих підприємств, що працювали прибутково у 2016 р. складала 73,3 %. Стимує розвиток малого підприємництва майже у двічі нижчий рівень заробітної плати, ніж отримують працівники великих підприємств, та менша прибутковість. Для збільшення прибутковості малих підприємств необхідно створити умови для вільного доступу до національного і міжнародного ринку капіталів, що дасть змогу збільшити обсяги зовнішньоекономічної діяльності та приєднатись до зони вільної торгівлі з ЄС.

SYMYR A.O., MOROZ N.V. NEW DIRECTIONS FOR USE OF ELECTRONIC MONEY

Симир А.О.

студент кафедра фінансів Інститут економіки і менеджменту Національний університет "Львівська політехніка" м. Львів Україна

Мороз Н.В.

к.е.н., доцент науковий керівник

Перспективи розвитку електронних грошей дуже великі, цей напрям представляє широкий простір, адже він торкається багатьох сфер життя як кожної людини окремо, так і бізнес-структур (від дрібних підприємств до великих корпорацій).

Електронна платіжна система «WebMoney» найпопулярніша в Україні і використовується десятками мільйонів людей у цілому світу. В основному це країни колишнього радянського союзу.

Етапи розвитку електронних грошей йдуть своєю чергою. Українці з успіхом використовують електронну валюту для різних грошових обмінних операцій. Багато хто усвідомив, у чому головний сенс і переваги такої системи. Адже зручності поводження з електронними грошима незрівнянні ні з чим, а швидкість здійснення транзакцій просто вражає, адже вони відбуваються миттєво.

Найбільш популярною у світі платіжною системою на сьогоднішній день є платформа «PayPal», створена відомим підприємцем Ілоном Маском. Система дає змогу прикріпляти банківські картки «VISA» та «MasterCard». Однак, для українців вона має один великий недолік – неможливість вводити кошти в Україну. Для українських Інтернет магазинів це велика проблема, адже покупці з цілого світу не мають змогу розрахуватись безготівково за товари, роботи чи послуги, які їм цікаві.

Постійному збільшенню популярності платіжних систем сприяють різні інновації в розвитку електронних грошей, результатом впровадження яких є розширення можливостей:

- Прив'язка до електронних гаманців номерів мобільних телефонів, смартфонів.
- Прикріплення до рахунків електронних систем банківських карток.

- Отримання електронної карти (віртуальної або пластикової). Це дозволяє здійснювати платежі, знаходячись за комп'ютером або, наприклад, в звичайному магазині, де є спеціальний термінал для віртуальних пластикових карт.

Покупцеві не обов'язково переводити свої гроші або переводити їх на банківський рахунок. Можна безпосередньо оплатити електронною валютою. У перспективах розвитку електронних грошей передбачається впровадження інших інструментів, які будуть ще більш досконаліми.

Існує ряд факторів, які позитивно впливають на реалізацію проектів у сфері електронної валюти:

- Збільшення доходів громадян країни.
- Розширення кола користувачів Інтернетом за допомогою комп'ютера і інших гаджетів.
- Зростання обсягу оплати рекламних послуг.
- Здійснення великої кількості мікроплатежів.
- Прагнення до комфорту і економії часу.

Якщо об'єктивно дивитися на перспективи розвитку електронних грошей, можна сказати з упевненістю, що за ними майбутнє. Потенціал, закладений в них, передрікає можливість стати глобальним способом світової платіжної взаємодії. Можна не рахуватися або заперечувати роль державного регулювання, можливо, це питання з часом само собою відпаде, як непотрібний елемент. Але, на даному етапі, більш реальним здається варіант, при якому певна частина деяких функцій може бути підконтрольна державі, а інша повністю в розпорядженні окремих користувачів.

TARASOVA K. I. POSITIVE IMAGE OF A COMPANY AS FACTOR OF COMPETITIVENESS

Tarasova K.I.

к.е.н., викладач кафедри статистики

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Tarasova K. I.

PhD in Economics, lecturer of the department of statistics

Odessa National Economics University

Odessa, Ukraine

У сучасних умовах господарювання, які характеризуються наростаючою конкуренцією на ринку товарів і послуг, на підприємствах особливо загострюються проблеми, пов'язані з процесом формування та зміцнення конкурентних переваг. Одним з основних елементів цих переваг сьогодні виступає сприятливий імідж компанії, що являє собою сукупність корисної інформації для зовнішньої аудиторії, яка створює привабливий образ унікального продукту в головах покупців, а також надійного партнера в очах контрагентів.

За даними опитування, проведеного компанією Burson Marsteller, наявність позитивного іміджу у господарюючого суб'єкта, сприяє залученню та утриманню талановитих працівників, партнерів і клієнтів, допомагає відновленню бізнесу після криз, злагоджує економічні спади.

Більш того, відповідно до досліджень американської організації Interbrand, 95% керівників вважають гарну репутацію вкрай важливим фактором у розвитку свого бізнесу; 75% відмічають, що вона надає потужний вплив на просування фірми; 60% виразили думку, що саме позитивний імідж підприємства дозволяє керівництву знайти найкращих професіоналів для роботи.

Імідж організації як складова частина маркетингових комунікацій виступає в якості інструменту забезпечення її конкурентоспроможності за рахунок надання споживачам необхідної інформації, формування доброзичливого ставлення, створення переваг і спонукання до придбання товарів і послуг, що дозволяє

забезпечити досягнення бажаного рівня взаємодії організації з цільовими аудиторіями.

Відомий дослідник К. Джоунс вважає, що імідж підприємства є одним із п'яти джерел формування доданої вартості, а П. Дойль відмічає, що саме він дає суттєвий економічний ефект. Саме завдяки сприятливому іміджу споживачі готові заплатити більш високу ціну за товар чи послугу; репутація допомагає розширити частку ринку, тобто збільшити обсяг продажів, оскільки продукцію фірми прагнуть продавати роздрібні торговці й охоче купують споживачі. В силу лояльності споживачів імідж приносить стабільно більш високий прибуток, оскільки знижує ризики та наступні маркетингові витрати, успішніше долає несподівані перешкоди. Імідж забезпечує більш високу норму повернення інвестицій, що принципово важливо для інвесторів. Імідж високі захисні бар'єри та високі можливості розвитку: на нашу думку, поняття життєвого циклу для іміджу зовсім не застосовується, адже стратегія репозиціонування забезпечує йому довголіття.

З огляду на це, стратегічне управління повинно виходити з того, щоб створити стійку конкурентну перевагу завдяки розробці та підтриманню позитивного іміджу підприємства та його продукції, а для того, щоб суб'єкт залишався конкурентоспроможним на ринку, необхідно проводити постійний аналіз стану його іміджевих позицій.

TISTECHOK N. WAYS TO IMPROVE THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE

Тістечок Н.

студентка Фін-21 сп

економічного факультету

Львівський національний аграрний університет

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Основним зі шляхів покращання фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів підприємства –

явних та прихованих. Пошук таких резервів здійснюють ґрунтовним аналізом усіх складових діяльності підприємства.

Дослідження фінансового стану сільськогосподарських підприємств доцільно здійснювати за кількома основними напрямками – їх ліквідністю та платоспроможністю, фінансовою стійкістю, діловою активністю, ефективністю діяльності підприємств. Інформація, яку відображають показники фінансового стану, важлива як для керівництва підприємств, так і для наявних та потенційних інвесторів, інших ділових партнерів. Аналіз цієї інформації необхідний для вирішення таких актуальних проблем, як кредитування та інвестування сільськогосподарських підприємств, оптимізація обсягу і складу їх активів, визначення видів діяльності, у розвиток яких варто спрямовувати фінансові ресурси.

Удосконалення фінансового стану підприємства можливе за рахунок збільшення вхідних і зменшення вихідних грошових потоків. Підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок: збільшення виручки від реалізації; продажу частини основних фондів; рефінансування дебіторської заборгованості.

Одним із основних напрямів пошуку резервів є зменшення вихідних грошових потоків, до яких належать: оплата товарів, робіт, послуг, що належать до валових витрат; оплата товарів, робіт, послуг, що не належать до валових витрат; здійснення реальних та фінансових інвестицій; сплата податків та інших платежів до бюджету; повернення капіталу, який був залучений на фінансовому ринку. Шляхами удосконалення фінансового стану підприємства через виявлення прихованих резервів є: здавання в оренду основних фондів, які не повною мірою використовуються у робочому процесі; використання зворотного лізингу.

Отже, покращання фінансового стану підприємства можливе через підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів, за збереження плато- та кредитоспроможності.

**USIK D.M., THE STATE OF THE RESOURCE BASE OF THE
BANKING SECTOR OF THE REPUBLIC OF BELARUS: PROBLEMS
AND PROSPECTS OF ITS DEVELOPMENT**

*Professor Kievich A.V. "СОСТОЯНИЕ РЕСУРСНОЙ БАЗЫ БАНКОВСКОГО СЕКТОРА
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕЕ РАЗВИТИЯ*

*THE STATE OF THE RESOURCE BASE OF THE BANKING SECTOR OF THE REPUBLIC OF
BELARUS: PROBLEMS AND PROSPECTS OF ITS DEVELOPMENT*

Усик Дарья Михайловна

студенты

кафедра банковского дела

факультет банковского дела

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

Научный руководитель – Профессор Киевич А.В.

Usik Darya Mikhailovna

students

Department of Banking

banking faculty

Polesky State University

Pinsk, Republic of Belarus

Scientific supervisor – Professor Kievich A.V.

Аннотация: данная статья посвящена изучению ресурсной базы банковского сектора в Республике Беларусь. В статье проведен анализ динамики вкладов (депозитов) физических лиц в банках, а также динамики собственного капитала банков Республики Беларусь за период 2016-2018 гг.

Annotation: this article is devoted to the study of the resource base of the banking sector in the Republic of Belarus. In the article the analysis of dynamics of deposits

(deposits) of physical persons in banks, as well as the dynamics of own capital of banks of the Republic of Belarus for the period 2016-2018.

Ключевые слова: ресурсная база, банковские вклады (депозиты), собственный капитал, банковский сектор.

Keywords: resource base, Bank deposits (deposits), equity capital, banking sector.

Политика формирования ресурсной базы является важнейшей составляющей банковской политики. Формирование ресурсной базы в процессе осуществления банком пассивных операций играет определяющую роль по отношению к его активным операциям. Основная часть банковских ресурсов образуется в процессе проведения депозитных операций банка, от эффективности и правильной организации которых зависит, в конечном счете, устойчивость функционирования любой кредитной организации. Ресурсная база, как микроэкономический фактор, оказывает прямое влияние на ликвидность и платежеспособность коммерческого банка.

Формирование ресурсной базы белорусских банков, а в частности, привлечение банками ресурсов физических лиц, в 2017-2018 году претерпевает серьезные изменения исходя из сложившейся кризисной ситуации в стране: из привычных средних процентных ставок в 25-28% по вкладам (депозитам) в белорусских рублях населению стали предлагать в среднем 15-16% по безотзывным вкладам и 10-11% – по отзывным вкладам [1]. Такое положение обусловлено многими факторами, среди которых увеличение объемов проблемной задолженности по выданным кредитам населению.

Главной причиной этому стало вступление в силу в апреле 2016 года Декрета Президента №7, который внес существенные изменения в политику всех банков: появились безотзывные вклады и начал взиматься налог на прибыль от депозитов по ставке 13 % [2]. Его введение, по мнению специалистов Национального банка, обусловлено необходимостью поддержания макроэкономической стабильности и стимулирования долгосрочных сбережений. При этом важным преимуществом введения налога для государства является возможность пополнения бюджета страны.

Ожидалось, что с введением Декрета банки должны стать более устойчивыми с точки зрения ликвидности. Так как привлечение безотзывных вкладов на долгосрочной основе предоставляет банкам возможность формировать прогнозируемую по срокам и стоимости ресурсную базу, а значит, более

эффективно перераспределять ее для нужд экономики и предлагать по таким вкладам более высокую доходность.

Динамика вкладов (депозитов) населения в банках Республики Беларусь представлена в таблице 1.

Таблица 1 – Динамика вкладов (депозитов) физических лиц в банках Республики Беларусь за период 2016-2018 гг.

Вклады (депозиты)	01.01.2016		01.01.2017		01.01.2018		Темп роста, %
			01.01.2017 к 01.01.2016		01.01.2018 к 01.01.2017		
В белорусских рублях (млн. руб.)	17 274,6	19 454,5	112,6	18 962,6	97,5	112,6	
В иностранной валюте (в эквиваленте млн. долларов США)	11 256,8	9 663,0	85,8	9 682,2	100,2	97,5	

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [3].

На основании данных таблицы 1 можно сделать вывод, что за 2016-2017 годы вклады населения в белорусских рублях увеличились на 12,6% и составили 19 454,5 млн. рублей к 01.01.2017 г. Но несмотря на это увеличение, за год, как раз с датой вступления в силу Декрета №7, наблюдается отток вкладов. И уже на 01.01.2018 г. вклады составили 18 962,6 млн. рублей. Уменьшение составило 2,5%. Также можно сделать вывод, что вклады в эквиваленте долларов США за период 2016-2017 годы уменьшились на 14,2%. Это говорит о нестабильности на валютном рынке страны. Таким образом, вклады населения обесценились на 14,2% за 2016-2017 годы.

На 01.01.2018 г. ситуация с вкладами стабилизировалась. Тенденция оттока вкладов отсутствует, необходимо отметить, что Национальный банк стабилизировал курс национальной валюты, что повлияло на минимальный прирост вкладов в эквиваленте долларов США (0,2%) и вклады составили 9 682,2 млн. долларов США.

Однако, помимо влияния положений Декрета №7, уменьшение ресурсной базы имеет следующие причины:

– необходимость компенсации снижения реальных денежных доходов населения;

- боязнь дальнейших изменений в банковской системе после деноминации;
- не совсем понятные условия удержания налога с процентных доходов по вкладам (депозитам);
- колебания курса национальной валюты, которые вынуждают вкладчиков вести выжидательную тактику.

Помимо этого, еще одной возможной причиной оттока вкладов стало взимание комиссии за открытие вкладного рублевого и валютного счетов. Особенно остро данная ситуация может повлиять на вклады в иностранной валюте, так как ставки по этим вкладам самые низкие, а введение дополнительных выплат может оттолкнуть вкладчиков с небольшой суммой.

В условиях сложившейся кризисной ситуации, несмотря на то, что Национальный банк временно стабилизировал курс национальной валюты, а у банков временно приостановился отток вкладов, банкам необходимо наращивать ресурсную базу: привлекать потенциальных клиентов и «удерживать» имеющихся. Для этого банкам рекомендуется сделать следующее:

- повышать уровень финансовой грамотности населения. Некоторая часть населения страны не доверяет банковской системе, и до сих пор предпочитает хранить свои сбережения дома;
- не привязываться к определенному кругу клиентов. Банкам необходимо постоянно расширять рынки сбыта банковских продуктов;
- больше уделять внимания вопросам поддержания ликвидности: максимально сбалансировать соответствующие категории активов и пассивов;
- повышать доверие населения к национальной валюте;
- постоянно проводить различные акции, розыгрыши, презентации для привлечения новых клиентов;
- продавать мультивалютную карточку по льготной цене в момент оформления отзывного вклада;
- пересмотреть в сторону уменьшения комиссию за открытие вкладных (депозитных) рублевого и валютного счетов.

Помимо этого, банкам нужно увеличить PR-активность в интернете, больше общаться со СМИ, и максимально использовать имеющиеся и искать новые каналы реализации банковских продуктов.

Второй по значимости источник ресурсов – собственный капитал. Динамика собственного капитала белорусских банков представлена в таблице 2.

Таблица 2 – Динамика собственного капитала банков Республики Беларусь за 2016-2017 гг.

Банки Сумма, млн. руб. Темп роста, %

01.01.2017 01.01.2018

01.01.2018 к

01.01.2017

Банковский сектор, всего	7 948,2	8 459,6	106,4
--------------------------	---------	---------	-------

в том числе:

Государственные банки	5 315,8	5 466,0	102,8
-----------------------	---------	---------	-------

Иностранные банки	2 379,5	2 703,8	113,6
-------------------	---------	---------	-------

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [3].

На основании данных таблицы 2 можно сделать вывод, что динамика развития капитала белорусских банков более устойчивая, чем динамика привлекаемых банками средств на депозитной основе. В целом по банковскому сектору наблюдается положительная динамика в развитии капитала (6,4% за год). Государственные банки незначительно увеличили капитал на 2,8 %, а иностранные банки нарастили капитал на 13,6%, что дает банкам больше возможности отвечать по своим обязательствам.

В целях наращивания капитала, банкам можно рекомендовать следующее:

- в части увеличения уставного фонда: выработка среднесрочной и долгосрочной стратегии, повысить эффективность функционирования банка по сравнению с его конкурентами, повысить уровень менеджмента и корпоративного управления;
- в части использования нераспределенной прибыли и целевых фондов: совершенствовать оказываемые банком услуги и предлагать новые продукты, связанные с биржевой деятельностью.

Литература:

1. Кредиты, вклады, курсы валют, банки Беларуси / [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <http://myfin.by/> – Дата доступа: 27.09.2018.

2. Декрет Президента Республики Беларусь от 11 ноября 2015 г. № 7 «О привлечении денежных средств во вклады (депозиты)» / [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <http://www.nbrb.by/> – Дата доступа: 27.09.2018.
3. Информационный сборник «Банковский сектор Республики Беларусь. Краткая характеристика устойчивости функционирования» / [Электронный ресурс] / – Режим доступа: <http://www.nbrb.by/> – Дата доступа: 27.09.2018.

VOLCHKOVA H.K. SOCIAL AND ECONOMIC ASPECTS OF SOCIAL CAPITAL FORMATION IN UKRAINE

Волчкова Г.К.

канд. экон. наук, старший викладач

кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

Досвід розвинених країн доводить, що формування соціального капіталу прискорює процеси укладання та реалізації угод у різних сферах економічної діяльності, сприяє впровадженню новітніх форм зайнятості, зростанню продуктивності праці та отриманню соціальних та економічних вигод.

На формування соціального капіталу впливають політичні, економічні, соціальні, історико-культурні фактори, проте вони можуть бути як позитивної (соціальне партнерство, взаємодопомога, економія трансакційних витрат), так і негативної дії (корупція, організована злочинність тощо).

Відповідно до досліджень The 2014 Legatum Prosperity Index та World Values Survey українці є достатньо ізольованими, із низьким рівнем залученості до суспільного життя за межами родини, із середнім рівнем соціальної довіри. В Україні міцними є сімейні цінності – кількість одружених перевищує середньосвітовий рівень, та значний відсоток тих, хто може покластися на родичів та друзів – 89,6%. Українці демонструють високу залученість до волонтерської роботи – 26,3%, за цим

показником Україна входить до двадцятки найкращих країн світу. Це є свідченням готовності українців здійснювати особисті інвестиції у розвиток суспільства, реалізуючи свої здібності у вигляді неоплатних послуг. Натомість фінансові інвестиції у розвиток суспільства у вигляді благочинності є незначними – лише 9,0%, поясненням чого є низький життєвий рівень населення та низька соціальна відповідальність бізнесу.

Дослідження Інституту Legatum, виявили, що державне управління в Україні має низький рівень громадської довіри: 21,1% українців довіряють державній владі, 10,2% підтримують дії влади у подоланні бідності, рівень корупції в Україні перевищує середній показник у світі та становить 83,3%.

Стан державно-правових інститутів в Україні перешкоджає нагромадженню соціального капіталу – в умовах корумпованості та фаворитизму мінімізується взаємозв'язок між особистими та професійними якостями індивіда та його матеріальним благополуччям, тобто інституційне середовище не сприяє капіталізації людського ресурсу. Головним показником зрілості інститутів громадянського суспільства є не кількість громадських організацій, а залучення населення до їхньої діяльності. У країнах з розвинутим громадянським суспільством відповідна доля населення становить 10–15%. Характерною рисою України (і всього пострадянського простору) є розрив номінального і активного членства в громадських організаціях. В Україні найчисленнішими є профспілки та релігійні організації, водночас саме ці організації демонструють найбільший розрив між формальним і реальним членством; найменш численними організаціями є союзи споживачів, благодійні та екологічні організації.

Пріоритетними передумовами формування соціального капіталу має стати налагодження суспільного діалогу, спільні норми поведінки і ціннісні орієнтації населення, підвищення якості державного управління, співпраця громад, партнерство та підвищення соціальної відповідальності бізнесу.

VORONETSKAYA L.G. COMPENSATION ROLE IN THE SYSTEM OF MOTIVATION OF PERSONNEL IN MODERN CONDITIONS

Воронецкая Л.Г.

магистр управления и экономики, м.н.с. Института экономики НАН Беларуси

К настоящему времени системы оплаты труда прошли ряд преобразований, появилось множество новых форм оплаты труда, актуальных в современных условиях. Для лучшего понимания роли оплаты труда и ее места в системе мотивации составим иерархическую модель потребностей работников организации. Построение данной модели основано на принципах пирамиды потребностей А. Маслоу.

1 уровень (низший). Потребности по Маслоу: физиологические потребности (голод, жажда). Потребности работников: прием пищи во время перерыва, доступ к питьевой воде.

2 уровень. Потребности по Маслоу: потребность в безопасности (чувство уверенности, избавление от страха и неудач). Потребности работников: безопасное рабочее место, необходимые средства защиты (если требует специфика работы), минимизация риска увольнения, отсутствие преград для увольнения по собственному желанию, отсутствие конфликтов с коллегами и начальством, справедливая оплата труда, зарплата не ниже минимальной.

3 уровень. Потребности по Маслоу: потребность в принадлежности и любви. Потребности работников: корпоративные мероприятия, совместные проекты, совместное проведение досуга, доверительные отношения с коллегами и начальством.

4 уровень. Потребности по Маслоу: в уважении (достижение успеха, одобрение, признание). Потребности работников: уважительное отношение со стороны коллег и начальства, учет мнения работников, перспективы карьерного роста, возможность проявлять инициативу.

5 уровень (высший). Потребности по Маслоу: в самоактуализации (реализация своих целей, способностей, развитие собственной личности). Потребности работников: внутренняя удовлетворенность самой работой, интерес к выбранной профессии, возможность обучаться и повышать квалификацию в выбранной сфере деятельности, развитие своего потенциала, карьерный рост.

Анализ иерархии потребностей работников позволяет сделать ряд выводов:

1. Зарплата играет существенную роль для удовлетворения базовых потребностей (потребностей первого и второго уровней). Для этого зарплата должна быть не ниже минимального уровня и выплачиваться своевременно.
2. Для удовлетворения потребностей первого и второго уровней от предприятия требуются капиталовложения в инфраструктуру, в организацию безопасных условий труда и оснащение рабочих мест всем необходимым для осуществления трудовой деятельности.
3. Для удовлетворения потребностей более высокого уровня зарплата тоже играет важную роль, но может быть частично заменена другими элементами оплаты труда, материальными затратами со стороны организации на проведение кадровой политики и развитие персонала, его обучение, на формирование благоприятного морально-психологического климата.

YAROSHENKO N. POSITION OF FINANCES OF HOUSEHOLDS IN THE FINANCIAL SYSTEM OF THE STATE

Ярошенко Н.,

студент ФКін-16к, КЕПІТ.

Наук. керівник – к.е.н. Сова О.Ю., доцент кафедри

національної економіки та фінансів,

Університет економіки та права «КРОК»,

Україна, м. Київ

Фінанси домогосподарств є невід'ємною складовою фінансової системи країни. З одного боку, домогосподарства постачають фінансові ресурси на фінансовий ринок. Таке постачання реалізується, перш за все, через розміщення накопичених особистих коштів в ті чи інші фінансові інструменти (депозити, цінні папери тощо). З іншого боку, домогосподарства є основним споживачем фінансових ресурсів: при дефіциті власних коштів для здійснення своїх економічних проєктів, вони

вступають у фінансові відносини з посередниками фінансової системи (банками, кредитними спілками тощо) [3, с. 174].

Одним з найсуттєвіших чинників, який формує фінансову стійкість домогосподарств до проявів кризи, є заощадження, що можуть акумулюватися як у інститутах фінансової системи, так і у готівковій формі поза нею. Дослідження заощаджень домогосподарств значно ускладнює наявність певної частини готівкових заощаджень у національній та іноземній валюті, яка важко піддається кількісному вимірюванню [2, с. 127].

Для перетворення заощаджень домогосподарств в інвестиції країна повинна мати не тільки прибутково працюючі підприємства, акції яких приносять дохід банкам та населенню, а й сприятливу законодавчу базу, проводити постійну активну роботу, яка спрямована на підвищення рівня економічної освіти населення щодо ефективного використання своїх грошових заощаджень тощо. Таким чином, залучення вільних коштів домогосподарств до національної економіки та інвестиційна активність їх членів виступає одним із можливих джерел зростання економічної могутності будь-якої країни [1, с. 88-89].

Фінансова криза сьогодення спричинила структурні зрушення в економіці України, які призвели до необхідності активізації пошуку домашніми господарствами нових джерел фінансових ресурсів [4, с. 163]. Зважаючи на те, що фінансові ресурси домогосподарств є складовою фінансової системи, на них поширюються механізми державного регулювання, зокрема фінансова політика. Фінанси домогосподарств відіграють важливу роль у формуванні інвестиційного ресурсу та забезпеченні економічного зростання загалом. Враховуючи це, погіршення фінансового стану домогосподарств негативно впливатиме на попит і пропозицію інвестиційних ресурсів, що зменшуватиме обсяг грошових потоків у фінансовій системі.

Література:

1. Васи́лига Н.А. Сутність і функції домогосподарства як суб'єкта ринкових відносин / Н.А. Васи́лига // Державне управління: теорія та практика. – 2016. – № 1. – С. 84-94.
2. Глу́щенко О.В. Фінансові ресурси домогосподарств як складова частина фонду національного добробуту України / О.В. Глу́щенко // Економічний аналіз. – 2016. – Том 24. – № 1. – С. 122-132.
3. Рудницька О.В. Економічна природа та роль фінансів домогосподарств у фінансовій системі країни / О.В. Рудницька // Економічний вісник університету. – 2013. – Вип. 20(1). – С. 173-178.

4. Сова О.Ю. Проблеми забезпечення домогосподарств України кредитними ресурсами / О.Ю. Сова // Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-кредитна система: вектор розвитку для України». – Ужгород, 2015. – С. 163-168.

ZEMLIANA A. CONSIDERATION OF PERSONAL INSURANCE ISSUES IN UKRAINE

Земляна А.,

студентка ФКін-16к, КЕПІТ.

Наук. керівник – к.е.н. Сова О.Ю., доцент кафедри

національної економіки та фінансів,

Університет економіки та права «КРОК»,

Україна, м. Київ

Страхування, особливо страхування життя, в сучасному суспільстві відіграє велику роль у функціонуванні економіки та підтримці життєвого рівня населення.

Економічна роль особистого страхування полягає в тому, що страхові виплати за договорами особистого страхування зменшують витратну частину державного бюджету на соціальні програми, а грошові кошти, що акумулюються страховими компаніями, можуть стати джерелом значних довгострокових інвестицій в економіку держави. В Україні це має особливе значення у зв'язку з кризою пенсійної системи і несприятливими демографічними тенденціями. В умовах дефіциту інвестиційних ресурсів залучення за допомогою страхових технологій заощаджень населення може стати суттєвим елементом державної фінансової політики та сприяти зниженню зовнішніх запозичень [4, с. 278].

Проблемою залишається незавершена реформа у галузі медичного страхування: державні медичні структури нині не зацікавлені в співробітництві зі страховими компаніями. Кошти, перераховані страховиком за лікування клієнта, не впливають на фінансовий стан медичної установи і зарплату його співробітників. А

незважаючи на відносно стабільний рівень фінансування галузі охорони здоров'я, використання бюджетних коштів проводиться неефективно і непрозоро, внаслідок чого зазначена галузь поступово занепадає [1, с. 785].

На ринку України повинен існувати національний рейтинг страховиків, який адекватно б оцінював їхню діяльність і надавав правдиву й повну інформацію клієнтам та інвесторам про фінансову звітність та платоспроможність страховиків. Погоджуємося з пропозицією Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, щодо створення електронної системи контролю за операціями страхування та обліку, аналогічну тій, що існує в банківській системі. Адже лише нещодавно страховиками добровільно почали подаватись дані про свою діяльність та на основі них розробляються агентствами рейтинги страхових компаній [3, с. 46].

Політика вдалого та компетентного проведеного страхового менеджменту на підприємствах, розроблення навчальноосвітніх програм для громадського ознайомлення з договорами страхування життя дасть змогу правильно та коректно зрозуміти суть і необхідність такого страхування [2].

Література:

1. Андрусь М.І. Проблеми розвитку особистого страхування населення в Україні / М.І. Андрусь // Глобальні і національні проблеми економіки. – 2015. – № 5. – С. 782-786.
2. Сержанов В.В. Проблеми особистого страхування в Україні / В.В. Сержанов, Г.І. Костьов'ят // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2012_36/statti/4_6.htm
3. Сова О.Ю. Проблеми та перспективи розвитку страхового бізнесу в Україні / О.Ю. Сова // Наука й економіка. Хмельницький національний університет. – 2015. – № 1 (37). – С. 42-49.
4. Фрич А. Напрями вдосконалення ринку особистого страхування в Україні / А. Фрич // Економічний аналіз. – 2015. – Том 21. – № 1. – С. 276-283.

SECTION 8. Philosophy

EFREMENKO A.A. LIMITED INFORMATION CONSCIOUSNESS AND CRITICAL THINKING IN MODERN EDUCATION

Ефременко А.А.

Писатель, журналист.

С развитием глобализации во всех сферах нашей жизни, усилением влияния трансконтинентальных корпораций на экономику, науку, образование, политику, информационное поле, остро стоит вопрос сохранения самоидентичности, формирования устойчивого критического мышления, как инструмента защиты.

Хотелось бы особо выделить две тенденции в развитии современного просвещения – это глобализация и относительная информационная свобода.

Глобализация современного мира ведёт к тому, что многие науки, ранее далеко отстоящие друг от друга стали обобщаться в единую форму, которую можно назвать не иначе как античным термином - натурфилософия.

За последние 20 лет открытость и доступность информации в мире, в целом ощутимо возросла. Это безусловно является положительным фактором общественного развития. Но все ли умеют правильно пользоваться этим цивилизационным благом и наоборот, нет ли в этом вреда?

Массам даётся технический минимум, необходимый для исполнения определённых обязанностей на предприятиях богатого меньшинства за какую-то среднестатистическую заработную плату, позволяющую обеспечить себе и своей семье определённый уровень необходимых потребностей. Это создаёт иллюзию свободы, но является по сути формой индустриального рабства, стремительно перетекающего в цифровое рабство замкнутого сознания.

Уолтер Липпман – один из ведущих мыслителей и политологов 20-го века разделял общество на интеллектуальное меньшинство, так называемые “ответственные” и остальные - невежественные люди с улицы, так называемые “зрители”. Он разработал концепцию производства согласия, новое искусство демократии. Такой же позиции придерживались Эдвард Бернейс – один из основателей современной индустрии связей с общественностью, который ввел термин “конструирование согласия”. Сама идея, в прочем, в общих чертах была далеко не нова, например, задолго до того Ральф Уолдо Эмерсон считал, что

миллионы избирателей, которые формируются в новом демократическом обществе, необходимо воспитывать в правильном направлении, поддерживая ограниченность их кругозора и понимания, препятствуя свободному развитию мысли. Аристотель в своей книге “Политика”, рассуждал о формах государственного устройства и пришёл к выводу, что необходимо привести всех к более-менее среднему классу, то есть к всеобщему благополучию.

Другой политический мыслитель Дэвид Юм предложил противоположное решение - правителям необходимо поддерживать своих подданных убеждениями. Эта формула распространяется на любые государства с любым режимом правления.

Таким образом система образования является неотъемлемой частью этой структуры связей с общественностью.

Искусственное сознание, которым пытаются заменить природное, человеческое - с одной стороны информации много, но она обрывиста, приучает человечество к клиповому мышлению. Таким обществом очень легко манипулировать. Только люди с устойчивым критическим мышлением, способны искать полную и целостную информацию, адекватно её анализировать. Умеют задавать правильные вопросы.

GORBATIUK T. V., THE HIGGS BOSON IS A FACTOR IN THE LATEST DISCOVERIES IN MODERN FUNDAMENTAL SCIENCE

Горбатюк Т.В.

Одним з найвизначніших відкриттів початку XXI століття стало доведення теорії сформованої П. Хігсом та підтвердження існування бозону Хіггса у 2012 році. Ця подія дала змогу говорити про формування сталого уявлення фундаментальної сутності всесвіту.

Відкриття «бозону Хіггса» є одним із головних аргументів істинності Стандартної моделі, яка пояснює кількісно і часто з неймовірно високою точністю величезну кількість фактів і характеристик нашого світу. Вона поєднує на основі простих і

загальних принципів всі фундаментальні взаємодії, відомі на сьогодні, а саме: електромагнітні, слабкі і ядерні.

Наявність Стандартної моделі дає нам змогу говорити про розуміння принципів будови відомого нам всесвіту. Виявлення першого бозону Хіггса в 2012 році підтвердило не тільки істинність Стандартної моделі, а й стало першим кроком у з'ясуванні механізмів взаємодії бозона Хіггса з іншими мікрочастинками.

Нещодавно стало відомо що науковці ЦЕРН зосередили свою увагу на дослідженні взаємодії бозона Хіггса з істинним кварком, який на відміну від верхніх і нижніх кварків, не володіє стабільністю і розпадається на інші частинки через доволі малі частки секунди після їх появи. Для того, щоб виявити ці явища, вчені змушені були задіяти дані, що одержувалися відразу від двох експериментів колайдера, ATLAS і CMS.

Найближчим часом вчені CERN планують зібрати ще більший обсяг даних, що дозволить їм отримати більш точні значення характеристик взаємодії бозона Хіггса з істинним кварком.

Це уточнене значення, може стати свого роду дороговказом в пошуках існування ще невідомих науці областей фізики, законам яких підпорядковується бозон Хіггса.

Незважаючи на так би мовити можливу завершеність в розумінні природи матерії всесвіту з кожним новим відкриттям перед вченими постають нові проблеми-виклики, які вони будуть прагнути вирішити. В процесі вирішення такого роду проблем, можливі відкриття, які в свою чергу здатні кардинально змінити світоглядні уявлення людства про природу всесвіту, а можливо і формування абсолютно «нової фізики».

GROMTSEV R. S., BLOKHA YA.YE. SPECIFICATION OF CLASSIC DANCE AS A SIGN SYSTEM

Громцев Р.С.

аспірант; кафедра філософії; історичний факультет; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

Блоха Я.Є. кандидат філософських наук, доцент; кафедра філософії; історичний факультет; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

SPECIFICATION OF CLASSIC DANCE AS A SIGN SYSTEM

Gromtsev Roman Serhiyovych

postgraduate

Department of Philosophy

Historical faculty

Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko

c. Poltava, Ukraine

Blokha Yaroslav Yevheniyovych

PhD, Associate Professor

Department of Philosophy

Historical faculty

Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko

c. Poltava, Ukraine

In the article on the basis of the analysis of the works of leading danceologists and choreographers, the characteristics of classical dance as a sign system are revealed. It is proved that any dance creates its own expressive language, but the universal dance language has its own classic dance. Of the individual elements (signs) in the dance are gathered different movements (symbols); from different movements (symbols) are selected most characteristic for the expression of the thought of the choreographer,

specific compositions, dance phrases (models), from which the image is created by combining and variation of models.

Key words: dance, sign, symbol, model, "pa".

СПЕЦИФІКА КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ ЯК ЗНАКОВОЇ СИСТЕМИ

Громцев Роман Сергійович

аспірант

кафедра філософії

історичний факультет

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

м. Полтава, Україна

Блоха Ярослав Євгенійович

кандидат філософських наук, доцент

кафедра філософії

історичний факультет

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

м. Полтава, Україна

У статті на основі аналізу робіт провідних дансологів та балетмейстерів розкриті характеристики класичного танцю як знакової системи. Доведено, що будь-який танець створює власну виразну мову, однак універсальною мовою танцю є власне класичний танець. З окремих елементів (знаків) у танці збираються різні рухи (символи); з різних рухів (символів) відбираються найбільш характерні для вираження думки балетмейстера, конкретні композиції, танцювальні фрази (моделі), з яких створюється образ шляхом поєднання і варіювання моделей.

Ключові слова: танець, знак, символ, модель, «па».

Для філософії та культурології загалом і історичної дансології (сума знань про танець) зокрема дуже важливо отримати достовірні знання про танець. Це можливо через осмислення як танцю, так і його знакової системи. Інтерпретація

семантики зображень людини в танці завжди була детермінована інтелектуальними, культурними, професійними і світоглядними уподобаннями дослідників. На думку М. Л. Мухелішвілі: «З когнітивної точки зору комунікація – це процес передачі певного змісту адресату, що сприймає цей зміст у рамках своєї когнітивної структури. Переданий зміст кодується сигналом, з якого адресат може отримати певну інформацію, спираючись на систему знань, якими цей адресат володіє» [5, с. 33]. Це висловлювання можна застосувати не лише до вербальної комунікації, а й невербальної, зокрема до танцю.

Будь-який танець створює свою особливу виразну мову. За словами Г. Берліоза «Припускати, як це роблять деякі, що музика є мовою настільки неточною, що інтонація голосу, яка виражає лють, може однаково відповідати й почуттю страху, радості і любові, – значить доводити відсутність у таких людей здатності, яка дозволяє іншим розпізнавати різні відтінки експресивної музики, що для них настільки ж незаперечні, як і існування сонця» [2, с. 256].

За словами французького балетмейстер XVIII ст. Ж. Ж. Новерра: «Танець містить в собі все необхідне, щоб стати красномовнішою з мов, але замало знати один лише його алфавіт, щоб нею розмовляти. Якщо з'явиться обдарована людина, яка розставить ці букви, утворить з них слова, зв'яже їх в єдине ціле, – і танець перестане бути німим, він заговорить мовою настільки ж сильною, як і виразною» [6, с. 65].

На думку В.В. Ромма, у наведеному, як і в багатьох інших своїх висловлювань Ж. Новерр говорить про наявність алфавіту танцю, не визначаючи його і не даючи принципу його складання. Балетмейстер говорить про майбутні можливості, але в той же час жалкує про його тодішню німоту [9].

У XIX ст. російський дансолог А. Волинський розвине думку Ж. Новерра: «Навіть найбільш талановиті з танцюристів нашого століття не здогадувалися і не здогадуються досі, що німа пластика балету приховує в собі крики і бурі ідейного порядку. Немає простих аттитюдів, немає простих арабесків. Усе це – знаки певних ідей, які необхідно сприйняти крізь оболонку плоті. А якщо це так, якщо перед нами в темпах класичного балету розгортається своєрідна мова людської душі, то очевидно само собою, що навчання цій мові, її розуміння має стати першим завданням балетної школи» [3, с. 14]. А. Волинський говорить про приховані крики й бурі ідейного порядку. Однак автор наближається до теми, називаючи знаками ідей, окремі пози (арабески, аттитюди) класичного танцю.

Російський теоретик балету А. Левінсон в цьому не погоджується з А. Волинським: «Можна описати всю техніку, всю гімнастику класичного танцю, але відшукати для кожного з його рухів психологічний еквівалент – нездійсненне, та й непотрібне

завдання. Класичний танець не обумовлений жодним причинним примусом ззовні; він носить в самому собі свій іманентний закон, свою внутрішню логіку, кожне порушення якої сприймається глядачем як порушення художнього враження» [7, с. 108].

А. Левінсон висуває тезу, що змістовність, художня цілісність може перебувати і в самій гімнастиці класичного танцю.

Радянський балетмейстер Ф. В. Лопухов йде ще далі: «Класичний танець, не будучи мовою універсальною, має максимальні можливості для відображення найтонших і найглибших емоційно-інтелектуальних особливостей сучасної людини» [8, с. 20].

Т. Шибутані в «Соціальної психології» наводить слова великого композитора Ріхарда Вагнера: «Найбільш реальним з усіх мистецтв є танець, матеріалом в ньому є жива людина не в окремій своїй частині, а вся в цілому: від п'ят до тімені», якою він представляється глядачеві. Мистецтво танцю тому несе в собі всі можливості додаткових мистецтв: людина, яка співає чи говорить, мати живе тіло, своїм зовнішнім виглядом, характером своїх рухів виявляти свій внутрішній вигляд. Людина художньо чуйна, здатна не лише чути, але й бачити, вперше висловлює себе з усією повнотою музики і поезії – в танці» [10, с. 91]. Р. Вагнер висловлює цікаву і важливу для розуміння природи танцю думку, що матеріалом, сутністю танцю є сама людина, яка виконує танець.

Н. В. Аттанова визначає танець як смислову універсалію: «танець є специфічним мовним вираженням і результатом знакової діяльності, і певним «феноменом», «текстом», «культурою» [1, с. 8].

Однак коли постає питання про особливості, елементи, правила цієї мови, про його абетку, лексику, граматику, фонетику, синтаксис та багато іншого багатоголосна одностайність знічується. У дансологічній літературі з цього приводу не вироблено єдиних понять.

За словами І. Г. Єсаулова: «Мова в хореографії – це сукупність рухів, прийомів, жестів, композицій, режисури, способу мислення, музики, оформлення тощо. Тобто, мова – це «будівельний матеріал», на основі якого балетмейстер, фантазуючи, знаходячи, галюцинуючи, вибудовує зриму картину внутрішніх думок і бачень» [4, с. 39].

На думку В.В. Ромма, розуміння системи (тексту танцю) є процес «перекладу», перекодування з зорової системи в образну, в понятійну. А зрозумілість мови – результат ясного мислення. Якщо є мова, то повинна бути відповідна література. Не має значення, коли це було, але на цій мові велися уроки, задавалися вправи,

ставилися і виконувалися танці, короткі і тривалі, прості і складні, які, в свою чергу, вимагають вивчення, аналізу та фіксації (запису) [9].

У всіх прикладах автори однозначно висловлюються на користь семантичної значущості мови танцю, її можливості передавати досить різноманітну інформацію своєю неповторною мовою. Ця складова танцю, яка кожного разу змінюється і розвивається, утворена матеріальної «системою букв» танцю. Матеріальні, очевидні і фіксовані елементи мови танцю – жести, рухи, «па», пози, малюнки просторового пересування, сукупність рухів, прийомів, жестів, композицій, режисури, музики, оформлення... З іншого боку, часто ті ж автори називають складовими цієї мови, елементи чуттєво-виразної нематеріальної сфери танцю – думки, почуття, настрої, бачення [9].

Дана плутанина із визначеннями, очевидно, пов'язана з завданнями, які є головними для того чи іншого автора в даний момент часу або в силу своєї професійної спрямованості. Практикуючі балетмейстери-постановники більш конкретно намагаються для своєї безпосередньої роботи визначити якість і природу знаків в танці. Балетмейстер-драматург моделює майбутні образи шляхом відбору характерних, типових знаків та символів.

Ось що розуміє під цими термінами дансолог балетмейстерського напрямку І. Г. Єсаулов:

«Знак – характерні риси, пози, жести, манери, «па».

Символи – рухи з певним характером (польотні, що тягнуться, спрямовані, верткі тощо).

Моделі – конкретні структури, класичні пози і «па», з яких будуються фрази.

Образ – це складова з усього тексту, з багатьох контекстуальних положень, пропозицій, фраз» [4, с. 77].

Хореограф-постановник з окремих елементів (знаків) збирає різні рухи (символи); з різних рухів (символів) відбираються найбільш характерні для вираження думки балетмейстера, конкретні композиції, танцювальні фрази (моделі), з яких створюється образ шляхом поєднання і варіювання моделей.

Література:

1. Атитанова Н. В. Танец как смысловая универсалия: от выразительного движения к «движению» смыслов: автореф. дис... канд. культурол. наук: спец.

24.00.01 / Наталья Васильевна Атитанова; Мордовский государственный университет имени Н.П. Огарева. – Саранск, 2000. – 18 с.

2. Берлиоз Г. Мемуары. – 2-е изд. – М.: Музыка, 1967. – 256 с.
3. Волынский А.Л. Проблемы русского балета / А.Л. Волынский. – Петр-д: Жизнь искусства, 1923. – 22 с.
4. Есаулов И. Г. Письма к Ж. Ж. Новерру, введение в эстетику классической хореографии / И. Г. Есаулов. – Ижевск: МСА, 2001. – 310 с.
5. Когнитивная эволюция и творчество / Рабинович В.Л., Мухелишвили Н.Л., Шрейдер Ю.А., Князева Е.Н., / РАН ин-т философии. – М., 1995. – 225 с.
6. Новерр Ж. Ж. Письма о танце и балетах / Ж. Ж. Новерр – Л.; М.: Искусство, 1965 – 375 с.
7. Левинсон А. Старый и новый балет / А. Левинсон. – Пг.: Св. иск., 1919. – 129 с.
8. Лопухов Ф. Хореографические откровения / Ф. Лопухов – М.: Искусство, 1972 – 215 с.
9. Ромм В. В. Танец как фактор эволюции человеческой культуры: дис. ... д-ра культурологических наук : 24.00.01 / Валерий Владимирович Ромм. – Барнаул, 2006 – 403 с. URL: <http://www.dslib.net/teorja-kultury/tanec-kak-faktor-jevoljucii-chelovecheskoj-kultury.html>
10. Шибутани Т. Социальная психология / Т. Шибутани. – М.: Прогресс, 1969. – 535 с.

MAISTRENKO S. V. ORTHODOX ETHICAL VALUES AS PHILOSOPHICAL BASICS OF THE ECONOMIC RELATIONS

Майстренко С. В.

кандидат філологічних наук, доцент

кафедра права і соціально-гуманітарних дисциплін

Черкаський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»

м. Черкаси, Україна

Проблема осмислення ролі етичних православних норм у суспільному житті постала в епоху розквіту досягнень науково-технічного прогресу не випадково. Важливим чинником успішної економічної діяльності нині є соціальний, політичний та моральний статус підприємця, а також уміння вибудовувати партнерські стосунки в сфері бізнесу. Осмислення християнської духовної традиції, її моральних настанов та норм, що акумулюють багатовікові самобутні цінності національних культур має слугувати підвалинами для розбудови гармонійних економічних взаємовідносин.

Релігійно-філософська концепція православ'я є традиційною для нашого регіону. В її основі - філософія неоплатонізму з її міфологічно-інтуїтивними релігійними переживаннями. Православна філософсько-етична концепція має свої традиції господарювання та підприємництва. Відзначаючи потенційний вплив православної релігії на культуру економічних відносин С. Булгаков [3], узгоджує поняття наполегливої праці та підприємництва, що мало в усі часи розбіжності у своєму тлумаченні: перше вважалося благородним діянням, а друге - осуджувалося. Еклектичний характер сучасної православної філософської концепції, зазнаючи впливу часових ціннісних орієнтацій, в кінцевому результаті в центрі земного світу ставить людину з її реальними прагненнями, потребами та діями.

Моральні православні засади - система ідеалів, цінностей, що є основою нормативної регуляції та саморегуляції життєдіяльності для кожної віруючої особи. Заповіді загальнолюдської любові та благочинності є визначальними для будь-якої діяльності, в т.ч. і економічної. Зокрема, не кради; не свідчи неправдиво на свого ближнього; не жадай дому ближнього свого, не жадай дружини ближнього свого, ані раба його, ані всього, що є у ближнього твого [Вих.20:12-17] є універсальними етичними нормами, що стосуються усіх сфер життєдіяльності людини.

Особливе місце в системі духовних доктрин православ'я належить поняттю моральної відповідальності, що містить дві складові: відповідальність перед Богом та перед власним сумлінням. Ідеал етичної свободи та духовного вдосконалення, дотримання Божого порядку спонукає до праведного життя, виконання релігійно-етичних приписів у повсякденному житті незалежно від сфери діяльності, водночас формує і відчуття обов'язку, відповідальності і чесноти: сором, сумління, чесність, бережливість, скромність, ставлення до добра. Людина, наділена свободою волі в ситуації вибору, несе повну моральну відповідальність за скоєні вчинки, слова, думки та наміри [Мт.5:21-30], [1;405].

Отже, серед моральних цінностей православ'я, які впливають на формування культури економічних взаємин, слід відзначити: сумлінне ставлення до праці та її прославлення, відповідальне управління всім, що існує на землі, що створене Богом, та необхідність його примноження й поширення. Система православних моральних норм закладає базові підвалини для принципів гуманного людського співіснування, чесного здійснення економічної діяльності.

SECTION 9. Philology

BANDURA A. V., PONOMARENKO O. V. FORMATION OF COMPETENCE IN AN ENGLISH AUDIENCE OF PRESCHOOLS OF SENIOR SCHOOL

Бандура А. В. - магістрантка

Пономаренко О. В. - канд. пед. наук, доцент

Бандура Альона Валентинівна

магістрантка

кафедра англійської мови та методики викладання

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Пономаренко О. В.

ЗМІСТ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ АУДІЮВАННІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Зміст формування комунікативної компетентності загалом та компетентності в аудіюванні зокрема визначено у документі «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [2]. Це керівний документ, який використовується для опису досягнень осіб, що вивчають іноземні мови в Європі. Рекомендації є результатом роботи колективу спеціалістів, задіяних у навчанні й викладанні іноземних мов, упродовж 20 років – з початку 1980-х років і до 2001 року, коли Рада Європи рекомендувала використання цього документу для валідації рівнів знань іноземної мови [2]. Разом з тим, робота над вдосконаленням цього документу триває і далі і у 2018 році Рада затвердила додаток до Рекомендацій під назвою Companion Volume with New Descriptors [3].

Ключовим положенням цих документів є те, що мова розглядається не як самоціль, а як засіб для досягнення різних соціальних, освітніх та професійних цілей [3, с. 25]. Компетентність користувача визначається за допомогою категорій

A, B, C, кожна з яких має свої властивості, названі дескрипторами. Кожна категорія включає два рівні, що показують прогрес у розвитку компетентності: категорія A (Елементарний користувач) включає рівні A1 Інтродуктивний та A2 Середній, B (Незалежний користувач) передбачає рівні B1 Рубіжний та B2 Просунутий і C (Досвідчений користувач) включає рівні C1 Автономний та C2 Компетентний [3, с. 34]. Передбачається, що учень здатен писати, слухати, говорити та читати на кожному з рівнів [1, с. 24].

Відповідно до Рекомендацій та додатку 2018 року, учні старшої школи (10-11 класи) спрямовані на досягнення рівня B1 за стандартної підготовки в загальноосвітньому навчальному закладі чи рівня B2 за умови профільної підготовки. Щодо рівня B1, учень здатен зрозуміти фактичну інформацію про звичайні щоденні або пов'язані з певною діяльністю теми, сприймаючи як загальні повідомлення так і конкретні деталі, якщо мова чітко сформульована в загальновизнаному акценті. Учень може зрозуміти основні положення чіткої стандартної вимови на знайомі речі, що регулярно зустрічаються в роботі, в школі, дозвіллі тощо.

На рівні B2 учень може розуміти стандартну розмовну мову, живу або трансльовану чи в аудіо записі як на знайомі, так і нові теми, з якими зазвичай стикаються в особистому, соціальному, або професійному житті. Лише сильний фоновий шум, неадекватна структура дискурсу та/або специфічне ідіоматичне використання впливає на здатність розуміти тексти. Учень також може зрозуміти основні ідеї на конкретні, так і на абстрактні теми за стандартної вимови, включаючи дискусії у певній галузі спеціалізації [3, с. 54].

Література

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. – Strasbourg: Council of Europe, 2001. – 265 p.
3. Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. Companion Volume with new descriptors. – Strasbourg: Council of Europe, 2018. – 235 p.

KOMPANIETS V.A., MAISTRENKO S.V. DISPUTES AS A MEANS OF FINDING OUT THE TRUTH

Компанієць В. О.

Студентка Черкаського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Майстренко С.В.

Науковий керівник, к.ф.н., доцент Черкаського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Актуальність вислову Сократа: «Істина народжується в суперечці» спростовується/стверджується не одним поколінням, представниками різних галузей та професій, зокрема, юристами. Суперечки є невід'ємною частиною життя кожної людини.

Суперечка - зіткнення несумісних думок, під час якого кожна сторона відстоює свою правоту. Відсутність зіткнення думок властива для інших форм комунікації: проповідь, молитва, лекція, інформаційна доповідь. Разом з тим, коли аргументація з приводу якогось питання спрямована на людей, які байдуже або позитивно (некритично) ставляться до неї, то немає ніяких підстав вважати цю комунікативну ситуацію суперечкою.

Видовими поняттями суперечки є диспут, дискусія, полеміка, кожен з яких має свою мету та специфічні ознаки. Диспут (лат. *disputatio*) - усне публічне обговорення на суспільно важливу чи наукову тему у вигляді виступу опонентів із залученням фахівців. Дискусія (лат. *discussio*) - публічне обговорення певних проблем чи спірних питань з метою з'ясування істини. Полеміка (грецьк. *Πολεμικά*) – суперечка певну тему, що має на меті доведення своєї точки зору. Тому її можна вважати не стільки суперечкою, скільки переконанням, доведенням своєї правоти. Водночас виокремлюють ще два види полеміки: суперечка заради суперечки та суперечка заради переконання.

Суперечка з метою з'ясування істини передбачає взаємоповагу опонентів, толерантність, погодження з твердженнями супротивника, які є правильними, уточнення формулювань та визначень. Відомий філософ та логік Сергій Поварнін говорив, що цей вид суперечки «дає, окрім безперечної користі, істинну насолоду та задоволення і є насправді «розумовим банкетом». У суперечці заради мети один з опонентів повинен перемогти, і це є можливим за допомогою аргументів та вмілою їх подачею під час захисту своєї точки зору. Суперечка заради переконання

відрізняється від суперечки задля перемоги, хоча їх спільною метою є перемога, але головним завданням суперечки з метою переконання є не лише доведення своєї точки зору, але й нав'язування її своєму опоненту, визнання ним правоти іншого. У суперечці заради суперечки не дотримуються жодні з етичних норм ведення публічного спору, адже для учасників не важливо з ким вони сперечаються, де, та навіть неважливо чи доведуть вони свою точку зору. Важливим у цьому процесі є стан опонентів та емоції, які вони отримують.

Отже, виправданими і доречними є суперечки, що мають за мету знаходження істини, при чому із дотриманням всіх етикетних норм та моральних чеснот. Хоча є люди, яким простіше погодитися, ніж сперечатися. І в такому разі суперечки втрачають сенс. Тому, відповідаючи на питання: чи можливе життя без суперечок? Слід сказати: так, можливе, але чи потрібно так жити? Чи краще вести суперечки? - вирішувати кожному самостійно. Суперечки в нашому житті важливі. Тож сперечайтесь з розумом!

NIMCHUK O.S. CONCEPT "SWINE" IN PHRASEOLOGY (COMPARATIVE ASPECT)

Німчук О.С.

магістрантка, група Gerb1-M17z, факультет іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна

Науковий керівник – Шмирко О. С.

канд. пед. наук, старший викладач кафедри німецької мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

КОНЦЕПТ «СВИНЯ» У ФРАЗЕОЛОГІЇ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ)

Фразеологічні атрибути концепту свиня / das Schwein (die Sau) є частково асиметричними в українській та німецькій мовах. З одного боку, ці символи є зіставними. Свиня – символ бруду, як фізичного, так і морального: барложитьься як свиня в соломі 'живе у страшному бруді' – dreckig / schmutzig wie eine Sau; du

Schwein!; їсть як свиня 'неохайно, жадібно їсть' – essen / fressen wie ein Schwein; підкладати свиню 'діяти підступно щодо когось'; поводитись по-свинськи 'негідно, безчесно' – sich benehmen wie ein Schwein. Означеному концептові приписують атрибути: товста – товста / жирна свиня 'дуже товста людина' – dick / fett wie ein Schwein; дурна – дурний як сто свиней – blöde Sau.

Окрім того, концепт Schwein в німецькій мові поєднується з безладом і непорозумінням: wie das Schwein aus dem Stall fortlaufen, wie die Schweine vom Troge aufstehen 'піти, залишивши повний безлад'; das frisst kein Schwein 'тут сам чорт не розбере'. Пияцтво також асоціюється із цією твариною: напився як свиня – voll wie ein Schwein 'вщент п'яний'.

З іншого боку, якщо в українській фразеології цьому концептові приписано чи не всі можливі негативні риси людини, то в німецькій фразеологічній системі цей символ не є однозначно негативним. Порівняймо: в Україні свиня здебільшого виступає символом бруду: свиня не з'їсть, поки не поваляє; нахабства: посади свиню за стіл, а вона й ратиці на стіл. Фразеологічна складова концепту містить також такі приписувані атрибути: вперта – сі врила як свиня в болото 'дуже вперта людина'; жадібна – допався як свиня до браги 'без міри їсть або п'є'; пихата – величається мов свиня в болоті 'безпричинно задається'. Певна частина фразеологічних одиниць з означеним компонентом в українській мові вербалізує фрейм 'негарно вбрана людина': гарно як свині в коралах; гарна як свиня в дощ.

Водночас, в німецькій мові фразеологічні атрибути концепту Schwein є асиметричними: з одного боку, означений компонент хоча і використовується в значенні 'неохайна, безчесна людина' (Schweinerei – свинство), однак, з іншого боку, є символом достатку і добробуту: jmd. hat Schwein 'комусь щастить' – вираз сягає ще часів середньовіччя, коли під час лицарських турнірів найбільшим виграшем було поросся. Окрім того, в німецькій фразеологічній системі концепт Schwein може бути нейтральним. Вираз kein Schwein означає 'ніхто, нікого': Das kennt doch kein Schwein (keine Sau) / Das kann kein Schwein (Sau) lesen (bezahlen) / Das interessiert doch keine Sau; Kein Schwein ruft mich an / Wahrscheinlich kommt mal wieder kein Schwein zu der Versammlung. Наведені приклади хоча і є експресивними, але німецькою звучать не так грубо, як це може здатися неносіям мови: жодна свиня не знає/не прочитає/не зможе оплатити/не телефонує/не прийде на збори.

Доходимо висновку, що розуміння певних фразеологізмів у досліджуваних мовах потребує глибокої обізнаності з історією та культурою, а їх вживання є досить специфічним і не знаходить аналогій в інших мовах.

PROKOPENKO O.V. FORMATION OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCE IN HIGHER SCHOOL BY ENGLISH NEWS

Прокопенко Ольга Вікторівна

Магістрант

Кафедра англійської мови та методики викладання

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Халимон І. Й.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ АНГЛОМОВНИХ НОВИН

В даний час суспільство переживає складний етап переоцінки соціальних і моральних норм життя. Кожне покоління вибудовує власну модель життєдіяльності – соціокультурний простір, що складається з певних значень провідних понять, системи символів, системи цінностей, соціокультурних компетенцій і норм.

Освоєння іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування неможливе без одночасного вивчення культури цієї країни.

Соціальна компетенція, як і будь-яка інша, має вікову динаміку і вікову специфіку. Звідси виходить визначення мети формування соціальної компетенції: сформувати соціальну компетенцію – значить навчити дитину максимально ефективно взаємодіяти з іншими людьми в різних ситуаціях спілкування, враховуючи свої особистісні особливості та особливості партнера по спілкуванню, сформувати і зміцнити і вміння спілкуватися, забезпечивши для цього необхідний набір знань.

На думку вчених, соціокультурна компетенція являє собою асиміляцію культурних та духовних цінностей власного та інших народів, норми регулювання відносини між народами, поколіннями, сприяє естетичному та морально-естетичному розвитку.

Сьогодні проблеми соціалізації старшокласників розробляються багатьма науковими психологічними центрами і є основними для педагогічної, психологічної та методологічної практики.

Вивчення іноземної мови школярами не повинно обмежуватися лише вивченням вербального коду. Культурний фон мови має велике значення – мова не може вивчатися ізольовано, тобто тільки як набір лексичних одиниць і граматичних правил.

Всі автори сходяться на думці, що для успішного розвитку соціокультурної компетенції учнів на уроках іноземної мови необхідно створювати модель культури того чи іншого народу. Вона створюється різноманітними способами.

В умовах сучасності, ми виділяємо три рівні сформованості соціокультурної компетенції у старших школярів:

- 1) Низький рівень відповідає такому стану, коли не сформованість окремих компонентів порушує цілісність шуканої компетенції, деформує її функціональну структуру, руйнує загальну професійну спрямованість і дієвість.
- 2) Середній рівень характеризується недостатньо повною сформованістю цілісної структури міжкультурної компетенції, нерівномірним розвитком окремих її компонентів.
- 3) Під високим рівнем сформованості міжкультурної компетенції розуміється вільне оперування знаннями і техніками поведінки для адекватного трактування явищ іншомовної культури.

SHMYRKO O.S. SYNONYMIC PHRASEOLOGICAL UNITS WITH ANIMALISTIC COMPONENTS

Шмирко О.С.

канд. пед. наук, старший викладач кафедри німецької мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна

SYNONYMISCHE PHRASEOLOGISCHE EINHEITEN

MIT ANIMALISCHEN KOMPONENTEN

Die gegenwärtige deutsche Sprache ist reich an phraseologische Einheiten mit Tierbezeichnungen. Die Phraseologismen mit animalischen Komponenten sind meistens mit der bildhaften Charakteristik des Menschen verbunden:

- mit seinem Aussehen;
- mit seinen physischen Eigenschaften;
- mit seinen psychischen Eigenschaften;
- mit seinem physischen Zustand;
- mit seinen emotionalen Empfindungen;
- mit seinem ästhetischem Gefühl;
- mit seinem Verhalten / seinem Benehmen in der Gesellschaft u. s. w.

Aber der vergleichbare Teil der komparativen phraseologischen Einheiten in der deutschen Phraseologie ist nicht immer auf eine bestimmte Komponente beschränkt, sondern kann auch andere Komponente verwenden. Von den phraseologischen Variationen sind also die phraseologischen Synonyme zu unterscheiden. So, zum Beispiel, zur Veranschaulichung von Konzepten 'streitsüchtig sein' verwendet man animalische Komponente „Bär“, „Hund“, „Hahn“ mit dem Zahlen „Zwei“. Es beruht auf den Beobachtungen des Tierverhaltens in der Natur: „Zwei Bären vertragen sich nicht in tiefer Höhle“; „Zwei Hund' an einem Bein kommen selten überein“; „Zwei Hähne taugen nicht auf einem Mist“. Um das Konzept 'mit einer Aktion zwei Dinge erledigen' zu verbalisieren, benutzt man animalische Komponente „Fliege“, „Hase“, „Tauben“ und schon wieder mit dem Zahlen „Zwei“: „Zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen“; „Zwei Hasen auf einmal erjagen“; „Zwei Tauben mit einer Bohne fangen“. Um auszudrücken,

dass 'ein einzelnes positives Ereignis noch lange nicht bedeutet, dass der Umschwung geschafft ist, dass Besserung bereits erreicht ist', sagt man: „Eine Schwalbe macht noch keinen Sommer“ oder „Eine Krähe macht keinen Winter“. Wie wir in diesem Fall sehen, nicht nur animalische Komponente sind verschieden, sondern auch Nebenbegriffe „Sommer“ und „Winter“ sind antonymisch.

Es gibt eine Reihe von phraseologischen Einheiten mit animalischen Komponenten, die folgendes bezeichnen: 'jemandem eine Aufgabe übertragen, zu der er nicht geeignet ist; demjenigen der Schaden verursacht, die Pflege einer Sache anvertrauen / die Verantwortung für etwas übergeben', so, z. B., „den Bock zum Gärtner machen“; „dem Fuchs den Hühnerstall anvertrauen“; „den Hund an eine Bratwurst binden / nach Bratwürsten schicken“, „der Katze den Speck, dem Wolfe die Schafe befehlen“. Hier verwendet man antagonistische Begriffe: Bock – Garten; Fuchs – Huhn; Hund – Bratwurst; Katze – Speck; Wolf – Schaf.

Um zu verbalisieren, dass jemand 'etwas verkehrt anfangen hat', sagt man: „Man zäumt den Gaul nicht beim Schwänze auf“; „Die Ochsen hinter den Pflug spannen“; „Die Ochsen satteln und die Pferde koppeln“; „Das Pferd beim Schwänze aufzäumen“; „Das Pferd hinter den Wagen spannen“; „Das Kalb beim Schwänze nehmen“; „Den Aal beim Schwänze fassen“.

All dies zeigt den Reichtum des deutschen phraseologischen Systems, die Vielfalt und Mannigfaltigkeit der verwendeten animalischen Komponenten.

SECTION 10. Geographical sciences

DEKHTIAR Y. L., POBIGUN O.V. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF PHOTO-TURISM IN IVANO-FRANKIVSK

Дехтяр Ю. Л.

студент гр.Тр-15-1, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Побігун О. В.

к.географ.н., доцент кафедри туризму

Фототури є хоч і не новим, проте маловідомим напрямком туристичних послуг в Україні. Зазвичай вони позиціонуються як тури для фотографів. Ще декілька років тому, знайти такий продукт, як «фототур» на ринку туристичних послуг, було практично неможливо. Все фотографічне спілкування обмежувалося рамками фотосайтів, фотоклубів, форумів. Отже, фототур - це подорож, яка дозволяє фотографу по іншому дивитись на нові країни та поповнювати портфолію. Подібно до всіх групових турів, вони починаються і закінчуються в заздалегідь обрані певні дати, які оголошуються за кілька місяців до старту програми, так що поїхати «коли захочеться» навряд чи вийде. Позитивна сторона цієї незручності - можливість перебувати в компанії однодумців, попрацювати над своєю фотомайстерністю і захоплено досліджувати нашу фантастично красиву планету. Крім фотографів, у фототуристичному поході можуть приймати участь звичайні туристи, прихильники активного відпочинку, шанувальники гірської природи.

До визначних природних рекреаційних фондів Івано-Франківщини можна віднести Карпатський гірський масив, численні заповідники та заказники, серед яких особливо виділяються Національний природний парк „Гуцульщина”, Княздвірський тисовий заповідник, природні комплекси Чорногори та Горгани, які входять до складу Карпатського національного природного парку, ботанічний заказник “Скит Манявський”, однією з найвідоміших серед туристів пам'яток природи є “Скелі Довбуша”. Тому саме фототуризм в Івано-Франківській області має величезний туристичний потенціал у порівнянні з іншими областями України.

Одне з найсприятливіших місць для проведення фототуру в Івано-Франківській області – це високогірне село Дземброня. Це одна з найпопулярніших локацій фототурів вихідного дня, що проводяться в Карпатах. Тут для організації зйомок

чудово підходять наступні локації: 1) Хребет Косарище - до нього від села всього 30 хвилин ходьби. З хребта вам відкриється приголомшлива панорама на південно-східну частину Чорногірського хребта. 2) Полонина Смотрич - тут доведеться попідніти: в залежності від фізичної підготовки, піднятися на полонину можна за годину-півтора. Піднявшись ще трохи вище від неї, до підніжжя гори Смотрич, можна побачити всю Дземброню, залишену внизу полонину, хребти Косарище і Кринта. 3) Село Ясеня - поруч хоч і проходить одна з основних карпатських трас, проте, село затишне і, що головне, з мальовничими околицями. Заради гарного кадру потрібно піднятися на один з довколишніх хребтів.

Також для проведення фототуру чудово підійдуть гора Говерла, гора Піп-Іван Мармароський, полонина Хом'яків, гора Бребенескул.

Фототуризм як явище найчастіше асоціюється з мандрівками за межі нашої країни. Проте в Україні також є чимало атракцій, які можуть бути цікавими для фотографів. В даному ключі Івано-Франківськ не є винятком. Продумана організація фототурів у Прикарпатському регіоні, за умови виваженої цінової політики, зможе скласти гідну конкуренцію традиційним туристичним послугам.

SECTION 11. Jurisprudence

BERDOVICH V.M., HISTORY AND DEVELOPMENT OF ELECTRONIC PETITIONS IN THE REPUBLIC OF POLAND

Бердович В.М.

Студентка юридического факультета Полоцкого государственного университета, 3 курс.

Благодаря развитию информационных технологий, которые проникают во все сферы общественной жизни, происходит стремительный переход от традиционных письменных петиций к электронным петициям как форме участия граждан в деятельности органов государственной власти.

По данным EuroGeoSurveys (EGS) ООН Польша с коэффициентом основных показателей в 0,7211 находится на 36 месте в списке E-Government Survey на 2016 год. Польша предприняла значительные шаги в направлении разработки системы электронного правительства, которая направлена на определение прав и обязанностей, как граждан, так и предприятий, каждый раз, когда они взаимодействуют с государственным сектором посредством использования электронных средств.

Однако история компьютеризации и внедрения информационно-коммуникационных технологий в сферу государственного управления в Республике Польше насчитывает несколько лет.

Первым шагом в информатизации государства стал проект ""Wrota"", разработанный в 2002 году Комитетом по научным исследованиям.

Государственные органы подчеркивали необходимость повышения доступности государственных услуг по линии и стандартизации обмена данных в рамках государственного управления. В 2004 году на основе первоначальной концепции, по инициативе Министерства науки и информационных технологий, была создана программа «Wrot Polski», которая устанавливала рамочную систему, состоящую из проектов, целью которых является обеспечение широкого доступа к государственным услугам, предоставляемых в электронном виде.

Так, в итоге 14 апреля 2008 был запущен уже объединенный польский портал государственный услуг «ePUAP», который позволил предприятиям и гражданам взаимодействовать с государственными структурами, а также взаимодействовать

субъектам государственного управления вместе. Платформа «ePUAP» стала универсальной системой для развития и повышения качества услуг для граждан.

Однако, несмотря на ускоренное развитие информационного процесса в государстве, институт петиций по-прежнему оставался лишь формой традиционных письменных обращений в государственные органы и не являлся одним из видов услуг на «ePUAP».

Поэтому, в сентябре 2014 года Президент Бронислав Коморовский подписал Закон о петициях. Изначально Закон являлся законодательной инициативой Сената для повышения гражданской активности и создания наиболее эффективного метода взаимодействия государственных органов с гражданами.

Так, в ст. 4 Закона впервые появилась возможность подавать петиции с помощью электронных средств. Это стало новым шагом в совершенствовании института петиций, повышении гражданской активности и развитии демократического государства.

BEZUGLA O.A., MAISTRENKO S. V. FEATURES MEMBERS PLAINTIFF AND DEFENDANT IN CIVIL CASES

Безугла О.О.

Студентка Черкаського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Майстренко С.В.,

к.ф.н., доцент Черкаського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Законодавством встановлено порядок розгляду і вирішення цивільних справ - цивільний процес, головними учасниками якого є сторони: позивач і відповідач (Ст. 60 ЦПК). Ними можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, а також держава (Ст. 48 ЦПК). Позивач і відповідач персоніфікують цивільну справу та мають особисту зацікавленість в її результаті, зокрема не лише процесуальний, але й матеріально-правовий інтерес. На них поширюється законна сила рішення суду. Передбачається, що в момент порушення цивільної справи позивачу належить певне право (інтерес) і що дане право (інтерес) оспорується особою, до якої

подано позов. Таким чином, сторони є передбачуваними суб'єктами спірного матеріального правовідношення або охоронюваного законом інтересу.

Ознаками, що характеризують сторони в цивільному процесі є:

- наявність юридичної заінтересованості, що є взаємо протилежною: позивач намагається отримати рішення суду про задоволення своїх позовних вимог, а відповідач - про відмову в їх задоволенні;
- поширення матеріально-правових наслідків на сторони за результатами вирішення справи в суді, а, отже, поширення вимог судового рішення на сторони після набрання ним законної сили;
- захист або відстоювання особистих інтересів, навіть якщо сторона бере участь через представника, який діє лише в інтересах цієї сторони та від її імені;
- зобов'язання сторін сплатити судові витрати, пов'язані з розглядом справи у суді, за умови, якщо вони не звільнені від них повністю або частково законом чи судом;
- сторони як учасники справ позовного провадження є його специфічними суб'єктами та ні в якому (окремому чи наказному) іншому провадженні участі не беруть. Це твердження в науці цивільного процесуального права не є безспірним;
- наявність правонаступництва щодо сторін у цивільному процесі. Це процесуальний інститут, який за наявності певних підстав, що передбачені у матеріальному законодавстві та при дотриманні процесуального порядку дозволяє замінити одну зі сторін, яка вибуває з процесу з різних причин (смерть особи, уступка вимоги, перевід боргу тощо), іншою, яка вступає в процес замість неї.

Отже, сторони - це особи, які беруть участь у цивільному процесі, щоб реалізувати свою юридичну заінтересованість шляхом реалізації своїх процесуальних прав та обов'язків через процесуальні дії для досягнення своєї мети - отримати на свою користь судові рішення і таким чином виграти процес у справі.

BILOUS I.M., MAISTRENKO S.V. FORMAL AND LOGICAL LAWS OF THINKING AND PUBLIC SPEAKING IN THE LAWYER'S ACTIVITY

Bilous I.M.

student of the Cherkasy Institute of Banking

Maistrenko S.V.

Associate Professor of the Cherkasy Institute of Banking

Уміння спілкуватися, добре говорити необхідне всім. Кожна людина, а особливо юрист, повинна точно, лаконічно висловлювати свої думки, переконувати конкретних співрозмовників чи аудиторію, прагнути збудувати партнерські відносини. Для цього необхідні знання з логіки, зокрема, опанувати логічні закони доказовості й аргументованості.

Існують певні формально логічні закони мислення, які допомагають правильно організувати міркування, зробити думки точними, послідовними, визначеними, встановити між ними впорядковані зв'язки. Знання законів логіки додає оратору впевненості і підвищує переконливість його думок і висновків у очах опонентів. Тому доцільно розглянути визначення поняття «закони мислення» та безпосередньо їх основні види. Формально-логічні закони мислення – це необхідний, внутрішній, суттєвий, стійкий зв'язок між думками. Найпростіші і необхідні зв'язки між думками виражаються формально-логічними законами тотожності, несуперечності, виключеного третього, достатньої підстави. Ці закони мають універсальний, загальнолюдський характер.

У процесі логічного обґрунтування, доказового судження значну роль відіграє добір фактів, прикладів. Тому існують також і певні закони публічного виступу, в яких варто дотримуватись, щоб досягнути згоди підчас перемовин чи довести свою думку під-час судових дебатів. Юристу-оратору для вдалого виступу варто логічно організувати матеріал – власне спрогнозувати вплив власної мови на аудиторію. Необхідна також бездоганна логічність та композиційна стрункність, як ефективний засіб управління мисленням і поведінкою слухачів.

Предмет ораторського мистецтва розкривається через низку законів: аудиторії, стратегії, тактики, мовного, ефективної комунікації та контрольно-аналітичного. Сутність закону аудиторії така: не існує безадресних промов. Тобто, кожна промова має свого певного, конкретного адресата, аудиторію, і чим краще оратор

знає свою аудиторію, чим ретельніше він окреслить її портрет, тим ефективнішою буде його промова. Закон стратегії вимагає від оратора розробки основних напрямків промови з урахуванням характеристики аудиторії, а тактики – правильне поєднання принципів, способів і прийомів реалізації стратегії. Мовний закон потребує добору певної лексики і стилю відповідно до ситуації й теми спілкування.

Отже, для ефективної комунікації необхідне знання логічних законів, що допомагає структурувати текст, правильно вибудовувати аргументацію з метою переконання, та ретельна підготовка. Оратор повинен оцінити власний стан, якість та ефективність виступу. Все це формує і розвиває вміння особистості, допомагає аналізувати власні відчуття, робити висновки з помилок своїх та чужих, а відтак готувати якісну аргументацію та майстерно здійснювати публічні виступи, передбачати результати впливу від проголошеної промови.

DOLGOPOLOV K.I. PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY IN UKRAINE

Долгополов К.І.

студент групи МзП-17, Київського національного університету технології і дизайну

В першу чергу необхідно зазначити про розбіжності у визначенні поняття „зовнішньоекономічна діяльність”, що закріплені у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та у Господарському кодексі України утруднюють нормальну діяльність господарюючих суб’єктів у цій сфері і створюють можливості зловживання окремих осіб митної та інших служб.

Сферою державного контролю при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності є господарська діяльність суб’єктів ЗЕД, яка пов’язана з діяльністю, що здійснюється шляхом переміщенням через митний кордон України майна, капіталів та робочої сили.

Регулювання ЗЕД в Україні на національному рівні відбувається на основі законодавчих і підзаконних актів України, міжнародних нормативно-правових

актів та двох- чи багатосторонніх міжнародних угодах, до яких приєдналась Україна. Українське законодавство, зважаючи на норми міжнародно-правових документів та положень міжнародних угод, досить чітко регламентує порядок діяльності суб'єктів фінансово-господарських відносин у галузі експорту та імпорту.

Суб'єктами ЗЕД в Україні є: фізичні особи; юридичні особи, що зареєстровані в Україні і, які мають постійне місцезнаходження на території України; об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами, але які мають постійне місцезнаходження на території України; структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами, але мають постійне місцезнаходження на території України; спільні підприємств, що зареєстровані в Україні; інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України.

Об'єктами ЗЕД є суспільні відносини, що торкаються регулювання обігу: цінних паперів; валюти; товарів та послуг. Вони ж одночасно є і об'єктами протиправних посягань з боку осіб, що вчиняють адміністративні правопорушення у сфері здійснення ЗЕД.

Сутність ЗЕД супроводжується здійсненням комерційних операцій, які обслуговують процес обміну матеріальними цінностями та послугами. Для його втілення необхідно провести певні взаємопов'язані між собою дії, зокрема: знайти покупця; укласти з ним договір; виконання договору шляхом підготовки товару для поставки, доставка його покупцю, здійснення розрахунків за поставлений товар.

У процесі здійснення суб'єкти ЗЕД втілюють зовнішньоторгові операції, хід яких фіксується у відповідних документах. Сама ЗЕД, торгові операції, які вчиняються, та документація, яка їх фіксує і відображає хід її здійснення, є предметом контролю з боку держави і відповідних державних органів. Контроль за ЗЕД ведеться також і з метою протидії вчиненню правопорушень у цій сфері.

Зовнішньоекономічний договір є основою ЗЕД, це основний юридичний акт, з якого виникають зобов'язальні правовідносини. Тому до нього пред'являються певні вимоги. Зовнішньоекономічний договір повинен бути обов'язково оформлений письмово, підписаний двома особами з обов'язковою реєстрацією у Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Він повинен відповідати ряду умов: про форму, про сторони, про зміст угоди, про відповідність (єдність) внутрішньої волі і волевиявлення.

Особливість відповідальності суб'єктів ЗЕД і їхніх іноземних контрагентів в Україні полягає в тому, що вона встановлюється не тільки за порушення законів України,

що регулюють ЗЕД та інші сфери пов'язані з нею, а ще за порушення своїх зобов'язань, що випливають із контрактів, тільки на умовах і в порядку, визначених законами України.

DUBINA K.K. CONSUMER RIGHTS PROTECTION IN E-COMMERCE

Дубіна Х. К.

Національна академія внутрішніх справ, магістр

Сьогодні Україна не приділяє необхідної уваги правовому захисту споживачів в Інтернеті, оскільки майже не врегульовані державні механізми впливу та регулювання в системі новітніх технологій. Основним нормативним документом щодо захисту прав споживачів є Закон України «Про захист прав споживачів». На жаль чітко прописаних кроків, щодо електронної комерції не має. Лише в 2015 році після прийняття закону «Про електронну комерцію» в законі «Про захист прав споживачів» були зроблені уточнення: в статті 12 після слова «документ» у всіх відмінках доповнено словами «електронний документ» у відповідному відмінку та пункт 7 частини першої статті 23 після слова «продукцію» доповнено словами «або продавця (у випадках, визначених Законом України «Про електронну комерцію»)). Це значить, що до цього часу було зроблено дуже мало щодо прав споживачів в Інтернеті. Крім того, важливого значення набуває створення кодифікованої нормативної бази у цій сфері зі спрямуванням на посилення відповідальності – цивільної, господарської, кримінальної. Поки що подібні норми можна побачити у нормативно-правових актах, які передбачають: оману (Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» ст. 15-1 «Поширення інформації, що вводить в оману»), плагіат (Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» ст.6 «Копіювання зовнішнього вигляду виробу»), шахрайство (Кримінальний кодекс України, ст. 190 «Шахрайство»). Зазначені статті стосуються всіх видів товарів, не тільки тих, які реалізуються через Інтернет. Відповідно, це означає, що держава до сьогодні не звернула уваги на необхідність регулювання цієї сфери економічної діяльності. Необхідно створити окремий закон і окрему галузь права, яка була б спрямована саме на сферу діяльності в Інтернеті.

Нова нормативна база повинна виконувати не тільки каральну функцію, а й створювати умови для вільної і якісної конкуренції. Інтернет, з одного боку, повинен залишитися вільним простором для бізнесу, а, з іншого боку, будувати свій бізнес на основі чесності та виконання принципу «ціна-якість». З метою підвищення ефективності боротьби із правопорушеннями в Інтернеті необхідно мінімізувати податки, особливо для фізичних осіб, які постійно отримують прибуток від діяльності в Інтернеті. Необхідно зробити всі умови для того, щоб приватні підприємці співпрацювали з державою, добровільно сплачували податки, відповідали за свої права і при цьому підвищували авторитет держави.

Україна повинна орієнтуватися на досвід Європейського Союзу, який вже став на захист своїх споживачів в Інтернеті. Тут вже створено не тільки закони, але і механізми їх реалізації щодо: ведення споживачів в оману; порівняння продуктів між собою, висвітлювання конкурента в поганому світлі; копіювання товарів іншої торговельної марки або використання їх торговельного знаку, щоб увести споживача в оману; подання недостовірних відомостей про товар.

Інтернет – це спільний міжнародний простір, який повинен залишатися вільним для бізнесу і інформації, але дотримуватися правил і конкуренції. У XXI ст. не припустима повна заборона якої-небудь інформації, лише її обмеження в певних сферах.

1. Закон України «Про захист прав споживачів». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
2. Закон України «Про електронну комерцію». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>

HRUDNYTSKYI V. M. REGARDING THE WORKING HOURS OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL WORKERS

Грудницький В.М.

Доцент кафедри історії та права ДонНТУ

Щодо нормування робочого часу науково-педагогічних працівників

У нормативно-правових актах України не міститься чіткого визначення поняття «Робочий час». У законодавстві закріплено норми тривалості та порядок обліку робочого часу, а тому будемо розглядати дану дефініцію як час протягом якого особа виконує роботу обумовлену трудовим договором.

Трудовим законодавством встановлюються різні нормативи для різних категорій працівників. Для одних категорій робітників встановлення норм тривалості робочого часу не є складним процесом, а для інших категорій працівників не все так очевидно, у зв'язку з чим виникають певні питання та труднощі, наприклад, діяльність, що потребує творчих здібностей від працівників. До даної категорії осіб можна віднести науково-педагогічних та педагогічних працівників, роботу яких неможливо втиснути в чіткі кількісні нормативи.

Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Звідси і виникають питання щодо неоднозначності закріплення норм робочого часу науково-педагогічних працівників, адже, якщо навчальну, методичну, організаційну, консультативну роботу ще можна унормувати, то як можна встановити нормативи для наукової та дослідницької роботи. Оскільки саме в останніх двох випадках найбільш виразно проявляються творчі здібності. Як можна чітко визначити, що для підготовки наукової публікації потрібна саме така кількість годин? Адже, наприклад, на відміну від водія, який відпрацював вісім годин, ми не можемо чітко визначити часові межі для написання наукової роботи. Творчий процес не піддається чіткому графіку, і цьому є об'єктивні обставини, наприклад, фізіологічні та психологічні особливості організму. В одних осіб розумова активність є кращою вранці, а у інших це нічний час.

Таким чином, встановлення норм часу для наукової, дослідницької діяльності є відносним. Потрібно орієнтуватися не на встановлення нормативів часу із написання наукової роботи та бажання втиснути творчий процес у тісні рамки, а

створювати сприятливі умови для саморозвитку дослідників та науковців. Варто пам'ятати, що творчій особі потрібен час і для саморозвитку. Її робота не обмежується лише науковою діяльністю, потрібен час і для ознайомлення з художньою літературою, час на вивчення іноземних мов і тому подібне.

Варто також пам'ятати і про різні можливості серед самих науковців. Наприклад, якщо досліднику у галузі технічних наук значно легше опублікувати результати своєї роботи у виданнях, що індексуються у Scopus, то спеціалісту з права та економіки зробити це значно складніше. Цьому є об'єктивні причини – кількість видань з права та економіки, що індексується у Scopus є значно меншою ніж з технічних спеціальностей та й інтерес до наукових публікацій з технічних, медичних галузей знань за межами України є більшим. Тому даний факт також потрібно враховувати при встановленні нормативів часу.

KHOMENKO I.I., SHAKHBAZIAN K.S. FOREIGN EXPERIENCE OF REGULATION OF INTELLECTUAL PROPERTY PROTECTION & MANAGEMENT IN RESEARCH ORGANIZATIONS AND UNIVERSITIES

1. Хоменко Ирина Ивановна

Центр исследований интеллектуальной собственности и передачи технологий

НАН Украины,

старший научный сотрудник,

ул. Владимирская 54, Киев, Украина, (050) 267-12-20, patentxom@ukr.net

2. Шахбазян Карина Суреновна

Центр исследований интеллектуальной собственности и передачи технологий

НАН Украины,

к.ю.н. ученый секретарь,

ул. Владимирская 54, Киев, Украина, тел: (044) 239-67-59, karina@nas.gov.ua

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ В НАУКОВИХ УСТАНОВАХ ТА УНІВЕРСИТЕТАХ

Враховуючи велику конкуренцію на ринку технологій та швидко зростаючий рівень техніки, для наукових установ та університетів важливо розвивати свої технології та володіти інформацією про напрямки роботи конкурентів. Отже, важливо вивчати досвід регулювання управління діяльністю з охорони прав інтелектуальної власності (ІВ) та використання винаходів в наукових установах країн Європи та Америки.

Зарубіжний досвід показує, що не дивлячись на відмінність запроваджених схем, більшість країн має певну схожість. У Великобританії [1], Франції і Японії традиційно сильні державні структури для комерціалізації результатів, отриманих за рахунок бюджетних коштів. В той же час, США на певних умовах передають права на ІВ, створену за рахунок бюджетних коштів, організаціям-розробникам, і там найбільшого поширення набула модель, при якій саме фірми-підрядчики володіють найбільшим потенціалом управління комерціалізацією.

Загальним для більшості розвинених країн є зростання ролі нижчестоящих ланок системи - університетів і наукових організацій - в розпорядженні правами на результати науково-технологічної діяльності. Основна тенденція полягає в тому, що для прискорення процесів залучення ІВ в господарський оборот держава пішла на поступки прав на результати науково-технічної діяльності, що фінансувалася з держбюджету, на користь виконавців робіт (університетів, державних НДІ).

Досвід країн Заходу свідчить, що, отримавши права, керівники університетів і інших науково-технічних організацій змогли добитися істотних успіхів у сфері комерціалізації. У Австрії, Данії, Німеччині, Норвегії [1] були введені в дію закони, згідно з якими права на інтелектуальну власність, створену за рахунок бюджетних коштів, належать університетам. У Японії і Кореї законодавство також підсилює роль університетів, надаючи їм можливість більшого контролю над тими розробками, які були зроблені їх співробітниками. Причина змін полягає в тому, що власність, що належить університетам і НДІ, на відміну від ІВ, що належить окремим дослідникам або державі в цілому, забезпечує велику прозорість для фірм, які зацікавлені в комерціалізації результатів ІВ, знижує витрати для партнерів і сприяє більш формалізованій і ефективній передачі знань і технологій.

Що стосується способів і пропорцій в розподілі доходів від реалізації ІВ, то характерні дві закономірності. Деякі країни, в особі міністерств науки і фінансуючих агентств, встановлюють норми розподілу роялті для державних НДІ і університетів. У інших країнах встановлюються «рамкові» правила, а організації самі визначають конкретні пропорції і суми платежів. Країни, в яких на даний час відбувається реформування законодавства в області ІВ, переходять до другого підходу, розуміючи, що організаціям потрібна певна автономія і гнучкість для того, щоб найефективніше відповідати на запити промисловості і власних дослідників.

MYTYCH S.P. CHARACTERISTICS OF THE OFFENDER WHO IS COMMITTING THE CRIME IN THE SPHERE OF MANUFACTURING AND CIRCULATION OF MEDICINES

Митич С.П.

*начальник відділення розслідування злочинів у сфері службової діяльності
слідчого відділу Голосіївського управління поліції Головного управління
Національної поліції у м. Києві*

Характеристика особистості злочинця, що вчиняє злочин

у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів

Дані про особу злочинця є невід'ємною складовою частиною кримінологічної характеристики злочинів, що вчиняються у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів.

Злочини у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів переважно вчиняють особи, наділені специфічними властивостями у вигляді знань в області фармацевтики. Такими особами, як правило, є працівники фармацевтичних підприємств, в чій професійній обов'язки входить здійснення діяльності, пов'язаної або з виготовленням, або з подальшим обігом лікарських засобів. Ці особи мають досить високий соціальний статус, оскільки мають спеціальні знання, переважно вищу освіту, певний досвід роботи у фармацевтичній галузі. Поряд з цим, незважаючи на це, особи, які вчиняють злочини у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів, мають негативне ставлення до моральних цінностей, що призводить до задоволення ними своїх потреб антигромадським шляхом через вчинення суспільно небезпечних діянь у зазначеній сфері діяльності.

Для того, щоб злочинна діяльність у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів не була викрита співробітниками правоохоронних органів, такі особи нерідко для прикриття своєї злочинної діяльності створюють фіктивні підприємства, які нібито легально виготовляють лікарські засоби, або які фальсифікують процедури доклінічного вивчення лікарських засобів, або здійснюють оптову та роздрібну торгівлю лікарськими засобами без наявності ліцензії та/або незареєстрованими лікарськими засобами тощо.

Найбільш масовою групою злочинців, що вчиняють злочини у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів, є особи, які здійснюють виготовлення (виробництво),

придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту, збут завідомо фальсифікованих лікарських засобів.

За родом злочинних дій цих осіб можна поділити на групи: виготовлювачі фальсифікованих лікарських засобів, перевізники (в тому числі які здійснюють контрабанду фальсифікованих лікарських засобів), зберігачі та збувальники завідомо фальсифікованих лікарських засобів.

Спонукальним мотивом заняття злочинною діяльністю у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів виступає користь, а головною метою є комерційна мета – отримання надприбутків.

До моменту вчинення злочину у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів особи злочинців нерідко характеризувалися халатністю та недбалим ставленням до своїх професійних обов'язків на підприємствах-виробниках лікарських засобів.

Осіб, які вчиняють фальсифікацію та обіг фальсифікованих лікарських засобів, за своєю кримінологічною характеристикою можна віднести до загальнокримінального типу злочинців шахрайської спрямованості.

Отже, кримінологічна характеристика осіб злочинців, що вчиняють злочини у сфері виготовлення та обігу лікарських засобів, виглядає таким чином: це переважно особи зрілого віку, які мають вищу або середньо-спеціальну медичну або фармацевтичну освіту, володіють знаннями в фармацевтичній і медичній галузі, раніше не судимі, мають організаційно-технічні можливості для вчинення злочинів у фармацевтичній галузі, певний соціальний статус, корисливу мотивацію до вчинення цих злочинів, негативне ставлення до моральних цінностей, зневагу до інтересів оточуючих, що призводить до задоволення ними своїх гіпертрофованих матеріальних потреб антигромадською шляхом.

SECTION 12. Pedagogical sciences

BILYK V. V. PECULIARITIES OF PROFESSIONAL PREPARATION IN FUTURE CLOTHING ENGINEERING EDUCATORS IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES

Білик В. В.

Канд. пед. наук, старший викладач, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

Bilyk V. V.

PhD in Pedagogical Sciences, Senior Lecturer. Khmelnytskyi National University, c. Khmelnytskyi, Ukraine

Важливість інженерно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у розвитку економіки країн світу активно зростає. Це пов'язано із впровадженням сучасного наукоємного виробництва, потребами світового ринку праці у компетентних працівників. Унікальною серед низки педагогічних спеціальностей є інженерно-педагогічна, що поєднує в собі дві самостійні та водночас взаємопов'язані, інтегровані складові: інженерну та психолого-педагогічну. Відтак, майбутній інженер-педагог компетентний як в предметній галузі професійної діяльності, що відповідає профілю підготовки, так і в галузі професійної педагогіки і психології.

Безумовно, актуальною в умовах стрімкого економічного розвитку країн світу є підготовка інженерів-педагогів галузі швейного виробництва, що пояснюється дефіцитом компетентних фахівців нової формації.

Отримання випускниками вищої школи кваліфікації «інженер-педагог» у галузі швейного виробництва в країнах світу здійснюється різними шляхами. Відтак, в Україні та деяких східноєвропейських країнах у переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка майбутніх фахівців є «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», по завершенню навчання за освітнім рівнем «магістр» випускники отримують кваліфікацію «інженер-педагог». Специфікою підготовки інженерно-педагогічних фахівців в Україні на спеціальність 015.17 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості» є те, що у всій сукупності дисциплін навчального плану простежується два взаємопов'язаних напрями підготовки: педагогічної та інженерної, що стосується галузі швейного виробництва.

Дуальна природа інженерно-педагогічної освіти закладена в самій її сутності, хоча фахівці непедагогічних спеціальностей в Україні можуть здобути педагогічну кваліфікацію у відповідних закладах вищої освіти (педагогічних університетах, інститутах післядипломної педагогічної освіти, академіях).

Однак, є і інший шлях отримання інженерно-педагогічної освіти. Світова практика підготовки інженерів-педагогів показує, що педагогічну освіту можна отримати на базі технічної підготовки. Для цього у Європі з 1972 року існує Міжнародна організація з інженерної педагогіки –IGIP, що об'єднує науково-педагогічну спільноту 72 країн світу. За підсумками навчання IGIP присвоює слухачам звання «Європейський викладач технічних дисциплін», документально підтверджує кваліфікацію і компетентність викладачів та заносить їх у міжнародний реєстр інженерів-педагогів.

BONDARENKO H. G. ORGANIZATION OF GROUP WORK IN A SMALL SCHOOL AT THE LESSONS OF NATURAL SCIENCE

Бондаренко Г. Г.

Асистент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя

Організація групової роботи у малокомплектній школі на уроках природознавства

В умовах переходу на новий зміст навчання великого значення набуває проблема удосконалення організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, особливо у сільській малокомплектній школі. На наш погляд, кращі потенційні можливості для розв'язання проблем організації навчально-пізнавальної діяльності учнів мають парна й групова форми навчання. Відомо, що в умовах класу-комплекту надзвичайно обмежені можливості мовленнєвої діяльності школярів, тому організація роботи в парах і групах сприяє вирішенню цієї проблеми.

Аналіз педагогічної практики доводить, що грамотно організоване групове спілкування школярів значно впливає на ефективність навчально-виховного процесу, яка полягає:

- у зростанні обсягу і глибини засвоєння матеріалу;
- впливає на формування умінь та навичок учнів різних вікових груп;
- у зростанні пізнавальної активності і самостійності школярів;
- зміцненні характеру позитивних стосунків між учнями, що впливає на формування рис доброти, людяності згуртованості, взаєморозуміння.

Застосування групових форм в класі-комплекті набуває характеру спільної діяльності і вимагає певної послідовності в організації навчально-виховного процесу, а саме:

- кожен учень має право ухвалювати окремі цілі навчальної роботи, брати участь у контролі, оцінюванні кожного учасника діяльності;
- посильні завдання для роботи розробляти для кожного учасника групи;
- вчителю відводиться роль організатора і керівника навчальної діяльності учнів.

Як показує робота у класах-комплектах, організація групової навчальної діяльності школярів буде ефективною, коли групи у малочисельних класах формуватимуться за дотриманням умов:

1. Рівень готовності дитини до спільної діяльності;
2. Врахування рівня навчальних можливостей учнів;
3. Вікових та психологічних особливостей, рівень розвитку дитини;
4. Індивідуальних інтересів та уподобань.

Готуючись до уроку враховується складність навчального матеріалу, ступінь його вивчення, важливість предмету та специфіка методики викладання. З огляду на це застосування групової форми роботи допоможе вчителю ефективніше здійснювати процес навчання, а саме:

- активізувати спілкування учнів на етапі актуалізації знань і під час первинного закріплення;
- зробити знання учнів більш усвідомленими і глибокими, оскільки консультування сприятиме цьому;

- розвивати кожну дитину відповідно до пізнавальних можливостей та не форсувати хід її усвідомлення матеріалу;
- збагатити соціальний досвід дітей під час взаємодії різних груп в класі та різновікових у класі-комплекті.

BORYSIUK I.O., HUN'KO V.V., STECIUK K.S. FEATURES OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF CHILDREN WITH DISABILITIES IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION

Борисюк І.О.

*аспірант кафедри педагогіки Ніжинського державного університету імені
Миколи Гоголя, (м.Ніжин)*

Гунько В.В.

*магістрантка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського
державного університету імені Миколи Гоголя, спеціальність «Соціальна
робота», (м.Ніжин)*

Стецюк К.С.

вчитель Рівненської загальноосвітньої школи № 27 (м. Рівне)

Рівний доступ до якісної освіти є невід'ємним правом кожної дитини, яке закріплене Конституцією України, законодавчими документами нашої держави та різних міжнародних організацій.

З урахуванням основних тенденцій щодо змін у системі освіти дітей з особливими освітніми потребами окреслено напрями діяльності, які потребують підвищеної уваги, і одним з яких є соціально-психологічний супровід (підтримка) інклюзивного навчання в Україні.

Основними напрямками соціально-психологічного супроводу визначено актуалізацію особистісного потенціалу розвитку дитини; формування конструктивних міжособистісних стосунків учнів з порушеннями психофізичного розвитку та їх ровесників; консультування батьків або осіб, які їх замінюють, щодо особливостей розвитку, спілкування, навчання, професійної орієнтації, соціальної адаптації їх

дитини. Питання психологічного і соціального супроводу дітей знаходиться на перетині функцій багатьох спеціалістів, а тому не можуть бути віднесені до сфери професійної діяльності виключно одного з них. У процесі соціально-психологічного супроводу інклюзивного навчання як складової комплексної підтримки дитини з особливими освітніми потребами складається індивідуальна програма її розвитку, яка розробляється групою фахівців та обов'язковим залученням батьків з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини. Така програма розвитку містить загальну інформацію про дитину з інвалідністю, визначає систему додаткових послуг інших спеціалістів, засоби і шляхи щодо необхідної адаптації навчального середовища, модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму та за потреби індивідуальний навчальний план.

Успішна реалізація соціально-психологічного супроводу в інклюзивному середовищі передбачає формування психологічної готовності усіх учасників навчально-виховного процесу (учнів, батьків, вчителів, представників адміністрації) до взаємодії з дитиною з особливими освітніми потребами, використовуючи для цього інтерактивні технології, зміст яких спрямований на подолання упередженого ставлення до дітей з особливими потребами, руйнування міфів і стереотипів, стигматизації та дискримінації. Робота з сім'ями учнів передбачає врахування сучасних тенденцій розвитку стосунків між батьками і дітьми, їхніх типологій, ціннісних орієнтирів, особистісних якостей батьків і дітей, особливостей впливу сім'ї на становлення особистості дитини.

Алгоритм соціально-психологічного супроводу в умовах інклюзивної освіти включає проведення психокорекційної роботи з метою розвитку потенційних можливостей дитини з інвалідністю та відповідного формування її особистості, відстеження соціально-психологічного клімату в колективі та статусу дитини в групі, сприяння соціальній інтеграції дитини: залучення в позакласну і позашкільну діяльність, моніторинг рівня адаптованості й інтегрованості учня, адаптація відповідних індивідуальних програм, планів тощо.

Актуальним для ефективності соціально-психологічного супроводу залишається питання застосування психодіагностичного інструментарію та корекційних програм у роботі з визначеною категорією дітей, які, як правило, потребують їх адаптації та модифікації відповідно до індивідуальних характеристик дитини з особливими освітніми потребами.

DAVYDENKO O.V., PONOMARENKO O. V. USING PODCASTS TO IMPROVE STUDENTS' LISTENING SKILLS

Давиденко Олена Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Пономаренко Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Подкастинг – є новим форматом розповсюдження аудіо і відеоконтенту через Інтернет з певною періодичністю та присвячений певній тематиці [1; с. 24]. Розглянемо організацію навчальної діяльності студентів на занятті з використанням подкастів Podcastsinenglish.com для розвитку умінь аудіювання.

Ми пропонуємо вправи для розвитку умінь аудіювання, метою яких є як розуміння основного змісту, пошук необхідної інформації, так і повне розуміння подкасту. Більшість вправ націлені на розвиток стратегії аудіювання “зверху донизу”. Ми послуговуватимемося вже розробленою методистами структурою роботи над текстами для аудіювання (до прослуховування, прослуховування та після прослуховування).

Авторами статті пропонуються вправи, розроблені на прикладі подкасту “Creature Comforts” (Podcastsineenglish.com) [2].

Метою етапу “До прослуховування” є введення студентів у контекст подкасту, активізація фонових знань із теми, прогнозування змісту. Прикладами вправ на даному етапі є завдання на передбачення змісту подкасту на основі ключових слів, заголовку; прогнозування подій / тем, обговорення досвіду студентів. Організація роботи над подкастами на етапі “До прослуховування” є невід’ємною складовою процесу формування компетентності в аудіюванні, оскільки допомагає студентам розвивати мовну здогадку та формує у них уміння передбачати зміст подкастів. На цьому етапі переважають рецептивно-продуктивні та рецептивно-репродуктивні комунікативні та умовно-комунікативні вправи.

Етап “Прослуховування” – це власне слухання подкасту з метою отримання загальної / детальної інформації. Відповідно до мети викладач розробляє вправи, спрямовані на навчання студентів різним видам аудіювання. Вважаємо за необхідне програвати подкасти мінімум два рази. Під час першого прослуховування студенти попередньо знайомляться із подкастом та намагаються зрозуміти загальний зміст, підтверджують чи спростовують свої передбачення, висловлені на етапі “До прослуховування”. Другий раз подкаст програвється з метою більш детального розуміння та пошуку конкретної інформації.

Таким чином, на етапі “Прослуховування” пропонуються рецептивно-репродуктивні завдання. Перевірка правильності виконання завдання спершу відбувається у парному, а потім у фронтальному режимах. Розроблені вправи націлені розвивати у студентів вміння використовувати власні фонові знання для прогнозування змісту аудитивного тексту, перевіряти свої прогнози; виокремлювати головні факти від другорядних; встановлювати взаємозв’язок між фактами, причинами, подіями.

На етапі “Після прослуховування” усі завдання передбачають реалізацію принципу взаємопов’язаного навчання видів мовленнєвої діяльності і спрямовані на інтерпретацію прослуханої інформації, її узагальнення, оцінку, тобто комунікативний аналіз почутого. Вправи третього етапу є комунікативними та мають на меті інтегрувати отриману студентами інформацію під час прослуховування подкасту у виконання іншої мовленнєвої діяльності.

DMYTRENKO K. A., COMMUNICATION TRAINING - EFFECTIVE FORMATION OF COMMUNICATION IMAGE OF FUTURE SOCIAL WORKERS

Дмитренко Катерина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Комунального закладу "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради

КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНІНГ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Дмитренко К. А.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

На сучасному етапі розвитку суспільства, яке вирішує безліч питань соціального захисту населення, саме фахова підготовка компетентних соціальних працівників,

які змогли б працювати не лише в соціальних службах, але й безпосередньо з людьми різних категорій, значно зростає. Відтак у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників набуває особливого значення пошук потенційних можливостей удосконалення професійної комунікації. Тому в сучасних ЗВО при підготовці соціальних працівників слід приділити значну увагу не лише теоретичним знанням, а й практичній частині їх навчання, а саме вмінню слухати і розуміти людину.

Одним з ефективних засобів комунікативного впливу на отримувача соціальних послуг вважається професійний імідж соціального працівника. Загалом комунікативна привабливість педагога – професійно значущий, емоційно-психічний стан, що виявляється в спілкуванні з клієнтами (отримувачами соціальних послуг) та забезпечує успішну комунікативну взаємодію учасників соціального процесу, засновану на взаємній симпатії.

Значна роль спілкування в педагогічній діяльності вимагає від педагога професійного управління своєю комунікативною діяльністю. Щоб зробити цей процес більш ефективним, педагогу необхідно володіти певними якостями, такими як комунікативні здібності, комунікативні вміння, комунікативна поведінка.

Безсумнівно, першорядним із ефективних засобів формування комунікативного іміджу майбутніх соціальних працівників є комунікативні тренінги.

Комунікативний тренінг – це процес навчання, спрямований на усвідомлення, актуалізацію, формування та вдосконалення особистісних якостей, необхідних у ситуаціях взаємодії з партнерами. Це навчання вмінню будувати процес спілкування, враховуючи стан, інтереси та цілі клієнта, колеги, колективу.

В процесі тренінгової роботи підвищуються можливості психодіагностики, так як під час індивідуальної роботи інформація в основному отримується зі слів клієнта. Тренінгові заняття відтворюють життя в мініатюрі, а це дає можливість учаснику тренінгу природно і повністю відкритись, без примусу з боку психолога. До того ж відкритість інших людей допомагає іншим учасникам краще зрозуміти свої проблеми та розібратись в них, а дійсно висококваліфікованим, компетентним соціальним працівником може бути лише людина без комплексів та без власних проблем.

Таким чином, можна сказати, що при підготовці спеціалістів соціальної сфери все більш широкого застосування повинен набувати комунікативний тренінг. Всім відомо, що людина більш всього цінує в своїй поведінці те, що вироблено в результаті її власного життєвого досвіду, своїх знахідок в сфері спілкування, які стали для неї переконаннями.

FANDIEIEVA A.YE. INVESTIGATION OF ORGANIZATION OF BLENDED LEARNING IN UNIVERSITIES

Фандеєва А.Є.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри іноземних мов у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (м.Харків, Україна)

Значення електронного навчання (e-learning) у вищій освіті постійно зростає. Навчальні заклади вводять електронне навчання, тому що воно: задовольняє потреби сучасних студентів, що живуть в цифровому світі; стимулює педагогічні нововведення; сприяє обміну знаннями та співробітництву на внутрішньовузівському і міжвузівському рівнях; розширює можливості дистанційного навчання та спрощує доступ до освіти різним категоріям тих, кого навчають.

Залежно від ступеня застосування електронного навчання в освітньому процесі виділяються онлайн-навчання (online learning) і змішане навчання (blended learning). У практиці електронного навчання більш поширене змішане навчання. Це обумовлено наступними обставинами:

- повністю онлайн-навчання більш підходить для досвідчених студентів, що бажають об'єднати роботу і навчання;
- у вітчизняній освіті регламентація нормативними документами кількості аудиторних занять та порядку проходження проміжної і підсумкової атестації віддаленими студентами обмежує можливості навчання, здійснюваного повністю в режимі онлайн, але не перешкоджає реалізації змішаного навчання.

У дослідженні університету Британської Колумбії (Канада), що спирається на досвід реалізації електронного навчання в країнах Європи, США, Канади, виділяються 6 моделей змішаного навчання:

- 1) модель, в якій мережеве навчання є додатковим до очного і забезпечує доступ до електронних матеріалів в комп'ютерному класі, лабораторії, з дому (Model 1: face-to-face Driver);
- 2) модель, в якій відповідно до графіка, чергуються традиційне і онлайн-навчання, що курується викладачами (Model 2: Rotation);

3) модель, в якій більша частина навчання здійснюється в електронному освітньому середовищі, при цьому тим, хто навчається, забезпечена необхідна очна підтримка викладача (Model 3: Flex);

4) модель, в якій навчання проводиться в онлайн-лабораторії, яка є доступною студентам в спеціальному класі, підтримку учнів здійснюють технічний персонал за місцем знаходження обладнання і викладач в режимі онлайн (Model 4: Online lab);

5) модель, в якій студенти обирають онлайн-курси в якості доповнення до вивчення навчальних дисциплін в очному режимі (Model 5: Self-blend);

6) модель, в якій віддалені студенти навчаються в електронному середовищі в режимі онлайн, а атестацію проходять очно (Model 6: Online driver).

Модель змішаного навчання у внз формується як система, що включає певні елементи: стратегію університету з розвитку електронного навчання, організацію освітнього процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій та за підтримки спеціальних служб супроводу навчання, реалізацію взаємодії і співпраці викладачів і студентів за допомогою методик та контенту e- learning.

Перспективними напрямками в дослідженні організації змішаного навчання є вивчення освітніх можливостей соціальних мереж, хмарних обчислень, мобільних технологій, масових відкритих онлайн-курсів і розробка методик їх застосування в освітньому процесі.

HAPONIUK Y.R., BORYSIUK S.O., OKHON'KO S.M. PROBLEMS OF THE SOCIAL PROTECTION ORGANIZATION OF COMBATANTS IN THE EAST OF UKRAINE

Гапонюк Ю.Р.

магістрантка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, спеціальність «Соціальна робота»

Борисюк С.О.

доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Охонько С.М.

студент Національної академії державного управління при Президентові України

Події на Сході України у 2014 році розширили сферу дії системи державного соціального захисту. Виникла потреба здійснення соціального захисту військовослужбовців та інших учасників операції об'єднаних сил (ООС) на Сході країни, які захищають незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Соціальний захист військовослужбовців має бути не тільки задекларованим відповідними законодавчими актами, його положення повинні чітко реалізовуватись у структурі механізмів державного управління та у забезпечені відповідними видатками з державного бюджету з метою реального фінансування певних соціальних гарантій.

Метою нашої статті стало здійснити аналіз сучасного стану вирішення проблем забезпечення соціального захисту учасників ООС.

Статус учасника бойових дій надається військовослужбовцям (резервістам, військовозобов'язаним) та працівникам Збройних Сил, Національної гвардії, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, особам рядового і начальницького складу, працівникам МВС, Управління державної охорони, військових формувань – усім особам в разі залучення їх до проведення ООС на строк не менше ніж 30 календарних днів, у тому числі за сукупністю днів перебування у районах її проведення.

Аналіз сучасного стану вирішення проблем забезпечення соціального захисту учасників ООС свідчить про наступне: залишається актуальним створення ефективної системи матеріального заохочення та соціального захисту мобілізованих військовослужбовців, які беруть безпосередню участь в ООС; важливою проблемою соціального захисту учасників ООС є відсутність ефективного механізму вирішення житлових проблем військовослужбовців; не відповідає потребам сьогодення система пільгового забезпечення військовослужбовців, ветеранів війни, учасників ООС та членів їхніх сімей; потребує системного вирішення проблема полегшення адаптації військовослужбовців - учасників ООС до процесів мирного життя. У першу чергу це стосується відновлення здоров'я та працевлаштування. Для полегшення адаптації учасників ООС до процесів мирного життя запроваджуються відповідні програми соціальної інтеграції, професійної адаптації та медико-психологічної реабілітації постраждалих.

Ключовими напрямками діяльності органів державної влади у сфері посилення соціального захисту військовослужбовців, які беруть участь в ООС, сьогодні є: створення єдиного реєстру учасників ООС, що дозволить забезпечити їм та їхнім сім'ям належний рівень соціального захисту та гарантій, встановлення статусу учасника бойових дій, що дає право на відповідні пільги та компенсації; забезпечення гарантованого виконання державою прав інвалідів-учасників ООС; підтримка сімей військовослужбовців, які загинули в зоні ООС, забезпечення учасників бойових дій санаторно-курортним лікуванням.

Отже, недостатній рівень соціального захисту військовослужбовців, як свідчить закордонний і вітчизняний досвід, негативно позначається на якісному складі війська, знижує мотивацію, породжує невдоволення та інші проблеми особистісного, соціального та економічного характеру.

HAVRYLENKO K. M. DISTANCE EDUCATION EVALUATION IN TECHNICAL UNIVERSITIES

Гавриленко К.М.

*канд. пед. наук, старший викладач каф. англійської мови технічного спрямування
№2, НТУУ "Київський політехнічний інститут ім. І.Сікорського"*

The analysis of distance education techniques used in technical universities helped to distinguish the core features in the educational process organization through distance learning implementation in a knowledge-intensive educational environment. It was based on the example of the future engineers training.

The system of distance education training of engineers demonstrated its effectiveness during the implementation of a joint project with the creation of an innovative product. The student in the system of distance learning should constantly interact with international professional community, which helps the future engineer to take into account the main features of the international communication, professional vocabulary, and ethics, demonstrates the role of information and communication technologies.

In the context of our research, one of the mechanisms that will make it possible to judge the quality of distance education in a knowledge-intensive educational environment is the system of criteria for assessment of the level of the students training in the distance education, which consists of the following components of the competencies development: motivational, cognitive, practical, personal and ethical. The professional competencies of the technical student possess their own specific characteristics, which components could be measured according to the special indicators developed for each of them. They take into consideration the specific education activities in the distance educational environment.

The indicators of students' activities in the distance learning process demonstrate the level of the students' professional competences development as low, medium, or high. A low level shows poor abilities for setting goals and planning activities independently, as well as mapping out the means for their implementation and evaluation. The medium level features basic level abilities for setting goals and planning activities, thinking through the means of their implementation, and building a sequence of actions. High level is characterized by the ability to set goals and objectives, control their implementation, choose a strategy for cognitive activities, and plan an individual way of obtaining professional knowledge and skills.

For assessing the results of the distance education effectiveness in the knowledge-intensive educational environment in the technical universities the various components of both educational and scientific activities measurements were used, which indicators were developed for educational, research, course design, communication, and business purposes.

Thus, only an integrated application of the assessment methods of the distance education effectiveness in a knowledge-intensive educational environment of the future engineers could assess objectively the level of the students' professional competence in the technical universities.

KOLOSHINA A.O., OKHON'KO S.M., BORYSIUK S.O. YOUTH UNEMPLOYMENT AS AN ACTUAL SOCIAL PROBLEM IN MODERN UKRAINE

Колошина А.О.

магістрантка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, спеціальність «Соціальна робота»

Охонько С.М.

студент Національної академії державного управління при Президентові України

Борисюк С.О.

доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Важливою рушійною силою у сучасному світі є молодь, яка перебуває у центрі різноманітних міжнародних, соціальних, економічних та політичних подій. Тому вивчення проблеми молодіжного безробіття є актуальним у наукових працях соціологів, психологів, педагогів, соціальних працівників, філософів і зосереджується переважно на дослідженні нових протиріч між виробничо-необхідними потребами щодо конкретних професійних і соціальних якостей

молодих спеціалістів та - недостатнім фактичним рівнем їх підготовки до здійснення відповідних функцій фахівця. Невирішені проблеми працевлаштування молоді призводять до зростання безробіття та зниження рівня життя; поширення пасивних, нерегламентованих і деструктивних моделей поведінки; спонукають до зовнішніх трудових міграцій; спричиняють психологічні зміни.

Сьогодні Україна перебуває на складному етапі свого розвитку та становлення як самостійної держави, і молодь у такий період переживає непрості часи. Основні причини складного становища молоді пов'язані з проблемами «життєвого старту», з рівнем матеріального забезпечення і соціальної захищеності, з можливістю здобуття освіти, початком трудової діяльності, утворенням і забезпеченням сім'ї, професійним ростом, кар'єрою. Наслідки молодіжного безробіття чинять загрозу добробуту держави загалом і поділяються на дві групи: соціальні та економічні. До соціальних наслідків поширення проблеми безробіття молоді можна віднести формування «втраченого покоління», соціальна невизначеність молоді особистості, загроза соціального неспокою, заворушень, збурень;

зростання кількості психічних захворювань серед молоді; ускладнення криміногенної ситуації в країні; нераціональне використання трудового потенціалу; «відтік знань» тощо. Соціальні наслідки безробіття викликають напруження у суспільстві, оскільки незайняті молоді люди є нестабільною категорією населення. Професійна дискваліфікація молоді у стані тривалого безробіття зменшує їх конкурентоспроможність, що є причиною ускладнень при подальшому працевлаштуванні, зниження якості робочої сили та продуктивності суспільного виробництва. Як наслідок, у безробітній молоді знижується мотивація до суспільно корисної праці.

Прояв молодіжного безробіття в економіці має як позитивні наслідки (створення резерву робочої сили; підвищення конкурентності працівників; можливість навчання за рахунок служби зайнятості населення), так і негативні (знецінення професійної освіти; витрати на допомогу безробітному; зниження рівня життя; зниження національного доходу тощо).

У процесі пошуку роботи безробітна молодь стикається із певними труднощами особистісного характеру. Їхньою причиною є відсутність у молоді людини внутрішньої готовності до активних дій, невміння змінити попередні установки, мотивацію поведінки у нових ринкових умовах.

Важливими заходами, які повинні проводитися для зменшення безробіття серед молоді, може стати: різностороння просвітницька робота, проведення профорієнтації засобами інноваційних технологій, інтерактивні методи роботи зі старшокласниками та з безробітною молоддю з метою попередження поширення

ззначеної соціальної проблеми, реалізація широкого спектру державних програм матеріальної підтримки української молоді та запровадження нових форм підприємництва – наприклад, поширення досвіду створення соціальних підприємств.

LEPESHKIN S.A. PRACTICE OF USING THE METHODS OF CINOPEDICOGRAPHY ON LESSONS OF HISTORY IN SECONDARY SCHOOL

PRACTICE OF USING THE METHODS OF CINOPEDICOGRAPHY ON LESSONS OF HISTORY IN SECONDARY SCHOOL

Lepeshkin Sergey Alekseevich

graduate student of the Moscow City Pedagogical University

Moscow

Annotation: The article deals with the practice of forming a culture and civic image of a citizen using the methods of cine-pedagogy.

Keywords: pedagogical activity, cinematographic materials

ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДОВ КИНОПЕДАГОГИКИ НА УРОКАХ ИСТОРИИ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ

Лепешкин Сергей Алексеевич

аспирант Московского городского педагогического университета

г. Москва

Аннотация: В статье рассмотрены практика формирования культуры и гражданского облика гражданина с использованием методов кинопедагогика.

Ключевые слова: педагогическая деятельность, киноматериалы

Высокая значимость исторического знания определена его познавательной, политической, мировоззренческой и воспитательной функциями. История как наука формирует жизненно необходимые гражданские качества: патриотизм и интернационализм, высокие моральные и нравственные ценности, понятия чести и долга перед обществом, умение видеть пороки общества, их влияние на человеческие судьбы [1].

Изучение истории развивает потенциал личности, заставляет ее активно мыслить, сравнивать явления с прошлым и с последующим ходом развития событий. Это невозможно только путем передачи готовых знаний от преподавателя к обучающемуся, как пассивному потребителю информации [2]. Образовательный процесс при этом направлен на формирование навыков исторического мышления и развитие компетенций в соответствии с требованием ФГОС основного общего образования [3].

Образование как форма общественной практики и гуманитарное основание социального прогресса, характеризуется модернизационными процессами, глобальными изменениями, включением новых методов, средств, форм и приемов организации учебного процесса на основе инновационных сдвигов. Большинство форм легко поддается корректировке, позволяя наряду с традиционными подходами вносить инновационные элементы [3].

Значительная часть молодежи сегодня ориентирована на личностный рост и всестороннее развитие, активно участвует в конкурсах, конференциях, олимпиадах, мотивирующих участников к развитию практических навыков и исследовательских компетенций. Это создает возможности презентовать и реализовать свой творческий потенциал, участвовать в интеллектуальном соревновании, обменяться опытом, создать профессиональные коммуникации.

Важная роль в образовательном процессе отведена аудиторной и внеаудиторной самостоятельной работе, имеющей разнообразные формы с учетом индивидуальных способностей и склонностей обучающегося [4]. Это могут быть и деловые игры; решение конкретных ситуаций; коллективное обсуждение докладов, рефератов, различных точек зрения ученых и т.д. [5].

В практике преподавания нами широко используются киноматериалы, на наш взгляд, предрасполагающие огромным числом идей для создания чего-то нового и переработки старых, но более значимых заданий [6, 7]. В частности, материалы по Истории имеют отличные подборки для обучения, но для проведения уроков, следует тщательнее отбирать учебное кино или фрагменты.

При этом, **образовательные задачи** включают: знакомство учащихся с игровой технологией на тематику исторического кино; формирование представления о способах изучения истории через учебное кино. **Развивающие задачи**: умение работать со схемой игры; формирование навыков работы с видеоматериалами, учебным кино; создание условий для сравнения представленных заданий и исторического материала. **Воспитывающие задачи**: воспитание ответственности за принятия индивидуальных и групповых решений, речевой и экранной культуры, умения работать в коллективе.

Литература:

Крюкова Е.Л., Лемьева И.В., Ларионова А.А. Национальная идея для современной России // [Российские регионы: взгляд в будущее](#). 2015. **№ 3 (4)**. С. 132-138.

Виноградская Н.А. Организация самостоятельной работы студентов с использованием интерактивных методов // В сборнике: [Актуальные проблемы инклюзии: качество жизни, безбарьерная среда, образование без границ](#) Сборник научных публикаций. Москва, 2016. С. 45-50.

Сафронова И.В. Исторические аспекты формирования системы российского образования и ее проблемы // В сборнике: [Гуманитарная мысль](#) Материалы XI международной научно-практической конференции. 2017. С. 20-23..

Виноградская Н.А. Формирование исследовательской компетентности и профессиональных навыков студентов в контексте повышения качества экономического образования // [Дизайн и технологии](#). 2016. **№ 55 (97)**. С. 138-143.

Галицкая О.И., Сафронова И.В. Новые подходы к преподаванию истории в средних профессиональных учебных заведениях // В сборнике: [Наука - образованию, производству, экономике](#) материалы XXII (69) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов: в 2 томах. 2017. С. 126-128.

Лепешкин С.А. Необходимость использования кинофрагментов на уроках истории: новые проблемы в образовании или повышение эффективности педагогической деятельности // В сборнике: [Актуальные вопросы гуманитарных наук](#) Сборник научных статей студентов и магистрантов. Москва, 2018. С. 19-27.

Лепешкин С.А. Активизация индивидуальных способностей учащихся на уроках истории России с использованием проектных методов // В сборнике: [Innovations in modern world](#) Proceedings of VII International scientific conference. 2018. С. 55-60.

OPANASENKO O.O., BORYSIUK S.O. MARKETING OF THE SOCIAL SERVICES FOR THE RETIREMENT-AGE PEOPLE IN THE EDUCATIONAL SPHERE

Опанасенко О.О.

магістрантка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, спеціальність «Соціальна робота»

Борисюк С.О.

доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Розвиток соціально-економічних відносин у сучасному суспільстві передбачає реалізацію заходів щодо підвищення ефективності діяльності установ, що надають соціальні послуги.

Актуальність

дослідження маркетингових аспектів надання соціальних послуг саме людям пенсійного віку в сфері освіти зумовлюється загальносвітовою тенденцією збільшення чисельності людей, які досягли літнього віку. Тому перед світовою спільнотою постає проблема забезпечення належного рівня якості життя і створення сприятливих умови для оптимізації життєдіяльності та самореалізації людей літнього віку. Дієвим способом вирішення такого завдання у міжнародній практиці визнано створення освітніх закладів для даної категорії громадян у формі Університетів третього віку.

У міжнародній практиці діяльність Університетів третього віку стала предметом дослідження багатьох науковців: М. Азаріної, Р. Ван дер Віна, А. Вільямсона, А. Вітнелл, Б. Грумбріджа, Е. Есгін Гюндер, П. Леслетта, Д. Люмсдена, Е. Мідвінтера, К. Морріса, Х. Муді, Д. Редкліфа, Р. Свіндела, Дж. Томпсона, М. Формоси, М. Філіберта, Б. Фіндсена, Ч. Хуанга, Р. Шеррона, М. Янга.

Питання ролі літніх людей у соціально-економічному розвитку країн, їх участь в усіх аспектах життя суспільства стало визначальною складовою діяльності IAUTA (International Association of Universities of the Third Age) - Міжнародної Асоціації Університетів третього віку, яка сьогодні нараховує більше, ніж 25000 університетів в усьому світі. Головним принципом Асоціації є створення міжнародної мережі освіти впродовж усього життя з метою дослідження маркетингових та змістовних аспектів задоволення освітніх потреб людей літнього віку. Однак, попри те, що у

багатьох країнах світу питання освіти людей пенсійного віку досить розповсюджене і відповідні заклади та організації напрацювали достатню теоретичну та методичну бази, в Україні зазначена тема щодо надання освітніх послуг людям похилого віку тільки розпочинає розвиватися. Державні соціальні структури вже почали роботу щодо впровадження у нашій країні Мадридського міжнародного плану дій з проблем старіння населення. Влітку 2008 року Міністерство праці та соціальної політики спільно з фондом народонаселення представництва ООН в Україні долучилися до втілення проекту ""Університети третього віку"". Зокрема, такі університети відкриті і функціонують у містах Ковель, Кременчук, Київ та інших.

І вирішенням окремих завдань – є підвищення рівня організації надання освітніх послуг та поінформованості про них представників відповідної категорії населення. Ефективний маркетинг соціальних послуг сьогодні впливає на різні аспекти соціального життя, оскільки соціальна гармонія та соціальна активність населення виступають першочерговим пріоритетом у системі соціально-економічної політики держави. Даний вид маркетингу можна ефективно використовувати як засіб просування соціально значущих установок, так як спеціальні маркетингові механізми застосовуються з метою реалізації у суспільстві важливих соціальних ідей та конкретних проектів.

Таким чином, в Україні нагальною постає потреба у вивченні проблеми та якісному маркетингу надання освітніх послуг людям пенсійного віку в сфері освіти.

PETRUNYAK V.V. "DIALOGUE OF CULTURES" AS A PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCE FORMING BETWEEN SENIOR STUDENTS OF PUBLIC SCHOOLS

Петруняк В. В.

магістрант, група Nimb1-M17, факультет іноземної філології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна

Науковий керівник – Шмирко О. С.

канд. пед. наук, старший викладач кафедри німецької мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

«ДІАЛОГ КУЛЬТУР» ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Вивчення іноземної мови в школі відбувається на засадах принципу полікультурності, згідно якого учням прищеплюють повагу до духовних цінностей інших країн і народів. Це формує в них уявлення про багатоманітність світу, виховує толерантність, відкритість та готовність до „діалогу культур“, сприяє глибшому розумінню власної культури та її ролі в духовному розвитку людства.

Ми розглядаємо „діалог культур“ з одного боку, як здатність орієнтуватися в феноменах іншої ментальності та способу життя, вступати з ними у діалог, а з іншого – як педагогічну технологію, що має соціокультурний характер.

З метою формування в учнів старших класів загальноосвітньої школи соціокультурної компетенції засобами „діалогу культур“ магістранти – майбутні вчителі іноземної мови, під час проходження педагогічної практики в школі, використовували: навчальні ситуації для самопізнання і самовираження, знаходження сенсу навчання іншомовної культури; проблемні дискусійні заняття; нетрадиційні форми навчальної роботи; творчі презентації тощо.

Головною формою реалізації технології „діалогу культур“ були міні-повідомлення з соціокультурною орієнтацією. Обговорення проводились у формі „мозкового штурму“; учні задавали проблемні питання, обмінювалися ідеями, репліками, роздумами.

Використовувалась така нетрадиційна форма навчальної роботи, як „лекції вдвох” (Team Teaching), за якою викладення сутності питання відбувалося двома студентами, які мали різні точки зору та по-різному інтерпретували певні принципи, залучаючи до обговорення учнів. Це сприяло розвитку критичного мислення старшокласників.

Іншою, не менш важливою формою роботи, було залучення „учнів-експертів”, заздалегідь ознайомих з Рекомендаціями Ради Європи, які відповідали на запитання своїх однокласників, використовуючи також свої знання з інших предметів. Такий виклад матеріалу, на наш погляд, був ефективним для одержання технологічних знань європейських і державних документів, що регламентують мовну політику в навчальних закладах України.

Міні-лекція „досліджую сам” (Mind-Mapping) націлювала учнів на самостійний пошук відповідей на запитання. Така пошуково-дослідна робота стимулювала старшокласників до праці в мережі INTERNET, з довідковою та інформаційною літературою, що сприяло виробленню у них вміння аналізувати і синтезувати знайдену інформацію.

Не менш ефективним було використання навчальних бесід. Підготовлений соціокультурно орієнтований матеріал у формі запитань-відповідей дозволив залучити до дискусії всіх учнів. Таким чином не лише здійснювався двосторонній зв'язок, але й відбувалося поглиблення країнознавчих знань учнів, що були одержані на уроці або самостійно. Доходимо висновку про доцільність використання „діалогу культур” як педагогічної технології для формування соціокультурної компетенції в учнів старших класів загальноосвітньої школи.

PLATAVA P.O., TEMPERAMENTAL'S MATHEMATICS

Платова П.О.

студентка, кафедра системного программирования и компьютерной безопасности

факультет математики и информатики, Гродненский государственный университет имени Янки Купалы г. Гродно, Беларусь

Научный руководитель - Сетько Е.А

доцент, кандидат физико-математических наук, Гродненский государственный университет имени Янки Куралы г. Гродно г. Гродно

Platova P.O.

student, Department of System Programming and Computer Security

Faculty of Mathematics and Informatics, Yanka Kupala State University of Grodno

Grodno, Belarus

Scientific adviser – Setko E.A

Associate Professor, Candidate of Physical and Mathematical

Sciences

Сегодня дети много времени посвящают интернету и компьютерным играм, порой совершенно не замечая, реальной жизни вокруг. Учёные всего мира пытаются разработать единую систему образования. Но каждый ребёнок индивидуален и то, что подходит одному, может не подойти другому.

Каждый из нас ходил в школу, изучал и то, что казались нам ненужным, скучным и нудным. Считать минуты до конца занятие. Знакомо? У каждого был такой предмет, который казался самым трудным. И если вдуматься, почему? Кто-то скажет, что просто не нравился предмет, кто-то посмеется и скажет, что было лень браться за изучение, некоторые ответят, что предмет этот был действительно неподъемным для них. И всё же, почему? Почему некоторые предметы вызывают радость, положительные эмоции, а такие предметы как математика, физика, химия часто вызывают страх и скуку? Считается, что интерес к знаниям воспитывает учитель. Не нашёл общий язык с учителем – предмет нам не нравится и кажется непосильным. И вот ты один на один со своим “врагом”. А вот если

учитель свой лучший друг и ты понимаешь его с полуслова – ты с трепетом в сердце и радостью в душе бежишь на урок, в предвкушении следующих 45 минут.

Главная задача обучения - привить интерес к получению знаний у детей, устранил страх перед точными науками и скучными уроками, улучшить квалификацию учителей, а также разработать единство технологий и обучения. Используя современные активные методы и игровые технологии можно обучаться играючи. Практика показывает, что игры, квесты и конкурсы могут не только отвлекать от обучения, но и дополнять его. Существует зависимость между темпераментом ученика и процессом усваивания им учебного материала. Проведенные тесты на темперамент, например по кругу Айзенка – основа методики такого обучения.

Вообразим, что есть такие школы с занятиями, конечно не основными, а дополнительными, где интересы и хобби – твои верные помощники в изучении, где к каждому ученику найдут подход и научат тому, что казалось не подъёмным на обычных занятиях.

Как? Ответ кроется в нас самих. Каждый имеет свой характер и свой темперамент. В этой «волшебной» школе темперамент – основа для формирования групп. Там никто не будет один, каждый найдет друзей по интересам. Ведь рядом люди, которые понимают тебя, которые похожи на тебе образом мышления и характером. По результатам теста о темпераменте можно организовать обучение в доступном темпе, выдавать необходимый для усвоения объем информации. Обучение организованное как игра, дополненная реальность, квесты на YouTube, вебинары с учеными, робототехника, программирование. Всё это можно предложить в чудесной школе «Темпераментная математика».

Темперамент «сломать» нельзя. Холерик будет торопиться, делать ошибки, флегматик – медленно, но тщательно выполнять задуманное. Искусство обучения состоит в том, чтобы, использовать сильные качества обучаемого ему на пользу. Повысить результативность помогут правильно подобранные мотиваторы. Ведь математика – это не только трудно, но и очень интересно!

POLOVIN S. M. EDMODO IS AN EASY WAY TO MANAGE YOUR CLASSES

Половін С. М.

старший викладач кафедри мовної підготовки ДВНЗ ""ДОННТУ"", м. Покровськ

Edmodo is a free learning management tool that combines classroom content, safe communication, and assessment.

I have been using Edmodo since 2011.

Signing up on Edmodo is a very easy process. After opening the home page, click "I'm a Teacher" and a new dialogue box will appear. Fill out that information and click "Sign Up". As simple as that.

The next step is to invite students to join groups, which are basically classes. Click on "Create" in the Groups area of Edmodo. A new dialogue window will pop up, asking you to name the group, assign it a grade level.

When you are finished with creating your Group, invite your students to join. First, have them go to www.edmodo.com and click "I am a student". They will need the Group Code you generated when you signed up.

Being able to post and respond to other posts easily and in real time is what makes Edmodo a great LMS (Learning Management System). You just type your message in a blank box. Then where it says "Send to ..." type in which group or person (people) you want to send the message to. Click "Send" and that is it!

Sending "Alerts" to people or groups is done the same way, but will appear in larger font and in bold. It will also show up in the Notifications. To create an alert, click on "Alert" at the top of the "Comment Box" and it is the same as creating a note. Keep in mind you only have 140 characters to help you express your thought or idea.

Just like creating a Note, Alert, or Poll Question, creating an Assignment is very easy. First, click on the Comment Bubble, then click on Assignment. You can attach any type of file to your assignment. You can add as many files as you want. Edmodo has a 100mb per file limit, but no aggregate limit.

Now about grading. In the Default Total at the top right-hand corner, type in the total possible points and click "Set". Then click on a student's name in the list on the left.

Their assignment will show up on the right. View their work, give them a grade; you can even record your voice and add an audio file.

Edmodo offers a way to create and give online quizzes. Just like an assignment, once you create a quiz, it is saved and you can give it again at a later date.

To begin with, click on “Quiz”. You will be asked if you wish to create a quiz or load a previously created quiz.

You have to type the questions and the choices. You can add as many responses as you want to the question, but you can only have one correct answer.

If a student leaves an unfinished quiz, Edmodo will save their answers, but the quiz will continue until time runs out. All unanswered questions will be marked incorrect.

Every file (document, picture, video, hyperlink, etc.) that gets uploaded on Edmodo, will end up in the Library. There is no limit to how many files can be added to the Library.

To sum it up, Edmodo is a very powerful and versatile educational tool. It can considerably alleviate the teacher’s everyday burden and help both the teacher and students keep in touch 24/7.

SAFRONOVA I.V. CREATING A STUDENT LEARNING OUTCOMES ON THE BASIS OF SYSTEM-ACTIVITY APPROACH

Сафронова И.В. преподаватель ГБПОУ МО «Подмосковный профессиональный техникум отраслевых технологий», Солнечногорск, Московская область Россия

Образовательные стандарты сегодня требуют кардинального пересмотра педагогических стереотипов, заставляют выстраивать образовательное пространство по-новому. На уроках истории нами используется системно-деятельностный подход, цель которого - пробудить интерес к предмету и процессу получения знаний, привить навыки самообразования; воспитать личность с активной жизненной позицией, способную ставить цели, достигать их и отвечать за результат. Для этого организуем процесс сотрудничества и взаимопонимания обучающегося и педагога, вовлекая обучаемых в деятельность

по самостоятельному выбору траектории получения знаний с использованием известных методов [1].

Для реализации деятельностного метода мы стараемся не выдавать на уроке готовую информацию, а заставляем активно искать ее, определять направления и формы деятельности, уметь их изменять и совершенствовать.

Смысл метод системности в том, что преподаватель создает целостную, системную картину по изучаемому вопросу [2]. В любой теме можно задействовать материал по литературе, биографии известных поэтов и писателей. Межпредметные связи реализуются на бинарных уроках, проводимых двумя и более «предметниками», что требует тщательной подготовки и позволяет интегрировать знания из разных областей, дает возможность выявить связи между различными предметами.

Метод минимакса предлагает материал на максимально высоком уровне, и гарантирует его понимание не ниже социально безопасного минимума, имеющего правовой статус. В этой саморегулирующейся системе реализуется индивидуальный подход: обучающийся выбирает между минимальным и максимальным возможным по своим способностям конечный уровень.

Используя метод психологической комфортности, сглаживаем влияние стрессообразующих факторов учебы, создаем доброжелательную атмосферу сотрудничества.

Метод творчества предполагает максимальную ориентацию на креативное начало в учебной деятельности, приобретение учащимися собственного опыта творческой деятельности.

Актуальными стали ориентация на развитие личности на основе стандартных учебных действий, обеспечение преемственности ступеней образования [3], разнообразия организационных форм и учёт индивидуальных особенностей одарённых лиц и лиц с ограниченными возможностями здоровья, обеспечивая рост творческого потенциала, познавательных мотивов учащихся.

Литература

1. Виноградская Н.А. Формирование исследовательской компетентности и профессиональных навыков студентов в контексте повышения качества экономического образования // Дизайн и технологии. 2016. № 55 (97). С. 138-143.

2. Лепешкин С.А. К вопросу о необходимости плана конспекта как условие эффективности обеспечения учебно-познавательной деятельности // В книге: III Всероссийская конференция по науковедению и наукометрии Тезисы докладов. 2015. С. 34-37.
3. Вихрова Н.О. Закрепление профессиональных компетенций в процессе подготовки магистерской диссертации // В сборнике: Innovations in modern world Proceedings of VII International scientific conference. 2018. С. 67-71.

STRONSKA E.F. UPBRINGING A PRESCHOOLER IN THE FAMILY – THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ANALYSIS

ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКА У СІМ'Ї – ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Стронська Євгенія Франківна

студентка

кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти

педагогічний факультет

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

м. Кременець, Україна

Анотація. У статті проаналізовано особливості виховання дітей дошкільного віку в сім'ї. Звернено увагу щодо ролі батьків у сімейному вихованні. Виділено основні принципи на які варто звернути увагу при виховання дітей дошкільного віку.

Ключові слова: Сім'я, дошкільний вік, виховання, батьки.

Сім'я являє собою фундаментальний осередок суспільства, соціальний інститут, однією з найважливіших функцій якого є відтворення нових поколінь. У сім'ї здійснюються соціалізація і виховання особистості дитини, результати яких обумовлюються соціально-економічними, політичними, культурними і релігійними факторами, особистісними позиціями батьків, старших членів сім'ї, стилем (укладом) сімейного життя, матеріальними ресурсами. Як специфічний колектив, сім'я виробляє у дитини, що росте уявлення про життєві цінності, цілі,

завдання та зміст життєдіяльності сім'ї і суспільства, про відносини людини до суспільства, окремих людей, праці, власності.

Ідеї сімейного виховання досліджувалися багатьма науковцями, це можна простежити в підручниках і навчальних посібниках з теорії та історії педагогіки таких науковців як: Ю. Бабанський, Н. Гончаров, Т. Ільїна та інших.

Виховання дошкільників у сім'ї має також свої принципи. Найбільш відомі з них:

гуманність і милосердя до маленької людини;

залучення дітей у життєдіяльність сім'ї як її рівноправних учасників;

відкритість і довірливість відносин батьків з дітьми;

послідовність у своїх вимогах (не вимагати неможливого);

надання посильної допомоги своїй дитині, готовність відповідати на будь-які запитання [1].

Особливу роль у сімейному вихованні відіграє мати. Саме вона найсильніше впливає на дітей, особливо в сфері духовно-морального виховання. Діти, які виростають без материнського тепла і ласки, похмурі, як правило, замкнені, злостиві, вперті [2].

Не менш важливим є вплив батька, особливо коли йдеться про виховання – хлопчиків. Проте виконати свої виховні функції батько і мати можуть лише за умови, що вони є справжнім авторитетом для дітей.

Відповідно до нашого дослідження зазначаємо, що виокремлення сімейного виховання в самостійний напрям педагогічної науки пов'язане з ХІХ століттям. У цей період такі вчені як: К. Ушинський, Ф. Каптерев, П. Лесгафт, обґрунтовують концептуальні положення сімейного виховання, які поєднали в собі дослідження проблем: дослідження загального дитячого розвитку у поєднанні з природознавством і медициною, а також етнографічні дослідження дитинства і мови [4].

Відчуття дошкільником неповноцінності сім'ї, в якій він виховується, може позначитися на його статевій соціалізації, розвитку очікувань стосовно власної майбутньої сім'ї. У дівчинки формується підсвідоме уявлення про те, що без батька її діти можуть обійтися, тобто повноцінна сім'я не стає головною цінністю її життя. Хлопчик за такої ситуації має матір за зразок чоловічої поведінки у сім'ї, оскільки вона перебирає на себе роль захисника, хазяїна, створювача і розпорядника матеріальних благ. За таких умов він виростає малоініціативним, несміливим,

Йому не вистачає необхідних для дорослого життя чоловічих (маскулінних) якостей, що в майбутньому впливатиме на проблеми формування його дітей.

Зі специфічними труднощами пов'язане виховання дітей у молодих сім'ях, що зумовлене недостатньою моральною, психологічною, соціальною зрілістю учасників подружжя. Збідненим, нерозвиненим є їх розуміння своєї ролі в житті дитини, відповідальності за її виховання. І навіть щирі їхні старання щодо цього наштовхуються на відсутність життєвого досвіду, знань, уміння терпляче, послідовно і наполегливо дорослішати разом із своєю дитиною.

Виховання дітей дошкільного віку в сім'ї умовно можна розділити на два основних напрямки. Перший напрям – підготовка до школи, другий – розвиток певних особистісних якостей в дитині, покликаних допомогти йому в житті.

Безумовно, батькам, діти яких ходять у дитячий сад, набагато легше. Тому, що в дитячому саду вихованням дітей займаються професіонали. Так чи інакше, але на батьківські плечі лягає основна частина всіх турбот і відповідальності за психологічний, особистісний та розумове виховання дітей.

Щирі стосунки між членами сім'ї, безпосередність почуттів одне до одного є джерелом формування гармонійної, самодостатньої особистості дитини, а також збагачення взаємин дорослих, стимулювання їхнього самовиховання.

Розвиток, виховання дітей дошкільного віку в сім'ї передбачає, що батьки повинні в першу чергу навчити своїх діток самостійно мислити, розмірковувати, робити висновки, прислухатися до думки інших людей. Більшості першокласників це досить важко дається, тому що вони не отримали відповідні навички під час дошкільного виховання. Дошкільне виховання дітей обов'язково має прищепити дані погляди та звички – це буде основним у подальшому розвитку дитини.

Звичайно, в дошкільному віці говорити про це ще рано, але одного разу дитина виросте і створить власну сім'ю. Психологи стверджують, що люди виховують своїх дітей так, як в дитинстві виховували їх. Дівчинка, висловлюється своїй ляльці, або хлопчик б'є ведмедика ременем, на жаль, перенесуть ці способи «спілкування» і на реальних людей. Тому роль сім'ї у вихованні дітей дошкільного віку полягає у формуванні адекватних уявлень про те, що таке виховання, і яким воно має бути [3].

Згодом, вибираючи собі супутника життя, хлопці і дівчата орієнтуються на батьків протилежної статі, а також на те, що мама або тато вважали нормою по відношенню до себе, і далеко не останню роль в цьому зіграють спогади перших семи років життя. Навряд чи хтось стане сперечатися з твердженням про те, що

щасливі діти виростають у щасливих сім'ях. А щастя в сім'ї безпосередньо залежить від батьків.

Традиції та звичаї є взаємопов'язаними у реальному житті. Традиції є більш динамічним і багатоманітним явищем родинного життя, ніж звичаї, вони створюють простір для творчого використання звичаїв. Регулюючи прості форми взаємин у сім'ї, звичаї доповнюють традиції, однак вони не настільки динамічні, як традиції.

Отже, під час виховання дошкільника значна частина сучасних сімей може припускатися помилок. Незважаючи на історичний та педагогічний досвід ця проблема гостро постає у повсякденному житті. Саме тому багато батьків не приділяють належної уваги вихованню дітей у дошкільному віці.

Література:

Бойчук П. Педагогічний аналіз концепцій сімейного виховання / П. Бойчук, А. Макаренко, В. Сухомлинський. // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – №1. – С. 18.

Гуденко Л. Рекомендації щодо вивчення досвіду роботи вчителя // [упоряд. Ж. Сташко]. – К.: Шкільний світ, 2013. – С. 80–89.

Зязюн І. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Науково-методичний посібник / І. Зязюн. – Київ: МАУП, 2000. – 312 с.

Левківський М. Історія педагогіки: навч.-метод, посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] / М. Левківський. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 190 с.

TSAREVA O.S, PODUBYNSKA N. D. EMAIL AS AN ELEMENT OF ADAPTIVE LEARNING

Царева Олександра Степанівна, кафедра прикладної математики, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

Подубинська Наталія Дмитрівна, кафедра прикладної математики, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

Електронна пошта як елемент адаптивної системи навчання

Індивідуальна та самостійна робота – це ті види занять, які дозволяють студенту повною мірою проявити свою креативність і компетентність, розкрити його творчий потенціал.

Невід’ємною частиною такого виду роботи є консультація. За умов жорсткого графіку навчання викладач і студент поставлені в суворі часові рамки. Час консультації регламентований і обмежений. Тому, на нашу думку, доцільним є доповнення консультацій, здійснених в Інтернет-площині. Такий підхід є частиною адаптивної системи навчання, одним із аспектів якої є його індивідуалізація.

Використання електронної пошти в якості платформи для процесу консультування, окрім всього іншого, вирішує ряд важливих педагогічних задач. Зокрема:

1. Індивідуалізація навчання – викладач має змогу працювати з кожним студентом окремо.
2. Комунікативна функція навчання – спілкування в системі «студент-викладач» не обмежене часовими рамками і дозволяє вести активне спілкування на якісно іншому рівні;
3. Інформативність – студент отримує додатковий об’єм інформації і, що не менш важливо, обидва учасника процесу коригують об’єм, частоту і час отриманої інформації.
4. Адаптація вищої школи до освітніх реформ – підвищення використання гаджетів та Інтернет-простору в навчальному процесі є одним із шляхів реалізації реформ в освітній сфері.

Разом із тим, варто повторно зазначити, що Електронна пошта є лише додатковою платформою для надання освітніх послуг. Її використання не означає зменшення чи заміщення годин, виділених на аудиторне консультування студента чи групи. Адже вербальне спілкування є таким самим важливим чинником якісного навчального процесу, як, скажімо, адаптація навчального процесу до нового формату освіти. Процес дистанційного навчання передбачає практично повний відхід від вербальних комунікацій у навчальному процесі. Проте, якщо мова йде про денну та заочну форму навчання, то поєднання Інтернет-ресурсу з класичними формами подання матеріалу в процесі консультування дасть змогу вдосконалити та покращити навчальний процес у вищій школі.

Таким чином, використання класичного (стандартного) підходу до процесу консультування студентів денної форми навчання з використанням новітніх засобів і технологій, зокрема електронної пошти як частини Інтернет-простору, дасть змогу суттєво покращити навчальний процес і якісно підвищити рівень підготовки майбутніх спеціалістів.

VORONA M.M., BORYSIUK S.O. HELPLINE AS A SPECIALIZED SOCIAL SERVICE IN THE FIELD OF CONSULTATIVE HELP TO THE PEOPLE

Ворона М.М.

магістрант кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, спеціальність «Соціальна робота»

Борисюк С.О.

доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Джерелами соціальних інновацій є зміни зовнішнього середовища, соціальні проблеми, що повсякчас виникають і які неможливо вирішити за допомогою традиційних методів. Невирішеність тих або інших соціальних проблем дає імпульс до розробки нових засобів і норм у соціальній сфері. У сучасних умовах

розвитку суспільства, коли людина переживає велику кількість стресів, в умовах політичної, економічної і духовної кризи, консультативна робота є одним з пріоритетних напрямків соціально-психологічної допомоги різновіковим верствам населення. І за останні роки Телефони Довіри як спеціалізовані соціальні служби стають все більш поширеним явищем у різних країнах світу.

Телефонне консультування є дещо новою формою професійного соціально-психологічного обслуговування і виконують велику кількість "кризових послуг", допомагаючи особам, які переживають будь-який вид емоційної проблеми, пов'язаної із сімейним життям, адаптацією до нових умов, вагітністю, абортми, конфліктами тощо. Специфіка надання клієнтам консультативної соціально-психологічної допомоги визначає діяльність спеціалізованої служби Телефону Довіри як форму психопрофілактичної роботи, соціальної та психотерапевтичної допомоги особам, які її потребують. Суть діалогового консультування полягає у тому, що людина сприймається не як об'єкт взаємодії, а як суб'єкт міжособистісного спілкування.

Телефон довіри як спеціалізована соціальна служба визначає метою своєї діяльності забезпечення доступності кваліфікованої, анонімної та безкоштовної соціально-психологічної допомоги і поширення інформації про діяльність служби; надання інформаційно-консультативної допомоги з психологічних, соціально-педагогічних та інших питань усім, хто її потребує і звертається на Телефон Довіри; переадресування, за потреби, абонентів до інших фахівців та служб, які є компетентними у даній проблемі і кваліфіковано можуть забезпечити їхні запити; організація діяльності "гарячих ліній" з окремих питань та спеціалізованих ліній для обслуговування окремих категорій населення у відповідності до їхніх потреб та матеріально-технічних можливостей Телефону Довіри. Телефон Довіри також виконує функцію інформування та консультування дітей, підлітків, молоді, батьків та вихователів із соціально-психологічних, педагогічних, медичних та правових питань. Зміст роботи на Телефоні Довіри включає вислуховування абонентів, консультування, їх інформування, за необхідності застосування прийомів психотерапії у рамках телефонного консультування; ведення необхідної службової документації; супервізорство і участь спеціалістів у заходах щодо попередження виникнення феномену емоційного вигорання самих консультантів. Консультативна бесіда на Телефоні Довіри спрямовується на стимулювання внутрішніх резервів особистості абонента щодо формування активної позиції до самовизначення, самозахисту та розв'язання наявних соціальних проблем.

Загалом, аналіз вітчизняних та зарубіжних технологій надання консультативних послуг по телефону свідчить про їх ефективність, результативність та оптимальність.

SECTION 13. Medical sciences

OGORODNYK I.M. EXPRESS METHOD OF RESTORING PHYSIOLOGICAL PROCESSES – QUANTON

Огородник Игорь Николаевич

*Реабилитолог, инженер, автор метода Quanton, организатор центра
биоинформационных технологий AURANA, Варшава*

Експрес метод відновлення фізіологічних процесів – Quanton

Вашій увазі пропонується абсолютно новий підхід в лікуванні та профілактики хвороб, а також спосіб відновлення нормальних біофізичних процесів в органах і системах людини. Цей метод називається Quanton і ґрунтується на впливі полем або сигналом низької інтенсивності із застосуванням точно підібраної частоти в мегагерцовому або гігагерцовому діапазоні під конкретну проблему в даний момент часу. Знаходження відповідної частоти в потрібному моменті, дозволяє синхронізувати терапію з біологічними ритмами і циклами людського тіла, що у багато разів збільшує ефективність даної терапії та дозволяє досягти швидкого і пролонгованого позитивного результату.

За допомогою цього методу, в короткий періоду часу, можна ліквідувати такі захворювання, як: мігрень, хвороба Лайма, хламідіоз, трихомоніаз, сифіліс, будь-які вірусні інфекції, запалення легенів, болі в м'язах будь-якого походження та багато інших проблем зі здоров'ям, які важко піддаються лікуванню традиційними методами.

Цей метод істотно відрізняється від відомої резонансно-частотної терапії, заснованої на застосуванні генераторів низькочастотних сигналів з переважно прямокутним імпульсом з гострим піком. Вплив на низьких частотах від одиниць Гц до сотень кГц без урахування індивідуальних біофізичних процесів не вирішує проблем, пов'язаних зі зниженням вібраційних характеристик біологічних структур під впливом деструктивного фактора зовнішнього середовища і внутрішніх патологічних станів. Крім цього традиційна резонансна терапія може принести шкоду як фізичним тканинам, так і тонкоматеріальним польовим структурам людини.

Під впливом методу Quanton організм отримує квант додаткової енергії і переходить на більш високий енергетичний рівень, що сприяє відновленню процесів саморегуляції для підтримки гомеостазу. Це чітко видно на знімках краплі крові, зроблених під мікроскопом до і після застосування методу Quanton.

Ігор Огородник

Centrum Aurana, Warsaw

SKYBCHYK V.A. MELEN Y.P. INFLUENCE OF THE PRIMARY STENTING OF CORONARY ARTERIES IN PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION WITH ST ELEVATION AT DIASTOLIC LEFT VENTRICULAR DYSFUNCTION

Скибчик В.А., професор, кафедра ФПДО сімейної медицини, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Мельнь Ю.П., заочний аспірант, кафедра ФПДО сімейної медицини, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Первинне стентування коронарних артерій (КА) покращує прогноз у пацієнтів з гострим інфарктом міокарда (ІМ), впливаючи на ремоделювання лівого шлуночка (ЛШ), а саме покращуючи діастолічну функцію, що вподальшому запобігає розвитку хронічної серцевої недостатності з зниженою систолічною функцією ЛШ. Мета дослідження: Встановити прогностичний вплив коронарного стентування на клінічний перебіг та особливості ремоделювання ЛШ у пацієнтів з гострим ІМ міокарда з елевацією сегмента ST (ІМелST) та ДД. Матеріали та методи: Обстежено 80 пацієнтів з ІМелST (середній вік становив $56,7 \pm 7,3$ року), яким було проведено первинне стентування КА з них (чоловіків – 68,1%, жінок- 31,9%) та 15 пацієнтів (середній вік становив $66,1 \pm 7,3$ року) - група контролю без проведеної реваскуляризації міокарда, з них (чоловіків – 75%, жінок- 25%). В обидвох групах визначали рівень NTB-Pro, як ранній маркер ризику розвитку СН, ехокардіографічні (Ехо-КГ) параметри діастолічної дисфункції ЛШ, функціональний клас (ФК)

стенокардії визначений за допомогою опитування Seattle Angina Questionnaire (SAQ), а також показники коронарографії та стентування КА. Результати: За локалізацією ІМ у групі реваскуляризації міокарда ураження передньої стінки (ст) і міжшлуночкової перегородки у 50%, нижньої ст. - 45,4%, бокової ст. – 4,5% пацієнтів. У групі контролю дані показники були наступними: ІМ передньої ст. і міжшлуночкової перегородки у 46%, нижньої ст.- 50%, бокової ст. – 4% випадків. Аналіз проведених коронарографій продемонстрував за ступенем ураження КА у групі первинного стентування КА: багатосудинне ураження – 20,5%, двох судинне ураження – 29,6%, ураження тільки інфаркт залежної судини у 49,9% пацієнтів. З яких повна реваскуляризація (стентування усіх гемодинамічно значних змін) проведено на етапі первинного стентування КА у 68,2% випадках, неповна реваскуляризація (первинне стентування тільки інфаркт залежної артерії, з подальшим вирішенням тактики реваскуляризації міокарда після завершення гострого періоду ІМ) у 31,8% пацієнтів. Реваскуляризацію у групі контролю не здійснено через наступні фактори: анатомічними труднощами провести стентування КА, поступлення пацієнтів у період втраченого «реперфузійного вікна», тобто більше 24 годин від моменту виникнення ІМ, відмовою пацієнтів. Середній рівень NTB-Pro у пацієнтів групи контролю склав $782,25 \pm 17,3$ пг/мл, а у групі осіб після проведеного первинного коронарного стентування – $300,5 \pm 14,3$ пг/мл. У пацієнтів, у яких не виконувалась реваскуляризація виявляли найважчий рестриктивний тип ДД у 50% та 50% - середньої важкості псевдонормальний тип, а у пацієнтів з проведеним стентування КА: початкові прояви ДД у вигляді розладів релаксації - 79,6%; псевдонормальний тип - 20,4% ($p < 0,001$). Висновки: Первинне стентування коронарних артерій у пацієнтів з ІМелСТ призводить до зниженого рівня NTB-Pro, що корелює з параметрами важкості ДД та покращує толерантність до фізичного навантаження при виписці з стаціонару.

SECTION 14. Architecture

BURAK K. O., LYSKO B. O. INFLUENCE DOP ON ACCURACY OF RTN MEASUREMENTS

К. О. Бурак

д.т.н., проф., кафедра геодезії, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, вул. Карпатська 15, Івано-Франківськ, Україна, 76019.

Б. О. Лиско

асп. кафедра геодезії, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, вул. Карпатська 15, Івано-Франківськ, Україна, 76019.

There is a great number of scientific works, dedicated to measurements in RTN mode, the main purpose of which is to define the accuracy of the points coordinates and the way natural and mechanical factors influence them. In the meantime, problems related to the accuracy of lines and angles built according to the GNSS measurements, that define the possibility to use them during the planning and marking works are not fully solved.

Because of the influence of different factors and during the planning works, the range of errors in the sites coordinates is formed. They are usually divided into systematic and random.

When working with GNSS receiver we can outline one more range of errors, that depend on the satellite constellation with which the receiver works. Their distinguishing characteristics is that they recur in time: the amount of satellites and their geometrical location and, possibly, tropospheric delay. Let's call them conventional.

On practice, depending on the task, it may be necessary to define such geometrical parameters as distances and angles. These parameters are tensor values, that's why the influence of systematic errors, related to the coordinates transformation, ionospheric delays, delays of satellite clock and receiver shifts will be significantly decreased because of the compensation of their systematic element.

We can't predict the random errors, as the multipath phenomenon fully depends on the environment, which is individual for each object or even its section, when the phase

noise of the receiver will not only depend on the receiver model and brand, but the batch as well.

Our research was made on the specific basis and the measurements were done by the same receiver. That's why let's focus on exploring the influence of location of the navigational satellites on the accuracy of building vectors with the help of RTN method, that will have the influence on the results accuracy when doing asynchronous measurements on the closely-spaced points. System Solutions was used as a source network.

During the planning works, in the specific work conditions, it may be tough to take measurements in the neighbor points less than in 2 hours. Moreover, measurements in operating conditions often last for several days. As the technological parameters of DOP repeat for this object and can be predicted when using the software GNSS Planning, located on the general websites, that's why the research was focused on proving the assumption that measurements in different time, taken during the same DOP parameters, allow to get the optimal accuracy. That's why the purpose of this work is to explore the possibility of doing planning and geodesic engineering RTN works on the closely-spaced points by the way of asynchronous observations in unlimited, convenient for operational conditions time.

Possibility to continue planning and marking of engineering and geodetic works by RTN method after some time, observing the recommended technological parameters.

SECTION 15. Psychology

DIDYK N. M. TECHNOLOGIES OF GAMMODELING

Дідик Н.М.

кандидат психологічних наук, доцент

кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

м. Кам'янець-Подільський, Україна

Didyk Natalia Mikhailivna

Candidate of Psychological Sciences

Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work

Kamianets-Podilskyi Ivan Ogienko

National University

Kamianets-Podilskyi, Ukraine

Для формування високопрофесійних фахівців важливим є застосування інноваційних методів навчання, що спрямовані на ефективне засвоєння знань студентами, розвиток їх інтелекту, набуття умінь і навичок, досвіду самоосвіти, якостей, які сприятимуть творчій самореалізації. Для розвитку професійної зрілості фахівців ефективною є розробка технологій ігromodelювання.

Проблему ігromodelювання у професійній підготовці фахівців соціальної сфери вивчали: Т. В. Войцях, Т. В. Доценко, Н. О. Євдокимова, Л. В. Зданевич, А.Й. Капська, О.І. Москалюк, О. М. Харжевська та ін.

Ігromodelювання – це моделювання того чи іншого типу соціокультурного буття в рамках гри, яка відповідає ідеї і критерію перетворення в залежності від типу гри. За визначенням Т. В. Доценко, ігromodelювання – це один із напрямів реалізації цінностей професійного удосконалення, а також особливий, універсальний механізм вирішення аналітичних, педагогічних, практичних задач і проблем [2].

Ігromodelювання проводиться у вигляді організаційно-діяльнісних, ділових, інноваційних, організаційно-комунікативних, організаційно-розумових ігор. Під час

гри моделюються міжперсональні груподинамічні відносини учасників сумісної діяльності. О. І. Москалюк зауважує, що учасники гри у процесі імітаційного моделювання проблемних ситуацій одержують нове конкретне уявлення про сутність своєї майбутньої діяльності [3].

Під час ігромоделювання, зазвичай, використовують такі елементи: управління грою (процес організації впровадження фіксованого сценарію); сценарій (це проект ходу взаємодії персонажів, які підпорядковані ідеї гри); ідея гри (це конкретизація з врахуванням матеріалу змісту сценарію).

Моделювання передбачає проходження шляху від ознайомлення з ситуацією, що породжує труднощі в тій чи іншій діяльності, до розвиваючої трансформації цієї діяльності та необхідності перетворення ділових здібностей.

Ігромоделювання проходить у декілька етапів: вивчення нормативної основи діяльності, проектування гри, рефлексія, методологічне консультування.

На думку Т. В. Доценко, впровадження ігромоделювання у практику передбачає: використання в якості засобів професійного удосконалення фахівців суб'єктивних рис, психофізичних і психічних механізмів, що передбачають його участь у діях; суміщення механізму гри з мотивацією діяльності фахівців, модельну реалізацію їх потреб; трансформацію мотиваційної, інтелектуальної та вольової основ діяльності фахівців; моделювання змін відносин учасників, діяльне згуртування та формування команд; перехід від традиційного варіанту вирішення проблем до більш досконалого та розвинутого [2].

Нами під час професійної підготовки фахівців соціальної сфери застосовано такі просвітницько-профілактичні настільні ігри: «СТОП насильству!», «Фото-фішка», «Крок за кроком», «Галопом по Європах!», «Рожеві окуляри», «Володар кілець» та ін. [1].

Отже, з досвіду використання ігромоделювання варто зазначити, що воно є необхідним для професійного удосконалення фахівців, сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності, застосування знань відбувається відразу ж – у процесі розв'язування різноманітних психолого-педагогічних ситуацій.

GOLOVACH S.S., THE INFLUENCE OF TEMPERAMENT ON CAREER CHOICE

Головач Снежана Сергеевна

студентка

кафедра международного бизнеса и маркетинга

факультет экономики и управления

Гродненский государственный университет имени Янки Купалы

г. Гродно, Беларусь

Научный руководитель – доцент, кандидат физико-математических наук

Сетько Е.А.

Аннотация. В работе исследуется влияние темперамента на выбор профессии. Сначала приводятся теоретические сведения, а затем отражаются данные проведённого исследования.

Ключевые слова: темперамент, выбор профессии.

Ещё давних времён предпринимались попытки создать классификацию, основанную на различиях в соматической и душевной организации людей.

Наибольшей популярностью пользуется классификация древнегреческого врача Гиппократ. Он полагал, что темперамент определяет преобладание конкретной жидкости в организме человека.

Когда у человека из всех его соков преобладает пылкая кровь (sanguis), то его поведение даёт черты сангвинического темперамента – энергию, настойчивость, решительность.

Если же пылкую кровь охлаждает находящаяся в избытке слизь (phlegma), то перед нами флегматик – хладнокровный и медлительный.

Едкая желчь (chole) способствует образованию раздражительного, вспыльчивого, не знающего меры холерического темперамента.

Но когда накапливается много испорченной чёрной желчи (melan chole), то такой вялый меланхолик будет постоянно пребывать в унынии. Темперамент

меланхолика отличаются сверхчувствительностью, ранимостью и впечатлительностью.

Классификация Гиппократ имеет большое значение, так как в ней очень верно подмечены внешние особенности поведения людей.

Люди с одним и тем же типом темперамента склонны к определённому виду деятельности. Это обусловлено наличием тех или иных качеств, которые влияют на выбор человека.

Чтобы найти некоторую закономерность, в выборе факультета, представителями различных типов темперамента, и как следствие, будущего места работы, было проведено исследование среди студентов Гродненского государственного университета.

На основании анкетирования были получены следующие данные:

1) Среди студентов филологического факультета преобладают флегматики - 31%. Остальные три типа темперамента находятся в равном соотношении - по 23%.

Флегматикам подходит работа, где нужно действовать шаблонно по уже заданному алгоритму, без излишней спешки. И преобладание флегматиков на филологическом факультете является тому подтверждением.

2) На факультете инновационных технологий машиностроения ведущим типом оказались холерики -36%. Остальные три типа темперамента также находятся в равном соотношении и составляют по 21,3%.

Для холерика подходящее место работы там, где эффективность оценивается не по отработанному времени, а по результатам. Это во многом объясняет выбор холериками факультета инновационных технологий машиностроения.

3) Студенты факультета экономики и управления в большинстве своём меланхолики - 40%. Доля холериков составляет 30%, сангвиников -20%, флегматиков -10%.

Так как меланхолики - люди, которые прекрасно справляются с решением сложных задач, в которых необходима наблюдательность и внимание к деталям, то их преобладание на данном факультете является очевидным.

На основании проведённого исследования можно сделать вывод о том, что темперамент играет важную роль в выборе человеком будущей профессии.

HUTSOL K.V. DEVELOPMENT FACTORS OF A PERSON'S ABILITY TO SELF-DESIGNING

*Гуцол Кирило Віталійович, аспірант Інституту психології імені Г. С. Костюка
НАПН України*

*Науковий керівник: Наталія Василівна Чепелева,
дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор,
заступник директора з науково-дослідної роботи
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України*

Чинники розвитку здатності особистості до самопроекування

У межах психолого-герменевтичного підходу самопроекування особистості передбачає формування її здатності до самоосмислення та осмислення навколишнього світу через засвоєння ключових соціокультурних дискурсів, розуміння й інтерпретацію життєвого досвіду, а також вміння реінтерпретувати, переосмислювати, трансформувати цей досвід залежно від зовнішніх впливів, а також задумів, завдань, планів та перспектив особистості.

Здатність до самопроекування є системним багаторівневим утворенням, що впродовж життя набуває різних змістовних конфігурацій, проте, її ядерна складова визначається відносно сталим інтегральним корпусом психологічних характеристик особистості, серед яких провідними є: прагнення до саморозвитку, само детермінації, продуктивна рефлексія, толерантність до невизначеності, прогресивний характер смисложиттєвих орієнтацій, перспективна орієнтованість індивідуального досвіду особистості.

Чинники розвитку здатності особистості до самопроекування можна поєднати в три групи: мотиваційні, комунікативні та мета когнітивні.

Так, до мотиваційного блоку ми вважаємо за доцільне віднести такі спрямованості особистості, як:

- прагнення до самоактуалізації;
- прагнення до самореалізації;
- спрямованість до успіху;

– бажання задовольнити вимоги соціуму.

Самопроекування, як і будь-яка людська діяльність, є полімотивованим утворенням, тобто детермінується низкою різноспрямованих прагнень особистості. В загальній структурі мотивації до самопроекування можуть домінувати один або декілька основних мотивів, які й визначають особливості спрямованості мотиваційного вектору в цілому.

Другий блок складають метакогнітивні чинники, завдяки яким здійснюється регуляція процесуальних та результативних аспектів когнітивної активності людини; оволодіваючи ними, особистість значною мірою й стає «сама Собою». Згідно концепції М.Л. Смульсон, серед метакогнітивних процесів (метакогніцій, метакогнітивних інтеграторів) провідними є:

- інтелектуальна ініціація (здатність до самостійної постановки задач);
- стратегічність;
- рефлексія;
- децентрація (здатність подивитися на проблему з точки зору Іншого)

У контексті самопроекування, метакогнітивні процеси відіграють важливу роль у процесах саморегуляції і самодетермінації особистості.

Третій блок чинників складають комунікативні компетентності особистості:

- загальна мовленнєва компетентність;
- діалогічна компетентність;
- інтерактивна компетентність;
- наративна компетентність.

Такий погляд на систему чинників розвитку здатності особистості до самопроекування уможливорює проблематизувати кожний з них як інтегральну компетентність особистості.

KASHCHEEVA M.A. THE STRATEGY COPING BEHAVIOR OF EMPLOYEES OF THE DETENTION FACILITY

Кащеева Мария Александровна, магистр 3 курса направления «Психология личности», Брянский государственный университет, Россия, г. Брянск

При выполнении служебных обязанностей сотрудники УИС, непосредственно взаимодействуют с осужденными, что оказывает существенное влияние на личность. Важно отметить, что в данных условиях сформированные защитные механизмы, стратегии совладающего поведения могут быть эффективными, а могут приводить к разрушающим последствиям, искажая личность со всех сторон.

Целью настоящего исследования было изучить копинг-стратегии сотрудников СИЗО. В исследовании приняли участие 41 сотрудник отдела охраны следственного изолятора. Был применен опросник способов совладания Р. Лазаруса и С. Фолькмана (WCQ).

Адаптивные стратегии, которые помогают успешно совладать со стрессом, в когнитивной сфере используют 63% (26 человек), в эмоциональной – 86% (35 человек), в поведенческой – 51% (21 человек).

Неадаптивные стратегии, которые не устраняют стрессовое состояние, напротив, способствуют его усилению, в когнитивной сфере используют 12% (5 человек), в эмоциональной - 14% (6 человек), в поведенческой - 17% (7 человек).

Относительно адаптивные стратегии, которые помогают в некоторых ситуациях, например, не очень значимых или при небольшом стрессе, в когнитивной сфере используют 25% (10 человек), в поведенческой - 32% (13 человек).

Из адаптивных когнитивных стратегий используются сохранение самообладания 50% (13 человек), проблемный анализ 8% (2 человека); из неадаптивных когнитивных стратегий используется смирение 15% (4 человека); из относительно адаптивных стратегий – придача смысла 27% (7 человек).

Из адаптивных эмоциональных стратегий используются оптимизм 90% (33 человека); из неадаптивных эмоциональных стратегий используется агрессивность 10% (2 человека).

Из адаптивных поведенческих стратегий используются сотрудничество 36% (8 человека), обращение 14% (3 человека), альтруизм 10% (2 человека); из неадаптивных поведенческих стратегий используется активное избегание 20% (4

человека); из относительно адаптивных стратегий компенсация 10% (2 человека), отвлечение 10% (2 человека).

Таким образом, сотрудники следственного изолятора используют когнитивные формы поведения, направленные на анализ возникших трудностей и возможных путей выхода из них, повышение самооценки и самоконтроля, более глубокое осознание собственной ценности как личности, наличие веры в собственные ресурсы в преодолении трудных ситуаций такие как: «проблемный анализ», «сохранение самообладания», «смирение», «придача смысла».

RUDNYTSKA S.Y. DISCURSIVE TECHNOLOGY AS A MODERN HUMANITARIAN TECHNOLOGY

Рудницька Світлана Юріївна, доктор психологічних наук, доцент,

завідувач лабораторії когнітивної психології

Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України

Дискурсивна технологія як сучасна гуманітарна технологія

Стрімкі трансформації сучасного суспільства супроводжуються виникненням нових якостей діяльності соціальних суб'єктів, одним з проявів яких стає технологізація практик у соціальній і соціально-гуманітарній сферах. Однією з основних рис технології, що включає певний стратегічний набір прийомів та дій, є можливість її відчуження в певній об'єктивованій формі, тобто можливість її передачі від авторів третім особам за допомогою докладного опису, алгоритмізованих рекомендацій, викладу в навчальних текстах, технологічних інструкціях тощо, зберігаючи при цьому її результативність.

Дискурсивність гуманітарних технологій виступає найважливішою складовою комунікативних процесів, у надрах яких відбувається відтворення технологізованого знання: породження, акумуляція, взаємопроникнення, трансформація, трансляція і ретрансляція широкого спектра соціокультурних і особистісних текстів. Таким чином, дискурсивні технології забезпечують

зберігання, репрезентацію і передачу (доставку, транспортування, поширення) ціннісно-смислового ресурсу, інкорпорованого в певну знаково-символічну форму (код). Вони мають декілька суттєвих особливостей. По-перше, їх створення є, безумовно, творчим процесом, який принципово не може бути остаточно формалізованим. По-друге, технологія завжди має бути зафіксованою в певній знаковій формі (текстовій та/або іконічній). По-третє, створення та впровадження особистісно-орієнтованих розвивальних технологій має відбуватися за принципами партисипативної фасилітативності, континуальності, діалогічності, проблемності, невизначеності, динамічності, інтегративності тощо, втілення яких уможливорює конструювання технологій під конкретні завдання розвитку особистості.

Серед основних соціокультурних функцій дискурсивних технологій можна виділити: вибудовування і трансляцію смислів через системи культурного та соціально-психологічного проектування; збереження різноманіття смислових значень у вигляді гетерогенних «знакових сховищ»; забезпечення умов відтворення культурних і соціально-психологічних форм; удосконалювання інструментарію технологічного відтворення в цілому.

Оволодіння дискурсивними технологіями самопроектування може стати важливим життєтворчим ресурсом у процесі становлення зрілої особистості в сучасному мінливому і нестабільному світі.

TSYMBAL S.V. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Цимбал С. В.

викладач

кафедра англійської мови

Гуманітарно – педагогічний факультет

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ, Україна

Tsymbol S. V.

teacher

Department of English

Faculty of Humanities and Pedagogy

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Kyiv, Ukraine

How true when it comes to learning a foreign language. Every teacher knows that you can have the best resources in the world, but if the learner is not in the right frame of mind to engage with the new language and use the opportunities before them, then they are unlikely to do so. There are all kinds of reasons why a learner may put obstacles in their own way or simply avoid engaging, but many of these reasons often lie in how learners view themselves, their competences, and their relationship to the language, classroom, peers, and the teacher. To have grit, language learners first need to have a growth mindset. This is when they believe that their abilities in learning a language are not fixed but can be developed. Not all learners will reach the same level of proficiency, but with the right kind of effort, strategies, and investment of time and will, every learner can improve. However, if a learner holds a fixed mindset, believing that language learning competences stem primarily from a fixed ability, then they are more likely to give up easily, and in some cases not even try to succeed. These learners feel helpless, believing there is little they can do to improve or overcome difficulties. In contrast, those with a growth mindset are typically willing to put in the effort to improve and explore a range of possible pathways to proficiency. Motivation is widely

recognized as a variable of importance in the learning process, and possibly one of the key factors that distinguishes first language acquisition from SLA. Put simply, while motivation is not really an issue in the case of infants acquiring their mother tongue, being motivated or not can make all the difference to how willingly and successfully people learn other languages later in life. Yet we might qualify this observation by noting that motivation is similarly critical to all forms of conscious and intentional human learning, and that it has been a major pedagogical and research issue across the field of education. In this respect, we might ask whether learning represents a special case in the psychology of learning motivation, giving rise to distinctive motivation theories and concepts specific to this domain of learning; or whether motivation can broadly be explained in terms of general theories of learning motivation. We have pointed to the claim that although the concept of learning strategy has been influential in developments in language teaching methodology, the unresolved theoretical problems surrounding the concept and its measurement made it less appropriate for research purposes: In the absence of a tight definition, it is unclear what different researchers mean by the term language learning strategy and the actual language learning strategy measures presented in the various studies tend not to have sufficient psychometric properties. The logical question is, then, whether or not we need to abandon the concept altogether.

YUDINA V. Y. THE CONNECTION BETWEEN LONELINESS AND ADDICTION

Юдіна В. Я.

Студентка НАУ, кафедра авіаційної психології, Навчально-науковий гуманітарний інститут.

З кожним роком процент соціофобів збільшується. Вони стверджують, що самотність – це не хвороба і їх цілком влаштовує таке відчужене від соціуму життя. Отже, чи є самотність залежністю і які наслідки чекають на людей, що прийняли для себе рішення жити за принципом Діогена?

Залежність – це хронічна дисфункція системи мозку, що включає мотивацію та винагородження. Мова йде про те, як тіло рветься до речовини або поведінки:

заради нової ""винагороди"" людина здатна забути про шкідливі наслідки своїх дій. У людей, що страждають на будь-яку залежність, можуть з'явитися такі симптоми:

- Звикання до певної поведінки чи препарату і незмога відмовитися від нього;
- Зниження самоконтролю;
- Відсутність усвідомлення наслідків поведінки;

З цього можемо зробити висновок, що будь-яка залежність (наркоманія, алкоманія, ігроманія, інтернет залежність) несе різкі зміни в психо-фізіологічному здоров'ї людини.

Самотність визнають сучасною епідемією. Соціальна ізоляція впливає на поведінку, через що з'являється інтерес до наркотиків та алкоголю. Дослідження показують, що самотність тісно пов'язана із такими розладами як депресія, хронічний біль, ожиріння та зловживання психоактивними речовинами. Самотність як і будь-яка хвороба прогресує, якщо залишити це питання невирішеним. Під час самотності негативні думки здатні вбити в людині відчуття самозбереження та самопомочі: вони в'їдаються все глибше і глибше і провокують хворого звернутися по допомогу до психоактивних речовин, незважаючи на ризик нанести собі фізичну, соціальну та психологічну шкоду.

В Україні не приділяють належної уваги такій хворобі як самотність. Нас навчали, що друзі допоможуть владнати будь-які негаразди. Здавалося б, соціалізація має допомогти, проте ніхто не зважає на той факт, що зазвичай група друзів – люди, що проводять свій вільний час у клубах та бавляться алкоголем та наркотиками. Людина, що страждає на комплекси, опиняючись у цьому світі алкоголю та психоактивних речовин починає відчувати себе вільною від своїх страждань і бажає перебувати у цьому «легкому» стані якомога довше. Недивно, адже алкоголь та наркотики ослаблюють наші внутрішні блоки і людина здатна відчувати радість та комфорт у тих ситуаціях, у яких вона губиться, будучи тверезою. Пізніше, коли схильність до самотності прогресує, соціалізація відступає на задній план, а алкоголь та наркотики вже виступають у ролі «найкращого друга». Людина залишається вдома наодинці із цими речовинами, що блокують відчуття самотності. Така помилка викликає подальшу залежність і вже з'являється наступне питання: від чого треба рятувати пацієнта: від алко-, наркозалежності чи самотності? Американська асоціація психологів вважає, що самотність можна вилікувати лише соціалізацією і жодні хімічні речовини не допоможуть досягти кінцевого результату терапії. Соціалізація має навчити таких самотніх людей

активувати та розвивати свої соціальні навички. З часом усі речовини бліднуть та відходять на задній план, а згодом і зовсім зникають із життя.

SECTION 16. Sociology

BIDA O. A., SOCIAL PROTECTION OF CHILDREN-DISABLED FROM BIRTH

Біда О.А.

студентка

кафедра соціальної роботи

факультет соціальних наук

Запорізький національний технічний університет

м. Запоріжжя, Україна

Науковий керівник - канд.політ.наук, доцент Дударьов В.В.

На сьогодні в Україні є актуальною проблема створення належного соціально-правового забезпечення державної сімейної політики, яка могла б гарантувати кожній дитині вільний, нормативно забезпечений розвиток особистості, адекватність процесу соціалізації, захист прав та законних інтересів, незалежно від місця народження дитини, національності, соціального статусу біологічних батьків, місця її фізичного перебування (у рідній сім'ї, прийомній сім'ї, або інтернаті).

Суттєві зміни у світі щодо ставлення до дітей, ратифікація більшістю країн (в т. ч. й Україною) Конвенції ООН про права дитини, прийняття Закону України «Про охорону дитинства» (2001) [1] із змінами, внесеними у 2002-2009 роках, визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист та всебічний розвиток; встановлює основні засади державної політики у цій сфері. Виходячи із Конституції України та Конвенції ООН про права дитини був прийнятий Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» (2007), в якому визначено правові основи діяльності органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей, на які покладається здійснення соціального захисту і профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли 18 років.

Пріоритетним напрямом соціально-правового захисту дітей має стати створення умов для появи нових соціальних інститутів, що змогли б задовольнити реалізувати інтереси дітей.

Виходячи з вищезазначеного, основними завданнями соціально-правового захисту дитинства є [2]:

- 1) психолого-педагогічна та юридична допомога;
- 2) консультування неповнолітніх дітей та їхніх батьків;
- 3) контроль за роботою дитячих установ різного типу;
- 4) соціально-медична допомога дітям;
- 5) інформаційно-правова допомога неповнолітнім з питань одержання професії, працевлаштування;
- 6) реалізація культурних і дозвіллевих потреб дітей та молоді тощо

Отже, завданням соціально-правової захищеності дітей – це насамперед адоволення потреб, інтересів, творчого потенціалу, їхня впевненість в успішне майбутнє під час професійного самовизначення є основним результатом цієї діяльності.

Соціальний захист дітей з інвалідністю - система гарантованих державою постійних або довгострокових економічних, соціальних і правових заходів, що забезпечують особам з інвалідністю умови для подолання, заміщення, компенсації обмеження життєдіяльності

Діти-інваліди мають право на такі пільги:

- безплатне придбання лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування (звертатися до органів охорони здоров'я);
- безплатне або на пільгових умовах за наявності відповідного медичного висновку надання послуг з соціально-побутового і медичного обслуговування, - забезпечення технічними та іншими засобами (звертатися до управління праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації);
- безплатне забезпечення санаторно-курортними путівками за наявності медичних показань (звертатися до управління праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації);
- 50%-ну знижку вартості проїзду на внутрішніх лініях (маршрутах) повітряного, залізничного, річкового та автомобільного транспорту в період з 1 жовтня до 15 травня (ця пільга також поширюється на особу, яка супроводжує дитину-інваліда, але не більш як на одного супроводжуючого; пільга діє на підставі пред'явлення посвідчення про одержання державної соціальної допомоги на дитину-інваліда);

- безплатний проїзд у пасажирському міському транспорті (крім метрополітену і таксі), а також усіма видами приміського транспорту (ця пільга також поширюється на особу, яка супроводжує дитину-інваліда, але не більш як на одного супроводжувачого; пільга діє на підставі пред'явлення посвідчення про одержання державної соціальної допомоги на дитину-інваліда).

Діти-інваліди по зору і з ураженням опорно-рухового апарату та особи, які супроводжують дітей-інвалідів цієї категорії (не більш як один супроводжувачий), мають право на безплатний проїзд також у метро.

Законодавством України, зокрема Законом України ""Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"", пільги на оплату житлово-комунальних послуг дітям-інвалідам, інвалідам з дитинства та внаслідок загального захворювання не передбачені. [3]

Література:

1. Закон України «Про охорону дитинства» // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2001. – № 1.
2. Енциклопедія правового захисту неповнолітніх / Н. В. Шость, М. К. Козир, О. М .Ситнік. – К. : 1997.
3. ""Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні""//МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ Департамент у справах інвалідів.

CHEREMISIN A.G. INTERNET AS A SOCIETY OF THE GENERAL POSITION IN POSTMODERNE

Черемисин А.Г. кандидат социологических наук

ИНТЕРНЕТ КАК СОЦИУМ, ЗАНИМАЮЩИЙ ГЕНЕРАЛЬНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ В ПОСТПОДЕРНЕ

В научной литературе все еще недостаточно отражены процессы «интернетизации» и «виртуализации», приводящие к новым формам социального

расслоения на основе «знания и незнания», к трансформациям социальных коммуникаций посредством Интернет-технологий. Процессы, которые приводят к изменениям ценностных ориентаций и моделей поведения личности и целых групп в виртуальном пространстве.

Дальнейшее же развитие глобальной Сети влечет за собой видоизменение культуры, появление новых норм и образцов поведения, появление новых субкультур, что подтверждается результатами различных исследований, в т.ч. автора.

В соответствии с системным подходом, взаимосвязь учреждений, предметов, представлений, функционально связанных определенным элементом социума, называется социальным комплексом. То есть, если принять Интернет за отдельный канал социального взаимодействия, то все учреждения, институты, образцы поведения, связанные с функционированием Интернета, образуют отдельный социальный комплекс. С точки зрения системного подхода, появление или видоизменение одного комплекса или элемента влечет за собой соответствующие изменения в других. Посредством подобного механизма Интернет, будучи отдельным элементом социума, привносит изменения в общество в целом. Распространение Интернета влечет за собой серьезные изменения в обществе, появление новой субкультуры Интернет-сообщества, а значит, модернизацию и трансформацию социума в целом. И в результате мы можем наблюдать, как изменяются факторы, детерминирующие поведение индивидов в социальных институтах и организациях, в процессах межличностного и социального взаимодействия в Интернете, ценностных ориентаций, мотивации и степени участия индивидов в сетевой жизни и другое.

Соответственно, значительно видоизменяется содержание некоторых социальных ролей. Изменяется специализация в разделении ролей и функций, иерархия статусных позиций, механизмов контроля и оценки поведения. К примеру, нормой жизни обывателя становится повседневное использование Интернета в быту и работе, избирательность в отношении медийных каналов, перенос в Интернет традиционных действий актора.

Основные выводы заключаются в том, что человеческая среда на основе Интернет-технологий и реальность социально конструируемы. Ключевыми терминами здесь являются – «реальность» и «среда» – используются не только в повседневной речи, но и в философской традиции, имеющей длительную историю. Достаточно определить «реальность» как качество, присущее феноменам, иметь бытие, независимое от нашей воли и желания. То есть, на

Интернет необходимо смотреть «по-дюркгеймовски», рассматривая социальные факты как Вещи. Следовательно, на сегодняшний день Интернет-среда – это социум, занимающий генеральное положение для миллионов землян. В соответствии с дюркгеймовским пониманием, Интернет-сообщество предстает перед нами как объективный факт. Его нельзя отрицать, с ним должно считаться.

KOLESNIK V.V. THE PROBLEM OF SOCIAL WORK SPECIALIST'S PROFESSIONAL DEFORMATION IN A PENITENTIARY INSTITUTION

Колесник В.В.

студентка

кафедра социальной работы

факультет социальных наук

ЗНТУ

г.Запорожье, Украина

Руководитель научной работы - канд.филос.наук, доцент Попович В.М.

Сучасні глобалізаційні процеси досить вагомо впливають на життєдіяльність сучасної людини. Ці зміни вимагають від людини більшої наснаги в своїй професійній ролі. І ця професійна роль часто піддається деформації.

Професійна деформація - це негативна зміна якостей і властивостей особистості під впливом виконання фахівцем своєї професійної діяльності [1, с. 30].

Специфіка професійної діяльності з соціальної роботи в пенітенціарній установі, в тому числі постійна необхідність співробітників вступати у взаємодію з засудженими, нерідко містить елементи негативного впливу на особистість фахівця. Тому досить часто спостерігається розвиток професійної деформації. Деформація особистості фахівця, істотно відбивається на його відношенні до професійної діяльності та життя, - це найбільш типова негативна якісна зміна самої особистості соціального працівника. Вона формується як наслідок його

професійної діяльності і, як правило, відображає зміни суб'єктного статусу фахівця і його емоційно-вольової сфери [2,с.25].

До видів (форм) деформації особистості фахівця, пов'язаної зі зміною суб'єктного статусу, відносяться:

- 1) розчарування в своїй професії, часто може мати місце на етапі становлення фахівця після випуску з навчального закладу і призначення на посаду;
- 2) «кар'єрний криза» - стан людини, який втратив перспективу службового зростання, що відбивається на його ставленні до себе, оточення, професійної діяльності.

Подібна деформація може мати місце у фахівця, який користувався великим авторитетом, був результативним у професійній діяльності.

До видів (форм) деформації особистості, пов'язаної зі зміною емоційно-вольової сфери, відносяться наступні:

«вигорання» фахівця; «Перегорання» фахівця; «Професійна втома»; деформація особистості; «Хронічна втома», «руйнування особистості» [3,с.150]. Руйнування особистості це найнебезпечніший вид професійної деформації особистості. Вона обумовлена комплексом психічних порушень, які суттєво впливають на життєдіяльність фахівця. Руйнуванню піддається перш за все емоційно-вольова сфера.

Подолання подібної деформації вимагає цілеспрямованої індивідуальної допомоги фахівців (медичних працівників, психологів і психіатрів) - реабілітації.

Стереотипізація виступає потужним чинником у формування останньої, впливає на оцінку, сприйняття, ставлення до оточуючих, формуючи механізм "асоціальної перцепції", який проявляється в зниженні комунікативності, позитивного емоційного ставлення до всіх людей, а не лише до засуджених.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Васильева Н.Ю. Психологический портрет социального работника / Н.Ю. Васильева // Социальная работа 1992.-№5 -С.35-40.
2. Салтыкова И., Трушкова Е. Синдром эмоционального сгорания пути преодоления И. Салтыкова, Е. Трушкова // Социальная работа. - 2004. - N 1. -С.55-56.
3. Фирсов М.В. Введение в специальность и основы профессиональной этики социального работника / М.В. Фирсов М, 1993 - 344с.

KUPA O.A. HIV-AIDS PREVENTION AMONG YOUTH: CURRENT TRENDS

Купа Ольга Олександрівна

студентка

кафедра соціальної роботи

факультет соціальних наук

ЗНТУ

м.Запоріжжя, Україна

Науковий керівник - канд.соціол.наук, доцент Баршацька Г.Ю.

Сучасне становище ВІЛ інфікованих в Україні дедалі погіршується. Питання гостро стоїть не тільки в методах лікування, способах запобігання, але й, передусім в можливості попередження перед цією хворобою – в профілактиці серед молоді.

У науковій літературі пропонується низка стратегій профілактичного втручання із запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу у молодіжному середовищі. Традиційно стратегії профілактики поділяють на: первинні – спрямовані на усе населення, вторинні – ті, що фокусуються на роботі з групами підвищеного ризику, та третинні – запобігання поширенню вірусу від людей, які вже ним уражені [1]. Формування профілактичних програм має відбуватися з огляду на природу захворювання як такого, а також характер епідемії в країні. Так, ризикована сексуальна поведінка є основним шляхом передачі вірусу в багатьох країнах світу. В Україні також статевий шлях передачі останніми роками посідає чільне місце серед усіх випадків інфікування ВІЛ. Кількісними параметрами для вимірювання ризику поведінки виступає: кількість сексуальних партнерів або кількість статевих актів, кількість незахищених за допомогою презерватива сексуальних контактів, вік початку статевого життя, тип контакту (оральний, вагінальний чи анальний); симптоми інфекцій, що передаються статевим шляхом і спрощують передачу ВІЛ-інфекції; вживання алкоголю (фактор, що стимулює до вступу в небезпечні сексуальні стосунки та здійснення ін'єкцій наркотику зі спільного інструментарію, що підвищує ризик інфікування ВІЛ) [2, 3].

В Україні питання проведення профілактичної роботи щодо запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу регулюються чинними нормативно-правовими актами. Наразі державні програми включають у себе такі профілактичні заходи:

- забезпечення масштабної первинної профілактики поширення ВІЛ-інфекції серед населення, передусім серед молоді, через проведення освітньої та роз'яснювальної роботи з залученням засобів масової інформації та мережі Інтернет з пропаганди здорового способу життя, духовних, морально-етичних, культурних цінностей та відповідальної поведінки;
- посилення профілактичних заходів серед представників груп ризику;
- дотримання вимог щодо безпеки лікувально-діагностичного процесу в лікувально-профілактичних закладах шляхом повного переходу до використання медичних виробів одноразового використання;
- посилення безпеки донорства щодо запобігання випадкам передачі ВІЛ-інфекції через кров, її компоненти та анатомічні матеріали для трансплантації;
- удосконалення механізму запобігання передачі ВІЛ-інфекції від матері до дитини;
- забезпечення вільного доступу до консультування та безоплатного тестування на ВІЛ-інфекцію населення, передусім молоді та представників груп ризику;
- розширення доступу споживачів ін'єкційних наркотиків, передусім ВІЛ-позитивних, до замісної підтримувальної терапії та реабілітаційних програм;
- систематичне створення радіо- і телепередач з висвітлення проблем, пов'язаних з ВІЛ/СНІДом.

Профілактика суспільно негативних явищ – це справа не лише держави, а й родини, в якій виховується дитина чи молода людина. До того ж, профілактична робота має розпочинатися не в підлітковому віці, якому притаманні прояви бунтарства та заперечення цінностей, а у ранньому дитинстві. Тому актуальності набуває робота з батьками, спонукання їх до обговорення з дітьми ризиків для здоров'я, контролю за поведінкою та проведенням вільного часу, створення довірливої атмосфери в суспільстві, дотримання сімейних цінностей усіма членами родини. Такий підхід має бути забезпечений як належною літературою, так і активною роботою соціально-психологічних консультаційних центрів для батьків (груповий рівень профілактики ВІЛ).

Література:

1. Vliet C. The effectiveness of HIV prevention strategies under alternative scenarios: Evaluation with the STDSIM model / C.Vliet, K. K. Holmes, B Singer., J.F. Habbema // Confronting AIDS: Evidence from the Developing / Eds. Ainsworth M., Fransen L., Over M. - Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1998. – P. 207-237.
2. Cassels S. Mathematical Models for HIV Transmission Dynamics Tools for Social and Behavioral Science Research / S. Cassels, S.J. Clark, M. Morris // Journal of Acquired Immune Deficit Syndrome. - 2008 – Vol. 47. – P. 34-39.
3. Morris C. N. Three-country assessment of alcohol-HIV related policy and programmatic responses in Africa / C. N. Morris, Levine B., Goodridge G., Luo N., Ashley J. // African Journal of Drug & Alcohol Studies. - 2006. -Vol. 5(2). - P. 170-184.

МЫКЮТИУК К. М., OBLIGATORY STATE MEDICAL INSURANCE IN UKRAINE: REALITIES

Микитюк К.М.

студентка

кафедра соціальної роботи

факультет соціальних наук

Запорізький національний технічний університет

м. Запоріжжя, Україна

Науковий керівник - канд.соціол.наук, доцент Щербина С.С.

Медичне соціальне страхування намагаються впровадити з 2001 року, але постійно відтермінують, оскільки не один із запропонованих законопроектів (яких за ці роки було більше 20) не знаходив підтримки одночасно усіх трьох сторін соціального діалогу, тому що проекти були орієнтовані не на соціальний захист застрахованих осіб, а на інтереси самої системи охорони здоров'я (змінювалось джерело фінансування – з держаного бюджету на кошти соціального

страхування), інтереси комерційних клінічних або страхових компаній тощо [4, с.203-209].

У світовій практиці найбільш поширеними є три основні моделі організації та фінансування медицини: пряме фінансування з державного та місцевих бюджетів, обов'язкове соціальне медичне страхування та медичне страхування на цивільно-договірних засадах.

Загалом світовий досвід свідчить, що найбільш ефективною формою в соціально-економічному плані є пряме фінансування охорони здоров'я з державного та місцевих бюджетів, перевагами якої є економія адміністративно-управлінських витрат, оперативність та пропорційність фінансування медичних закладів усіх ланок надання медичної допомоги, можливість концентрації коштів для вирішення найбільш актуальних завдань та дій в екстремальних ситуаціях. Проте при бюджетній системі відсутні стимули до ефективної роботи медичного персоналу з метою підвищення якості медичного обслуговування.

Знову ж таки, Європейська практика показує, що добровільне медичне страхування відіграє виключно допоміжну роль у забезпеченні населення медичною допомогою. Його основне призначення – пом'якшення дефіцитів медичної допомоги, що виникають у системі обов'язкового соціального медичного страхування.

На відміну від цього, обов'язкове соціальне медичне страхування має бути орієнтоване виключно на інтереси застрахованої особи, його кошти мають бути виключно цільового призначення та забезпечувати лише відшкодування витрат на основні види медичної допомоги і медичні послуги застрахованим особам в обсязі соціальних гарантій держави. А розмір страхового внеску в системі медичного соціального страхування не має пов'язуватись зі станом здоров'я застрахованого і, відповідно, з обсягом одержаної медичної допомоги [1, с.178-184].

На нашу думку, для ефективного запровадження загальнообов'язкового державного медичного соціального страхування разом з законопроектом про такий вид страхування мають бути підготовлені системні зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я – щодо місця медичного соціального страхування у загальній системі охорони здоров'я, співвідношення державного фінансування медицини із його фінансуванням за рахунок страхових коштів тощо. [2, с.72-73]

З 2018 року планується винесення на рішення ради Законопроект «Про загальнообов'язкове соціальне медичне страхування».

Цей Закон відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає принципи, правові, організаційні та фінансові засади і механізми функціонування загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування громадян в Україні.[3]

У документі говориться, що медичне страхування буде здійснювати Фонд медичного страхування України. Документ передбачає, що розмір страхових внесків щорічно буде встановлювати Верховна Рада.

Таким чином, метою загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування є встановлення гарантій для захисту прав громадян на отримання безкоштовної медичної допомоги на основі соціальної рівності і доступності незалежно від віку, статі, стану здоров'я за рахунок коштів загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.

Література:

1. Бучкевич М.М. Досвід медичного страхування в зарубіжних країнах / М.М. Бучкевич // Збірник науково-технічних праць «Науковий вісник НЛТУ України». – 2011.- Вип. 21.10. – С-178-184.
2. Стецюк Т. Фінансові основи побудови системи охорони здоров'я на засадах страхової медицини / Т. Стецюк // Страхова справа. – 2008. – № 2(30). – С. 72-73.
3. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» // Відомості Верховної Ради України.-1998. – №23.
4. Окунський А.Р. Медичне страхування в Україні: проблеми і перспективи /Медичне право України: проблеми становлення та розвитку. Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20.04.2007р. – Львів, 2007. – С.203-209.

PANKIV O. A. SOCIAL INSPECTORATE`S LEGAL BASES FOR THE CHILDREN`S WITHDRAWAL OF FROM FAMILY

Паньків О.А.

студентка

кафедры социальной работы

ЗНТУ

г.Запорожье, Украина

Научный руководитель - канд.филос.наук, доцент Попович В.М.

В сучасному світі вилучення дітей з сім'ї є досить гострою проблемою. Зараз в Україні позбавлення батьківських прав - крайній захід, застосування якого не завжди доцільно, хоча іноді очевидно, що знаходиться дитині поряд з батьками небезпечно для її життя, здоров'я і морального виховання. В таких випадках в якості засобу захисту прав і інтересів дитини суд може постановити рішення про відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав.

Соціальне інспектування у сфері соціальної роботи з дітьми та молоддю має на меті здійснення контролю за додержанням вимог законодавства щодо захисту прав і свобод дітей та молоді у сфері соціальної роботи з ними. Тобто система заходів, спрямована на здійснення нагляду, аналізу, експертизи, контролю за здійсненням соціальних програм, проектів, умовами життєдіяльності, моральним, психічним та фізичним станом дітей та молоді, забезпечення захисту їхніх прав, свобод та законних інтересів забезпечує держава.

Центрами соціальних служб здійснюється соціальне інспектування для сімей спільно з відповідними органами виконавчої влади, яким законодавством надано право здійснювати інспекторський нагляд. Порядок і умови здійснення соціального інспектування визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади [2].

Якщо за результатами соціального інспектування спеціалістом зафіксовано порушення з боку батьків чи опікуна, а саме: ухилення від виконання своїх обов'язків по вихованню дитини; жорстоке поводження з дитиною; хронічний алкоголізм або наркоманія; експлуатація дитини, примушення її до жебракування та бродяжництва; інші випадки, якщо залишення дитини у батьків є небезпечним

для її життя, здоров'я і морального виховання, за рішенням суду починається процедура вилучення дитини з сім'ї.

У разі встановлення факту відсутності батьківського піклування щодо дитини орган опіки та піклування зобов'язаний протягом одного дня забезпечити тимчасове влаштування такої дитини до вирішення питання про форму влаштування дитини.

Отже, соціальне інспектування у сфері соціальної роботи з дітьми має на меті в першу чергу здійснювати захист їх прав і свобод. Позбавлення дитини сім'ї, допускається лише коли з боку батьків зафіксовані порушення чи не виконання своїх прямих обов'язків. Вилучення дитини з сім'ї - це теж санкція за невиконання батьківських обов'язків, але більш м'яка, ніж позбавлення батьківських прав, це або крок до оздоровлення неблагополучної сім'ї, або, навпаки, крок до повного припинення правовідносин шляхом позбавлення батьківських прав зі всіма наслідками.

1. Закон України Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2001, N 42, ст.213 – (Бібліотека офіційних видань)
2. Сімейний кодекс України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2002, № 21-22, ст.135

**ROMANOVA O. O., TIPOLOGIZATION OF UKRAINIAN
POPULATION'S SPECIFIC GROUPS IN THE DIRECTION OF
SOCIAL WORK ORGANIZATION (REGIONAL ASPECT)**

Романова О.О.

студентка

кафедра соціальної роботи

факультет соціальних наук

Запорізький національний технічний університет

м. Запоріжжя, Україна

Науковий керівник - канд.соціол.наук, доцент Кузьмін В.В.

Сучасна соціальна психологія розуміє групу як основну форму соціальних спільнот. Прийнято вважати групою двох або більше індивідів, які мають схожі погляди й пов'язані між собою у відносно стійких моделях соціальної взаємодії.

Збільшення чисельності осіб із різних соціальних груп актуалізує їх соціально-психологічну підтримку у різних закладах інфраструктури. Система соціальної роботи має свою структуру, що охоплює такі елементи як особистість, громадянське суспільство, кадри, технологію, матеріали задоволення потреб, соціальну інфраструктуру, органи управління, нормативну базу тощо[1, с.84].

У сучасній науковій думці існують різноманітні види класифікації соціальних груп, але в рамках соціальної психології виокремлюються умовні групи за різними специфічними ознаками, а саме: статеві, вікові, фахові та ін. а також реально існуючі групи населення.

Поряд із функціонуванням усталених соціальних груп сучасні вчені виокремлюють різні специфічні соціальні групи пояснюючи їх появу об'єктивними труднощами трансформації суспільства, становлення демократичної правової держави, певними прорахунками в реформуванні держави, що в загальному випадку призвело до зміщення значної кількості населення за межу бідності та малозабезпеченості. Серед основних таких груп дослідник Кулебякін Є.В. відзначає престарілих, пенсіонерів, інвалідів, безробітних, мігрантів тощо. Також автор прогнозує фон суспільно - політичних факторів, нестабільність та непередбачуваність соціально-економічної та політичної ситуації, проблеми

соціальної та особистісної безпеки населення в суспільстві визначає необхідність соціально-психологічної підтримки громадян[2, с.8].

Аналізуючи різні аспекти надання соціальних послуг у сфері зайнятості ряд авторів виділяє такий специфічний контингент: сироти; безробітна молодь; молоді сім'ї з дітьми; самотні молоді жінки, які мають дітей віком до 6 років; молоді особи із інвалідністю; звільнені з місць позбавлення волі; звільнені з військової служби, військовослужбовці; хворі на ВІЛ/СНІД; молоді особи з девіантною поведінкою (алкоголізм, наркоманія, проституція, правопорушення тощо); «діти вулиці» та молоді особи без постійного проживання; молоді особи, які пройшли лікування від наркоманії, токсикоманії, алкоголізму; молоді мігранти[3, с.124].

Запропоновано здійснювати соціально-психологічну підтримку використовуючи суб'єкт-суб'єктну взаємодію клієнтів та співробітників закладів інфраструктури, що забезпечить якіснішу підтримку членів специфічних соціальних груп та спільностей, адже вони не будуть залишатись носіями соціальної ексклюзії, будуть меншою мірою стигматизованими і не буде з цього передумов для маргіналізації частини проблемного контингенту.

Література:

1. Халамендик В.Б. Інфраструктура соціальної роботи: теоретико- методологічний аналіз. Монографія/Б.Б.Халамендик. – Запоріжжя: Дике поле, 2006. – 262 с.
2. Кулебякин Е.В. Психология социальной работы. Учебно-методическое пособие. / Е.В. Кулебякин. – Владивосток: Изд-во Дальневосточного государственного университета, 2004. – 86 с..
3. Все про соціальну роботу [Короткий енциклопедичний словник-довідник] / За науковою ред. д.соц.н., проф. Пічі. Вид. 2-ге, виправлене, перероблене та доповнене. – Львів: «Новий світ – 2000», 2013. – 616с.
4. Соціальна робота у сфері зайнятості населення: навчальний посібник для студентів спеціальності соціальна робота / за ред. В.В. Харабет, А.І. Андрющенко, В.М. Ніколаєвського. – Маріуполь: Новий світ, 2012. – 568с.
5. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене/В.В.Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2008.– 688с.

ROPIANA V. S. THE CHILD'S RIGHTS IN UKRAINE: DOMESTIC VIOLENCE

Ропяна В.С.

студентка

кафедра соціальної роботи

факультет соціальних наук

Запорізький національний технічний університет

м. Запоріжжя, Україна

Науковий керівник - канд.соціол.наук, доцент Баршацька Г.Ю.

Жорстоке ставлення до членів родини завжди було проблемою суспільства, і сучасне економічне, політичне та демографічне становище, на жаль, тільки погіршило таке явище як насилля в сім'ї.

Згідно Закону України під поняттям домашнє насильство розуміють діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. [1, с.1].

Кожна людина, незалежно від статі і віку, може піддатися насильству, виявитися слабшим фізично. Однак, стосовно дітей ця проблема стоїть найбільш гостро. Жорстоке поводження з дітьми в сім'ї, шкільне насильство викликають необхідність надання кваліфікованої комплексної допомоги з боку фахівців з соціальної роботи, психологів, лікарів різного профілю та правоохоронних органів. Воно викликає у дітей агресію яка з'являється від страху і дитині більше нічого не залишається ,як відповідати тим же чи зовсім зникати з тих жорстких умов життя.

В Конвенції ООН про права дитини зазначено, що жорстоке поводження з дітьми – це всі форми фізичного і/або емоційного поганого поводження, сексуальне насильство, відсутність піклування, торгівля чи інші форми експлуатації, що здатні призвести чи призводять до фактичної шкоди для здоров'я дитини, його

виживання, розвитку чи гідності в контексті відповідальності, довіри чи влади [3, с. 167].

Сімейне насильство і жорстоке поводження з дітьми створює загрозу здоров'ю, інтелектуальному і моральному розвитку дитини і безпеки суспільства взагалі. Проблема насильства в Україні свідчить про її актуальність та необхідність розробки системи профілактичних і корекційних заходів.

На сьогодні найпоширенішими формами роботи з випадками сімейного насильства можемо виокремити кризові центри, притулки, ""телефони довіри"" (""гарячу лінію""), пансіонати для престарілих, установи соціального обслуговування сім'ї та дітей психолого-медико-соціальні центри, і навіть тимчасові (фостерні) чи постійні сім'ї [4].

Підсумовуючи, можемо зробити висновок, що насильство це, передусім соціальна проблема і її необхідно розглядати, як комплексну проблему, що включає заходи по забезпеченню прав кожного члена сім'ї як громадянина на безпеку життя, волю і охорону гідності. Заходи створені задля соціальної профілактики, щобто в попередження насильства у ній. Важливість такого напрямку очевидна, оскільки державна політика запобігання насильству у ній ще не до кінця сформована.

Література:

1. Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII Про запобігання та протидіюдомашньому насильству
2. Социальная работа с семьей: Учебное пособие / Е.И. Холостова. – 4-изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2013. – 244 с.
3. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист: Збірник документів. – Ч. II. – К.: АТ “Видавництво “Столиця”, 1998. – 292 с.
4. Ролінський В.І. Агресія та насильство: проблема дітей та молоді: навч.-метод. посібн. / Ролінський В.І., Федорченко Т.Є. – Ізмаїл: СМІЛ, 2006. – 269 с.

RUZHITSKY S.A. VOLUNTEERING AS A FACTOR OF THE INDIVIDUAL'S SOCIALIZATION

Ружицкий Сергей Андреевич

студент

кафедра социальной работы

ЗНТУ

г.Запорожье, Украина

Научный руководитель - канд.филос.наук, доцент Попович В.М.

Сьогодні в Україні волонтерська діяльність є не лише важливою опорою держави, а й є дієвим способом соціалізації кожного, хто бере участь у ньому, чудовою нагодою отримати цінний досвід через участь у соціально корисних справах.

Волонтерська діяльність є основою побудови громадянського суспільства, втілює в себе найшляхетніші прагнення людства – прагнення миру, свободи, безпеки, та справедливості для всіх людей. У зв'язку з посиленням впливу на найбільш уразливі групи населення таких світових проблем, як знищення середовища, виникла нагальна проблема в тому, щоб волонтери взяли на себе частину відповідальності за вирішення соціально-психологічних проблем суспільства. Волонтерство – це неоплачувана, добровільна діяльність на благо інших. Будь-яка людина, що свідомо і безкорисливо трудиться, щоб допомогти людям, які цього потребують, може називатися волонтером [1]. Ось що про волонтерство пише Кенн Аллен, президент Американської волонтерської організації «Крапки світла» (Points of Light): «Волонтерство існує скрізь, де є люди, які піклуються про інших і про проблеми суспільства».

Волонтерська робота сприяє соціалізації особистості, забезпечує засвоєння соціальної дійсності, нових соціальних ролей, норм і суспільних поведінкових стереотипів; допомагає особистісному росту, самореалізації; по-новому осмислити значення загальнолюдських цінностей, у тому числі співчуття, милосердя, їх роль у гуманізації міжлюдських стосунків; ознайомлює із загальною культурою та специфічними субкультурами соціуму. Щодо мотивів, Н.А. Тернова виділяє такі як: бажання допомогти іншим людям; знайомство з новими людьми, отримання нових знань та нових навичок в роботі; громадянські почуття, бажання «спробувати» іншу спеціальність; співчуття нужденним; бажання дізнатися про

проблеми інших людей; інтерес до запропонованої нової роботи; бажання відчутти свою необхідність [2].

Тому, волонтерство розглядається більше як покликання людини, її бажання приносити користь суспільству. Але з іншої точки зору – волонтерство надає людині певні знання та навички, які можуть бути використані у професійній діяльності.

Отже, завдяки волонтерській роботі, людина стає учасником міжособистісних відносин, який готовий надати допомогу тим, хто її потребує. Вона спонукає людину до активної взаємодії із соціальним середовищем, до встановлення тривалих взаємин із представниками різних соціальних груп суспільства, що сприяє засвоєнню соціального досвіду.

Література:

1. Волонтерство: poradnik dla organizatora wolonterskiego ruchu [Текст] / укл. Лях Т.Л., авт. кол.: О.В. Безпалько, Н.В. Заверіко, І.Д. Зверева, Н.В. Зимовець та ін. – К.: ВГЦ «Волонтер», 2001. – 176 с. <https://naub.oa.edu.ua/2014/volonterska-diyalnist-v-ukrajini/>
2. Социальная работа с молодежью: Учебное пособие / Под ред. д.п.н., проф.Н.Ф.Басова.-2-е изд. -М .: Издательско -торговая корпорация «Дашков и К°», 2009. - 328 с.

TRON´ E. A. BULLING AND ITS APPLICATIONS IN THE YOUTH SURROUNDINGS

Тронь Е. А.

студентка

кафедра социальной работы

факультет социальных наук

Запорожский национальный технический университет

г. Запорожье, Украина

Научный руководитель - канд.филос.наук, доцент Попович В.М.

Как и на протяжении всего существования человечества, так называемая травля наименее слабых распространена и в таком развитом обществе как наше. В силу глобальных изменений и трансформационных процессов, в современном мире, понятие «травля» подменяют более новым – «Буллинг».

Буллинг — это неосознанное агрессивное поведение, возникающее из-за реального или ощущаемого дисбаланса власти, это просто злость и подлость. Буллинг имеет тенденцию повторяться и оставляет жертву в состоянии страха и стресса. Похожий эффект буллинг оказывает и на тех, кто оказывается свидетелем происходящего. Если дети поссорились или даже обозвали кого-то, или один раз исключили кого-то «из своей команды», то это не классифицируется как буллинг. Но если в детском коллективе формируется культура безнаказанного насилия, то это может создать у них ощущение дозволенности унижения других [1, с.15-18].

Жертвами травли в школе, чаще всего, становятся двоечники, круглые отличники, любимчики учителей, физически слабые дети, дети, гиперопекаемые родителями, жертвы домашнего насилия, ябеды, дети, страдающие заболеваниями, выделяющими их из коллектива, дети, не имеющие электронных новинок современного прогресса или же имеющие самые дорогие из них, недоступные другим детям, вундеркинды, представители сексуальных меньшинств.

Объединяет всех жертв одна черта: чаще всего объектами издевательств становятся дети и подростки, обладающие повышенной чувствительностью, показывающие свою «слабость» [2].

Основные виды буллинга

Вербальный буллинг

Это словесное издевательство или запугивание с помощью жестоких слов, которое включает в себя постоянные оскорбления, угрозы и неуважительные комментарии о ком-либо (о внешнем виде, религии, этнической принадлежности, инвалидности, особенностях стиля одежды и т. п.).

Физический буллинг

Физическое запугивание или буллинг с помощью агрессивного физического устрашения заключается во многократно повторяющихся ударах, пинках, подножках, блокировании, толчках и прикосновениях нежелательным и неподобающим образом.

Социальный буллинг

Социальное запугивание или буллинг с применением тактики изоляции предполагает, что кого-то намеренно не допускают к участию в работе группы, будь то трапеза за обеденным столом, игра, занятие спортом или общественная деятельность.

Кибербуллинг

Киберзапугивание заключается в обвинении кого-либо с использованием оскорбительных слов, лжи и неправдивых слухов с помощью электронной почты, текстовых сообщений и сообщений в социальных сетях.

За последние несколько месяцев около 67% детей в Украине в возрасте от 11 до 17 лет сталкивались с проблемой травли. И 48% из них никому об этом не рассказывали. Всегда принимайте меры против издевательств, буллинга, особенно если насилие принимает тяжелые формы или постоянный характер, свяжитесь с учителем или директором школы вашего ребенка, чтобы контролировать ситуацию до тех пор, пока она не прекратится.

Литература:

1. Кон И. С. Что такое буллинг и как с ним бороться? // *Семья и школа* : журнал / Сокращ. – 2006. - № 11. – С. 15-18.
2. Ольвеус, Дан. Буллинг в школе: что мы знаем и что мы можем сделать. — М., 1993."

SECTION 17. Politology

POPOVYCH Y.M., PROSPECTS FOR CIVIL SOCIETY DEVELOPMENT: POLITICAL CONTEXT

канд.філос.наук

старший викладач

кафедра загальноправових та політичних наук

Запорізький національний технічний університет

м. Запоріжжя, Україна

Становлення в Україні громадянського суспільства та його інституцій набуває дедалі більшої актуальності в контексті орієнтації нашої держави на європейські цивілізаційні цінності. Громадянське суспільство найчастіше узагальнено поділяють на два типи – американо-англійський та континентально-європейський. В Україні переважає друга модель. Така сама тенденція простежується й в інших постсоціалістичних країнах Європи.

Незважаючи на відповідну автономність, громадянське суспільство й держава перебувають у складній інверсії та взаємодоповнюють одне одного. Ф.Рудич виокремлює три діалектично суперечливі варіанти їхніх взаємовідносин. У першому випадку громадянське суспільство пригнічує держава, внаслідок чого виникає тоталітарний режим. У другому – за існування хиткої рівноваги між громадянським суспільством і державою виникають авторитарні режими різного ступеня жорстокості. Третій варіант передбачає, що держава виконує волю громадянського суспільства, діє в правових межах, що сприяє виникненню й функціонуванню демократичного режиму [1].

Передумовами формування громадянського суспільства в Україні можна назвати низку правових, економічних, соціальних, політичних й ідеологічних чинників. Права та свободи громадян законодавчо закріплені в Конституції України, зокрема у статтях її другого розділу «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», проте, як свідчать реалії сьогодення, є глибока розбіжність між офіційно здекларованим і реально існуючим порядком їх виконання.

Економічну основу громадянського суспільства становлять різноманітні форми власності та приватний капітал, ринкова інфраструктура та її регулювання. Окремо

взяті ринкові реформи, започатковані зі здобуттям Україною незалежності, й ринкове господарство не обов'язково мають привести до формування громадянського суспільства та правової держави. Ми повинні зазначити, що більшість людей, які відносять себе до середнього класу, фактично не мають його типових ознак. Тому ми можемо казати лише про процеси формування середнього класу в Україні, а не про середній клас як основу громадянського суспільства.

У політичній сфері громадянське суспільстві, має забезпечувати всім громадянам вільну участь у державних і громадських справах. Держава і громадяни за наявності закону та рівності перед ним мають певний загальний інтерес, реалізують його. Таким чином, створюється демократична правова держава, в якій ці інтереси реалізуються на основі визнаних у міжнародному співтоваристві норм. У такій державі виключається дискримінація за національно-етнічними, політичними, релігійними, статево-віковими ознаками. Забезпечується надійний законодавчий захист особистості та гідності громадянина, тобто: недоторканності його житла і майна, вільного вибору професії, визначення місця мешкання, пересування в країні та за її межами, таємниці листування, телефонних розмов та інших видів сучасного спілкування, свободи слова, друку та інформації. Реалізується вільне самовизначення людини в її світоглядних і духовних інтересах, а також забезпечується всебічний захист громадянських прав з боку судових органів і громадських організацій: «...впродовж періоду незалежності України та спроб побудувати громадянське суспільство ми водночас будуємо і його, і державу» [2, 85].

Складовою суспільно-політичної ситуації в Україні на сучасному етапі є таке становище, коли не громадянське суспільство виступає фундатором правової держави, а сама держава повинна стати інструментом власної трансформації та формування громадянського суспільства. Тому надзвичайно актуальною є тенденція до еволюції сутності держави у напрямі відкритості, функціональної взаємодії з громадянським суспільством. Це, в свою чергу, приводить до необхідності розвитку нової теорії публічного управління, яка ґрунтується на розширенні кола агентів прийняття політичних рішень. Центральною ідеєю такої теорії стало управління за допомогою урядових та неурядових організації, об'єднаних у політичну мережу. Таке управління здатне наповнити принцип народовладдя реальним змістом, запобігти обмеженню залучення громадян до участі в здійсненні влади тільки політичними виборами.

Література:

1. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: Монографія / За заг. ред. д. і. н., проф. А. Кудряченка. – К.: НІСД, 2007. – 396 с.
2. Україна в 2007 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку: Монографія / За заг. ред. Ю. Г. Рубана. – К.: НІСД, 2007. – 538 с.

SUKHORUKOVA A.L. MECHANISM OF STATE REGULATION OF THE RECREATIONAL SPHERE: THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE CONCEPT

Сухорукова А. Л.

*кандидат наук с государственного управления, доцент кафедры политологии
НГУ им. В.А.Сухомлинского*

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини є обов'язковою умовою сталого економічного та соціального розвитку України.

В Україні поліпшення стану природного середовища та використання природних ресурсів можливе тільки за умови державної підтримки та регулювання цих процесів, особливо в процесі формування ринкових відносин, економічної свободи й безвідповідальності господарських структур.

Державне регулювання екологічної сфери - це система активних законодавчих, адміністративних і економічних заходів і важелів впливу, які використовують державні органи різного рівня для примушування забруднювачів навколишнього середовища обмежити викиди шкідливих речовин у природні й техногенні середовища, а також для матеріального стимулювання сумлінних природокористувачів.

Основними принципами державного регулювання розвитку екологічної сфери є: гарантування екологічно безпечного середовища для життя та здоров'я людей; превентивний характер заходів з охорони навколишнього природного середовища; вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища на засаді широкого міжнародного співробітництва; екологізація

матеріального виробництва на засаді комплексності рішень з питань охорони навколишнього середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів, широкого впровадження новітніх технологій; обов'язковість екологічної експертизи; гласність і демократизм у прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування в населення екологічного світогляду.

Екологічна політика держави спрямовується на перебудову відносин у системі ""Людина - суспільство - навколишнє середовище"" з метою підтримання та створення екологічної безпеки та забезпечення раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

Розрізняють два типи екологічної політики, а саме: політика пасивна (виходить з ідеології стримування зростання забруднення, ґрунтується на використанні переважно адміністративно-розпорядчих - регламентаційних інструментів, екологічних стандартів і норм, дозвільних процедур) та активна (орієнтована на послідовне скорочення забруднення. Для цього застосовуються економічні регулятори - емісійні нормативи поетапного зниження забруднення, тимчасові дозволи на викиди тощо).

Національна екологічна політика базується на принципах: рівності трьох складових розвитку держави - економічної, екологічної, соціальної; екологічної відповідальності; запобігання; інтеграції питань охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів (екологічних цілей) в секторальну політику на тому ж рівні, що й економічні та соціальні цілі; «забруднювач та користувач платять повну ціну»; міжсекторального партнерства та залучення до реалізації політики усіх зацікавлених сторін.

